

༄།།བོད་ཀྱི་ནང་བསྟན་དཔེ་ཚོགས་ལྟེ་གནས་།།

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W8LS77287	ImageGroup:	I8LS77291
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	<p>ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ལཱུ་བཞི་པའི་དཀའ་གནས་ལ་དྲོགས་པར་དཔྱོད་པ་གཞན་དོན་ལཱུ་བརྒྱུད་</p> <p>བྱང། དེབ་ཕྱེང་དང་པོ་དང་གཉིས་པ།</p> <p>tshad ma rnam 'grel gyi le'u bzhi pa'i dka' gnas la dwogs par dpyod pa gzhan don le'ui brjed byang / deb phreng dang po dang gnyis pa/</p>
Author:	<p>བསོད་ནམས་ཚོས་གྲགས།</p> <p>bsod nams chos grags/</p>
Descriptor:	Digital images of the text are made available through the kind support of Great Enlightenment Buddhist Institute Society (GEBIS) in Canada
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	Delhi
Publisher:	Geshe Sonam Chodrak
Date:	2013
Volume:	1
Total Volumes:	2
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at Tibetan Buddhist Resource Center, 1430 Massachusetts Ave, 5th Floor Cambridge, MA 02138.

༡༡། །ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ལེའུ་གསུམ་
བའི་དོགས་གནད་འགའ་ཞིག་ཟུར་དུ་བཀོད་པ་
མངོན་སུམ་ལེའུ་ལྡེ་མིག་ཅས་བྱ་བ་
བཞུགས་སོ། །

དག་བཤེས་བསོད་ནམས་ཚས་གྲགས་ཀྱིས་བརྩམས།
དེབ་ཐེང་། །དང་སོ། །

ནུམ་འགྲེལ་ལེའུ་གསུམ་པ་མངོན་སུམ་ལེའུའི་ལྷེ་མིག།

མེར་བྱེས་ལྡན་མ་ལྷ་རམས་དགེ་བཤེས་བསོད་ནམས་ཚེས་གྲགས།

དེབ་ཐེང་།   དང་པོ།

པར་ཐེངས།   དང་པོ།

པར་བསྐྱུན་ལོ།   ༡༠༡༣

པར་གྲངས།   ༥༠༠

པར་བསྐྱུན་ཁུ་ཡུལ།   ཁུལ་ས་ལྷོ་ལི་གསར་བ།

ཐོན་ཐང་།

༡༡། །དེ་ཡང་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་བསྟོན་པ་ལེགས་བཤད་
 སྟོང་པོ་ལས། བཅེན་ནས་འབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་གསལ་མཛད་པ། །ཐུབ་
 པའི་ལུགས་བཟང་སྟེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ། །ལུས་དང་སྟོག་ཀྱང་བཏང་
 བས་འཛིན་པ་ལ། །སྐད་ཅིག་ཅམ་ཡང་ལྟོད་པར་མ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་
 དང་། འབྲེན་པ་མཆོག་དེས་དཀའ་བ་དཔག་མེད་གིས། །ནམ་ཉན་སྟོང་
 པོ་མཛད་ནས་བསྐྱབས་པ་འདི། །ཐབས་གང་ཞིག་གིས་འཕེལ་བར་
 འགྱུར་སྟམ་པའི། །རྣམ་པར་དཔྱོད་པས་ཉིན་མཆོན་འདའ་བར་ཤོག །
 ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་རང་གི་
 ལུས་སྟོག་ལས་ཀྱང་གཅེས་པར་བཟུང་སྟེ་དེ་ཉིད་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་ལ་
 ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་ཐབས་སུ་ཉིན་མཆོན་ཀུན་ཏུ་སྟོད་པ་མེད་པའི་
 འབད་བཅོན་གིས་དཔྱོད་པ་མཛད་དགོས་པ་གསུངས་པ་བཞིན། མིང་
 ཞི་མན་བདེ་ལེགས་ཆོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་རྩ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་
 རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་དར་ཤིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་ཐབས་ཀྱི་ལས་
 སུ་བྱ་བ་ནི། བདེ་སྦྱིད་འདོད་པའི་འཛམ་གླིང་སྟེ་འགྲོ་ཀུན་དང་བྱད་པར་
 རང་ཅག་སྟོན་པའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ལ་ཁུར་དུ་བབས་ཤིང་།

དེ་ཡང་རྒྱལ་མཆོག་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོ་མཆོག་གི་ཞལ་སྟེ་
 བས། ཤིང་རྩ་ཆེ་གཉིས་དབྱིག་གཉིན་ཡོན་ཤག་གི །གཞུང་ལུགས་

སྒོ་བ་པའི་རིམ་པ་གྲ་ཆད་བྱེས། །སྒྲེ་འདིར་དབྱར་གྱི་མཆོ་ལྷར་རབ་
 འཕེལ་ཞིང་། །མཁས་པའི་བྱ་བ་རྣམ་གསུམ་རྒྱས་པར་ཤོག། །ཅེས་
 དང་། གཞན་ཡང་། བློ་མས་ལྷན་ལྷན་སྒྲུབ་ཆོག་པ་པ་འདུས་པའི་སྒྲེ། །
 བཀའ་དང་བསྟན་བཅས་ཟབ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ། །འཆད་ཅོད་ཅོམ་སོགས་
 ཡར་ངོའི་རྒྱ་བ་བཞིན། །གོང་ནས་གོང་འཕེལ་སྤུངས་བསྟན་རབ་རྒྱས་
 ཤོག། །ཅེས་དང་། བྱད་པར་མཁས་མང་བརྒྱ་བྲག་འདུས་པའི་གནས། །
 བྱེས་པ་གྲ་ཆད་དཔོན་སྒོ་བ་འཁོར་བཅས་ལ། །སྤང་དབྱའི་བསམ་སྦྱར་
 དན་པ་ཞི་བ་དང་། །འཆད་ཅོད་ཅོམ་ལ་ནམ་ཡང་གཡེལ་མེད་ཤོག། །
 ཅེས་རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་རྒྱན་གྱི་ཞལ་འདོན་གལ་ཆེན་དུ་བཅི་བ་ཤིང་
 བློ་མས་བྱད་གསུམ་དུ་གྲགས་པའི་སྒོ་བ་ཆོག་འདི་གསུམ་ཆ་ལས། སྤུངས་
 པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་འདྲིན་ཐབས་མཆོག་དུ་གྱུར་བ་ནི། འཆད་ཅོད་
 ཅོམ་གསུམ་གྱི་མཁས་པའི་བྱ་བ་རྣམ་གསུམ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཡིན་
 པར་གསུངས་ལ། དེའི་ཕྱིར་གྲུས་པས་ཀྱང་ཡུན་རིང་པོའི་བར་དུ་དཀའ་
 དལ་དུ་མ་བྱུང་དུ་བསད་ནས་གཞུང་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་སྒོ་བ་སྦྱོང་རྒྱར་
 ཐག་བྱས་ཁུལ་གྱི་ཡིག་འཛོག་ཅོམ་གྱིས་འགའ་ཞིག་བྱས་པ་ཡིན་ལ།
 དེ་དག་གི་ཁྱོད་ནས་རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་གསུམ་པའི་དྲོགས་གནད་འགའ་
 ཞིག་ཟུར་དུ་བཀོད་པ་མངོན་སུམ་ལེའུའི་ལྷེ་མིག་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ད་ལས་
 པར་བསྟན་བྱས་ཤིང་ཅོམ་ཡིག་འདི་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བྱེད་སྐྱེད་པ་ནི་
 ཡིག་ཆོག་པས་ཆེ་བར་དྲོགས་ནས་ཅ་གཞུང་གི་ཆོག་དོན་ཡོངས་རྫོགས་
 འགྲེལ་བཤད་མ་བྱས་ཤིང་། གཙོ་བོ་གཞུང་དོན་གལ་ཆེ་བ་ཁག་ཅིག་
 ཟུར་འདོན་བྱས་ནས་བཀོད་ཡོད་ལ། དེ་དག་གི་སྐྱབས་སུ་ཡང་མ་ཡིན་

ཡིན་ཁུལ་ལྟ་བུས་མ་བྱས་པ་སྒོ་འཁེལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཆེད་དང་། གཞུང་
 འོན་འཆོལ་བདེ་བ་སོགས་ལ་པན་ཆེ་བར་བསམ་ནས་གཞུང་སོ་སོའི་
 ལུང་ཆོག་ནམས་ཆོག་རིས་བཞིན་དུ་བཀོད་དེ་སྤྲོགས་བསྐྱིགས་ལྟ་
 བུར་བྱས་ཤིང་། སྐབས་སྐབས་སུ་རང་གི་འཆར་སྤང་གི་བསམ་ཚུལ་
 ཡང་ཅུང་ཟད་དེ་བཀོད་དེ་བསྐྱིགས་ཡོད།

གཞུང་ཆོག་ནམས་ཁུངས་སུ་བྱས་ནས་ཚོད་པ་དང་ཚོད་ལན་
 ཀྱི་དགག་བཞག་གི་ཚུལ་དུ་བྱས་ཏེ་ཡི་གེར་བཀོད་ཀྱང་འཇུས་མེད།
 འོན་ཀྱང་ཡིག་ཆོགས་མངས་པར་དོགས་ནས་བཀོད་མེད་ལ་གལ་ཏེ་
 དགོས་གལ་བུར་ན་ཕྱིས་སུ་བཀོད་ཆོག་པ་དང་། སྤར་གྱི་མ་དབེ་རུ་
 དབེ་གཞུགས་གི་ཤོག་གངས་འགའ་ཞིག་ཕྱིས་སུ་དེབ་གཞུགས་གསར་
 ཉིད་བུར་བས་སྐབས་བདེ་བར་བསམ་སྟེ་དེབ་གཞུགས་ཀྱི་ཤོག་གངས་
 སུ་བཅོས་ཡོད་ལ། ལུང་ཁུངས་ཀྱི་ཕྱག་དབེ་དེ་ནམས་ཀྱི་མཇེད་པ་སོ་
 དང་། པར་བསྐྱུན་ཁང་། པར་བསྐྱུན་གྱི་ལོ་སོགས་བལྟ་བདེ་བའི་ཆེད་
 མཇུག་དུ་བྱར་བཀོད་ཀྱིས་ངོ་སྟོན་བྱས་ཡོད།

ལས་རིས་འདི་དག་གི་ཁོད་དུ་སྐྱུན་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་
 དང་། སྐྱུན་དཔལ་འབྱོར་རབ་རྒྱས་གཉིས་ཀྱིས་ཞབས་ལེན་གདན་
 བཉིངས་ཀྱི་ཞབས་ཞུ་ཆེད་མེད་གནང་བ་དང་། དགོ་སྟོང་བྱམས་པ་
 ཆོས་དབང་ནས་དཀའ་ངལ་བྱུང་བས་དེ་ཀྱིས་པར་ཅ་གསར་བཅུག་
 དང་། ཡི་གེའི་སྤྲིག་སྒྲིབ་། དེ་བཞིན་ཞུ་དག་ལན་མང་གནང་བ་སོགས་
 ལྟ་བུ་བསམ་ཚོལ་མེད་ཀྱི་ཕྱགས་ཁུར་ཆེར་བཞེས་ཀྱི་སྟོན་ནས་དོགས་

འདེགས་གནང་བ་དང་། སྤྱན་བསོད་ནམས་ཐུབ་བསྟན་དང་། སྤྱན་
བསྟན་པ་འཕེལ་རྒྱས། སྤྱན་ཡེ་ཤེས་དགའ་བ། ཨ་ཅག་བསྟན་འཛིན་
དཔའ་མོ། ཆ་མོ་མཁེན་བཅེ་སྒྲོལ་མ། ཆ་མོ་དབྱངས་སྒྲིད་སྒྲོལ་མ།
ཆ་བོ་བསྟན་འཛིན་དག་འདུལ། ཆ་བོ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་བཅས་ནང་མི་
ནམས་དང་། གཞན་ཡང་སྤྱན་བདག་ཁག་ནས་བར་བསྐྱུན་གྱི་རོགས་
དདུལ་གནང་བ་བཅས་ཁོང་ནམས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བྱ་རྒྱ།

མདོར་ན། དགེ་ཅ་འདིས་མཚོན་པའི་དུས་གསུམ་གྱི་ནམ་དཀར་
གྱི་ཕུང་པོ་ཇི་སྟེད་མཆིས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་
ཆེ་དར་ཁིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་དང་། སྤྱན་རས་གཟིགས་མི་
ཡི་གར་གྱི་ནམ་བར་རོལ་བ་སྐྱབས་མགོན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་བསྟན་
འཛིན་རྒྱ་མཚོ་མཚོག་གིས་དབྱུས་ཆོས་འབྲེལ་དངོས་ཐོབ་གྱི་དཔལ་
ལྷན་ལྷ་མ་དམ་པ་ནམས་གྱི་སྐྱེ་ཆེ་བརྟན་ཅིང་མཛད་འཛིན་ཐོགས་
དུས་ཀྱན་ཏུ་དར་ཁིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་དང་། གོང་གསལ་
འབྲེལ་ཐོབ་ནམས་གྱིས་གཙོས་པའི་སེམས་ཅན་ཆེ་དང་ལྷན་པ་ནམས་
གྱི་མི་འདོད་པའི་ཉེར་འཆེའི་རིགས་ཀྱན་ཞི་ནས་གང་བསམ་ཐམས་
ཅད་ལྷན་གྱིས་འབྲུབ་པ་དང་། ཆེ་ལས་འདས་པ། བ་ཆེ་རིང་དབང་པོ་
དང་། མ་སྐལ་ལྷ། ཨ་སྐལ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་སྒྲོན། ཨ་ནེ་སྒྲོན་དགའ། ཨ་
ཁྱ་བཙོན་འབྲུས་རྟོ་རྟེ། ཨ་ཁྱ་ཆེ་བརྟན། ཨ་ཞང་དག་དབང་སྒྲོ་ཆོས་
སོགས་སེམས་ཅན་ཆེ་འདས་ཡོངས་གྱི་སྒྲོན་བསགས་ལས་ངན་
ནམས་བྱང་ཁིང་དག་ནས་དཔ་རྟེན་རིམ་བརྒྱུད་གྱི་ལྷ་མེད་སྐྱབ་ཁེའི་གོ་

འཕང་ཕུར་དུ་ཐོབ་པའི་རྒྱར་ཕུར་པའི་བསྐྱོ་སྒྲིལ་དང་བཅས།

དགེ་བཤེས་བསོད་ནམས་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ཆོས་བབྱང་པོ་ལ་གྱིས་པར་དགོང་། །

ཆོད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ལུ་གསུམ་པའི་དྲོགས་གནད་འགའ་ཞིག་རྒྱར་
 ཏུ་བཀོད་བ་མངོན་སུམ་ལུ་ལྟའི་ལྷོ་མིག་ཅེས་བྱ་བའི་དཀར་ཆག །

ཡང་།

གཞུང་མཆོན།

མོག་གངས།

༡༽	མཆོད་བརྗོད།	༡
༢༽	ལུ་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་ལ་དབྱུང་བ།	༢
༣༽	མཁས་བྱ་བ་རྒྱུ་ཆེན་ལས་གསུངས་པའི་སྤྱི་མཆོན་ དངོས་མེད་ཏུ་སྐྱབ་པའི་རིགས་བ་བཞི།	༤
༤༽	སྤྱི་མཆོན་དངོས་མེད་ཏུ་སྐྱབ་པའི་ཅ་བ་དང་དེའི་ཐད་ གྱི་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུང་ངག །	༦
༥༽	བྱ་བ་རྒྱུ་ཆེན་ལས་གསུངས་པའི་སྤྱི་མཆོན་དངོས་མེད་ཏུ་ སྐྱབ་པའི་རིགས་བ་བརྒྱད།	༡༢
༦༽	ཆོད་མའི་གངས་ངེས་སྐྱབ་པའི་རྟགས་དང་དེའི་རྟགས་ རྩལ་ཇི་ལྟར་སྐྱབ་ཚུལ།	༡༥
༧༽	རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་སྐབས་མཁས་དབང་རྣམས་ ཀྱི་གསུང་ཟིན་འདྲ་མིན།	༢༢
༨༽	མངོན་སུམ་ལྟར་སྐྱང་གི་དབྱེ་བསྐྱུ་དང་བྱེ་བའི་དགོས་ བ་སོགས།	༣༠
༩༽	འཇུག་བ་སྐྱར་བ་ཅིག་ཅར་ཏུ་འབྲུལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་མིན་	

	ལ་དབྱུང་བ།	༣༥
༡༠༽	ཡིད་མཛོན་སྐྱབ་ཚུལ།	༤༡
༡༡༽	མཛོན་སྐྱབ་རྟོག་བྱལ་དུ་སྐྱབ་ཚུལ།	༤༩
༡༢༽	མདོ་སྡེ་པའི་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ།	༥༩
༡༣༽	རྣམ་རིག་པའི་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ།	༥༥
༡༤༽	ཡིད་མཛོན་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ།	༦༥
༡༥༽	ཡིད་མཛོན་སྡེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོར།	༦༩
༡༦༽	རང་རིག་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའི་སྒྲོར།	༧༣
༡༧༽	ཆད་མའི་གངས་སོགས་ཆོས་བཞི་ལས་གངས་ལ་ ལོག་པར་རྟོག་ཚུལ།	༧༧
༡༨༽	ཆད་མའི་གངས་སོགས་ཆོས་བཞི་ལས་སྐྱོད་ལུལ་ལ་ ལོག་པར་རྟོག་ཚུལ།	༨༠
༡༩༽	གངས་སོགས་ཆོས་བཞི་ལས་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་ པའི་ཚུལ།	༨༡
༢༠༽	གངས་སོགས་ཆོས་བཞི་ལས་འབྲས་བྱུ་ལ་ལོག་པར་ རྟོག་ཚུལ།	༨༣
༢༡༽	འབྲས་རྟོག་དང་པོ་གཉིས་པ་གསུམ་པ་བཅས་ཀྱི་ངོས་ འཛིན་ཚུལ།	༨༥
༢༢༽	རྗེས་དཔག་གི་ཆད་འབྲས་ཀྱི་སྒྲོར།	༨༩
༢༣༽	སྒྲན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་དང་དེའི་ཆོས་ཅན་ ངོས་བརྒྱུང་ཚུལ་ལ་དབྱུང་བ།	༡༠༣

- ༡༩༽ ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་ཚེས་ངོས་
 བཟུང་ཚུལ་དབྱུང་བ། ༡༠༩
- ༡༩༽ ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་
 ངོས་བཟུང་ཚུལ་ལ་དབྱུང་བ། ༡༡༩
- ༡༩༽ ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་ངོས་
 བཟུང་ཚུལ། ༡༡༧
- ༡༩༽ སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཐུང་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་
 དབྱུང་བ། ༡༡༩
- ༡༩༽ སེམས་ཅམ་རྣམ་བདེན་རྩན་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བར་འཛོག་
 ཚུལ། ༡༢༣
- ༡༩༽ རྣམ་བདེན་པའི་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་སོགས་
 གསུམ་ཀྱི་བྱུང་བར། ༡༢༣
- ༢༠༽ རྣམ་རྩན་ཀྱི་འི་བཅས་འི་མེད་ཀྱི་བྱུང་བར། ༡༢༣
- ༢༡༽ རྣམ་བདེན་རྩན་གྲུབ་མཐའ་གང་བརྗེད་དང་སྡེ་བདུན་
 ཀྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་གང་ཡིན་དབྱུང་བ། ༡༢༥
- ༢༢༽ ཐེག་བསྐྱུས་སུ་གསུངས་པའི་མི་ལམ་དང་གཞུགས་
 བརྟན་ཀྱི་རིགས་པ། ༡༢༧
- ༢༣༽ ཉི་ཤུ་པར་རྩལ་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པ། ༡༢༩
- ༢༤༽ ཚེས་ཀྱི་གྲགས་པས་གཟུང་འཛིན་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེས་
 ལ་འབྲ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ། ༡༣༡
- ༢༥༽ རྩོགས་སྤང་གིས་རྩལ་འདུས་པ་དང་སྤང་བ་གཟུང་

	དོན་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ།	༡༤༦
༣༦༽	མིང་གི་ཕྱ་རོལ་སྒོ་མེད་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ ནས་སྟོང་ཉིད་སྐབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་གསུམ།	༡༤༧
༣༧༽	དེའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གསུམ་རོས་ བཟུང་བ།	༡༤༨
༣༨༽	ཕྱི་རོལ་མེད་ན་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་ཏེན་ཇི་ལྟར་ གྲུབ་ཚུལ།	༡༤༩
༣༩༽	མཐུག་བྱང་།	༡༥༠
༤༠༽	ཁུང་འདྲེན་ཁུངས་ཀྱི་མཆན།	༡༥༡
༤༡༽	སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མི་ཟད་པ་བརྒྱད་ཅུའི་སྟོར།	༡༥༢
༤༢༽	མི་ཟད་པ་བརྒྱད་ཅུའི་རེའུ་མིག །	༡༥༣
༤༣༽	པར་བྱང་སྟོན་ཆོག །	༡༥༤

༡༡། །ཆོད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཡེ་ཤུ་གསུམ་པའི་དོགས་གནད་འགའ་
ཞིག་ཟུར་དུ་བཀོད་བ་མངོན་སུམ་ཡེ་ཤུ་འཛིན་མེ་མིག།

༡༢། །སྒྲ་མ་དང་མགོན་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས་དབྱེར་མ་མཆིས་
པའི་ཞབས་ལ་གུས་བ་ཆེན་པོའི་བྱ་གཞི་འཆའ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །
ཆོད་མའི་སྒྲེས་མཆོག་རྣམ་འདྲན་ཟས་གཙང་སྒྲུལ། །ཆོད་མའི་སྒྲོལ་
འབྱེད་སྒྲོགས་སྒྲུང་ཆོས་གྲགས་དང་། །ཆོད་མའི་མངའ་བདག་རྒྱལ་བ་
ཡབ་སྐུ་སོགས། །ཆོད་མའི་སྒྲ་བརྒྱུད་ཡོངས་ལ་སྦྱིང་ནས་འདུད། །
རབ་འབྱམས་རྒྱལ་བའི་མཛད་པའི་ཁུར་བསྐྱམས་ཏེ། །ཆོད་དུས་འགྲོ་
ལ་ལམ་བཟང་མཆོན་པའི་མིག། །བཀའ་འདྲིན་འཁོར་མེད་དངོས་བརྒྱུད་
ཡོངས་འཛིན་རྣམས། །བྱང་རྒྱལ་བར་དུ་འབྱལ་མེད་རྗེས་སུ་བྱུངས། །
གང་གི་མཆོན་ཅན་འཛིན་པའི་སྒྲེ་པོ་ལ། །མཆོག་དང་ཐུན་མོང་དངོས་
གྲུབ་མ་ལུས་བ། །བདེ་སྒྲག་ཅོལ་མཛད་རྒྱལ་ཡུམ་སྒྲོལ་མ་ལ། །གུས་
པས་འདུད་དོ་བཅེ་བས་བྱ་བཞིན་སྦྱོངས། །མཁས་དབང་ནམ་མཁའི་
ཁྱུང་ལ་འདི་མི་དགོས། །སྒྲན་པོ་ཤུག་པའི་བྱ་ལ་འདིས་མི་ཕན། །སྒྲོ་
དམན་བདག་ཉིད་ཡིད་གྱི་བརྗོད་བྱང་དང་། །སྒྲལ་མཉམ་འགའ་ལའང་
ཕན་རེའི་བསམ་བསམ་འབྱི། །ལེགས་བཤད་དཀའ་གནས་ཟུར་བཅད་
གཞི་མཆོག་སྦྱིང་། །དོ་མཆར་ལེགས་བཤད་ལུང་རིགས་མདའ་སྦྱོང་
སྒྲུལ། །རྣམ་བཤད་འཕང་ཅལ་ལྷན་རྣམས་འདི་ཡོངས་ཤིག། །དཀའ་
གནད་དམིགས་འཁེན་འཁེགས་བར་སོམ་ཉི་མེད། །

ལེའུ་གཉིས་ཀྱི་གོ་རིམ་ལ་དབྱད་བཤུ་བ།

ལེའུ་གཉིས་ཀྱི་གོ་རིམ་ལ་དབྱད་བཤུ་བ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རྒྱུ་པའི་བསྟན་བཅོས་
 ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་སྐབས་འདིར་རང་དོན་ལེའུ་དང་པོ་དང་། མངོན་
 རྒྱུ་ལེའུ་བྱིས་སུ་བསྟན་བཤུ་བ་མི་འཐད་དེ། ཚད་མ་ཀུན་བརྒྱུས་ལས་
 མངོན་རྒྱུ་ལེའུ་དང་པོ་དང་། རང་དོན་ལེའུ་དེའི་རྗེས་སུ་བསྟན་བཤུ་བ་གང་
 ཞིག །དེ་གཉིས་ཅུ་འགྲེལ་ཡིན་པས་ཅུ་བས་བསྟན་བཤུ་བའི་གོ་རིམ་དང་མི་
 མཐུན་པའི་བྱིར་དང་། རྣམ་ངེས་སོགས་སུ་ཡང་མངོན་རྒྱུ་ལེའུ་དང་
 པོ་དང་། རང་དོན་ལེའུ་བྱིས་སུ་བཤད་པའི་བྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་
 དེ། ཚད་མ་ཀུན་བརྒྱུས་སོགས་སུ་མངོན་རྒྱུ་ལེའུ་དང་པོ་དང་། རང་
 དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེའུ་བྱིས་སུ་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་
 བྱི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་
 ལ། རྣམ་འགྲེལ་དུ་རང་དོན་ལེའུ་སྒྲིན་དུ་དང་མངོན་རྒྱུ་ལེའུ་བྱིས་སུ་
 གསུངས་པ་ནི་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་འགོག་པའི་དགོས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་
 བཤད་པའི་རིམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

དེ་ལྟར་ཡང་ལེའུ་དང་པོའི་མཐའ་དབྱེད་ ༡༡ ལས། ཁོ་ན་རེ།
 བསྟན་བཅོས་འདིར་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་པོར་འཆད་མི་རིགས་
 པར་ཐལ། བསྟན་བཅོས་འདི་ཀུན་བརྒྱུས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་གང་ཞིག་ཀུན་
 བརྒྱུས་སུ་མངོན་རྒྱུ་དང་པོར་བསྟན་བཤུ་བའི་བྱིར་ཞེ་ན་སྒྲིན་མེད་དེ། ཀུན་
 བརྒྱུས་སུ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མངོན་རྒྱུ་དང་

པོར་བཤད། བསྟན་བཅོས་འདིར་དགོས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་རིམ་པའི་དབང་
 ཏུ་བྱས་ནས་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་པོར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་
 མདོའི་དོན་བདེ་སྒྲག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་
 པོར་འཆད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མདོ་དོན་བདེ་སྒྲག་ཏུ་རྟོགས་པ་
 ལ་དོན་དང་དོན་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་དགོས། ཚུར་མཐོང་རྣམས་
 གྱིས་དོན་དང་དོན་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་རྗེས་དཔག་ལ་རག་
 ལས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རང་འབྲེལ་ལས་དོན་དང་དོན་མ་ཡིན་
 པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་ཡིན་ལ་ཞེས་
 དང་། ལྷ་ཀྱང་། གལ་ཏེ་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཚད་མ་ཀྱང་
 བཏུས་འཆད་པར་བྱེད་ན། ཅིའི་ཕྱིར་རང་འགར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་འདི་
 རྣམ་པར་འཛོག་སྟམ་པའི་ཐེ་ཆོས་བསལ་བའི་ཕྱིར་དོན་དང་དོན་མ་
 ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་ཏེ་ཞེས་གསུངས། ཞེས་གསུངས་
 སོ། །

རང་འབྲེལ་ ༡ ལས། དོན་དང་དོན་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་
 པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ། དེ་ལ་ལོག་པར་
 རྟོག་བས་དེ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ཞེས་གསུངས།

འོ་ན་དགོས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ལོག་རྟོག་འགོག་པའི་རིམ་པའི་
 དབང་གིས་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་པོར་འཆད་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན།
 རྒྱུད་ལ་སྟེ་བའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རིམ་པའི་མདོན་སྟམ་དང་པོར་འགོ་ཚུལ་
 རི་ལྟར་ཞེ་ན། རྣམ་ངེས་དར་རྟེན་ ༡༢ ལས། གསུམ་པ་ནི་པན་པ་དང་
 མི་པན་པ་ཐོབ་པ་དང་སྟོང་བ་ལ་ངེས་པར་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་སྟོན་

དུ་འགྲོ་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། འཁོར་བའི་སྐྱུ་ག་བསྐལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་
 སྤང་འདས་ཐོབ་པ་ལ་ནི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣལ་
 འབྱོར་མངོན་སུམ་གོམས་པ་སྡོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་བདག་
 མེད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟོམས་པ་སྡོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཤིང་། དེ་དག་
 ལ་འཁོར་བའི་ཅ་བ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་སྤྱན་སྤྱང་བ་
 གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དབག་གིས་རྟོགས་པ་སྡོན་
 དུ་འགྲོ་དགོས་སོ། །དེ་སྤྱི་བ་ལ་བདག་མེད་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆེགས་ཀྱི་
 ཚུལ་རྣམས་ཐ་སྙད་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་དང་རང་རིག་
 མངོན་སུམ་ཆད་མ་ལ་བྱུག་པར་འབྲེལ་ཆགས་ཤིང་བར་མ་ཆད་པར་
 སྐྱབ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འཁོར་བའི་སྐྱུ་ག་བསྐལ་སྤང་བ་ལ་ཡང་
 དག་པའི་ཤེས་པ་སྡོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་གསལ་བ་བྱུབ་པ་ཡིན་ནོ། །
 དེ་བཞིན་དུ་ངན་འགྲོའི་སྐྱུ་ག་བསྐལ་ཆེ་ཆུང་དང་། ཆེ་རིང་བྱང་སོགས་
 ཤིན་ཏུ་རྟོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྣམས་ཀྱང་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་
 ཡུང་གི་ཉགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུབ་ཅིང་དེའི་ཚུལ་རྣམས་ཀྱང་སྤར་སྤར་
 འབྱུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ངན་འགྲོའི་རྒྱ་བཀག་ནས་ཕྱི་མ་ལ་མངོན་མཐོ་སྐྱབ་
 བ་སོགས་ཀྱང་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་
 དག་གི་ཚུལ་ལ་གཉིང་ཚུགས་པའི་ངེས་པ་འདྲོངས་དགོས་ཏེ། ཐར་བ་
 དོན་གཉེར་གྱི་གང་ཟག་དབང་པོ་ནི་རྒྱལ་གཉིས་ལས། སྤྱ་མས་ནི་ཐར་
 བ་ཐོབ་དགོས་པ་དང་རྒྱས་པ་གཉིས་ཆད་མས་བྱུབ་ནས་ཐར་བ་སྐྱབ་
 བར་དམ་འཆའ་ཞིང་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡིན་ལ། གང་ཟག་ཕྱི་མས་ནི་དང་
 པོར་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས་ཐར་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒོ་

སྤྱི་ཞིང་། དེའི་རྗེས་སུ་བདག་མེད་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཡང་དེ་དག་
 ལ་ཡང་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །སྤར་
 བཤད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་ཡང་སྤར་བར་བྱ་
 གྱེ། རིགས་པའི་བསྟན་པའི་འདིར་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
 དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་ཆད་མས་སྤྱབ་པའི་རྩལ་ཐ་སྟོད་པའི་མངོན་
 སུམ་ཆད་མ་ལ་བྱུག་པའི་བར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ནོ། །བྱུབ་
 མཐས་སློ་མ་བསྐྱར་བའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱང་འདོད་དོན་ཐོབ་པ་དང་མི་
 འདོད་པའི་དོན་སློང་བ་ལ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ།
 ཐེ་ཆོམ་དངས་ནས་འཇུག་པ་ལ་ཡང་ཐེ་ཆོམ་འདྲན་པའི་ཆད་མ་སྟོན་དུ་
 འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། རྣལ་འབྱོར་མངོན་
 སུམ་གོམས་པ་དང་། འཁོར་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་སློང་བ་དང་ངན་འགྲོའི་
 སྤྱུག་བསྐྱེད་ཆེ་ཆུང་དང་། དེའི་ཆེ་རིང་བྱང་དང་། ལྷ་དང་མིའི་མངོན་
 མཐོ་དང་། ཐར་པ་ལ་ཡང་དབང་པོ་རྣེ་རྩལ་དག་གི་བདག་མེད་པ་དང་
 ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་མས་བྱུབ་པ་དང་། དེ་ལྟར་
 བྱུབ་མཐས་སློ་བསྐྱར་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་དོན་ཐོབ་པ་དང་མི་འདོད་པ་
 སློང་བ་མངོན་སུམ་སྟེ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་པ་མ་ཟད་
 བྱུབ་མཐས་སློ་མ་བསྐྱར་བའི་སྤྱི་བོ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་འདོད་དོན་ཐོབ་པ་
 དང་མི་འདོད་པའི་དོན་སློང་བ་ལ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་
 དགོས་པ་གསུངས་སོ། །

མཁས་གྲུབ་རྒྱུ་ཆེན་ལས་གསུངས་པའི་སྤྱི་མཆན་དངོས་མེད་ཏུ་སྐབ་
པའི་རིགས་པ།

མཁས་གྲུབ་རྒྱུ་ཆེན་ལས་གསུངས་པའི་སྤྱི་མཆན་དངོས་མེད་ཏུ་སྐབ་
པའི་རིགས་པ་བཞི་ནི།

༡༽ རིགས་པ་དང་པོ་སྤྱོད་ཡིན་པས་དངོས་པོ་མིན་པར་སྐབ་པ་ནི།

ཅ་བར། བཛྲེད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་དེ་དངོས་མིན། །ཞེས་དང་། མཁས་གྲུབ་
རྒྱུ་ཆེན་ ༡༣ ལས། སྤྱི་མཆན་དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་མིན་ཏེ། སྤྱི་
དངོས་ཀྱི་བཛྲེད་བྱ་སྤྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷོག་བྱུང་སྐབ་པ་ནི།
དབང་སོགས་འབྲས་བཅས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་རྒྱུ་ཆེན་ལ་
གཟིགས།

༢༽ རིགས་པ་གཉིས་པ་གསལ་བ་དང་ཇས་གཅིག་དང་ཐ་དད་
བརྟགས་ནས་འགོག་པ་ནི།

ཅ་བར། གཞན་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་འབྲེལ་མེད། །དེ་ཕྱིར་རང་བཞིན་མེད་
པར་གྲུབ། །ཅེས་དང་། མཁས་གྲུབ་རྒྱུ་ཆེན་ ༣༣ ལས། སྤྱི་དེ་
ནི་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། ཇས་གཅིག་ཡིན་ན་གསལ་

བ་ནམས་གཅིག་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཟད། གཞན་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་དག་དང་
འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བས་ཇམས་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་གང་དུ་ཡང་མི་
འཐད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་སྐུ་བ་ཚུ་ལ་རིགས་ལྡན་རིགས་མིན་ཞེས་སོགས་
ཀྱི་མཁས་གྲུབ་རྒྱུ་མཆོད་ལ་གཞིགས།

༣༥ རིགས་པ་གསུམ་པ་སྒྲུང་ཚུ་ལ་མཆོངས་པའི་ཉགས་ཀྱིས་སྐུ་བ་བ་
ནི།

ཅ་བར། ཞིག་ལ་སྐྱ་ལས་སྒོ་ཇི་འདྲ། །སྒྲུང་བ་དེ་འདྲ་མ་ཞིག་ལ་འདྲ། །ཞེས་
དང་། མཁས་གྲུབ་རྒྱུ་མཆོད་ ༤༠ ལས། མ་ཞིག་པ་ད་ལྟར་གྱི་བྱམ་
བ་ལ་རྟོག་པའི་སྒོ་འདྲ་ཆོས་ཅན། །ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲུང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་
དེ། །ཁྱོད་བྱམ་སྐྱ་ལས་ཞིག་ཟིན་པའི་བྱམ་བ་ལ་རྟོག་པའི་སྒོ་ལ་ཇི་འདྲ་
སྒྲུང་བ་དེ་འདྲར་སྒྲུང་ཞིང་དེ་དང་སྒྲུང་ཚུ་ལ་མཆོངས་པའི་ཕྱིར། །ཁྱབ་
བ་སྐུ་བ་ཚུ་ལ་ན་བ་ལ་སོགས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་རྒྱུ་མཆོད་ལ་
གཞིགས།

༤༥ རིགས་པ་བཞི་བ་བདུ་ལ་བཟློས་པའི་ཉགས་ཀྱི་སྐུ་བ་བ་ནི།

ཅ་བར། ཟློས་བ་མ་ཡིན་སྐྱི་ཡི་ནི། །སྒོ་ལ་དེ་ལྟར་སྒྲུང་བ་མེད། །ཅེས་
དང་། མཁས་གྲུབ་རྒྱུ་མཆོད་ ༤༣ ལས། བྱམ་པའི་སྐྱི་སྒོ་ནི་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲུང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་དེ། བདུ་ལ་མ་བཟློས་པར་ཁྱོད་ལ་

བྱམ་བ་དེ་ལྟར་དུ་སྒྲུབ་བ་མེད་པའི་བྱམ་འཛིན་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།
 རྒྱབ་བ་སྐྱབ་ཚུལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཀྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་སྒྲིག་
 ཆེན་ལ་གཟིགས།

སྤྱི་མཆན་དངོས་མེད་དུ་སྐྱབ་པའི་ཅ་བ་ནམས་དང་དེའི་ཐད་ཀྱི་ནམ་
 བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུང་ངག།

ནམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས་གསུངས་པའི་སྤྱི་མཆན་དངོས་
 མེད་དུ་སྐྱབ་པའི་སྒྲུང་ངག་ནི།

༡༽ རིགས་པ་དང་པོ་དོན་དམ་བ་སྤྱི་བཟོད་བྱ་བཀག་པའི་སྒྲོ་ནས་
 དགག་པ་ནི།

ཅ་བར། བཟོད་བྱ་ཉིད་བྱིར་དེ་དངོས་མིན། །དབང་སོགས་འབྲས་
 བཅས་ཉིད་བྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༡༩ ལས། བྱམ་
 པའི་དོན་སྤྱི་ཆོས་ཅན། བྱམ་པའི་དངོས་པོ་མིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་བ་
 སྤྱི་བཟོད་བྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་བྱམ་པར་འགྱུར་
 དགོས་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

༢༽ རིགས་པ་གཉིས་བ་སྤྱི་བཟོད་བྱ་དོན་དམ་པར་དེ་ཉིད་དང་གཞན་
 དུ་བཟོད་དུ་མེད་པའི་སྒྲོ་ནས་དགག་པ་ནི།

ཅ་བར། གཞན་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་འབྲེལ་མེད། །དེ་ཕྱིར་རང་བཞིན་མེད་
བར་གྱུ་། །ཅེས་དང་། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༣༥ ལས། །སྤྱི་དེ་ཆོས་
ཅན། རང་བཞིན་མེད་བར་གྱུ་བ་སྟེ། གསལ་བ་རང་མཆོན་དང་རྣམ་
གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྱུ་བ་བ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

༣༥ རིགས་བ་གསུམ་བ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་བརྟགས་ལ་དགག་བ་
ནི།

ཅ་བར། ཞིག་ལ་སྐྱ་ལས་སྒོ་རིམ་འདྲ། །སྤྱང་བ་དེ་འདྲ་མ་ཞིག་ལ་འདྲ། །
ཞེས་དང་། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༣༥ ལས། མ་ཞིག་བ་ད་ལྟར་གྱི་
བྱམ་བ་ལ་རྟོག་པའི་སྒོ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་རང་མཆོན་གཟུང་དོན་དུ་
བྱས་ནས་འཛིན་བ་མ་ཡིན་བར་ཐལ། སྤྱིའི་བདག་རྒྱུན་ལས་ཞིག་བ་ལ་
རྟོག་པའི་སྒོ་ལ་ཅི་འདྲ་སྤྱང་བ་དེ་དང་འདྲ་བར་མི་གསལ་བར་སྤྱང་བའི་
ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

༣༦ རིགས་བ་བཞི་བ་གསལ་བ་དང་རྣམ་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་
ལ་དགག་བ་ནི།

ཅ་བར། དེ་ཕྱིར་མཚུངས་ཉིད་སྤྱི་འདི་ལ། །དངོས་པོ་མེད་པའི་མཆོན་
ཉིད་ཡིན། །ཞེས་དང་། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༣༦ ལས། གསལ་བ་
རྣམས་མཚུངས་བ་ཉིད་གྱི་སྤྱི་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་མེད་པའི་

མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། རང་མཚན་དང་ཇས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་
ཡང་མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

༥༽ རིགས་པ་ལྔ་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་མིན་བརྟགས་ལ་དགག་པ་ནི།

ཅ་བར། རིགས་རྣམས་འབྲས་བུ་མིན་ཕྱིར་ན། །མ་འབྲེལ་སྤྱིར་དང་
དངོས་མེད་འགྱུར། །ཞེས་དང་། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༣༧ ལས།
རིགས་རྣམས་ཆོས་ཅན། །དངོས་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། གསལ་
བའི་འབྲས་བུ་མིན་པ་གང་ཞིག །རྒྱ་གཞན་ལས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས།

༦༽ རིགས་པ་དྲུག་པ་བརྟ་ལ་བཟློས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དགག་པ་ནི།

ཅ་བར། ཤེས་པ་གང་དེ་བརྟ་དག་ལ། །ཟློས་པ་མ་ཡིན་སྤྱི་ཡི་ནི། །སྤྱོ་
ལ་དེ་ལྟར་སྤྲང་བ་མེད། །ཅེས་དང་། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༣༧ ལས།
སྤྱི་ཡི་སྤྱོ་ཆོས་ཅན། །ཁྱོད་ལ་རང་ཡུལ་སྤྲང་བ་ཇས་སུ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་བརྟ་ལ་བཟློས་པ་མེད་པ་དེ་ལྟར་སྤྲང་བ་མེད་བར་བརྟ་
ལ་བཟློས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

༧༽ རིགས་པ་བདུན་པ་ཤེས་པ་ལ་ཡན་གར་བར་མི་སྤྲང་བའི་རྟགས་
ཀྱིས་དགག་པ་ནི།

ཅ་བར། རྣམ་པ་འགས་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་ལ། །དེ་དངོས་སྤང་བ་མེད་
 ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༣༩ ལས། །ཤེས་བྱ་
 ཚུལ་ཅན། །སྤྱོད་ཀ་ཞུག་མེད་དེ། །ཡོད་ན་རང་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་
 བསྟོས་མེད་ཡན་གར་བར་སྤང་དགོས་པ་ལ། རྣམ་པ་འགའི་སྒྲོ་ནས་
 ཀྱང་། རང་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་དེ་འདྲའི་དངོས་པོར་སྤང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།
 །ཞེས་གསུངས།

༡༽ རིགས་པ་བརྒྱད་པ་ །དོན་བསྟུས་ཀྱི་རིགས་པ། །དོན་བྱེད་ཀུས་སྟོང་
 །ཡིན་པས་སྐྱབ་པ་ནི།

ཅ་བར། དོན་བྱེད་པ་ཡང་མི་རུང་ངོ་། །དེ་མི་རུང་ཕྱིར་རང་བཞིན་མེད། །
 ཅེས་དང་། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༣༠ ལས། སྤྱི་མཆན་དེ་ནི་ཚས་
 ཅན། རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ཅམ་གྱི་དོན་བྱེད་པར་ཡང་མི་རུང་
 བར་ཐལ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྐྱབས་པ་དེའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས།

གོང་གི་རིགས་པ་གཉིས་པ་དང་བཞི་པར་བྱུང་པར་གང་ཡོད་དཔྱད་
 པར་བྱ་ཞིང་ཆད་མའི་ལེགས་པ་འདད་དུ་རིགས་པ་བཞི་པའི་མིང་གི་ཐ་
 སྟོང་ཀྱང་མི་འདྲ་ལ་སྒྲུང་བ་འགོད་ཚུལ་ཡང་མི་འདྲ་བ་བཀོད་ཡོད།

རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པའི་གྲུབ་རྒྱུ་ལས་གསུངས་པའི་སྤྱི་མཆན་དངོས་
མེད་དུ་སྦྱབ་པའི་རིགས་པ་བརྒྱད།

ཆད་མ་གྲུབ་རྒྱུ་ལས་གསུངས་པའི་སྤྱི་མཆན་དངོས་མེད་དུ་སྦྱབ་པའི་
རིགས་པ་ནི།

༡༽ རིགས་པ་དང་པོ་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པས་སྦྱབ་པ་ནི།

ཅ་བར། བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་དེ་དངོས་མིན། །དབང་སྟོབས་འབྲས་བཅས་
ཉིད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། གྲུབ་རྒྱུ་ ༡ ལས། རྟོག་པ་ལ་ ༼གཞུགས་
སྤྱད་པ་༽ དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་མིན་ཏེ། རང་སྤྱང་ཡུལ་དུ་བྱེད་
པའི་སྒོ་ལ་རྗེ་ལྟར་སྤྱང་བ་ལྟར་སྦྱས་བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས།

༢༽ རིགས་པ་གཉིས་པ་གཅིག་དང་ཐ་དད་མིན་པས་སྦྱབ་པ་ནི།

ཅ་བར། གཞན་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་འབྲེལ་མེད། །དེ་ཕྱིར་རང་བཞིན་མེད་
པར་གྲུབ། །ཅེས་དང་། གྲུབ་རྒྱུ་ ༡༢ ལས། བྱམ་སྦྱི་ཆོས་ཅན། དངོས་
པོའི་རང་བཞིན་དུ་མེད་པར་གྲུབ་སྟེ། བྱམ་གསལ་དང་ཐུག་གཅིག་ཐ་
དད་གང་དུ་འང་མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

༣༽ རིགས་པ་གསུམ་པ་སྤང་ཚུལ་མཚུངས་པས་སྐྱབ་པ་ནི།

ཅ་བར། ཞིག་ལ་སྐྱ་ལས་སློ་ཇི་འདྲ། །སྤང་བ་དེ་འདྲ་མ་ཞིག་ལ་འང་། །
 ཞེས་དང་། གྲུབ་རྒྱུ་ ༡༩ ལས། མ་ཞིག་བ་ད་ལྟར་གྱི་བྱམ་བ་ལ་འང་
 རྟོག་པའི་སློ་ཆོས་ཅན། གཟུང་དོན་དངོས་སོར་མེད་དེ། སྐྱ་ལས་ཞིག་བ་
 ལ་རྟོག་པའི་སློ་ལ་ཇི་འདྲར་སྤང་བ་དེ་འདྲ་བར་སྤང་ཚུལ་མཚུངས་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

༤༽ རིགས་པ་བཞི་པ་སྤྱི་ཉིད་ཡིན་པས་སྐྱབ་པ་ནི།

ཅ་བར། དེ་བྱིར་མཚུངས་ཉིད་སྤྱི་འདི་ལ། །དངོས་སོ་མེད་པའི་མཚན་
 ཉིད་ཡིན། ཞེས་དང་། གྲུབ་རྒྱུ་ ༢༡ ལས། གསལ་བ་ལ་མཚུངས་པ་
 ཉིད་གྱི་སྤྱི་འདི་ཆོས་ཅན། དངོས་སོ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ།
 སྤྱི་མཚན་ཡིན་པ་དེའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས།

༥༽ རིགས་པ་ལྔ་པ་འབྲས་བུ་མིན་པས་སྐྱབ་པ་ནི།

ཅ་བར། རིགས་རྣམས་འབྲས་བུ་མིན་བྱིར་ན། །མ་འབྲེལ་བ་དང་
 དངོས་མེད་འགྱུར། ཞེས་དང་། གྲུབ་རྒྱུ་ ༢༢ ལས། རིགས་རྣམས་
 ཆོས་ཅན། གསལ་བ་ལ་དོན་དམ་པར་མ་འབྲེལ་བར་དང་དངོས་མེད་

དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། འབྲས་བུ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

༤༽ རིགས་པ་རྒྱག་པ་བརྟེན་ལ་ལྟོས་པས་སྐྱབ་པ་ནི།

ཅ་བར། ཤེས་པ་གང་དེ་བརྟེན་པ་ལ། ལྟོས་པ་མ་ཡིན་སྲི་ཡི་ནི། ལྟོ་
ལ་དེ་ལྟར་སྤང་བ་མེད། ཁེས་དང་། གྲུབ་རྒྱུ་ ༡༡ ལས། སྲི་འཛིན་
པའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། གཞུང་དོན་མེད་དེ། བརྟེན་ལ་མི་ལྟོས་པ་དེ་ལྟར་སྤང་
བ་མེད་པར་རང་ཡུལ་འཛིན་པ་བརྟེན་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

༥༽ རིགས་པ་བདུན་པ་ཡན་གར་དུ་མི་སྤང་བས་སྐྱབ་པ་ནི།

ཅ་བར། རྣམ་པ་འགས་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་ལ། རྟེན་དངོས་སྤང་བ་མེད་
ཕྱིར་རོ། ཞེས་དང་། གྲུབ་རྒྱུ་ ༡༢ ལས། སྲི་ཆོས་ཅན། དངོས་མེད་
ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་འགས་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་མ་འབྲུལ་པ་ལ་དངོས་པོར་སྤང་
བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས།

༦༽ རིགས་པ་བརྒྱད་པ་དོན་བྱེད་རུས་སྟོང་ཡིན་པས་སྐྱབ་པ་ནི།

ཅ་བར། དོན་བྱེད་པར་ཡང་མི་རུང་ངོ་། རྟེན་མི་རུང་ཕྱིར་རང་བཞིན་
མེད། ཁེས་དང་། གྲུབ་རྒྱུ་ ༡༣ ལས། སྲི་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། དངོས་
པོའི་རང་བཞིན་དུ་མེད་དེ། དོན་བྱེད་པ་དེ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། རང་

འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་ཙམ་གྱི་འང་དོན་བྱེད་པར་མི་རུང་བའི་བྱིར། ཞེས་
གསུངས།

ཆད་མའི་གངས་ངེས་སྐྱབ་པའི་རྟགས་དང་དེའི་རྟགས་ཚུལ་རི་ལྟར་
སྐྱབ་ཚུལ།

ཆད་མའི་གངས་ངེས་སྐྱབ་པའི་རྟགས་དང་དེའི་རྟགས་ཚུལ་རི་ལྟར་
སྐྱབ་ཚུལ་འགོད་པ་ལ།

ཆད་མ་ལ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས།

ཅ་བར། གཞལ་བྱ་གཉིས་བྱིར་ཆད་མ་གཉིས། །ཞེས་དང་། ཐར་ལམ་
གསལ་བྱེད་ ༡ ལས། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། །ཆད་མ་གཉིས་སུ་གངས་
ངེས་ཏེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས།
རྗེའི་ཆད་མའི་ལམ་སྐྱབ་དང་མངོན་སུམ་ལེའུའི་ཁྱེ་ཀ་ལས། འདི་ཆད་
མའི་གངས་ངེས་སྐྱབ་པའི་རྟགས་མ་ཡིན་ཏེ། དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་
སོགས་སྐྱོན་དུ་མར་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །

རྟགས་སྐྱབ་གྱི་རིགས་པ་དང་པོ་རྟགས་གྱི་རོ་བོའི་སྐོན་སྐྱབ་པའི་
རིགས་པ།

ཅ་བར། དོན་བྱེད་རྒྱས་དང་མི་རྒྱས་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༣ ལས། རྟགས་བྱ་ཚོས་ཅན། །གཞལ་བྱ་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གཉིས་སུ་དེས་ཏེ། དེ་ལ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་མི་རྒྱས་པ་གཉིས་སུ་དེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

རྟགས་སྐྱབ་ཀྱི་རིགས་པ་གཉིས་པ་ཡུལ་ཅན་སྒྲིའི་སྒྲོ་ནས་སྐྱབ་པའི་
རིགས་པ།

ཅ་བར། འདྲ་དང་མི་འདྲ་ཉིད་ཕྱིར་དང་། །ཞེས་དང་། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༣ ལས། རྟགས་བྱ་ཚོས་ཅན། །གཞལ་བྱ་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གཉིས་སུ་དེས་ཏེ། ། འདྲ་བ་སྐྱུན་མོང་བ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་པ་དང་མི་འདྲ་བ་སྐྱུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་པ་གཉིས་སུ་དེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

རྟགས་སྐྱབ་ཀྱི་རིགས་པ་གསུམ་པ་ཡུལ་ཅན་སྒྲིའི་སྒྲོ་ནས་སྐྱབ་པའི་
རིགས་པ།

ཅ་བར། སྤྱི་ཡུལ་དང་ཡུལ་མིན་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༣ ལས། རྟགས་བྱ་ཚོས་ཅན། །གཞལ་བྱ་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གཉིས་སུ་དེས་ཏེ། ། རྟོན་བྱེད་ཀྱི་སྤྱིའི་བདག་སྐྱེན་ཅན་གྱི་སྤྱང་

པའི་ཡུལ་དང་། དེ་ཅམ་གྱིས་སྤང་བའི་ཡུལ་མིན་པར་རང་གི་ངོ་མོའི་སྒོ་
ནས་བྱུང་བའི་ཡུལ་གཉིས་སུ་དེས་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས།

རྟགས་སྐྱབ་ཀྱི་རིགས་པ་བཞི་པ་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྐྱབ་པའི་རིགས་
པ།

ཅ་བར། རྒྱ་མཚན་གཞན་ནི་ཡོད་པ་ན། །སྒོ་ནི་ཡོད་དང་མེད་བྱིར་
རོ། ཞེས་དང་། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༣ ལས། །ཁེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
གཞལ་བྱ་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གཉིས་སུ་དེས་ཏེ། །རང་གི་གཞུང་
ཡུལ་ལས་རྒྱ་མཚན་གཞན་བརྒྱ་དང་ཚུལ་བ་སོགས་ཡོད་པ་ན་དེ་ཅམ་
གྱིས་རང་འཛིན་གྱི་སྒོ་ནི་ཡོད་པའི་ཡུལ་དང་། དེ་ཅམ་ལ་བལྟོས་པ་
མིན་པར་རང་ཉིད་ངོ་མོའི་སྒོ་ནས་བྱུང་བ་མེད་ན་རང་འཛིན་གྱི་སྒོ་མེད་
པའི་ཡུལ་གཉིས་སུ་དེས་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས།

མཁས་བྱུང་ལྟེ་ག་ཆེན་དང་རིགས་རྒྱན་ལས། རོན་དམ་དོན་
བྱེད་རུས་པ་གང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆོགས་བཅད་འདི་བྲུབ་སྐྱབ་ཀྱི་
གཞུང་དུ་མཛད་ནས་དེ་ཡང་རྟགས་དང་པོའི་བྲུབ་པ་སྐྱབ་པ་ནི། རོན་
དམ་དོན་བྱེད་རུས་པ་གང་། །དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན། །གཞན་
ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་སྟེ། །དེ་དག་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བཤད། །ཅེས་
དང་། གོང་གི་རྟགས་གཉིས་པའི་བྲུབ་པ་སྐྱབ་པ་ནི། ཐུན་མོང་མིན་པ་
སྤང་བ་གང་། །དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན། །གཞན་ནི་ཀུན་རྫོབ་
ཡོད་པ་སྟེ། །དེ་དག་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བཤད། །ཅེས་དང་། གོང་གི་

རྟགས་གསུམ་པའི་བྱ་བ་སྐྱབ་པ་ནི། སྤོན་མེན་པ་གང་ཡིན་པ། །དེ་
འདྲར་དོན་དམ་ཞེས་སོགས་དང་། བོང་གི་རྟགས་བཞི་པའི་བྱ་བ་སྐྱབ་
པ་ནི། རྩུ་མཚན་གཞན་ནི་ཡོད་པ་ན། རང་སྤོ་སྤྱེད་པ་བྱེད་པ་
གང་། །དེ་འདྲར་ཞེས་སོགས་འདོན་པ་བསྐྱར་ནས་བྱ་བ་སྐྱབ་པ་སྐྱར་
བ་གསུངས་ཤིང་། སྤར་གྱི་རྟགས་དེ་དེ་ཅུ་གྱིས་སྐྱབ་ཀྱས་མོད་གྱི་
བཞིར་བཀོད་པའི་དགོས་པ་ནི་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། རང་རིག་
གི་ཤུགས་ལ་བྱ་བ་པའི་རྟགས་ཀྱི་རྩམ་གྲངས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པར་
གསུངས་ལ། མཁས་བྱ་བ་རྟེན་ཆེན་ལས། གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་ལ།
ངོ་བོ་དང་། སྤར་ཚུལ། དུལ་ཅན་བྱེད་ལས་ཀྱིས་བྱེད་པར་སྤྱི་བྱེད་པར་
མི་འདྲ་བ་བཞི་ཡོད་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པ་གསུངས་སོ། །བོང་གི་རྩུ་
མཚན་གཞན་ནི་ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ལ་རྟེན་གཉིས་འབྲེལ་ཚུལ་
མི་འདྲ་བ་ཡོད་དོ། །

འོན་ཀྱང་འདྲིར་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ལ། ཤེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། ཚད་མ་ལ་མདོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་དེས་ཏེ། གཞལ་བྱ་
ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་དེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྤར་བཞིན་བཀོད་ན། རྟགས་
དེ་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཆད་མ་གཉིས། །ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་
སྤྱོར་ཡིན་ནམ་མིན། མིན་ན་དེའི་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་སྤྱོར་གང་ཞིག་
བཀོད། ཡིན་ན་མི་འཐད་དེ། དེ་ནི་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མི་རྟག་པ་ཡིན་
ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་
བཀོད་པ་བཞིན། སྤྱགས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་པའི་སྤོན་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་སྤར་ཡང་། མདོན་སུམ་ལེན་རྟེན་ ༡༢༡ ལས། ཤེས་བྱ་ཆོས་

ཅན། ཚད་མ་གཉིས་པོ་དེར་ངེས་ཏེ། ཞེས་འགོད་དོ་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་
 ཆོས་ཅན། སྤྲེལ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སྤྲེལ་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་པའི་སྒྲིབ་
 བ་ལ་འགོད་ན་ཅི་འགྱུར། ཤེས་བྱ་ཅན་སྤྲེལ་མི་རྟག་ཅོད་པའི་སྐྱབས་
 གི་ཅོད་གཞི་ཆོས་ཅན་མིན་ལ། རྟོགས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་པས་
 རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་སྤྲེལ་མ་ལའང་རིམ་བུ་བརྗོད་པར་བྱ་
 གྱེ། ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་སྐྱབས་འདིར་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་
 གསུངས་སོ། །

ཡང་དེའི་སྐྱབས་གི་རྟགས་སྒྲིབ་ནི། ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་
 མངོན་རྟེན་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། ཁྱོད་གི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་
 ངེས་པའི་བྱིར། ཞེས་འགོད་ཅེ་ན། སྤྲེལ་མི་རྟག་སྤྱི། བྱས་པ་
 ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་སྤྲེལ་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་པའི་རྟགས་འགོད་པ་བཞིན་
 དེ་ལ་ཡང་རྟོགས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་པའི་སྒྲིབ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་
 ལྟར་ཡང་མངོན་སུམ་ལའུ་རྟེན་ ༡༢༡ ལས། ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
 མངོན་རྟེན་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། ཁྱོད་གི་གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་
 གངས་པེ་པའི་བྱིར། ཞེས་འགོད་དོ་ཞེ་ན། སྤྲེལ་མི་རྟག་
 བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་བྱས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་འགོད་ན་ཅི་འགྱུར། ཁྱོད་
 ཅེས་པ་ཆོས་ཅན། སྤྲེལ་མི་རྟག་པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་
 སུ་བརྒྱུང་བ་དང་དོན་འབྲེལ་ཞེ་ན། འདིར་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ། ཁྱོད་ཅེས་
 བ་ཚད་མ་ལ་བྱ་དགོས་པས་ཡང་རྟོགས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་པར་
 འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འོ་ན་དེ་འབྲེལ་སྒྲིབ་པ་དེ་གཉིས་གཞལ་བྱ་གཉིས་བྱིར་ཚད་

མ་གཉིས་ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བརྟན་པའི་རྟགས་སྟུང་མིན་ན་དེའི་
 སྐབས་ཀྱི་རྟགས་སྟུང་དེ་གང་འགོད་ཅེ་ན། ཁ་ཅིག་དེའི་སྐབས་ཀྱི་
 རྟགས་སྟུང་ནི་སྤར་གྱི་དེ་དག་འགོད་དགོས་ལ། འོན་ཀྱང་དེ་དག་རྟགས་
 ཡང་དག་ཡིན་མི་དགོས་སོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་མངོན་སུམ་ལེན་ཀླུ་ལས་
 སྟོན་དུ་མ་བཏང་སྟེ། དངོས་འགལ་ལ་ཕྱང་གསུམ་བ་ཁས་ལེན་དགོས་
 བར་ཐལ་བའི་སྟོན་དང་། རང་ཆེག་འགལ་བའི་སྟོན་དང་། ཚུལ་
 གསུམ་ཆང་བའི་རྟགས་ལ་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྟོན་
 དང་། རྟགས་སྟུང་དང་ཐལ་སྟུང་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྟུང་བ་འགོད་
 ཚུལ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་སྟོན་དང་། རྟགས་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྤར་གང་
 གི་ཡང་སྟུང་བ་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་སྟུང་འགོད་ཚུལ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་
 སྟོན་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མངོན་སུམ་ལེན་ཀླུ་ ༡༧༡
 ལས། གཞུང་ལ་རང་གི་དམ་བཅའ་སྒྲུབ་པའི་སྟུང་བ་དེ་ལྟར་བཀོད་ཀྱང་
 རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་ཅི་དགོས་སྒྲུམ་ན་ནི། རྟགས་སུ་བཀོད་བ་
 ལ་རྟགས་ཡང་དག་དང་ཡང་དག་མ་ཡིན་བ་གང་རུང་ཡིན་མི་དགོས་
 སོ་ཞེས་དངོས་འགལ་ལ་ཕྱང་གསུམ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ།
 ཅ་སྟུང་འདི་ལྟར་བཀོད་ཀྱང་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པས་བྱབ་བ་ཁས་
 བྲངས་ནས་གཞུང་འོག་མ་དག་སྟུང་བ་འདིའི་ཕྱགས་ཆོས་དང་། བྱབ་
 པའི་ཚུལ་སྒྲུབ་པར་སྒྲུམ་ན་རང་ཆེག་འགལ་བ་དང་། ཚུལ་གསུམ་ཆང་
 པའི་རྟགས་ཡིན་ཀྱང་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུ་དགོས་པར་
 འགྱུར་ལ། ཐལ་སྟུང་དང་རྟགས་སྟུང་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྟུང་བ་
 འགོད་ཚུལ་དང་། རྟགས་སྟུང་ལ་རྟགས་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྤར་གང་

ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྒྲུང་བ་འགོད་ཚུལ་དུ་སྒྲུང་བ་འགོད་པ་པོ་རང་ཉིད་
 གྱིས་ཁས་འཆེ་བ་བོད་མིན་པ་འབགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་རྟོག་གེ་པ་
 སུ་ལའང་མེད་དོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

འོ་ན་ཅ་པའི་གཞུང་དེས་སྐབས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་དེ་གང་འདྲ་ཞིག་
 འགོད་ཅེ་ན། ཆད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རང་མཆོན་སྒྲུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་
 པའི་གསར་དུ་མི་སྐྱ་པའི་རིག་པ་དང་སྒྱི་མཆོན་སྒྲུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་
 གསར་དུ་མི་སྐྱ་པའི་རིག་པ་གཉིས་སུ་གངས་འེས་ཏེ། གཞུང་བྱ་ལ་
 རང་སྒྱི་གཉིས་སུ་གངས་འེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་ལ། དེ་ལྟར་བཀོད་
 བ་སྒྲུང་གི་སྒྲུན་དེ་རྣམས་སྒྲོང་རྒྱས་སོ་སྒྲུལ་པ་མ་ཟད་ཅ་གཞུང་དང་
 ཡང་འགྲིག་གམ་སྒྲུལ་ཡང་། སྐས་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་འྲིག་དག་ལས་
 སྒྲུང་གི་རྟགས་སྒྲུང་དེ་རང་གསལ་བས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་དབྱད་པར་
 བྱའོ། །ཡང་ན། ཆད་མ་གཉིས་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྐྱེད་
 པའི་ཆད་མའི་གངས་འེས་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ནི་འདི་ཉིད་བཀོད་དགོས་
 ལ། སྐས་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་དུ་སྒྲུང་ལྟར་བཀོད་པ་ནི་གཞུང་
 སྒྲུང་གི་དབང་དུ་བྱས་ལ། དེའི་ཕྱིར་གཞུང་དེའི་གཞུང་སྒྲུང་དང་དེའི་
 སྐབས་ནས་བསྐྱེད་པའི་ཆད་མའི་གངས་འེས་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོག་ས་
 གཉིས་ལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པས་འགལ་བ་མེད་ཅེས་ཞིབ་ཆ་བྱའོ་ཞེས་
 ཟེར་ཆོག་གམ་དབྱད་དགོས།

རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་སྐབས་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱི་གསུང་ཐེན་ འདྲ་མིན།

རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱི་
གསུང་ཐེན་འདྲ་མིན་ཡོད་པ་ལས། ཚད་མ་རིགས་རྒྱན་ ༡༢༩ ལས་
གསུངས་ཚུལ་ནི། རང་འབྲས་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་རྟགས་ཀྱི་
ཚུལ་འཇལ་བའི་སྟོ། རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན།
ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་དང་བྱུང་བ་འཇལ་བའི་
རྟགས་འཛིན་སེམས་དང་། དེ་དག་རེ་རེ་ལའང་ཚད་མ་དང་། དབྱུང་
ཤེས་གཉིས་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་རེ་རེ་ལའང་མངོན་སུམ་དང་རྟོག་
བ་གཉིས་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །གསུངས་ཚུལ་འདི་རྒྱར་
ན་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་ཕྱེ་ཆོལ་ཡང་དག་གི་རྒྱུད་ལ་སྦྱར་དགོས་
པའི་གསལ་ཁ་མེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་ཚད་
མ་མངོན་རྗེས་སོགས་འཛོག་པ་དང་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་འཇལ་
བའི་སྟོ་ཡིན་དགོས་པ་གསུངས་པས། ཡོངས་འཛིན་སྟོ་རིག་དང་སྡེ་
བདུན་རྒྱན་དང་། རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་སོགས་དང་སྦྱར་
ནས་དབྱུང་དགོས།

སྡེ་བདུན་རྒྱན་ ༣༩༠ ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། མཆན་ཉིད་ནི།
དེ་སྦྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མས་བྲངས་ནས་སྦྱེས་པའི་དེ་
སྦྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ག་དུས་གཅིག་དུ་བྲན་པའི་ཤེས་བཞེས་དང་། ཡང་

དེའི་དང་ ༣༥༩ ལས། དེ་སྐབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ག་དུས་གཅིག་ཏུ་བླ་པའི་
 ཤེས་པ་ཆད་པའི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པ་ཉིད། རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡིན་
 ལ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་བླ་པ་དབྱུང་
 ཤེས་ཡིན་དགོས་པ་དང་དེ་ལ་ཆད་མ་མི་འདོད་ཅིང་། སྟོབ་དཔོན་ལ་བ་
 སྐྱེས་ཀྱིས་རྟགས་འཛིན་སེམས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དུ་གསུངས་པས་
 དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡང་མི་བཞེད་པ་དང་། རྗེས་དབག་གི་མིང་གིས་
 བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཅམ་ཡིན་པས་རྗེས་དབག་ཡང་མི་བཞེད་པ་
 དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་རྒྱང་པ་འཇལ་བའི་སྟོང་དང་། རྗེས་བྱ་བ་
 རྒྱང་པ་འཇལ་བའི་སྟོང་རྟགས་འཛིན་སེམས་མི་བཞེད་པས། རྟགས་
 འཛིན་སེམས་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་དང་།
 བྱ་བ་འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་སོགས་ཀྱི་ནམ་དབྱེ་སོགས་
 མི་བཞེད་པ་མ་ཟད། དེ་སྐབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ག་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པའི་
 ཆེད་དུ་རྟགས་བཞེད་ཅིང་། དེའི་སྐབས་སུ་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་སྟོང་
 སྐྱེས་ལ། ཚུལ་གསུམ་དུས་གཅིག་ཏུ་བླ་པའི་ཆེད་དུ་སྐབ་དག་བཞེད་
 ཅིང་། དེའི་སྐབས་རྟགས་འཛིན་སེམས་སྐྱེས་པ་ལ། དེ་ནས་བསྐྱབ་བྱ་
 བྱ་བ་གསུངས་སོ། །

མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེ་ལ། རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་བླ་པ་
 དབྱུང་ཤེས་སུ་བཞེད་པའི་བྱངས་གང་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ནི་འོས་མེད་ཀྱི་
 རིགས་པས་གྲུབ་སྟེ། སྟོང་རིག་བདུན་ལས་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་
 རྟགས་སྟོང་ཡིན་དགོས་པ་ནི་གང་ཞིག །ཕྱོགས་རྒྱང་ལ་བ་སྐྱེས་ཀྱིས་
 རྟགས་འཛིན་སེམས་རྗེས་དབག་གི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་ཀྱི་

རྗེས་དཔག་དངོས་མིན་པར་གསུངས་པས་དེ་རྗེས་དཔག་ཏུ་མི་འཐད་
ཅིང་། མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དུ་བསྟན་པས་མངོན་སུམ་དུ་ཡང་མི་འཐད་
བས། དེ་ལྟར་ན་བློ་བ་དབྱུད་ཤེས་སུ་འཛོག་པ་ལས་འོས་མེད་དེ་ཞེས་
འོས་མེད་གྱི་རིགས་པས་གྲུབ་པོ། །རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་མངོན་སུམ་
དང་རྗེས་དཔག་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དུ་བྱུང་དགོས།

རྣམ་བཤད་ཐར་ལས་གསལ་བྱེད་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི།
རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་ཆད་མ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གཞུང་འགྲེལ་
ཁྱད་པར་གང་ན་ཡང་མི་སྤང་བས་ཚྱུགས་ཆོས་འཇུག་བའི་ཆད་མ་
དང་འགྲེལ་བ་འཇུག་བའི་ཆད་མ་རྟགས་འཛིན་སེམས་སུ་བཞག་པ་
ལ་འགལ་བ་མེད་པར་སེམས་སོ་ཞེས་གསུངས་པས། རྟགས་འཛིན་
སེམས་ལ་དབྱུད་ཤེས་ཡོད་པ་མ་ཐད་ཆད་མ་ཡང་འཛོག་པར་གསུངས་
ཤིང་། རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་དབྱུད་ཤེས་ཡིན་དགོས་པ་ལ་ཁྱད་པར་
མེད་པ་གསུངས་སོ། །ཚྱུགས་སྤང་ཡབ་སྤུས་གྱིས་རྟགས་འཛིན་
སེམས་མངོན་སུམ་མིན་པ་དང་། རྗེས་དཔག་མིན་པར་གསུངས་པ་ནི་
རྣམ་བཤད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་གྱིས་རྟགས་འཛིན་སེམས་
ཁྱེ་བྲག་པ་གཅིག་ལ་སྦྱར་བ་ཡིན་གྱི་ཐམས་ཅད་ལ་མིན་ནོ་ཞེས་
དགོངས་པ་འགྲེལ་ཞིང་། གཞུང་དེ་དག་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་མཁས་
གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་དང་མི་འདྲ་བ་ཡོད་དོ། །རྣམ་བཤད་ལས་
འགྲེལ་བ་ངེས་པའི་སྒོ་རྟགས་འཛིན་སེམས་སུ་གསུངས་ལ། དེའི་རྒྱ་
མཚན་ཡང་། ཅུ་བར། དངོས་གང་ཅི་ལྟ་བུ་གྱུར་པ། །དེ་འདྲ་དེ་ནི་རྟགས་
སེམས་གྱི། །རྒྱ་ཡིན་དེ་ལས་དེ་ལྟ་ཡི། །དངོས་ལ་དེ་བསྐྱེད་རྟགས་ཅན་

མོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདིས་སྐྱབ་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་
 རང་མཚན་ལ་རག་ལས་པ་བསྟན་པའི་སྐབས་འདིར་འབྲེལ་བ་ལ་རག་
 ལས་པ་ནི་བསྟན་དགོས་ལ། བསྟན་ཚུལ་ཡང་། འབྲེལ་བ་ལ་རག་ལས་
 པ་བསྟན་པའི་གཞུང་དངོས་སུ་མེད་ཅིང་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་རག་
 ལས་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པས་འབྲེལ་བ་ལ་རག་ལས་པར་སྐྱབ་དགོས་
 ལ་དེ་ལྟར་ན་འབྲེལ་བ་ངེས་པའི་མོ་རྟགས་འཛིན་སེམས་སུ་བྱུང་ཅིང་།
 བསྟན་ཚུལ་ཡང་རྟགས་ཚད་གཞི་ལ་འཛིན་པའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་
 གཙོ་བོ་དང་འབྲེལ་བ་ངེས་པའི་མོ་རྟགས་འཛིན་སེམས་པལ་པའི་ཚུལ་
 ཏུ་གནས་པ་གསུངས་སོ། །

མཛོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་ ༣༤༩ ལས། རྟགས་འཛིན་
 སེམས་ཀྱིས་རྟགས་གཅིག་བྱ་ཡུལ་ཏུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི་རྟགས་དང་
 བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བའང་འཇལ་བར་བྱེད་པས་འབྲེལ་ཡུལ་མི་
 རྟག་པ་ལའང་མི་སྐྱབས། སྒར་བཤད་པའི་སྐྱོན་མེད་ལ། སྐབས་སུ་མ་
 བབ་པའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་དེ། རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་མི་སྐྱབ་བར་བསྐྱབ་
 པ་ལ་དེ་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་འབྲེལ། དེ་རྟགས་ལ་འབྲེལ། དེ་བསྐྱབ་
 བྱའི་ཆོས་ལ་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ལ་རག་ལས་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་
 སོ། །

ཡོངས་འཛིན་མོ་རིག་ ༣༣༦ ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། རང་
 ཉིད་སྐྱ་བྱས་པ་དང་བྱས་ན་མི་རྟག་པས་བྱུང་བ་གང་རུང་ལ་མི་སྐྱ་
 བ་ཡང་ཡིན། རང་གི་རྒྱ་རྒྱུ་བྱས་པ་བརྟེན་ནས་བྱང་བའི་བྱས་པའི་
 རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་

མཐུན་པར་གྱུར་པའི་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་
 བྱ་ཚོལ་ཡང་དག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རིག་པ་དེ། རང་ཉིད་བྱས་པའི་རྟགས་
 ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་
 གསུངས་སོ། །གསུངས་ཚུལ་འདི་ནི་པལ་ཆེར་ཆད་མ་རིགས་རྒྱན་དང་
 འབྲེལ། རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་བྱ་ཚོལ་ཡང་དག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རིག་པ་
 ཡིན་དགོས་ན། རང་དོན་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་རྟགས་འཛིན་
 སེམས་ཡོད་མེད་དང་། བྱ་ཚོལ་ཡང་དག་དང་བྱ་ཚོལ་ལྟར་སྒྲུབ་གི་
 རྒྱུད་ཀྱི་རྟེན་བྱུང་འབྲེལ་པའི་སྒྲོ་སོགས་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡིན་མིན་
 དབྱུང་དགོས། སྒྱིར་རྟེན་དབག་ཡིན་ན་རང་རྒྱ་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་
 བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ནི་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །

གཞན་ཡང་སྒྱིད་ན་རིགས་རྒྱན་ ༡༢༧ དང་། རྟེན་བཟུང་རྒྱན་
 ༣༧༥ བཅས་སུ་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་སྒྲོར་ལ་སྒྲོབ་དཔོན་མཁས་
 པའི་འདོད་པ་དག་བཀོད་ནས་དགག་སྒྲུབ་རྒྱས་པར་གནང་འདུག་པ་
 རྣམས་ངེས་པར་གཟིགས་གལ་ཆེན། །

མདོན་སུམ་ལེའུའི་རྟེན་ ༡༢༠ ལས། དེ་ལྟར་ན་རྟགས་ཡང་
 དག་གི་རྒྱལ་གསུམ་འབྲེལ་པའི་ཆད་མ་དང་། ཆད་མ་དེ་དག་གིས་
 དངས་པའི་རྒྱལ་གསུམ་ཅན་པའི་དབྱུང་ཤེས་རྣམས་ཀྱང་སྒྱུར་བ་དེ་
 སྒྲོར་ཀྱི་རྟགས་འཛིན་སེམས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྟགས་ཡང་
 དག་གང་ཡིན་ཀྱི་རྒྱལ་གསུམ་འབྲེལ་པའི་ཆད་མ་དང་། དེ་འབྲེལ་རྒྱལ་
 གསུམ་ཅན་པའི་དབྱུང་ཤེས་རྣམས་རྟགས་དེའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་
 སུ་གསུངས་སོ། །

ཡང་མངོན་སུམ་ལེའུའི་ལྷོ་གླ་ ༡༢༡ ལས། གཞན་ཡང་། འདི་
 ལྟར་བསམ་བར་བྱ་སྟེ། ཅི་སྐྱ་རྟག་བར་བསྐྱབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་
 བཀོད་པའི་ཆོ། བྱས་པ་སྐྱ་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པར་
 དེས་པའི་ཆད་མ་དེ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན།
 མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དབག་གི་རྒྱ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
 ཏེ། རྟགས་འཛིན་སེམས་ནི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དབག་གི་རྒྱར་བཤད་པའི་
 ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དེ་སྐྱབ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཆད་མས་དེས་པ་མེད་པར་
 བཤ། ཕྱོགས་ཆོས་ཆད་མས་དེས་པ་རྗེས་དབག་གི་རྒྱར་བཤད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །རྟགས་ཡང་དག་གི་ཕྱོགས་ཆོས་ཆད་མས་དེས་པ་བསྐྱབ་
 བྱ་རྟགས་པའི་རྗེས་དབག་གི་རྒྱར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱོགས་ཆོས་
 དེས་པའི་ཆད་མ་ཡིན་ན་དེའི་རྒྱ་ཡིན་པས་བྱས་པར་མ་བཤད་དོ་ཞེ་ན།
 རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་འཛིན་སེམས་རྟགས་ཅན་རྗེས་དབག་གི་
 རྒྱར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡིན་ན་རྗེས་དབག་གི་རྒྱ་
 ཡིན་པས་བྱས་པ་གང་དུ་བཤད། ཅེས་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་བསྐྱབ་
 བྱ་རྟགས་པའི་རྗེས་དབག་གི་རྒྱ་ཡིན་མི་དགོས་པ་དང་། རྟགས་ལྟར་
 ལྟར་ལའང་རྟགས་འཛིན་སེམས་འཛིན་ཏུ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །

ཡང་དེ་ཉིད་ ༡༢༢ ལས། གཞན་ཡང་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡིན་
 ན། རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡིན་པས་བྱས་པའི་སྐྱབ་
 བྱེད་ཅིང་བསྐྱར་དུ་མེད་དོ། །དེས་ན་བྱས་པས་སྐྱ་རྟག་བར་བསྐྱབ་
 པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡོད་ཀྱང་བྱས་པ་
 འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་གྲོགས་སུ་མེད་པས་རྟགས་ཅན་རྗེས་

དཔག་བསྐྱེད་མི་རུས་ལ། མིག་གི་གཟུང་བྱས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་
 བའི་བྱབ་བ་འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡོད་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆོས་
 འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་གྲོགས་སུ་མེད་པས་རྟགས་ཅན་རྗེས་
 དཔག་བསྐྱེད་པར་མ་རུས་པ་ཡིན་པས། རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་
 བ་ལ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་ཆོད་མ་གསུམ་
 དང་། དེས་བྱངས་བའི་དབྱུད་ཤེས་གསུམ་གྱངས་ཆོད་བ་རྒྱ་ཆོགས་སུ་
 དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་རྟགས་ཡང་དག་གི་
 རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡིན་པས་བྱབ་བའི་སྐྱབ་བྱེད་མེད་བ་དང་། སྐྱ་
 ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། བྱས་བའི་བྱིར་ཞེས་བའི་འགལ་བའི་གཏན་ཆོགས་
 ལ་ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡོད་ཀྱང་། བྱབ་བ་
 འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་གྲོགས་སུ་མེད་པས་རྟགས་དེ་ལ་
 བརྟེན་ནས་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་འཛིན་ཏུ་མེད་བ་དང་། སྐྱ་ཆོས་ཅན།
 མི་རྟག་སྟེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་བའི་མ་གྲུབ་
 བའི་གཏན་ཆོགས་ལ་བྱབ་བ་འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཡོད་
 ཀྱང་། ཕྱོགས་ཆོས་འཇལ་བའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་གྲོགས་སུ་མེད་པས་
 རྟགས་དེ་ལ་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་བཞག་ཏུ་མེད་བ་དང་། རྟགས་དེའི་
 རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་བ་ལ་རྟགས་དེའི་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་
 བའི་ཆོད་མ་གསུམ་ཀ་དང་། ཚུལ་གསུམ་བྱན་པའི་དབྱུད་ཤེས་རྣམས་
 རྒྱ་ཆོགས་གྱངས་ཆོད་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །

ཡང་དེ་ཉིད་ ༡༩༩ ལས། དེས་ན་ཆོས་མཆོག་གི་ཕྱགས་འདི་
 རང་ཕྱགས་ལ་ཁས་ལེན་པ་ན་འང་། རང་འབྲས་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱར་

གྱུར་པའི་ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་འཛིན་པའི་ཚད་མ་དང་ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་འཛིན་པའི་དབྱུང་ཤེས་གང་རུང་ཡིན་པ། ཞེས་པ་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཏུ་འདོད་པ་ནི་མ་ཁྲབ་པའི་སྒྲིན་དང་བཅས་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་འཛིན་པ་ལ་ནི་སྒྲིན་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་རང་འབྲས་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དང་། ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་འཛིན་པའི་དབྱུང་ཤེས་གང་རུང་ཡིན་པ་དེ། རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཏུ་བཞག་ན་མཆོན་ཉིད་ཁྲབ་ཆུང་བའི་སྒྲིན་ཡོད་པ་དང་། དེ་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཏུ་བཞག་ན་འཐད་པར་གསུངས་སོ། །ཤིང་ཏུ་བྲངས་པའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་རྣམས་ཀྱང་འདིར་བྲན་པར་བྱའོ། །

ཡང་མདོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་ ༣༦༩ ལས། རྟགས་འཛིན་སེམས་ནི་ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དང་དེའི་སྒྲིབས་ཀྱིས་བྲངས་པའི་དབྱུང་ཤེས་ཡིན་པས་དེ་ཚུལ་གསུམ་ལ་མི་སྦྱ་བར་ངེས་པར་བསྐྱབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་འཛིན་རྗེས་དཔག་ཡོད་ན་རྟགས་ཅན་ལས་ལོགས་སུ་བསྐྱོན་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་ནང་ཏུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཉེས་བཤང་མི་གནས་ཏེ། རྟགས་འཛིན་རྗེས་དཔག་ཅ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་རྟགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་ནང་ཏུ་འདུས་པས་དེ་ལས་ལོགས་སུ་བསྐྱོན་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་ནི་རྟགས་མ་གྲུབ་ཉི། སྒྱིར་རྗེས་དཔག་གི་ནང་ཏུ་འདུས་པས་སྦྱ་མ་

དེ་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་ནི་ཁྲལ་པ་མ་གྲུབ་པས་
 སུན་འབྲིན་ལྟར་སྒྲུང་ཁོ་ན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་གཞུང་
 རྣམས་སུ་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་
 རྣམས་གཙོ་བོ་དང་པལ་བ་དང་། དེས་དོན་དང་མཚོན་དོན། ཡང་དག་
 དང་ལྟར་སྒྲུང་། དངོས་དང་བརྒྱད་པ་སོགས་ཅི་རིགས་པའི་སློ་ནས་
 འགལ་མེད་ཀྱི་ལན་བཏབ་ཚུལ་རྣམས་ཡང་ཡང་བརྟག་དབྱེད་གནང་སྟེ་
 སེས་པར་བྱལོ། །

མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་གི་དབྱེ་བསྟུ་དང་བྱེ་བའི་དགོས་པ།

མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་གི་དབྱེ་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་ཚུགས་
 རྒྱང་གིས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་བདུན་གསུངས་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས།
 འཁྲལ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། །རྗེས་དཔག་རྗེས་སུ་དཔག་ལས་
 བྱུང་། །འབྲུག་དང་མངོན་འདོད་ཅེས་བྱལོ། །མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་རབ་
 རིབ་བཅས། །ཞེས་སྟིག་རྒྱུ་ལ་རྒྱུར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་འཁྲལ་བའི་
 རྟོག་པ་དང་། རགས་པ་དང་རྒྱན་ལ་རྟོག་པའི་སློ་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྟོག་
 པ་དང་། རྟགས་འཛིན་སེམས་སུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་རྗེས་དཔག་གི་
 རྟོག་པ་དང་། རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་བྱུང་
 པའི་རྟོག་པ་དང་། འདས་ཟིན་གྱི་དོན་རྣམས་འབྲུག་པ་ལྟ་བུ་འབྲུག་པའི་རྟོག་
 པ་དང་། མ་འོངས་པའི་དོན་རྣམས་མངོན་པར་འདོད་པ་ལྟ་བུ་མངོན་
 འདོད་ཀྱི་རྟོག་པ་སྟེ་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་བྱུག་དང་། སྟིག་རྒྱུ་

ལ་ཆུར་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་
ལྟར་སྒྲུང་སྟེ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་བདུན་གསུངས་སོ། །

སྟོབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། མངོན་
སུམ་ལྟར་སྒྲུང་རྣམ་པ་བཞི། རྟོག་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། རྟོན་
བསྐྱད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཅན། རྟོག་པ་མེད་པ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མངོན་
སུམ་ལྟར་སྒྲུང་ལ། བད་ཡི་རྟོན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དང་། རོན་གཞན་ལ་སྟོ་
འདོགས་པའི་རྟོག་པ་དང་། རྟོག་ཏུ་བྱུར་པའི་རོན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་སྟེ།
རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་གསུམ་དང་། བསྐྱད་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་
སྒྲུང་སྟེ་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་གཅིག་བཅས་མངོན་སུམ་ལྟར་
སྒྲུང་བཞི་གསུངས་སོ། །

མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་བྱེ་བའི་དགོས་པ་ནི། སྤྱིར་མངོན་སུམ་
ལྟར་སྒྲུང་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ནི། རིགས་སྟོ་ནས་གསུངས་པ་
བཞིན་ཡང་དག་པའི་ལམ་གྱི་གོལ་ས་མི་མཐུན་ཚུགས་ཤེས་པའི་ཆེད་
ཏུ་ཡིན་ལ། བྱེ་བྲག་སྐྱབས་འདིར་མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་གསུངས་པའི་
དགོས་པ་ནི། མངོན་སུམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་གཅིག་རྟོག་པ་དང་
བྲལ་ཞེས་པའི་གཅད་བྱ་ངོས་བཟུང་བའི་ཆེད་ཏུ་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་
ལྟར་སྒྲུང་གསུངས་ཤིང་། མི་སྐྱ་བའི་གཅད་བྱ་ངོས་བཟུང་བའི་ཆེད་ཏུ་
རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། བྱུང་པར་རྟོག་པ་
མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུང་ལ་དུག་ལས་དང་པོ་གཉིས་གསུངས་པའི་དགོས་
པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དབང་སྟེས་མིན་པར་བྱབ་དོན་དུ། །གཉིས་
བཤད་འབྲུལ་པ་མཐོང་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རིགས་པ་

ཅན་པས་དེ་གཉིས་དབང་ཤེས་སུ་འདོད་པས་དེ་འགོག་པའི་ཚད་གཞི་
 ཤེས་པའི་ཆེད་རྟོག་པ་དང་པོ་གཉིས་གསུངས་ལ། རྟོག་པ་ཕྱི་མ་བཞི་
 གསུངས་པའི་དགོས་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྗེས་དབག་སོགས་གྲུབ་
 བརྗོད་པ་ནི། །སྤྲུལ་གཉིས་ཉིད་བསྐྱབ་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རིགས་པ་ཅན་པས་དེ་བཞི་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་ཐིག་ཡང་།
 རྟོག་པ་སྤྲུལ་གཉིས་དབང་ཤེས་མིན་པར་སྐྱབ་པའི་མཐུན་དཔེར་ཤེས་
 པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

རྟོག་པ་ཕྱི་མ་བཞི་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་དགོས་པ་ནི། རྣམ་
 འགྲེལ་ལས། རི་ལྟར་རྟོག་ཏུ་གྱུར་དོན་ཅན། །བྲན་པ་ལ་སོགས་རྟོག་པ་
 འདི། །བརྟེན་ལ་ལྟོས་པའི་ངང་རྟེན་ཅན། །མངོན་སུམ་དོན་ལ་འཛིན་མི་
 བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཀུན་བརྟེན་ལས་གསུངས་པའི་རྟོག་པ་ཕྱི་
 མ་བཞི་པོ་དེ། རྣམ་འགྲེལ་དུ་རྟོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་ཞེས་པའི་རྟོག་
 པ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་ནས་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། རྟོག་པ་བཞི་པོ་
 དེ་རང་ལུལ་རྟོག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟེན་གྱིས་འཇུག་པ་དང་། རྟོག་པ་མངོན་
 སུམ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་རིགས་གཅིག་པའི་རྒྱ་མཆན་
 གྱིས་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་རྟོག་པ་སྤྲུལ་གཉིས་ཀྱང་གཅིག་
 ཏུ་བགང་དགོས་ཏེ། དེ་ལ་ཡང་རྒྱ་མཆན་མཆུངས་སོ་སྤྲུལ་ན། དེ་
 གཉིས་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཅམ་དུ་མཆུངས་ཀྱང་། རིགས་
 པ་ཅན་པས་འབྲེལ་པའི་རྟོག་པ་དེ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ཡང་དབང་ཤེས་
 སུ་འདོད་ལ། ཀུན་རྫོབ་པའི་རྟོག་པ་སྤྲུལ་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་མངོན་
 སུམ་དུ་ཡང་འདོད་པས་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚད་

གཞི་མི་འདྲ་བའི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ཞེས་རིགས་
 རྒྱན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ཡང་ན་སྤྲུལ་པ་དབང་ཤེས་མིན་པ་ཅམ་
 སྐབ་ཅིང་གཉིས་པ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་སྐབ་པས་སྐབ་
 རྒྱལ་མི་འདྲ་བའི་ཆ་ནས་སོ་སོར་བྱེ་བ་ཡིན་ཟེར་དགོས་སམ་དཔྱད།
 འོ་ན་རྣམ་འགྲེལ་དུ་རྟོག་པ་བྱི་མ་བཞི་གངས་གཅིག་ཏུ་འདྲེན་པ་བཞིན་
 ཀྱན་བརྟམས་སུ་ཡང་གཅིག་ཏུ་བགྱངས་རིགས་ལ། དེ་ལྟར་མ་བགྱང་བ་
 སོ་སོར་བགྱང་བའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤྲུལ་
 མ་གཉིས་དབང་ཤེས་མིན་པར་སྐབ་པའི་མཐུན་དཔེའི་དབྱེ་བའི་རྣམ་
 གངས་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་དགོས་སམ།

རིགས་པ་ཅན་པ་རྟོག་པ་དང་སོ་གཉིས་དབང་ཤེས་སུ་
 འབྲུལ་བའི་རྒྱ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བད་ཅེན་ཅན་དང་དོན་གཞན་
 ལ། རྟོག་འདོགས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དག །མངོན་སུམ་ཉིང་འཇུག་ཅན་
 ཉིད་ཕྱིར། །འགའ་ཆེ་འབྲུལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་
 བད་ཅེན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དང་། དོན་གཞན་ལ་རྟོག་འདོགས་པའི་
 རྟོག་པ་དག་ཆོས་ཅན། དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཆེ་རིགས་པ་ཅན་པ་ཁྱོད་
 དབང་ཤེས་སུ་འབྲུལ་བའི་རྒྱ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་རང་མཚན་འདྲིན་
 པའི་མངོན་སུམ་དང་ཡུལ་དུས་ཉིང་བར་འཇུག་པ་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་
 འབྲུལ་བའི་ཕྱིར།

རྟོག་པ་སྤྲུལ་མ་གཉིས་ཅོད་གཞི་དང་བྱི་མ་བཞི་དཔེར་བྱས་
 པའི་གཏན་ཆེགས་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཇི་ལྟར་རྟོག་ཏུ་གྱུར་དོན་
 ཅན། །འདྲ་པ་ལ་སོགས་རྟོག་པ་འདི། །བད་ལ་རྟོག་པའི་ངང་རྒྱལ་

ཅན། །མངོན་སུམ་དོན་ལ་འཛིན་མི་བྱེད། །དེ་ལྟར་ཉམས་སྤྱོད་ཐོབ་
 མེད་པར། །བྱམ་པ་ལ་སོགས་དེ་དག་ལ། །ཤེས་ཡོད་མིན་པས་དེ་
 ཡང་ནི། །མངོན་སུམ་ལས་ནི་ཡོངས་ཉམས་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།
 དོན་ནི། སྤྲིག་རྒྱ་ལ་རྒྱར་འཛིན་པའི་སྤྱོད་འདོགས་པའི་རྟོག་པ་དང་། ལྟ་
 ལྟར་བ་ལ་བྱམ་པར་འཛིན་པའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་སོ་འདི་
 ཆོས་ཅན། དབང་སོ་མངོན་སུམ་ལས་ནི་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་
 བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོན་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་བྱམ་གཞུགས་དང་རྒྱ་ལ་སོགས་
 བ་ཐོབ་པ་མེད་པར་བྱམ་པ་དང་སྤྲིག་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་འདི་བྱམ་
 པའོ། །འདི་རྒྱུ་ཞེས་ཤེས་པ་ཡོད་པར་མིན་པས་སོ་སྤྲེ་མིན་པའི་བྱིར།
 དཔེར་ན་རིགས་པ་ཅན་པ་ཁྱོད་རང་གི་ལུགས་ལ་ཇི་ལྟར་སྤྲོག་ཏུ་གྱུར་
 པའི་དོན་ཅན་གྱི་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་པ་བྱི་མ་བཞི་སོ་འདི་བར་
 ལ་བསྟོས་པའི་ངང་རྒྱལ་ཅན་ཡིན་པས། མངོན་སུམ་གྱི་དོན་ལ་འཛིན་
 པར་མི་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྟོག་པ་དང་སོ་གཉིས་སོ་སོར་
 བྱེ་སྤྲེ་ཆོས་ཅན་སོ་སོ་བ་དང་། རྟོག་པ་བྱི་མ་བཞི་སོ་སོར་བྱེ་སྤྲེ་དཔེ་རེ་
 རེ་བ་དང་། རྟོགས་ཆོས་ལའང་སོ་སོར་བྱེ་སྤྲེ་གཏན་ཆོགས་བརྒྱད་ལ་
 སོགས་པ་འགོད་ཆོག་པ་འདྲའོ། །

རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུབ་ལོགས་སུ་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་མཚན་
 ནི། ཆད་མ་ནས་འགྲེལ་ལས། འདི་ནི་བཞི་བ་དམིགས་བསལ་ཏེ། །
 ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་མི་སྤྱོད་པ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་
 དུ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དཔེར་ན་མདོའི་སྤྱིང་གཞིའི་
 སྐབས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དག་བཅོས་པ་ཞེས་སྤྱིར་བཏང་ནས་དང་གང་

ཟག་གཅིག་མ་གཏོགས་ཞེས་དམིགས་གྱིས་བསལ་བ་བཞིན། མིང་
 དང་རིགས་སོགས་སྒྲིབ་བ་ཡི། །རྟོག་བ་དང་བྲལ་མཛོན་སུམ་མོ། །
 ཞེས་སྤྱིའི་ཆ་ནས་རྟོག་བ་དང་བྲལ་བ་མཛོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོར་བསྟན་
 བས། མཛོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུབ་རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་དམིགས་བསལ་
 སྤྱི་རྒྱ་རྒྱར་སྒྲུབ་བའི་དབང་གེས་ལྟ་བུ་རྟོག་བ་དང་བྲལ་ཡང་མཛོན་
 སུམ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དམིགས་གྱིས་བསལ་དེ། རྫོ་མཛོན་སུམ་བ་ལ་
 མ་འབྱུང་བ་གཅིག་དགོས་པར་བསྟན་བའི་སྟོན་མ་འབྱུང་བ་མཛོན་
 སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་བྱུང་དུ་བསྟན་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྣམ་ངེས་དར་རྟེན་ ༡༠༠ ར་མཛོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུབ་གཉིས་སུ་
 དབྱེ་ཚུལ་དང་བསྟུ་ཚུལ་བཅས་ཡོད་པས་གཟིགས།

འཇུག་བ་སྒྲུབ་བ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡིན་མིན་དབྱེད་པ།

འཇུག་བ་སྒྲུབ་བ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡིན་མིན་དབྱེད་པ་ལ།
 འཇུག་བ་རང་འབྱེལ་ ༡༥༦ ལས། རྣམ་པར་གཤེས་བ་མཐུན་པའི་འདབ་
 མ་བརྒྱ་འཕེགས་བ་ལྟར་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་རྣམས་འཇུག་བ་སྒྲུབ་བས་
 ཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་བ་ལྟ་བུར་མཛོན་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་བྲག་པ་མེད་
 བའི་སྟོན་ཡོངས་སུ་སྒྲུབ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གདོན་མི་ཟ་བར་རང་རིག་
 ཁས་སྒྲུབ་བར་བྱ་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དགོངས་བ་རབ་གསལ་ ༡༡༣ ལས། དེ་རྣམས་འཇུག་བ་སྒྲུབ་
 བས་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡིན་བ་ཡང་རྣམ་འབྱེལ་དུ་བཀག་པས་

ན། གཞུང་འདི་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་སུ་འཛོག་དཀའ་བར་སྤང་སྟེ་པལ་
 ཆེར་རྒྱ་དཔེ་མ་དག་པའི་སྟོན་ཡིན་ནམ་འོན་ཀྱང་སྟོ་སྟོས་དང་ལྷན་པ་
 རྣམས་ཀྱིས་དབྱེད་བར་བྱའོ་ཞེས་གཞུང་འདི་རྒྱ་དཔེ་ཡི་གེ་མ་དག་པ་
 དང་། རང་རིག་འདོད་མཁན་གྱི་མདོ་སེམས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཇུག་པ་
 ལྷུང་བ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱར་མི་བཞེད་བར་གསུངས་སྟེ་ཡང་
 དབྱེད་དགོས།

རྒྱ་དཔེ་ཡི་གེ་མ་དག་ཅེས་པའི་དོན་ལ། འགའ་ཞིག །རང་
 འགྲེལ་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ནས་ལྟ་བུར་མདོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
 པའི་བར་ཐམས་ཅད་རང་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་མ་ཡིན་པས་དེ་ཐམས་ཅད་
 མ་དག་ཅེས་ཟེར་བ་དང་། ཡང་འགའ་ཞིག །རྒྱ་དཔེ་མ་དག་ཅེས་པ་
 གཞུང་དེ་ཆ་ཚང་ལ་མིན་གྱི་འཇུག་པ་ལྷུང་བས་ཞེས་པའི་བྱེད་སྟོན་སྟུར་
 པ་རྒྱ་དཔེ་མ་དག་ཅེས་པའི་དོན་དང་། དེ་ཡང་འཇུག་པ་ལྷུང་བ་ཅིག་
 ཅར་དུ་འབྱུང་བའི་སྟེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ནང་
 རྣམ་སྟེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་གྱི་དེ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་མ་བཀག་ལ། ཤེས་བྱེད་
 ཀྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པས་དེ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་དེ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་བཀག་
 གོ། །འཇུག་པ་ལྷུང་བ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་
 ཏེ། འཇུག་པ་ལྷུང་བ་ལ། ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བས་བྱུང་བ་མ་དེས་པའི་
 སྟེར་ཞེས་ཟེར། འོན་འཇུག་པ་ལྷུང་བ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བའི་སྟེད་
 བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་ལ་འཇུག་པ་
 ལྷུང་བ་སྟོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པའི་སྟེར། དེ་སྟོན་དུ་མ་སྤང་བར་མཐོང་
 རྟོག་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་སྟེ་བ་ཡོད་པའི་སྟེར། བྱུང་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་

ལས། རྒྱ་ལ་རང་བཞིན་ཇི་སྟེན་ཅིག ། ཅེས་སོགས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་
རང་འགྲེལ་ ༩ ལས། དེ་མེད་བར་འབྱུང་བ་ནི་དེར་འབྱུང་བའི་སྤྱིར་
ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དབྱེད་བར་བྱའོ། །

རྟེན་ཆེན་ ༡༠༥ ལས། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཞུགས་མཐོང་བའི་ཆེ་
འདི་གཞུགས་སོ་སྟེན་ཏུ་ཚྭ་བ་ན་སྒོ་དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཏུ་མ་མཐོང་བ་
ནི་འབྱུང་བ་རྒྱུ་དབང་གིས་མཐོང་ཚྭ་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི། སྒོ་
དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། མཐོང་ཚྭ་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་
བའི་རྒྱ་དེ་ཡང་འདི་ལྟར། རྒྱ་ད་གཅིག་གི་ཚྭ་བཅས་ཚྭ་བ་མེད་བའི་
ཡིད་ཁ་ཅིག་ཡུལ་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་ཏུ་ནི་འཇུག་བའི་སྤྱིར་སྤྱོད་པ་
དག་དེ་དག་ལ་ནི་གཅིག་ཏུ་ཞེན་བ་ཡིན་ལ། རམ་ཞེས་བས་འབྱུང་བ་
གཞན་ཡང་སྟོན་ཏེ། སྒོ་ཁ་ཅིག་རིམ་གྱིས་འབྱུང་ཡང་སྐད་ཅིག་གཞན་
ཀྱིས་བར་མ་ཆོད་བས་འཇུག་བ་སྤྱིར་བའི་སྤྱིར་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་ལོ་
ཞེས་བའོ། །

འདིར་སྟེན་དབང་སྒོས་ལན་སྟེན་མ་རྣམ་ཤེས་ཏུ་མ་ཅིག་ཅར་རྒྱ་ད་
གཅིག་ལ་སྟེ་བར་འདོད་བའི་ལན་དང་། སྤྱི་མ་རྒྱ་ད་གཅིག་ལ་སྒོ་ཏུ་མ་
ཅིག་ཅར་སྟེ་མི་སྟེན་བར་འདོད་བའི་སྟོགས་ལ་བརྟེན་བའི་ལན་ཏུ་བྱས་
ནས་དོན་དམ་བར་ཁོ་པོ་ཅག་ལན་འདི་འདོད་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་
སྤྱིར་ཁོ་པོ་འདི་ལ་མག་བ་མི་སྟོན་བས་སྤྱིས་རྣམ་ཤེས་ཅིག་ཅར་འཇུག་
བ་སྟོན་བར་འབྱུང་རོ་ཞེས་བཤད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་འབྱུངས་ནས་ཐོད་ཀྱི་
རྟེན་མེད་དག་གྱུར་དེ་ལྟར་སྟོན་ཞིང་། འཇུག་བ་སྤྱིར་བ་གཅིག་གི་འབྱུང་
རྒྱུར་རང་ལུགས་ལ་མི་བཞེད་དོ་ཞེས་སྟོན་ཐོད། འཇུག་བ་སྤྱིར་བ་ཞེས་

པ་ནི་སྐད་ཅིག་སྡུ་བྱི་བར་མ་ཆད་དུ་བྱུང་བ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས་དེ་སྡུ་བྱི་
གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བའི་རྒྱར་རང་ལུགས་ལ་མི་བཞེད་ན། འདྲ་བ་གཞན་
ནི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །ལ་ལར་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་ཏེ། །འབྲུལ་བྱིར་སྐྱོང་གི་
ཐ་དད་བཞིན། །ཞེས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཇི་ལྟར་སྐྱོང་། འཇུག་པ་
སྐྱར་བས་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་མི་ལེན་པར་འདོད་
པས་ནི། སྐད་ཅིག་སྡུ་བྱི་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་ནས་རྟག་པར་སྐྱོ་འདོགས་
བའི་ཚུལ་ལ་ཡིད་མ་གཏད་པར་བྱད་དོ། །འོ་ན། ཡི་གེ་འདྲ་ཅིག་ཅར་
ཐོས་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཇུག་པ་སྐྱར་བས་གཅིག་ཏུ་
འབྲུལ་བ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་འཇུག་པ་སྐྱར་བ་མཛོད་
སུམ་གྱིས་གཅིག་ཏུ་མཛོད་བའི་རྒྱར་སྐྱ་བ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། གཅིག་
ཏུ་འབྲུལ་བའི་རྒྱར་སྐྱ་བ་འགོག་པ་ག་ལ་ཡིན། དེ་གཉིས་མ་བྱེད་པས་
ནོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དཔལ་ལྷན་ཆོས་རྗེའི་བྱུང་མཐའི་མཆན་འགྲེལ་ ༣༠༩ ལས། རྣམ་
ཤེས་ཀྱི་འཇུག་པ་སྐྱར་བ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྲུལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་
བཀག་ཅེས་འཇུག་རྟེན་ཆེན་མོར་གསུངས་པའང་ཆད་མའི་མདོའི་དར་
རྟེན་ཏུ་བཤད་པ་ལྟར། དེམ་བཞིན་འབབ་པ་དེ་ཉིད་ལ། །ཞེས་སོགས་
ཀྱི་གཞུང་དེ་ལ་བྱེད་དགོས་ཀྱི། རྟོག་བཅས་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡིད། །
གཅིག་ཅར་དུ་ནི་འཇུག་བྱིར་རམ། །ཞེས་སོགས་དང་། མགལ་མེ་ལ་
སོགས་སྐྱར་འཇུག་པའི། །རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་གནོད་པ་ཅན། །ཞེས་སོགས་
ཀྱི་གཞུང་ལ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུང་གི་མ་དེས་འཇུག་པ་སྐྱར་བ་ཅིག་
ཅར་དུ་འབྲུལ་བའི་རྒྱར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི་བཀག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྟེན་ཆེན་དང་རྣམ་བཤད་སོགས་སུ་བལྟས་ན་གསལ་ལོ། །འདི་དག་
ཞིབ་ཆ་དང་བཅས་པ་ཁོ་བོས་གཞན་ཏུ་བཤད་ཟིན་པས་འདིར་མ་སྟོས་
སོ། །ཞེས་གསུངས།

ཡང་དབལ་ལྟར་ཆོས་རྗེའི་འཇུག་པའི་ཆོག་འགྲེལ་ ༣༥༩ ལས།
རང་རིག་འདོད་པའི་གཞན་ལུགས་བརྗོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་འཇུག་འགྲེལ་
ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཤུགས་འདེགས་པ་བརྒྱ་འཕགས་པ་ལྟར། རིམ་
གྱིས་འབྱུང་བ་རྣམས་ཅིག་ཆར་འཇུག་པ་ལྟ་བུར་མངོན་པ་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་པའི་དོན་འགྲེལ་བཤད་དང་པོད་མང་པོས་བཤད་པ་ནི་མི་འཐད་
པར་རྣམ་བཤད་དང་ཡིག་ཆར་གསལ་བར་གསུངས་པས་འདིར་མ་
བཀོད་ལ། རྣམ་བཤད་ལས། དེས་ན་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་ཅིག་ཆར་
ཏུ་སྟེ་བར་བཅད་པའི་ལན་དུ། དེ་རྣམས་འཇུག་པ་ལྟར་བས་རིམ་གྱིས་
སྟེ་ཡང་ཅིག་ཆར་ཏུ་སྟེ་བར་མངོན་ཞེས་འཆད་དགོས་པ་འདྲ་བ་ཞིག་
སྤང་ཡང་། རང་རིག་སྐྱབ་མཁན་དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཇུག་པ་ལྟར་བ་ཅིག་
ཆར་ཏུ་འབྲུལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པ་རྣམ་འགྲེལ་ཏུ་བཀག་པས་ན། གཞུང་དེ་
དེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་སུ་འཛོག་དཀའ་བར་སྤང་སྟེ། སལ་ཆེར་རྒྱ་དཔེ་
མ་དག་པའི་སྟོན་ཡིན་ནམ་འོན་ཀྱང་སྟོ་གོས་དང་ལྟན་པ་རྣམས་ཀྱིས་
དབྱེད་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་དོགས་པ་དཔྱད་ཚུལ་
ཅུང་ཟད་འགོད་ན། གཞུང་འདི་སྐབས་འདིའི་རང་རིག་སྐྱབ་མཁན་མདོ་
སེམས་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་སུ་འཛོག་མི་རུང་སྟེ། སྐབས་འདིའི་རང་རིག་
སྐྱབ་མཁན་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཁ་བོ་ལ་
ལྟ་བའི་ཆེ་ཁ་བོའི་སྟངས་གི་སྟོ་སེར་དཀར་དམར་གྱི་གངས་དང་མཉམ་

བའི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དུ་མ་མི་སྐྱེ་བར་ཁྱ་ལོ་ཅམ་འཛིན་བའི་རྣམ་ཤེས་
 གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་གང་ཞིག །དེ་མ་ཟད་དེ་གཉིས་གྱིས་འཇུག་
 བ་སྐྱར་བ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྲུལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པ་ཡང་རྣམ་འབྲེལ་དུ་བཀག་
 བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་གྱིས་རྣམ་ཤེས་གཅིག་གིས་དོན་
 དུ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་འཐད་བར་འདོད་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་
 ལས། ཉིལ་སོགས་ཐ་དད་ལ་ཇི་ལྟར། ཅིག་ཅར་འཛིན་བར་སྤང་བ་
 ཡིན། །འདི་ལ་མཐོགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་སྟོན་གཅིག་གིས་
 དོན་དུ་མ་འཛིན་པ་མེད་ན་ཉིལ་སོགས་ཐ་དད་དུ་མའི་ཕུང་པོ་ལ་ཇི་
 ལྟར་ཅིག་ཅར་འཛིན་བར་སྤང་བ་ཡིན། འདི་ལ་འཇུག་པ་མཐོགས་པས་
 ཅིག་ཅར་འཛིན་བའི་འབྲུལ་བ་ཡིན་གྱི། ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་བའི་སྟོན་སྟོང་མི་འཐད་བར་སྤང་བཤད་ཟིན་བར་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར་དང་། བྱེ་མ་ལེབ་ཁྱ་ལ་སོགས་གཞུགས། །དུ་མའང་ཇི་ལྟར་སྤང་
 བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། ལྷ་ཆོགས་སྤང་ཅན་དོན་རྣམས་ལ། །ཞེས་
 སོགས་ཅོད་ཚུལ་གྱིས་ཀྱང་ཤེས་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་
 ཉིད་ལས། དེ་མ་བཞིན་འབབ་པ་དེ་ཉིད་ལ། །ཇི་ལྟར་དེ་མ་མིན་འཛིན་མི་
 འགྱུར། །སྟོན་རྣམས་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །དུས་མཚུངས་ཅི་ལྟར་དེ་
 དག་ལ། །འགའ་ཞིག་དེ་མ་མིན་སྤང་བ་དང་། །གཞན་ནི་དེ་མ་སྤང་
 བར་འགྱུར། །དེ་ཕྱིར་དོན་ཀྱང་འཛིན་པ་ལ། །འདི་ནི་དེ་མ་མིན་ཐལ་
 བར་འགྱུར། །ཞེས་འཇུག་པ་སྐྱར་བ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྲུལ་བའི་རྒྱར་འདོད་
 བ་བཀག་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དེ་དོན་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ།
 ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཁྱ་ལོ་ལ་ལྟ་བའི་ཆེ་ཁྱ་ལོ་སྟེང་གི་སྟོ་སེར་དཀར་དམར་

གྱི་གངས་དང་མཉམ་བའི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དུ་མ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་ཡང་
 འཇུག་པ་སྐྱར་བས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་སྐྱང་བ་ཡིན་ནོ་ཟེར་བ་ལ། འོ་ན་
 ཉིལ་ལ་སོགས་པའི་འབྱུང་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བྱངས་ནས་རིམ་
 བཞིན་འབབ་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཡང་འབྱུང་གངས་དང་མཉམ་བའི་རྣམ་ཤེས་
 དུ་མ་རིམ་མིན་ཏེ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་སྐྱང་བར་ངེ་ལྟར་མི་འགྱུར་ཏེ་ཅིག་
 ཅར་སྐྱེ་བར་སྐྱང་བར་ཐལ། རྣམ་ཤེས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དུས་སྐྱར་
 བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུས་སྐྱར་བར་མཚུངས་པ་ལ་འགའ་ཞིག་
 རིམ་མིན་ཏེ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བར་སྐྱང་བ་དང་། གཞན་ནི་རིམ་ལྡན་དུ་སྐྱེ་
 བར་སྐྱང་བར་ངེ་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འབྱུང་བྱང་པོ་
 ལ་ལྟ་བུའལ། འབྱུང་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་པར་རིམ་བཞིན་འབབ་པ་ལ་ལྟ་
 བ་གཉིས་ཀའི་ཆེ་རྣམ་ཤེས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་སྐྱང་བར་ཐལ་བར་
 འགྱུར་བས་མི་འཐད་དོ་ཞེས་པའོ། །གཞན་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་དུ་འཇུག་པ་
 སྐྱར་བ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡིན་པ་བཀག་པར་ཐལ། ཡི་གེའང་
 ཅིག་ཅར་ཐོས་པར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ས་རུང་ར་སུཞེས་
 བཛྲོད་པའི་ཆེ་ཡང་ཅིག་ཅར་ཐོས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ།
 ཐོས་པ་ཆེས་སྐྱར་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དང་པོར་ས་དང་དེའི་རྗེས་སུ་ར་
 ཐོས་པའི་རིམ་པ་ལས་མཆོ་གོ་ཞིང་། དང་པོར་ར་དང་དེའི་རྗེས་སུ་ས་
 ཐོས་པའི་རིམ་པ་ལས་རོ་གོ་བའི་བྱུང་པར་མེད་པར་ཐལ། ས་རུང་དང་
 ར་སུཞེས་བཛྲོད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ས་དང་ར་ཅིག་ཅར་ཐོས་པར་འབྱུང་བ་
 བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་པ་ཆེས་སྐྱར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀག་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འཇུག་འགྲེལ་དུ་གཞུང་དེ་སྐབས་འདིའི་རང་རིག་

འདྲོད་མཁན་གྱི་རང་ལུགས་ལྟ་བུར་བཞོད་པ་ནི་རྒྱ་དཔེ་མ་དག་པའི་
 རྒྱུན་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ནི་རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
 ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས་འཇུག་པ་སྤྱར་བ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྲུལ་
 བའི་རྒྱ་ཡིན་པ་བཀག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེར་འཇུག་པ་སྤྱར་བ་དེ་
 ཅིག་ཆར་དུ་འབྲུལ་བའི་རྒྱར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྩོག་
 བཅས་རྩོག་པ་མེད་པའི་ཡིད། །ཅིག་ཅར་དུ་ནི་འཇུག་ཕྱིར་རམ། །
 འཇུག་པ་སྤྱར་ཕྱིར་སྒྲུབ་པོ་དག་ཏེ་དག་ལ་ནི་གཅིག་ཏུ་ཞེན། །ཞེས་
 དང་། མགལ་མེ་ལ་སོགས་སྤྱར་འཇུག་པའི། །རྩེས་སུ་འགྲོ་བའི་གཞོད་
 པ་ཅན། །མིག་ལས་འཁོར་ལོར་འབྲུལ་སྐྱེ་ཡི། །དེ་མཐོང་མཚམས་
 རྒྱུར་ལས་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲབ་སྟེ། ལུང་དང་
 པོས་འཇུག་པ་སྤྱར་བ་དེ་མཐོང་རྩོག་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བའི་རྒྱར་བཤད་
 གྱི་ཅིག་ཅར་དུ་འབྲུལ་བའི་རྒྱར་མ་བཤད་ལ། གཉིས་པས་ནི་མགལ་མེ་
 རྩ་ཕྱི་བར་མ་ཆད་པར་འབྲུང་བར་འབྲུལ་བའི་རྒྱར་བཤད་གྱི། མགལ་
 མེ་རྩ་ཕྱི་ཅིག་ཅར་དུ་འབྲུང་བར་འབྲུལ་བའི་རྒྱར་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །ལུང་དང་པོའི་དོན་ནི། དེགས་པ་ཅན་གྱིས་དབང་ཤེས་རྩོག་པར་
 འདྲོད་པ་ནི། གཞུགས་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་དང་གཞུགས་སོ་སྤྱུལ་དུ་
 འཛིན་པའི་རྩོག་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་སྤྱར་འཛིན་
 པའི་འབྲུལ་རྒྱ་ནི། རྒྱད་གཅིག་གི་རྩོག་བཅས་དང་རྩོག་པ་མེད་པའི་
 ཡིད་ཅིག་ཅར་དུ་ཡུལ་གཅིག་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རམ། དེ་གཉིས་རིམ་
 གྱིས་འབྲུང་ཡང་སྐད་ཅིག་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པས་འཇུག་པ་སྤྱར་
 བའི་ཕྱིར་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་ལོ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། ཡིག་ཆར་ལུང་འདི་

འཇུག་པ་སྐྱར་བ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡིན་པ་བཀག་པའི་ཤེས་
 གྲེད་དུ་བྲངས་པ་ནི་ཡི་གེ་ནོར་རམ་དབྱེད་པར་བྱའོ། །ལུང་གཉིས་པའི་
 རོན་ནི། རིགས་པ་ཅན་གྱི་ལུགས་ལ། ཤེས་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་
 བས། དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཞུགས་མཐོང་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་འདས་
 པའི་རོན་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཆེ་རྟོག་པས་བར་དུ་ཆད་ཅིང་ཆད་ཅིང་
 འཇུག་པ་ཡིན་ཀྱང་། དངོས་པོ་འདྲིན་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྒྲིགས་
 སྟོབས་དང་ལྡན་པས་བར་མ་ཆད་པ་ལྟར་སྒྲུང་ཞིང་ཞེན་པ་ཡིན་ཏེ།
 དཔེར་ན་མགལ་མེ་སྒྲི་བར་དུ་ཆོད་ཀྱང་འཇུག་པ་སྐྱར་བས་རྟོག་
 བས་བར་མ་ཆད་དུ་མཆམས་སྐྱར་བ་སྟོབས་དང་ལྡན་པས་འཁོར་ལོའི་
 རྣམ་པར་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དཔེ་འགྲོག་པ་ནི། མགལ་མེ་
 ལ་སོགས་སྐྱར་འཇུག་པའི། ཞེས་སོགས་འདི་ཡིན་ལ། མགལ་མེ་
 ལ་སོགས་སྐྱར་དུ་འཇུག་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་གནོད་པ་ཅན་གྱི་མིག་
 དབང་བསྐྱེད་པ་ལས་འཁོར་ལོར་འབྱུང་བའི་དབང་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི།
 མགལ་མེ་བསྐྱར་བ་དེ་འཁོར་ལོར་མཐོང་བ་རྟོག་པས་སྒྲི་མཆམས་
 སྐྱར་བའི་དབང་ལས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བའོ། །དེ་དག་ནི་རྣམ་ངེས་རྟེན་
 ཆེན་དང་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལྟར་གྲིས་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་འགྲེལ་རྟེན་
 ཆེན་ལས། འོ་ན་ཡི་གེ་འང་ཅིག་ཆར་ཐོས་པར་འགྱུར། ཞེས་སོགས་
 ཀྱིས་འཇུག་པ་སྐྱར་བས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་འགྲོག་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་
 བ། དེ་ནི་འཇུག་པ་སྐྱར་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཅིག་ཏུ་མཐོང་བའི་རྒྱར་
 སྐྱ་བ་འགྲོག་པ་ཡིན་གྱི། གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་རྒྱར་སྐྱ་བ་འགྲོག་པ་ག་
 ལ་ཡིན། དེ་གཉིས་མ་བྱེད་པས་ནོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་།

རིམ་བཞིན་འབབ་པ་དེ་ཉིད་ལ། །ཞེས་སོགས་གྱི་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་བཤད་
 ཏོ། །བཤད་ཚུལ་འདི་ལྟར་ན་འཇུག་སྒྲིག་ཆེན་མོ་དང་འགལ་བ་སྟོང་ཚུལ་
 དཀའ་བར་སྤང་ཞིང་། །ཁོ་བོས་སྤར་སྒོ་སྒྲིའི་ཡིག་ཆའི་འགལ་འདོད་དུ་
 འཇུག་སྒྲིག་ཆེན་མོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་སྒྲིག་ཆེན་གཉིས་མི་འགལ་བར་
 བཤད་ཚུལ་བྱས་ཀྱང་། །འདིར་བཤད་པ་ལྟར་ཁས་སྦངས་ན་ལེགས་
 སམ་སྟུང་མོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཀུན་མཁུན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་
 ༣༣༧ ལས། གཉིས་པ་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་འདོད་པ་ལ། མདོ་
 སྒྲིའི་སྐབས་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་རིམ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུར་འདོད་བའི་སེམས་
 ཅམ་རྣམ་བདེན་པ་ཡང་ཡོད་པར་མདོན་ཏེ་སེམས་ཅམ་རྣམ་བདེན་
 འཁོག་བའི་སྐབས་སུ་འཐད་ལྡན་ཆེ་བ་ལས། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཤེས་
 བའི་ཆ་གསུམ་དུ་སྤང་བ་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་སོགས་གྱིས་རྣམ་བདེན་ཚུགས་
 སྤར་བཞོད་ནས་དེ་དག་དགག་བའི་སྐབས་སུ། དེ་ཉིད་ལས། དུས་ཐ་
 དད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཅིག་ཅར་ཉམས་སུ་སྟོང་བའི་ཕྱིར། ལྟར་དུ་འཇུག་
 བ་ལས་ཅིག་ཅར་སྤང་བར་འབྱུང་བའང་མིན་ཏེ། །ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་
 སྐད་ཅིག་མཉིད་གྱིས་སྤྱར་བར་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། །རིམ་གྱིས་
 སྤང་བ་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིའི་ཚུགས་
 སྤར་སྟོན་པོ་རགས་བར་སྤང་བ་གཅིག་བྱའི་རྣམ་ཏོག་ལ། སྟོན་པོའི་
 རྣམ་པ་ཉམས་སྟོང་ལ་ལྟོག་པས་བྱེ་བའི་གཟུང་བ་དང་། འཛིན་བ་དང་།
 རིག་བའི་ཆ་གསུམ་བརྟགས་བའི་དེ་གསུམ་དུས་གཅིག་ཏུ་མ་སྟོང་བར་
 བཤད་པ་ལ། ཅིག་ཅར་ཉམས་སུ་སྟོང་བར་སྤང་དུས་ཐ་དད་མིན་པར་

གྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་སྟེན་དུས་མིའི་ཕྱི་ལོ་འབྲུག་པ་སྤྱད་པར་ཅིག་
 ཅར་སྤང་བས་ན་དེ་འབྲུག་ཟེར་བར། འོ་ན་རིམ་གྱིས་སྤང་བ་མེད་པར་
 ཐལ་བས་བཀག་པ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར། ཁ་པོའི་སྤྱི་མེར་སོགས་ཁ་དོག་གི་
 གངས་ལྟར་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བར་འདོད་པ་གཅིག་དང་། ཞེས་
 གསུངས་པ་བཞིན། མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་རྣམ་བཤེན་པ་ལའང་
 གཟུང་འཛིན་རིམ་འབྱུང་བ་འདོད་པ་གཅིག་ཡོད་པ་དང་། དེའི་འབྲུག་
 པ་སྤྱད་པ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྲུག་བའི་རྒྱ་ཁས་ལེན་པ་དང་། སློབ་དཔོན་
 ཆོས་མཆོག་གིས། དུས་ཐ་དད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཅིག་ཅར་ཉམས་སུ་
 མྱོང་བའི་ཕྱིར། སྤྱད་དུ་འབྲུག་པ་ལས་ཅིག་ཅར་སྤང་བར་འབྲུག་བའང་
 མིན་ཏེ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱད་པར་བྱད་པར་
 མེད་པའི་ཕྱིར། རིམ་གྱིས་སྤང་བ་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་རིམ་
 གྱིས་སྤང་བ་འབྱུང་བ་མེད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་
 ཉིད་ཀྱིས་འབྲུག་པ་སྤྱད་པར་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བའི་རིགས་
 པས་འབྲུག་པ་སྤྱད་པ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྲུག་བའི་རྒྱ་ཡིན་པ་བཀག་པ་དང་།
 སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་འབྲུག་པ་སྤྱད་པ་ཅིག་ཅར་འབྲུག་བའི་རྒྱ་མི་
 བཞེད་པ་གསལ་ལོ། །དེར་མ་ཟད། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་སློ་ཡང་འབྲུག་
 པ་སྤྱད་པ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྲུག་བའི་རྒྱ་མི་བཞེད་པ་ནི། རྟེན་ཆེན་ ༡༠༥
 དུ་གསལ་ལོ། །

རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༡༥༥ ལས། དེས་ན་དབང་
 ཤེས་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་བཞིན་དུ་གསལ་བར་སྤང་ན་བདག་རྒྱེན་
 དབང་པོ་བསྐྱད་པ་སོགས་འབྲུག་བའི་རྒྱ་བཞི་པོ་གང་རུང་ལས་སྤྱེས་

པར་འབྱུང་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡོངས་འཛིན་རྫོང་གི་གཉིས་པ་ལ་ཡང་བཞི་
 ཡོད་དེ། འབྲུལ་རྒྱ་རྟེན་ལ་ཡོད་པ། འབྲུལ་རྒྱ་གནས་ལ་ཡོད་པ། འབྲུལ་
 རྒྱ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པ། འབྲུལ་རྒྱ་དེ་མ་ཐག་རྟེན་ལ་ཡོད་པ་དང་བཞི་ཡོད་
 བའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། མིག་རབ་རིབ་གྱིས་བསྐྱད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་
 ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་གཅིག་རྒྱ་གཉིས་སུ་སྤང་བའི་དབང་ཤེས་སྐྱེས་པའི་
 ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གྲུང་ཞུགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
 ལྟོན་ཤིང་འགྲོ་བར་སྤང་བའི་དབང་ཤེས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
 མགལ་མེ་སྤྱར་དུ་བསྐྱར་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མགལ་མེ་
 འཁོར་ཁོར་སྤང་བའི་དབང་ཤེས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། ཡིད་ཞེ་
 སྤང་གིས་དཀྲུག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་གཞི་དམར་པོར་
 སྤང་བའི་དབང་ཤེས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས། རྟོག་མེད་
 མཛོན་སུམ་ལྟར་སྤང་། མེད་པ་གསལ་སྤང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ནམས་དོན་
 གཅིག་གོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྟོག་ཆེན་ ༡༠༧ ལས། དེ་བས་ན་རང་ལུགས་ལའང་མཐོང་
 རྟོག་ཅིག་ཅར་བ་ལ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བ་དང་། མཐོང་རྟོག་རིམ་གྱིས་
 བ་ལ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོར་འབྲུལ་རྒྱ་
 ཡུལ་གཅིག་ལ་དུས་མཉམ་དུ་འབྲུག་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པའི་འབྲུལ་རྒྱ་
 འབྲུག་པ་སྤང་བ་ཡིན་ཞེས་བའོ། །བཤད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་མངས་
 པར་འབྱུང་བས་མཆོན་པ་ཅེས་ལས་མ་གྲིས་ཤིང་། ཁོ་པོ་འབའ་ཞིག་
 སྤྱོད་པའི་ཁྱུ་མཆོག་སྟེ། གཞན་དག་ནི་སྐབས་འདིར་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལ་

བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་སྐྱུ་གསལ་མ་འདྲིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡིད་མངོན་སྐྱབ་ཚུལ་།

ཡིད་མངོན་སྐྱབ་ཚུལ་ནི། ཁ་ཅིག་ཡིད་མངོན་མེད་དེ། མིག་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་བའི་དུས་ཀྱི་གཟུགས་གསལ་བར་སྒྲུང་བའི་ཤེས་བ་ནི་དབང་ཤེས་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། མིག་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་མི་ཕྱོགས་བའི་དུས་སུ་གཟུགས་གསལ་བར་སྒྲུང་བའི་ཤེས་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཡིད་མངོན་མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་གཅིག་དང་། གཞན་ཡང་ཡིད་མངོན་མེད་དེ། ཡིད་མངོན་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་ལུང་ཅམ་དུ་ཟད་ཀྱི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་མཆོག་གིས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་སྐྱབ་བ་ལ་ཆད་མ་གཞན་ནི་བཅའ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྐྱབ་བྱེད་གཅིག་སྟེ་སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྒྲུང་གཉིས་འགོད།

རང་ལུགས་ནི་དེ་གཉིས་རིམ་བ་བཞིན་འགོག་བ་ལ། ཆད་མ་རིགས་རྒྱན་ ༡༩ ལས། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲུང་བའི་མངོན་བ་ན་ཞེས་སོགས་རང་ལུགས་དང་། དེའི་ཕྱིར་དབང་ཤེས་རྣམ་པར་ཤེས་ཞེས་སོགས་གཞན་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཡིད་མངོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཁས། ཞེས་སོགས་སྐྱབ་བྱེད་སྐྱེ་མ་དེ་འགོག་ལ། ཡང་དེ་ནིད་ ༡༩ ལས། སྒྱིན་བ་བཏང་བ་ལས་ལོངས་སྟོད་འབྱུང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་ལུང་ཅམ་དུ་ཟད་

ཀྱི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྲུར་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱབ་པ་སྤྲ་མ་ཁས། གཞན་ཡང་། གཞུགས་ཤེས་
པ་ནི་རྣམ་གཉིས་རྟེ། མིག་དང་ཡིད་ལ་བརྟེན་པའོ། །ཞེས་པའི་ལུང་
བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསྟུ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡིད་མངོན་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་སྤྱད་བྱེད་ཕྱི་མ་དེ་འགོག་གོ། །

རང་ལུགས་ཡིད་མངོན་སྤྱད་ཚུལ་ནི། གཞུགས་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་
གཉིས་རྟེ། མིག་དང་ཡིད་ལ་བརྟེན་པའོ། །ཞེས་པའི་ལུང་ཆོས་ཅན།
རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསྟུ་བ་ཡིན་རྟེ། དབྱད་པ་གསུམ་གྱིས་
དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཡིད་ཆེས་ལུང་གི་རྟགས་ཀྱིས་
བསྟུ་བ་དགོས་རྟེ། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སྤྱད་
སྤྱད་པ་ལ་ཆད་མ་གཞན་བཅའ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཆད་མ་རིགས་རྒྱན་ ༤༣ ལས། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡིད་མངོན་
ཡོད་པར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་མས་གྲུབ་སྟེ། རང་རིག་མངོན་སྤྱད་
ཆད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ཡང་
འཐད་པར་དཀའ་བས། གཞུགས་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་རྟེ་མིག་དང་
ཡིད་ལ་བརྟེན་པའོ། །ཞེས་པའི་ལུང་ཆོས་ཅན། རང་གི་བསྟན་བྱའི་
དོན་ལ་མི་བསྟུ་སྟེ། དབྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་སྟེ།
ཆོས་མཆོག་གིས། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སྤྱད་སྤྱད་པ་ལ་ཆད་མ་གཞན་ནི་
བཅའ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

མངོན་སུམ་རྟོག་བྱེད་སྐབས་ཚུལ་

མངོན་སུམ་རྟོག་བྱེད་སྐབས་ཚུལ་ལ་གཉིས། རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་
སྐབས་ཚུལ་དང་། རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐབས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཆད་
མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། མངོན་སུམ་རྟོག་དང་བྱེད་པ་ནི། །མངོན་སུམ་
ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་ནི། ལོག་རྟོག་
སོགས་མི་ལྟན་པའི་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་ནི། སྔ་འཛིན་དབང་མངོན་ལྟ་
བུ་རྟོག་བྱེད་ཡིན་པ་རྟགས་ཀྱིས་སྐབས་མི་དགོས་པར་སྔ་འཛིན་ཉམས་
སྤྱོད་གི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐབས་ཚུལ་ལ་གཉིས། རང་རིག་
མངོན་སུམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐབས་ཚུལ་དང་། རང་མཆོད་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་
པའི་སྒོ་ཡི་རྟགས་ཀྱིས་སྐབས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་
བརྟེན་ནས་སྐབས་ཚུལ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། མངོན་སུམ་རྟོག་དང་བྱེད་
པ་ནི། །མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཀྱན་གྱི་རྣམ་རྟོག་
མིང་དོན་ཅན། །སོ་སོ་རང་གི་རིག་བྱ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

དེའི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། སྔ་འཛིན་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན།
སྒྲོད་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་དང་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་
དང་རྟོག་པ་ཐ་དད་པ་རང་གི་སྤྱོད་བྱེད་རང་རིག་རྣམས་ལ་སྣང་བའི་
ཕྱིར་ཞེས་བཤོད་པར་བྱའོ། །འདི་ལེན་དང་པོར། བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་
དད་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་གསུངས་པ་དང་འཕྲོ། །དེ་

ལྟར་ཡང་། རྟེན་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ ༡༠༠ ལས། དེས་ན་འདིར་
མངོན་སུམ་ཉིད་གྱིས་འབྲུབ་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་ནི། དབང་ཤེས་རྟོག་
བྱེད་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་དང་རྟོག་པ་རྣམས་པ་ཐ་དད་པར་རང་རང་གི་
ཚྲིང་བྱེད་རང་རིག་རྣམས་ལ་སྒྲུབ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འབྲུབ་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ་དག་དོན་ཡང་དེ་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟ་
མིན་པར་རང་རང་གི་ཚྲིང་བྱེད་རང་རིག་གིས་རྟོག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་པ་
ལ་བྱས་ན་སྤྱི་ཡང་དབང་ཤེས་རྟོག་པར་སྒྲོ་འདོགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་
ལོ། །འདི་ཙམ་ལ་སྒྲོ་ཁ་སྒྲུགས་པའང་སྤྱི་ཡོད་སྒྲོས་ཤིག །ཞེས་པའི་བར་
གསུངས་སོ། །

དེ་ཡང་རང་རིག་གིས་རྟོག་བྱེད་ཀྱི་འབྲུབ་ཚུལ་ནི། མངོན་སུམ་
རྟོག་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་སྒྲུ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན། རང་ཚྲིང་
བྱེད་གྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་དགོས་པ་ལས་མ་བྱུང་བའི་
ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །

རྣམ་པ་གད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༡༡༩ ལས། རྟོག་པ་རྣམས་
གྱི་གཟུང་ཡུལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་གཞུང་བྱར་རིགས་པ་སྒྲུ་བས་
ཡང་དང་ཡང་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡང་ལེབ་དང་པོའི་རྣམ་པ་གད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༡༢ ལས།
དེ་ཡང་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ཙམ་དང་།
དབང་པོ་རྣམས་ན་རྟོག་ཏུ་ཡོད་པ་དང་རྟོག་ཏུ་མེད་པ་ལ་གཞིན་པ་རྒྱས་
པར་བསྟན་པ་ལ་བསྟོས་སོ་ཞེས་དབང་པོ་རྣམས་རྒྱ་མཚོ་དུ་འཛིན་
པའི་ལོག་རྟོག་རྟགས་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པར་སྒྲོ་བྱར་དུ་བ་མཐོང་བ་

ཅམ་གྱིས་ལོག་རྟོག་འགོག་པར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་རང་མཚན་སྒྲུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟགས་གྱིས་སྒྲུབ་
པའི་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཅིག་ཏུ་མཐོང་བའི་བྱེད་
པར་ནི། །གཞན་འགའ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་མི་འགྱུར། །དེ་ལས་སྤྱི་གཞན་ཐ་
དད་པ། །ཡོད་མིན་ཐ་དད་སྒྲོ་མིན་གྱིར། །ཞེས་གསུངས། དེའི་ཅ་པའི་
རྟགས་ནི་དོན་ལ་གནས་ཤིང་། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་དབང་པོ་བདག་རྒྱུན་གསུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིས་པའི་
དབང་ཤེས་རྣམས་ཆོས་ཅན། མིང་སོགས་སྤྱི་གསུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་
ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་པར་རང་མཚན་སྒྲུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་
ཤེས་པ་ཡིན་པའི་གྱིར། ཞེས་བཤོ། །

འདིའི་རྟགས་སྒྲུབ་གྱི་རིགས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དེའི་ཚུལ་ནི།
སྒྲུབ་གྱི་རྟགས་དེ་ལ་ཁ་ཅིག་། རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། དབང་པོ་ཤེས་པས་
སྤྱི་གསུང་དོན་དུ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དེ་འདྲའི་སྤྱི་དེ་གསལ་བ་རྣམས་
དང་ཇས་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཡིན། དེ་ལ་གངས་ཅན་ལྟ་བུས་ཇས་
གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་འགོག་པ་ལ། གཅིག་ཏུ་མཐོང་བའི་བྱེད་
པར་ནི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུང་པ་གཉིས་གསུངས། དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། གསལ་བ་རང་མཚན་དང་ཇས་གཅིག་པའི་སྤྱི་རྟག་དོན་གཅིག་
མེད་པར་ཐལ། གསལ་བ་རྣམས་ཐན་རྒྱུན་ཇས་འགོ་མི་བྱེད་པའི་གྱིར་
ཞེས་བཤོ། །འདི་ནི་ལེན་དང་པོར་གསལ་བ་རྣམས་ནི་ཇས་མི་འགོ་ །
ཞེས་གསུངས་པ་དང་འདྲའོ། །

ཡང་ན་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༥༧ ལས། བདའི་

དུས་གཅིག་དུ་མཐོང་བའི་བྱད་པར་རང་མཚན་གཞན་ཐ་སྐད་ཀྱི་དུས་
འགའ་ཞིག་དུ་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དངོས་པོ་སྡེ་བྱི་པན་ཚུན་
རྗེས་འགོ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྟགས་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་གཉིས་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་ལྟ་བུས་དེ་
འབྲའི་སྒྱི་དེ་གསལ་བ་རྣམས་དང་རྗེས་ཐ་དད་དུ་འདོད་ཞེན། དེ་འགོ་ག་
པ་ལ། དེ་ལས་སྒྱི་གཞན་ཐ་དད་པ། །ཞེས་སོགས་རྟགས་པ་གཉིས་
གསུངས། དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་རང་མཚན་ལས་རྗེས་
ཐ་དད་པའི་སྒྱི་དོན་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་ན་ཆད་
མས་དམིགས་དགོས་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ། །འདི་
ནི་ལེའུ་དང་པོར་རྗེས་འགོ་གཞན་ནི་སྒྲུབ་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་
དང་འབྲའོ། །

ཡང་ན་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༤༩ ལས། གསལ་
བ་དེ་ལས་སྒྱི་གཞན་རྗེས་ཐ་དད་པ་ཡོད་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཡོད་
ན་རྗེས་ཐ་དད་དུ་དམིགས་པའི་སྒྱི་ཡོད་དགོས་པ་ལས། སྒྱི་དེ་འབྲ་མེད་
པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མདོ་སྡེ་བའི་ལུགས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ།

མདོ་སྡེ་བའི་ལུགས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་ནི། མདོ་སྡེ་བའི་ལུགས་
ལ་དབང་མདོན་གྱི་རྒྱུན་གསུམ་ནི་རིམ་བཞིན། གཞུགས་འཛིན་དབང་
མདོན་ལྟ་བུར་མཆོན་ན། གཞུགས་འཛིན་དབང་མདོན་གྱི་སྤྲེང་ན། སྤྲེང་

ཅམ་གྱི་ཆ་དང་། ལུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པའི་ཆ་དང་། ལུལ་འཛིན་
 རུས་སུ་སྐྱེད་པའི་ཆ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས་རིམ་བཞིན་དེ་དག་གི་ལག་
 རྟེན་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་རྣམས་ལ། གཞུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་བདག་
 རྒྱུན་དང་། དམིགས་རྒྱུན་དང་། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུ་བཞག་གོ། དེ་ལྟར་ཡང་
 སྐྱེད་ཅོན་རིགས་རྒྱུན་ ༥༣ ལས། གཞུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ན་
 མྱོང་ཅམ་དང་ལུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པ་དང་ལུལ་འཛིན་རུས་སུ་
 སྐྱེས་པའི་ཆ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

གཞན་ཡང་སྐྱེད་ཅོན་རིགས་རྒྱུན་ ༥༤ ལས། མིག་དབང་གི་ངོ་
 བོ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་གང་ཞིག །མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་
 ཀྱི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་གཞུགས་ཅན་དང་བཞིག་གོ། ཞེས་དང་། རང་
 ལུགས་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་གྱི་མཆན་ཉིད། དབང་ཤེས་
 ལུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད། དབང་ཤེས་ཀྱི་
 གཞུང་དོན་གྱི་མཆན་ཉིད། དབང་ཤེས་རང་འབྱེད་རྣམ་ལྡན་དུ་གཙོ་བོར་
 དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཅེས་དང་། གསུམ་པ་ནི། གཞུགས་འཛིན་དབང་
 ཤེས་ཀྱི་སྣང་སོགས་སུ་བྱུང་བའི་གཞུགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་མཆན་
 གཞི། གཞུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་མཆོངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུ་
 མཆོན། གཞུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་མྱོང་ཅམ་དུ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་
 སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པ་ཞེས་རྒྱུན་གསུམ་རིམ་བཞིན་གསུངས་ཡོད།

སྡེ་བདུན་རྒྱུན་ ༡༤༡ ལས། དེ་ཡང་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡང་།
 རང་གི་ངོ་བོ་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་དང་། གཞུགས་ཀྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་
 སྐྱེས་པའི་ཆ་དང་། གཞུགས་ཁོ་ན་འཛིན་པར་ངེས་ཀྱི་སྣང་སོགས་གཏན་

འཛིན་མི་སྲིད་པའི་བྱུང་པར་གསུམ་ཡོད་ལ། དང་པོ་ནི། རང་གི་དེ་
མ་ཐག་རྒྱུ་གྱིས་གཙོ་ཐོར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། ཞེས་སོགས་
གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུ་གྱི་མཆན་ཉིད།
རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་པར་ལ་ལྷག་པར་
དབང་བྱེད་པའི་དབང་པོ་ཞེས་དང་། ཡང་གཉིས་པ་དམིགས་རྒྱུ་ནི།
རང་འཛིན་ཤེས་པ་རང་གི་རྣམ་ལྡན་དུ་དངོས་སུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་གང་
ཡིན་པ་སྟེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུ་དང་གཞུང་དོན་དོན་གཅིག་
ཅེས་དང་། གསུམ་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ནི། ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་
ཆད་པའི་རང་གི་སྤྲོ་ལོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་གང་། རང་ཉིད་སྤྱོད་པའི་ངོ་ཐོར་
སྐྱེད་བྱེད་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྡེ་བདུན་ལ་འབྲུག་པའི་སྒོ་དོན་གཉེར་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་པེལ་ ༩༩
ལས། སྒྲིར་རྒྱུ་ལ་དབྱེ་ན། དམིགས་རྒྱུ་། བདག་རྒྱུ་། དེ་མ་ཐག་
རྒྱུ་གསུམ། མཆན་ཉིད་རིམ་བཞིན། ཆོས་དེ་ལུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་
དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་དོན། ཆོས་དེ་རང་དབང་དུ་སྐྱེད་བྱེད། ཆོས་
དེ་གསལ་རིག་གི་ངོ་ཐོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད། ཅེས་གསུངས་སོ། །

ཡོངས་འཛིན་བསྐྱུས་ཀྱི་ ༩༠ ལས། འདུས་བྱས་གང་དང་གང་
གི་རྒྱ་རྒྱུ་དང་བདག་རྒྱུ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་འཛོག་དགོས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། མིག་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་
ཆད་མ་དག་གི་དམིགས་རྒྱུ་ལ་རང་གི་གཞལ་བུའི་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་དེ་འཛོག་དགོས་ལ། རྟོག་པ་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། རྟོག་པའི་དམིགས་རྒྱུ་ལ་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་གྱི་སྐྱེད་གི་

བག་ཆགས་ཤིག་འཛོག་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་
 ཉིད་ ༥༠ ལས། རྣམ་འབྱོར་མཛོན་སུམ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་ལ་
 རང་གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཞི་ལྷག་རྒྱང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛོན་དེ་འཛོག་
 དགོས་ལ། རྣམ་མཐུན་གྱི་དམིགས་རྒྱུན་ལ་རང་གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་
 བསྐྱལ་ཆེན་གངས་མེད་གསུམ་གྱི་ཆོགས་འཛོག་དགོས་པ་གང་ཞིག་
 དབང་ཤེས་རྣམས་ལ་མི་འདྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་
 ཉིད་ ༥༡ ལས། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་ལ་ཆར་
 ལ་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་སྤྱིང་གི་བག་ཆགས་ཤིག་འཛོག་ །རྟོག་
 མེད་ལོག་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་འཛོག་རྒྱལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་
 ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྩ་གཅིག་རྩ་གཉིས་སུ་སྤྱང་བའི་དབང་
 ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་ལ་རྩ་བ་གཅིག་པོ་དེ་དང་བར་སྤྱང་འཛོག་ །སྤྱིག་
 རྒྱ་རྒྱར་སྤྱང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་ལ་བྲེ་མ་སྤྱ་བོ་དང་ཉི་འོད་
 འཛོག་ །སྤྱ་མ་ཉི་མུང་དུ་སྤྱང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་ལ་སྤྱ་
 མའི་སྤྱགས་རྩས་འཛོག་པ་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
 གསུངས་སོ། །

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ།

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་ནི། སྡེ་བདུན་རྒྱུན་ ༡༢༩ ལས།
 འོ་ན་འཐད་པའི་རྩྭགས་གང་ཡིན་ཅེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་
 སྟོབ་དཔོན་རྩྭགས་སྤང་གིས་དམིགས་བརྟག་ཏུ། བད་གི་ཤེས་བྱའི་

ངོ་བོ་ནི། །ཕྱི་རོལ་ལྷ་རྒྱུད་གང་ཡིན་པ། །དོན་ཡིན་རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའི་
 ཕྱིར། །དེ་རྒྱུན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་བསྟན་པའི་
 དམིགས་རྒྱུན་དང་། ཡང་ན། རྣམ་པ་འཛོག་ཕྱིར་རིམ་གྱིས་ཡིན། །ཅེས་
 པའི་དམིགས་རྒྱུན་གཉིས་ལས། དང་པོའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དབང་
 ཤེས་ལ་ཕྱི་རོལ་ལྷ་རྒྱུད་པའི་སྟོན་པོ་སོགས་ནི་དབང་ཤེས་དེ་དང་
 དེའི་དོན་ཏེ། དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་དེའི་རྒྱུན་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་དམིགས་པ་ཡིན་ཅེ་ན། རྣམ་ཤེས་ངོ་
 བོའི་ཕྱིར་ཅེས་སྟོས་ཏེ། དེའི་དམིགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྣམ་པར་
 ཤེས་པར་བྱ་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་རྒྱུན་ཡིན་
 ཅེ་ན། གཅིག་ཆའང་མི་འབྲུལ་ཕྱིར་ན་རྒྱུན་ཅེས་སྟོས་ཏེ། དབང་ཤེས་
 ལ་སྟངས་པའི་སྟོན་པོ་དེ་དབང་ཤེས་གཅིག་པོ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་
 པའི་ཆ་ཡིན་པས། དུས་མཉམ་ཡིན་ནའང་རྒྱུན་དུ་འཐད་དེ། ཁོ་ལྟལ་
 དུ་ཡོད་ན་སྟེ། མེད་ན་མི་སྟེ་བས། ཁོ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་མི་འབྲུལ་
 པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ ༡༤༣ ལས། ད་ནི་
 བདག་རྒྱུན་དང་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་། དེ་མ་ཐག་
 རྒྱུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི་སྤར་མདོ་སྟེ་པའི་འདོད་པ་འཆད་པའི་སྐབས་
 སུ་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་རིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། སྤར་ཡང་
 རྫོས་ཏེ་བཤད་པར་མི་བྱའོ། །བདག་པོའི་རྒྱུན་ལ་མདོ་སྟེ་བ་དང་རྣམ་
 རིག་པ་དག་འདོད་པ་མི་འབྲུ་བའི་བྱུང་པར་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གཉིས་
 ཀས་ཀྱང་མིག་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་མིག་གི་དབང་པོའི་ངོ་
 བོ་མིག་ཤེས་དོན་ལྡེའི་ནང་ནས་གཟུགས་ཁོ་ན་ལ་འཛིན་དུ་འཇུག་ལ།

གཞན་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་པར་གང་ཡིན་པ་དེ་
གཙོ་བོར་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་གཞན་གཉིས་ལས་ཐ་དད་དུ་
གྱུར་བ་ཞིག་ལ་འདོད་བ་འདྲ་ཡང་། མདོ་སྡེ་བ་དེའི་དཔེ་བོར་འདོད་
བ་ཡིན་ལ། སེམས་ཅམ་བ་དེའི་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་
ཤེས་བ་སྡེ་མའི་སྤྲོད་ན་ཡོད་པའི་རྒྱས་པའི་རོ་བོར་འདོད་བ་ནི་བྱང་
པར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྒྲོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་གིས། ལྷན་ཅིག་བྱེད་དབང་
རྒྱས་བ་ཡི། །རོ་བོ་གང་ཡིན་དབང་བོ་འདྲ་ཡིན། །དེ་ཡང་རྣམ་རིག་ལ་
མི་འགལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་། རང་གི་རྣམ་ཤེས་སྤྲོད་གི་རྒྱས་
དེ་ལ། །དབང་བོ་གཞུགས་ཅན་མིག་ཅེས་བྱ་བ་རྟོག་ །ཅེས་སེམས་
ཅམ་བས་མིག་གི་དབང་བོ་རྒྱས་བ་ལ་འདོད་བ་གསུངས་སོ། །

སྤྱི་དོན་རིགས་རྒྱུན་ ༥༧ ལས། གཉིས་བ་ནི། སྡོ་སྤང་དབང་
ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་ནི་གཉིས་ཏེ། སྤང་བའི་དམིགས་རྒྱུན་དང་རྒྱས་
བ་འཛོག་པའི་དམིགས་རྒྱུན་ནོ། །དང་བོ་ནི། སྡོ་སྤང་དབང་ཤེས་དང་དུས་
མཉམ་པའི་སྡོན་པོ་ལྟ་བུའི་ཞེས་དང་། རྒྱས་བ་འཛོག་པའི་དམིགས་རྒྱུན་
ནི། སྡོ་སྤང་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྡོ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་སྡོན་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་
ལ། དེ་ལ་དམིགས་རྒྱུན་གྱི་ཆོས་གཉིས་ཆང་སྟེ་རང་འཛིན་ཤེས་པས་
དམིགས་བ་ཡང་ཡིན་ལ། སྡོ་སྤང་དབང་ཤེས་ལུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་གཙོ་
བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། དབང་ཤེས་
ཀྱི་བདག་རྒྱུན་རི་ལྟ་བུ་ཞེས། དབང་ཤེས་ལུལ་འཛིན་རྒྱས་སུ་གཙོ་
བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ནི། དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་ལ། དེ་

ཡང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་གྱི་ཐེམ་པོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དབང་ཤེས་
སྒྲ་མའི་ཐེམ་གྱི་སྒྲིང་ན་དབང་ཤེས་ཀྱི་མ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ལྡན་དུ་དངོས་
སྒྲིང་པའི་རྒྱལ་བ་དང་། སྒྲིང་ཅམ་དུ་དངོས་སྒྲིང་པའི་རྒྱལ་བ་
དང་། ཡུལ་འཛིན་རྒྱལ་སྒྲིང་དངོས་སྒྲིང་པའི་རྒྱལ་བ་གསུམ་ཡོད་ལ།
གསུམ་པོ་དེ་ངོ་པོ་གཅིག་ལ་སྒྲིང་བ་ཐ་དང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །

དོན་གཉེར་ཡིད་གྱི་སྒྲིང་པོ་ལ་ ༡༠༧ ལས། ཐེམ་མ་ཅམ་པའི་
སྒྲིང་སྒྲིང་དབང་ཤེས་གྱི་རྒྱུ་གསུམ་གྱི་གོ་དོན་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དབང་
ཤེས་གྱི་དམིགས་རྒྱུ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་གིས་བསྒྲོས་པའི་བག་
ཆགས་གྱི་དབང་གིས་རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ལྡན་དུ་
གཙོ་བོར་སྒྲིང་བྱེད། དཔེར་ན་སྒྲིང་སྒྲིང་དབང་ཤེས་སྒྲིང་པོ་ཤེས་པ་
གཞན་གྱིས་བར་ཆོད་དམ་མ་ཆོད་ཀྱང་བྱུང་། རང་གི་རིགས་འདྲ་སྒྲིང་
སྒྲིང་དབང་ཤེས་ཀྱི་མའི་དམིགས་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །གཟུང་རྒྱལ་
དམིགས་རྒྱུ་དུ་བཤད་པ་ནི་ཐ་སྒྲིང་དུ་ཡིན་གྱི་སྒྲིང་མ་ཡིན་ནོ། །དབང་
ཤེས་གྱི་བདག་རྒྱུ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབང་ཤེས་ཡུལ་འཛིན་དུ་གཙོ་
བོར་སྒྲིང་བྱེད་གྱི་ས་བོན། དཔེར་ན། སྒྲིང་སྒྲིང་དབང་ཤེས་སྒྲིང་པོ་
རྒྱལ་པོའི་དབང་གིས་སྒྲིང་སྒྲིང་དབང་ཤེས་སྒྲིང་པོ་འཛིན་རྒྱལ་སྒྲིང་
བོར་སྒྲིང་པའི་ཀྱང་གཞིའི་སྒྲིང་གི་རྒྱལ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་གྱི་
མཚན་ཉིད་སྒྲིང་བཞིན་ལ། དཔེར་ན་ཤེས་པ་སྒྲིང་པོའི་རྒྱལ་པོའི་དབང་
གིས་སྒྲིང་སྒྲིང་དབང་ཤེས་སྒྲིང་པོའི་ངོ་བོར་གཙོ་བོར་དངོས་སྒྲིང་བ་
ཤེས་རྒྱུ་གྱི་སྒྲིང་གི་རྒྱལ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༡༩༩ ལས། སྡོ་སྤང་
 ཤེས་པ་ལ་དཔེར་བརྗོད་ན། སྡོ་འཛིན་རང་དུས་ན་སྤང་བའི་སྡོ་པོ་དེ་
 དམིགས་རྒྱུ་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཐུག་སྡོ་མེད་ན་རྒྱུ་དུ་འགལ་
 ལ། ཐུག་སྡོ་ཡོད་ན་ཐུག་ཐ་དད་མི་འཐད་པས་ཐུག་གཅིག་དུ་འགྱུར་ལ་
 དེ་ལྟར་ན་བདག་རྒྱུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། མེད་པར་
 སྤང་བུས་མེད་པའི་བྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་ལྟར་སྤང་འབའ་
 ཞིག་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར་རྟོ་ཞེས་དང་། ཁོ་པོ་ཅག་ལ་དམིགས་རྒྱུ་མི་
 འཐད་པའི་སྡོ་མེད་པར་ཐལ། སྡོ་འཛིན་གྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་
 གྱི་ཐུག་ལ་ཡོད་པའི་སྡོ་འཛིན་སྡོ་པོ་འཛིན་པ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པའི་བུས་
 བ་དེ་དེའི་དམིགས་རྒྱུ་དུ་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་བྱིར་ཞེས་སོགས་
 དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ ༡༩༩ ལས། དེས་ན་མིག་གི་དབང་པོ་བདག་པོའི་
 རྒྱུ་དང་། ཡིད་བྱེད་སྡོ་མ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་དང་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དང་
 ཐུག་གཅིག་པའི་སྡོ་འཛིན་སྡོ་པོ་འཛིན་པ་ལྟར་དུ་བསྐྱེད་པའི་བུས་པ་
 ཞེས་སམ། དེ་དང་ཐུག་གཅིག་པའི་སྡོ་པོ་དམིགས་པའི་རྒྱུ་ནོ་ཞེས་
 གསུངས་སོ། །

གཞན་ཡང་། རྒྱུ་བཞི་དང་། དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དང་མཚུངས་པ་
 དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དང་། རྒྱུ་དེ་དག་ཆོས་གང་དང་གང་ལ་འཛིན་པའི་
 ཚུལ་སོགས་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་སོ། །རྩ་ཤི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་
 རྒྱ་མཚོ་ ༡༩ ལས། རྒྱུ་བཞི་པོ་དེ་གང་ལ་འཛིན་པ་ལ་སྡོ་པ་ཁ་ཅིག་
 བློ། རྒྱ་རྒྱུ་ནི་མཛོད་ལས། རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་ལྟ་ཡིན། ཞེས་བྱེད་རྒྱ་
 མ་གཏོགས་པ་རྒྱ་ལྟ་དང་། དམིགས་པའི་རྒྱུ་ནི། དམིགས་པ་ཆོས་

ནམས་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་ནམ་ཐེག་པའི་དམིགས་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་
 ཐམས་ཅད་དང་། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་སྒྲེས་པ་
 ནམས། །ཐ་མ་མེད་མཚུངས་དེ་མ་ཐག་ །ཅེས་ལྟག་མེད་དུ་འབྱུག་པ་
 ལས་གཞན་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་ལྟར་སྒྲེས་ནམས་དང་། བདག་
 པོའི་རྒྱུན་ནི། བྱེད་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བདག་པོར་བཤད། །ཅེས་བྱེད་རྒྱ་ལ་
 བཤད་པ་ལྟར་འདོད་ལ། རྒྱ་བྱུག་ནི་མཛོད་ལས། བྱེད་རྒྱ་ལྟན་ཅིག་
 འབྱུང་བ་དང་། །སྐལ་མཉམ་མཚུངས་པ་ལྟན་པ་དང་། །ཀྱན་ཏུ་འགྲོ་
 དང་ནམ་སྒྲིབ་དང་། །རྒྱ་ནི་ནམ་པ་བྱུག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་སོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་འདི་ནི་མཛོད་ལུགས་བྱེད་སྒྲུབ་འདོད་པ་གསལ་ལ།
 ཡང་དེ་ཉིད་ ༡༣ ལས། སྒྲེ་བ་ཁ་ཅིག་ནི། སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ནི། རྒྱ་ཡིན་
 ཞེས་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་ལས་ནི། གང་ཞིག་གང་གི་སྐྱེད་བྱེད་ས་ཐོན་
 གྱིང་ཐོར་གནས་པ་དེ་ནི་དེའི་རྒྱུ་རྒྱུན་ལོ། །ཀྱན་པོ་ལྟར་བ་ལྟར་སེམས་
 སེམས་བྱུང་སྒྲེ་བཞིན་པ་ནམས། རྟེན་འཁར་བ་དང་འབྲེ་བའི་དམིགས་
 པ་གང་གིས་སྐྱེད་པ་དེ་ནི་དེ་ཡི་དམིགས་པའི་རྒྱུ་ལོ། །རྒྱ་འགགས་མ་
 ཐག་པ་ནི། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ས་ཐོན་
 འགགས་མ་ཐག་པ་སྐྱ་གུ་འབྱུང་བའི་རྒྱུན་ཡིན་པ་བཞིན་ལོ། །འབྱུག་
 འབྲེལ་ལས། ས་ཐོན་འགགས་མ་ཐག་པ་སྐྱ་གུའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་
 པའི་རྒྱུན་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཆོག་གསལ་ལས་
 གྲང་། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་འགོག་པའི་སྐྱབས་སུ། སྐྱ་གུའི་མཚུངས་པ་དེ་
 མ་ཐག་རྒྱུན་བཀག་པ་ལ་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བཞེད་
 པས་འདི་ནི་གཞུགས་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུན་འདོད་

བའི་ལུགས་སོ། །གང་ཞིག་ཡོད་ན་གང་འབྱུང་བ་འདི་ནི་དེའི་བདག་
 བོའི་རྒྱུན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་གཟུགས་ལ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་འདོད་
 བའི་ལུགས་གཅིག་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སྒར་སྐྱེས་བ་དང་ལྷན་ཅིག་
 སྐྱེས་བ་དང་ཕྱིས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་འདི་དག་གི་ནང་དུ་འདུ་བ་
 གསུངས་པ་ནི། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས། སྡེ་བ་བཞུགས་ཀྱིས་བརྟགས་
 བའི་སྒྲོན་མ་དུ་སྐྱེས་བ་དང་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་རྣམས་ཞེས་བསྒྲུར་
 བ་དང་དོན་གཅིག་ལ་འབྱུང་ཡང་དེ་ལྟར་ལེགས་སོ། །དེའི་དོན་ནི།
 འགྲེལ་བཤད་ལས། གནས་བརྟན་བའི་སྡེ་བས་ཐ་སྡད་བདགས་བ་
 མདུན་དུ་སྒྲོར་བའི་སྒྲོན་ནི་དབང་སོ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་མདུན་དུ་
 སྐྱེས་བ་དམིགས་རྒྱུན་ནོ། །ཡོད་པའི་རྒྱུན་ནི་རྒྱ་དང་བདག་བོའི་རྒྱུན་
 ནོ། །མེད་པའི་རྒྱུན་ནི་དེ་མ་ཐག་བའི་རྒྱུན་ལ་བཤད་དོ་ཞེས་གསུངས་
 པ་བཞིན་རྒྱུན་བཞི་འདོད་ལུགས་གཅིག་གསུངས་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་
 མཛོད་ལས། བཞི་ཡིས་སེམས་དང་སེམས་བྱང་རྣམས། །གསུམ་གྱིས་
 སྦྲུམས་པར་འཇུག་པ་གཉིས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་བཞིན་སེམས་
 མེད་སྦྲུམས་འཇུག་གཉིས་ལ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་འཛོག་ཅིང་། ཡང་ཀུན་
 ལས་བརྟུས་ལས། ཡན་ལག་རྒྱུན་ཉིད་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་
 བ། བག་ཆགས་དང་། རྒྱགས་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ལྷན་ཅིག་
 ཏུ་འབྱུང་བས་ཀྱང་ཡན་ལག་རྒྱུན་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པར་རིགས་
 པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

གསེར་ཐོང་ ༣༥༦ ལས། ཀུན་བརྟུས་ལས་ཡན་ལག་སྦྲུམ་
 རྣམས་ཀྱིས་བྱི་མ་ལ་ཅི་རིགས་པར་རྒྱུན་བཞི་བྱེད་པར་གསུངས་ཏེ།

དེ་ཡང་རིག་པས་རིག་པ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་ངེས་པ་ནི་
མིན་ཏེ། དེས་གཞུགས་ཅན་སྐྱེད་ན་བདག་རྒྱུན་གཅིག་བྱ་དང་གཞུགས་
ཅན་གྱིས་རིག་པ་ལ་ནི་དེ་དང་དམིགས་རྒྱུན་གཉིས་དང་། གཞུགས་
ཅན་ལ་ནི་རྒྱ་དང་བདག་རྒྱུན་གཉིས་བྱེད་དོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་
ལ། དོན་ནི། རིག་པར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་སྤྲ་མས་རིག་པར་གྱུར་པའི་
ཡན་ལག་གྱི་མའི་རྒྱུན་བཞི་ཀ་བྱེད་བ་དང་། རིག་པར་གྱུར་པའི་ཡན་
ལག་སྤྲ་མས་གཞུགས་ཅན་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་གྱི་མའི་བདག་རྒྱུན་
གཅིག་བྱ་དང་། གཞུགས་ཅན་གྱི་ཡན་ལག་སྤྲ་མས་རིག་པར་གྱུར་པའི་
ཡན་ལག་གྱི་མའི་བདག་རྒྱུན་དང་དམིགས་རྒྱུན་གཉིས་བྱེད་བ་དང་།
གཞུགས་ཅན་གྱི་ཡན་ལག་སྤྲ་མས་གཞུགས་ཅན་གྱི་ཡན་ལག་གྱི་མའི་
རྒྱ་རྒྱུན་དང་བདག་རྒྱུན་གཉིས་བྱེད་བ་གསུངས་སོ། །

རྒྱུན་འབྲེལ་གྱི་དོན་ ༣༧༣ ལས། རིག་པར་གྱུར་པའི་ཡན་
ལག་སྤྲ་མས་རིག་པར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་གྱི་མའི་རྒྱུན་བཞི་ཀ་བྱེད་
བ་ཡོད། དེས་གཞུགས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་གྱི་མའི་རྒྱ་རྒྱུན་
གཅིག་བྱར་བྱེད་བ་ཡོད། གཞུགས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་སྤྲ་མས་
གཞུགས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་གྱི་མའི་རྒྱ་རྒྱུན་དང་བདག་རྒྱུན་
གཉིས་ཀ་བྱེད་བ་ཡོད། དེས་རིག་པར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་གྱི་མའི་དེ་
མ་ཐག་རྒྱུན་མ་གཏོགས་བདག་རྒྱུན་དང་དམིགས་རྒྱུན་རྒྱ་རྒྱུན་གསུམ་
ཀ་བྱེད་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ཀུན་བདུས་ལས་ཞེས་སོགས་
གསུངས། དེ་ལྟར་སྡེ་ཚན་མི་འདྲ་བ་དང་ཐ་སྡད་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་
གསུངས་སོ། །

འགའ་མང་པོས་རྣམ་ཤེས་གཅིག་སྐྱེད་པའང་ཡོད། ཟ་འོག་ལྟ་བུ་ཁ་
 དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་གཞུགས་དུ་མས་དེ་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་
 སྐྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །རེས་འགའ་ནི་གཅིག་གིས་དུ་མ་སྐྱེད་པའང་ཡོད་
 དེ། དུང་གི་གཞུགས་གཅིག་གིས་སྐྱེས་བུ་དུ་མའི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པ་ལྟ་
 བུའོ། །གཅིག་གིས་གཅིག་སྐྱེད་པ་དང་དུ་མས་དེ་མ་སྐྱེད་པའང་ཤེས་
 པར་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་པའང་ཤེས་པར་བུའོ། །ཡུལ་ཐ་མ་གསུམ་
 བོ་དག་ནི་དབང་པོ་དང་སྤང་ནས་འཛིན་པས་ཡུལ་གཅིག་གིས་རྣམ་
 ཤེས་དུ་མ་སྐྱེད་པ་ནི་མེད་དེ། གང་གཅིག་དང་སྤང་པའི་ཡུལ་དེ་གཞན་
 གྱི་དབང་པོ་དང་མི་སྤང་པའི་ཕྱིར་དང་། མ་སྤང་ན་དེའི་རྣམ་ཤེས་མི་
 སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རེག་བྱས་ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པ་ལ་ནི་ཁ་ཅིག་ན་
 རེ་མིན་ཏུ་མང་ན་འབྱུང་བཞི་དང་འཇམ་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གང་རུང་
 ཞིག་དང་ལྷས་སྐྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་ལ། གཞན་དག་ན་རེ་བཅུ་གཅིག་པོ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཅིག་གིས་གཅིག་སྐྱེད་པ་དང་
 མང་པོས་གཅིག་སྐྱེད་པ་ནི་ཡོད་དེ། གཅིག་དང་སྤང་པ་དང་མང་པོ་དང་
 སྤང་པའི་དབང་པོས་དེ་དག་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །མང་པོས་མང་པོ་སྐྱེད་པ་ནི་ཤེས་པར་སྤྲོད། །ཞེས་གཅིག་གིས་
 གཅིག་སྐྱེད་པ་དང་། གཅིག་གིས་དུ་མ་སྐྱེད་པ་གསུངས་པ་ནི། རྒྱ་
 གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་གཅིག་དང་དུ་མ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་སྟོན་
 པ་ཡིན་གྱི་རྒྱ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་གཅིག་དང་དུ་མ་སྐྱེ་
 བ་ཡོད་པར་སྟོན་པ་མིན་པས་འགའ་བ་མེད་དོ། །

བདེན་གཉིས་ལས། དུ་མས་གཅིག་གི་དངོས་མི་བྱེད། །དུ་མས་

དུ་མ་བྱེད་བའང་མིན། །གཅིག་གིས་དུ་མ་འི་དངོས་མི་བྱེད། །གཅིག་གིས་གཅིག་བྱེད་བའང་མིན། །ཞེས་གཅིག་གིས་དུ་མ་དང་གཅིག་གིས་གཅིག་མི་སྐྱེད་བ་གསུངས་བ་ནི་དགག་བྱའི་བྱེད་བར་དང་སྐྱར་ནས་མི་སྐྱེད་བ་གསུངས་བ་ཡིན་པས་འགལ་མེད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཡིད་མངོན་གྱི་རྒྱུན་གསུམ།

ཡིད་མངོན་གྱི་རྒྱུན་གསུམ་ནི། འོ་ན་ཡིད་མངོན་གྱི་དམིགས་རྒྱུན་དང་བདག་རྒྱུན་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་རྒྱུ་ལོངས་ཅི་ན། རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༡༡༤ ལས། གཞུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ་སྐྱེ་ཐབས་གཅིག་གིས་དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་ལ་ཡོད་པའི་ཡིད་མངོན་རང་དབང་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཆ་བདག་རྒྱུན་དང་། ཟ࿳ང་བར་བསྐྱེད་པའི་ཆ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཡིན་པས་རྩས་གཅིག་ལ་ལྟོག་པ་འགལ་བ་ཡིན་ལོ། །དབང་མངོན་ཐ་མ་དེའི་གཞུང་དོན་གྱི་རིགས་འབྲས་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་བ་ནི་ཡིད་མངོན་དེའི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཡང་དེ་ཉིད་ ༡༡༥ ལས། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་ཏུ་གྱུར་བ་ན། དེས་བྱེད་བར་དུ་བྱས་པའི་དེའི་རྒྱུན་གསུམ་ཡང་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་ཏུ་གྱུར་བ་ལྟར་ལ་བརྟེན་ནས་དཔོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

སྐྱེ་དོན་རིགས་རྒྱུན་ ༤༣ ལས། གསུམ་བ་ནི། ཡིད་མངོན་རང་གི་སྤྱོད་པོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ནི་དེ་

མ་ཐག་རྒྱུ་དང་། དེ་དང་དུས་མཉམ་པའི་དོན་དམིགས་རྒྱུ་དང་།
 དྲག་པོ་འདས་མ་ཐག་པ་ཡི། །རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་དེ་ཡིད་དོ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་སྟར། ཡིད་མངོན་རང་གི་སྤྲ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་
 རྣམ་ཤེས་བདག་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། སྡེ་བདུན་གྱི་གཞུང་གང་དུ་ཡང་ཡིད་
 མངོན་གྱི་བདག་རྒྱུ་གཞན་གསལ་པོར་མ་བཤད་ཅིང་དེ་ཡིད་མངོན་
 གྱི་བདག་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ་རིགས་བས་གཞོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
 ཞེས་གསུངས།

སྡེ་བདུན་རྒྱུ་ ༡༩༡ ལས། ཁོ་ལོ་ནི་འབྲང་བར་མི་སེམས་
 ཏེ། འདི་ལྟར་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུ་གྱི་ཡིད་མངོན་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་
 ལྡན་ལ་ཁྱོད་ཁྱོད་བྱེད་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མ་མེད་བར་ཐལ།
 ཁྱོད་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སྒོ་ལ་བསྟོས་ཏེ་ཕིན་སྟོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 བ། ཤེས་པ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གཞན་
 ཡང་རང་སྒོ་སྟོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྲིད་པ་ཅམ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ལན་དུ་
 མར་བཀག་ན་རང་སྒོ་རང་ལ་ཕིན་ཏུ་སྟོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྲིད་པ་ནི་དེ་བས་
 གྲང་ཐ་ཆད་དོ་སྟུམ་དུ་སེམས་སོ་ཞེས་སོགས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ ༡༩༤
 ལས། དེས་ན་ཡིད་མངོན་ཕིན་སྟོག་ཡིན་པ་དང་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་
 བར་སྐྱེ་བ་སོགས་ནི་སྟུབ་བྱེད་མེད་པའི་དམ་བཅའ་ཅམ་དུ་ཟད་དོ། །
 ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༡༡༡ ལས། འོ་ན་སོ་སོ་
 སྐྱེ་བོའི་རྒྱུ་གྱི་གཞུགས་འཛིན་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་དེ་ཤེས་པ་ཕིན་ན་
 མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང་བས་ཤེས་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་རང་ཁྱོད་བྱེད་

རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྱོད་དགོས་པས་མངོན་སུམ་ཆད་མས་གྲུབ་
 བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་གང་ཟག་དེ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་དུ་འགལ་ལོ་
 ཞེན། འོན་ཏེ་སྐད་སྒྲ་བའི་གང་ཟག་སྤྱོད་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་བ་ཡང་
 ཡིན་ལ་དུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་དེ་སྤྱོད་
 རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མས་གྲུབ་བར་ཐལ། དེ་སྤྱོད་
 རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕགས་བར་ཐལ་
 ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱོད་རིགས་རྒྱན་ ༤༥ ལས་ཀྱང་། གསུམ་བ་ཅོད་བ་སྤང་
 བ་ལ། ཁོ་ན་རེ། ཡིད་མངོན་ཆོས་ཅན། ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་གྱུར་མ་ཡིན་པར་
 ཐལ། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་བ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་ཞེན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱིས་སྤྱོད་བར་དུ་བྱས་པའི་སོ་
 སྤྱིའི་ཤེས་བ་ཆོས་ཅན། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མས་གྲུབ་བར་ཐལ།
 ཤེས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སོ་སྤྱིའི་ཆོས་ཅན། འཕགས་བར་ཐལ།
 རང་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱིས་སྤྱོད་བར་དུ་
 བྱས་པའི་ཤེས་བ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤེ་བདུན་རྒྱན་ ༡༤༧ ལས། བོད་ཀྱི་མཁས་སྒྲོངས་མང་སོ་དག་
 སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ཕྱགས་འཐད་ལྡན་དུ་བྱེད་བ་སྤང་མོད་ཀྱི།
 ཁོ་སོ་ནི་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ་འདི་ལྟར། རྒྱུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་
 མངོན་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ལྡན་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་བྱེད་རང་རིག་མངོན་སུམ་
 ཆད་མ་མེད་པར་ཐལ། སྤྱོད་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སྒྲོ་ལ་བསྟོས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེས་བ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ་ཞེས་སོགས་མང་

དུ་གསུངས་སོ། །

ཡིད་མངོན་སྤྱི་ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་པ།

ཡིད་མངོན་སྤྱི་ཚུལ་ནི། སྐབས་འདིའི་ཡིད་མངོན་སྤྱི་ཚུལ་ལ་འདོད་པ་
ལྷའམ་བདུན་ལ་སོགས་པ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་དང་པོ་ནི་ཁ་ཅིག་གི་འདོད་
ཚུལ་ཏེ། ཁ་ཅིག །དང་པོ་ནི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་
མ་དང་པོ་ཁོ་ན་སྤྱི་ལ། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་
པ་པན་ཆད་ནི་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་ཡིད་
མངོན་ནི་དབང་མངོན་གྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་སྤྱོད། །ཞེས་ཟེར།

དེ་འགོག་པ་ལ། སྤྱི་དོན་རིགས་རྒྱུ་ལས། གཟུགས་འཛིན་
དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་སྤྱི་གཉིས་དབང་གེས་ཁོ་ན་ཡིན་མིན་ཁྲད་
བར་མེད་པ་དང་། ཚད་མ་མདོ་ལས་ཡིད་ཀྱང་དོན་ཞེས་པའི་ཀྱང་སྤྱི་
སྒྲོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། རྒྱ་གཅིག་རྒྱ་གཉིས་སུ་སྤྲང་བའི་
དབང་གེས་སྤྱི་མ་རྣམས་ཡིད་སྤྱོད་འབྲུལ་པ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། ཡིད་
མི་གསལ་ལ་མིག་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ་བ་
བཅས་རིགས་པ་བཞིས་བཀག་གོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། ཚད་མ་རིགས་རྒྱུ་
༥༩ ལས། ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྐད་
ཅིག་དང་པོ་དབང་མངོན་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་
དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ། །དབང་མངོན་ལ་ཡིད་
མངོན་གྱི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། རྟོག་བཅས་རྟོག་པ་

མེད་པའི་ཡིད། །ཅེས་དང་། ཡིད་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར། གཞུགས་འདོན་དབང་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་
སྤྲ་མ་དང་བྱི་མ་ཆོས་ཅན། །སྤྱོད་གཉིས་དབང་ཤེས་ཁོ་ན་ཡིན་མིན་
གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། །སྤྱོད་གཉིས་རང་གི་བདག་སྤྱོད་དབང་
པོ་གཞུགས་ཅན་ལས་དངོས་སུ་སྤྱེས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པར་
མཚུངས་པའི་བྱིར། གསལ་བ་ཁས། གཞན་ཡང་། ཆད་མ་མདོར།
ཡིད་ཀྱང་དོན་དང་ཞེས་པའི་ཀྱང་སྒྲ་སྒྲོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། །སྤྱོད་
ལྟར་ན་ཡིད་ཀྱང་དོན་དང་ཞེས་པའི་དོན། དབང་མངོན་གཞུང་དོན་ལ་
མ་འབྲུལ་བར་མ་ཟད་དབང་མངོན་ཡང་གཞུང་དོན་ལ་མ་འབྲུལ་ཞེས་
བར་འགྱུར་བའི་བྱིར། ཉགས་ཁས། གཞན་ཡང་། རྒྱ་གཉིས་གསལ་
བར་སྤང་བའི་དབང་ཤེས་བྱི་མ་རྣམས་ཡིད་སྒྲོ་འབྲུལ་བར་ཐལ། དབང་
མངོན་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕན་ཆད་ཡིད་མངོན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཉགས་
ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྤྱོད་རྒྱ་གཉིས་ལ་སོགས་སྒྲོའི། །ཞེས་པའི་
གཞུང་དང་འགལ་བའི་བྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་། ཡིད་ཤིན་ཏུ་མི་གསལ་
ལ་མིག་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་གང་ཟག་མི་སྤྱོད་པར་ཐལ། དབང་མངོན་
སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕན་ཆད་ཡིད་མངོན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་པའི་བར་
གསུངས་སོ། །

འདོད་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི་རྒྱན་མཁན་པོའི་ལུགས་ཏེ། དེའི་ཚུལ་
ཡང་། འདོད་ཚུལ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་པའི་སྤྱི་ཚུལ་དེ་ཡིན་
པ་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་ ༣༣༠ ཏུ་གསལ།
སྤྱི་དོན་རིགས་རྒྱན་ ༤༩ ལས། ཆོས་མཆོག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་

ནས་གཞན་ལུགས་དེ་ནམས་དགག་པར་བྱ་སྟེ་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་
གཉིས་པ་པན་ཆད་ཡིད་མངོན་དུ་འདོད་པ་དང་། དབང་མངོན་དང་
ཡིད་མངོན་སྟེལ་མར་སྟེ་བ་དང་། མངོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་པ་དང་།
རྒྱན་གྱིས་ཡིད་མངོན་འདོད་ཚུལ་ནམས་མི་འཐད་པར་ཐལ་ཞེས་རྒྱན་
གྱིས་ཡིད་མངོན་འདོད་ཚུལ་དང་མངོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་པ་མོ་མོར་
བཤད་ཅིང་། ཡང་དེ་ཉིད་ ༤༧ ལས། ཡིད་མངོན་དེ་དབང་མངོན་གྱི་
རྒྱན་མཐར་སྟེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྟེ་བ་གང་ཞིག །དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་
གཉིས་པ་པན་ཆད་ཡིད་མངོན་ཡིན་པ་དང་། སྟེལ་མར་སྟེ་བ་དང་།
འགྲོས་གསུམ་པ་དང་། རྒྱན་མཐར་པོའི་ལུགས་ཀྱི་ཡིད་མངོན་སྟེ་ཚུལ་
ནམས་མི་འཐད་པར་བསྐྱབས་ཟིན་པའི་བྱིར་ཞེས་འགྲོས་གསུམ་པའི་
སྟེ་ཚུལ་དང་། རྒྱན་མཐར་པོའི་འདོད་ཚུལ་མོ་མོར་བྱེ་ནས་གསུངས་
པས་ཡང་ཡང་དབྱད་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི་ཁ་ཅིག་གི་འདོད་ཚུལ་ཏེ། ཁ་ཅིག་ཡིད་མངོན་
སྟེ་ཚུལ་ནི། སྟེལ་མར་སྟེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ལ་དང་པོར་
གཞུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྟེ། དེ་ནས་གཉིས་པར་གཞུགས་འཛིན་
ཡིད་མངོན་སྟེ། དེ་ནས་གསུམ་པར་གཞུགས་འཛིན་དབང་མངོན་
སྟེ་ལ། ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་སྟེལ་ནས་སྟེ་བས་ཡིད་མངོན་ནི་དབང་མངོན་
དང་སྟེལ་ནས་སྟེ་བར་འདོད་དེ། དེ་ལྟར་ཡང་སྟེ་དོན་རིགས་རྒྱན་ ༤༠
ལས། ཁ་ཅིག་རྒྱན་མཐར་པོའི་དགོངས་པར་བསམས་ནས། དང་པོར་
དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྟེ། དེ་ནས་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་
གཅིག་སྟེ། དེ་ནས་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྟེ་སྟེ། མདོར་

ན་དབང་མངོན་གྱིས་འགོ་དངས་ཡིད་མངོན་གྱིས་མཐུག་བསྐྱུས་ཏེ།
དབང་མངོན་ཡིད་མངོན་སྤྲེལ་མར་སྤྲེལ། །ཞེས་ཟེར་ཞེས་གསུངས།

ལུགས་དེ་འགོག་ཚུལ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་
ཅིག་སྤྲེལ་གཉིས་ཆོས་ཅན། རང་ལུལ་གཟུགས་ལ་འཐུག་བ་དེའི་ཆེ་
ཤེས་བ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆད་དུ་འཐུག་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱེད་
གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཡིད་མངོན་གྱིས་ཆོད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་བྱུབ་སྟེ།
ཡིད་མངོན་དབང་མངོན་དང་སྤྲེལ་མར་སྤྲེལ་བ་འདོད་བ་དེའི་ཕྱིར། བོང་
དུ་བྱུབ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རིམ་གྱིས་འཛིན་ན་དེ་མྱོང་བ། །རྣམ་
ཆད་མེད་པར་སྤང་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོག་
གོ།

དེ་ལྟར་ཡང་སྤྲེལ་དོན་རིགས་རྒྱན་ ༤༠ ལས། དབང་མངོན་ཆོས་
ཅན། རང་ལུལ་བར་མ་ཆད་དུ་འཛིན་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ལུལ་
འཛིན་པའི་བར་དུ་ཡིད་མངོན་གྱིས་ཆོད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། བྱུབ་
སྟེ། རིམ་གྱིས་འཛིན་ན། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་འགྲོས་གསུམ་པའི་སྤྲེལ་བ་འདོད་ཚུལ་ནི། འདི་ཡང་ཁ་
ཅིག་གི་ལུགས་ཏེ། དེ་ཡང་ཁ་ཅིག །ཡིད་མངོན་ནི་དབང་མངོན་དང་
འགྲོས་གསུམ་པའི་སྤྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ། རུས་དང་པོ་གཟུགས་འཛིན་
དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ཟེར་དུ་སྤྲེལ། དེ་ནས་དེ་མ་
ཐག་ཏུ་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་བ་དང་གཟུགས་
འཛིན་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང་དེ་དག་མྱོང་བའི་རང་རིག་
མངོན་སུམ་བཅས་གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་རུས་གཅིག་ཏུ་སྤྲེལ། །མདོར་

ན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་པན་ཆད་དུ་སྤྱི་ཚུལ་ནི་འགྲོས་གསུམ་པའི་སྤྱི་
ཚུལ་ལོ། །ཞེས་ཟེར།

འགྲོས་གསུམ་པ་ཞེས་པ་ནི། སྤྱིར་ལྟ་དོན་རིག་གི་འགྲོས་
གཉིས་ནང་ལྟ་རང་རིག་གི་འགྲོས་གཅིག་བཅས་གསུམ་ཞེས་ཟེར་
རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྤྱི་དོན་རིགས་རྒྱུ་ ༤༠ ལས། ཁ་ཅིག་དང་པོར་
གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྤྱི། དེས་དེ་མ་ཐག་
རྒྱུ་དང་། དེ་དང་དུས་མཉམ་པའི་གཟུགས་ཀྱིས་དམིགས་རྒྱུ་དང་
མིག་གི་དབང་པོས་བདག་རྒྱུ་བྱས་ནས་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་
སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་སྤྱི། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་གཟུགས་འཛིན་དབང་
མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དང་དེ་དང་དུས་མཉམ་
པའི་གཟུགས་དང་ཡིད་དབང་གིས་དམིགས་རྒྱུ་དང་བདག་རྒྱུ་བྱས་
ནས་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་སྤྱི། དེ་པན་ཆད་
དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གངས་མཉམ་དུ་སྤྱི་ལ། དེ་ལྟར་ན་ནང་ལྟ་
རང་རིག་གི་འགྲོས་གཅིག་དང་། སྤྱིར་ལྟ་དོན་རིག་གི་འགྲོས་གཉིས་ཏེ།
མངོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་པ་ཡིན་ཞིང་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

ལྷགས་དེ་འགོག་པའི་ཚུལ་ནི། འགྲོས་གསུམ་པ་ཞེས་པ་མི་
འཐད་དེ། ཡང་ན་འགྲོས་གཉིས་པར་འགྱུར་ལ། ཡང་ན་འགྲོས་པ་ཞི་
པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་ཞེས་འགོག་གོ། །དེའི་ཚུལ་ཡང་། འགྲོས་གཉིས་
པར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། ནང་ལྟ་རང་རིག་གི་འགྲོས་གཅིག་པའི་དོན་རང་
རིག་གཉིས་པོ་དེ་ཁ་ནང་ལྟ་མཚུངས་པས་ཡིན་ན། གཞན་རིག་གཉིས་
པོ་དེ་ཡང་ཁ་སྤྱིར་ལྟ་ཡིན་པར་མཚུངས་པས། དེ་ལྟར་ན་ནང་ལྟ་

རིག་གི་འགྲོས་གཅིག་དང་། སྤྱིར་ལྟ་དོན་རིག་གི་འགྲོས་གཅིག་སྟེ་
གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ། །འགྲོས་བཞི་པར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། དོན་རིག་གཉིས་
པོ་དེ་འགྲོས་གཉིས་སུ་འགྱུར་བའི་དོན། དོན་རིག་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཡོད་
བས་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་སྤྱིར་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་ཀྱང་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཡོད་
བས་རང་རིག་གི་འགྲོས་གཉིས་སུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན། རང་ལྟ་རང་
རིག་གི་འགྲོས་གཉིས་དང་སྤྱིར་ལྟ་དོན་རིག་གི་འགྲོས་གཉིས་བཅས་
མངོན་སུམ་འགྲོས་བཞི་པར་འགྱུར་རོ། །

ཡང་ན་རང་རིག་འགྲོས་གཅིག་པའི་དོན་རང་རིག་གཉིས་
ཁ་ནང་ལྟ་མཚུངས་བས་ཡིན་ནམ། དེ་གཉིས་ལ་སྤྱིར་བྱེད་རང་རིག་
གཅིག་ཁོ་ན་དེས་པའི་དོན་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། གཞན་རིག་གཉིས་
ཀྱང་ཁ་སྤྱིར་ལྟ་མཚུངས་བས་འགྲོས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་
ལྟར་དེ་འབྲའི་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གཉིས་ལ་སྤྱིར་བྱེད་རང་
རིག་གཅིག་ལས་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། རྣམ་ཐ་དད་
པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བཀག་གོ། །

དེ་ལྟར་ཡང་སྤྱི་དོན་རིགས་རྒྱན་ ༦༠ ལས། འོ་ན་ནང་ལྟ་རང་
རིག་གི་འགྲོས་གཅིག་པའི་དོན། རང་རིག་མངོན་སུམ་གཉིས་པོ་དེ་ཁ་
ནང་ཏུ་སྤྱོད་གས་པར་མཚུངས་པའི་སྒྲོ་ནས་འཛོག་པ་ཡིན་ནམ། མངོན་
སུམ་གཉིས་པོ་དེ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་སྤྱིར་བའི་སྒྲོ་ནས་
འཛོག་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། སྤྱིར་ལྟ་དོན་རིག་གི་འགྲོས་ཀྱང་གཅིག་
ཏུ་ཐལ། མངོན་སུམ་དེ་གཉིས་ཁ་སྤྱིར་ལྟ་སུམ་མཚུངས་པའི་སྤྱིར་
འཁོར་གསུམ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། གཞུགས་འཛོན་དབང་མངོན་དང་

གཟུགས་འདྲིན་ཡིད་མངོན་ཆོས་ཅན། རང་རིག་མངོན་སྤྱི་གཅིག་གིས་
 ཉམས་སྤྱི་མྱོང་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྩམ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
 སོགས་གསུངས་སོ། །པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་རྣམ་འབྲེལ་
 ༣༣༡ ལས། འགྲོས་གསུམ་པར་འདི་ལ། ཐ་སྙད་མི་འཐད་པ་དང་། འོན་
 མི་འཐད་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བཀག་ཡོད།

ལྷ་བ་རྒྱན་མཐར་སྤྱི་བ་འདྲོད་པའི་ཚུལ་ནི། རང་ལུགས་ལ་རྒྱན་
 མཐར་སྤྱི་བར་འདྲོད་ལ། དེའི་ཚུལ་ཡང་འདིར་བསྟན་ཡིད་མངོན་དེ་
 དབང་མངོན་གྱི་རྒྱན་མཐར་སྤྱི་བ་ཡིན་ཏེ། སོ་སྤྱིའི་རྒྱད་ལ་ཡིད་མངོན་
 སྤྱི་བ་ནི་གང་ཞིག །དབང་མངོན་སྤྱི་བ་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་ཡིད་
 མངོན་དུ་མི་འཐད། དབང་མངོན་དང་སྤྱིལ་མར་སྤྱི་བ་མི་འཐད་ཅིང་།
 འགྲོས་གསུམ་པར་སྤྱི་བ་ཡང་མི་འཐད། གཞན་ཡང་རྒྱན་མཐར་པོའི་
 ལུགས་ཀྱི་ཡིད་མངོན་སྤྱི་ཚུལ་སོགས་མི་འཐད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
 མཐའ་གཞན་བཀག་པའི་རིགས་པས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྤྱི་
 འོན་རིགས་རྒྱན་ ༤༥ ལས། བཞི་བ་ནི། ཡིད་མངོན་དེ་དབང་མངོན་
 གྱི་རྒྱན་མཐར་སྤྱི་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྤྱི་བ་གང་ཞིག །དབང་མངོན་སྤྱི་བ་
 ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་ཡིད་མངོན་ཡིན་པ་དང་སྤྱིལ་མར་སྤྱི་བ་དང་འགྲོས་
 གསུམ་པ་དང་། རྒྱན་མཐར་པོའི་ལུགས་ཀྱི་ཡིད་མངོན་སྤྱི་ཚུལ་རྣམས་
 མི་འཐད་པར་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཡིད་མངོན་རྒྱན་མཐར་
 སྤྱི་ཚུལ་ནི་མཐའ་གཞན་འགྲོག་པའི་རིགས་པས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །

འཐད་ལྡན་ལས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཡང་། མིག་གི་

བྱ་བ་འདས་པའི་ཆེ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་ལ། རྣམ་བཤད་
ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༡༧༩ ལས། དེས་ན་དབང་མངོན་རྫོགས་པའི་
རྗེས་དེར་ཡིད་མངོན་དུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ་བ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། སྤྱིར་ཡིད་མངོན་དང་འདིར་བསྟན་ཡིད་
མངོན་ལ་མི་འདྲ་བའི་བྱད་བར་ཤེས་དགོས་སོ། །

པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་ ༣༣༡ ལས།
གསུམ་པ་རྒྱན་མཐར་སྐྱེ་བ་འཐད་བ་ནི། དེ་ཡང་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱན་
མཐར་སྐྱེ་བའི་ཡིད་མངོན་དེ་ཡིད་མངོན་མཐའ་དག་ལ་མ་ཡིན་གྱི་དོན་
རིག་ཡིད་མངོན་ཡིན། དོན་རིག་གྲང་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ཀྱིས་བསྟུས་པ་
རྣམས་ལ་བྱ་ཡི། འབགས་རྒྱད་ཀྱིས་བསྟུས་པ་ལ་མ་ཡིན་ཏེ། འབགས་
པའི་མིག་ཤེས་གཞུགས་ལ་བྱེད་པ་དང་ལྡན་བཞིན་པའི་ཆེ་གཞུགས་
འཛིན་ཡིད་མངོན་སྐྱེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ལ་འང་
གཞུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ལྟ་བུའི་རྒྱན་མཐར་གཞུགས་འཛིན་ཡིད་
མངོན་དངོས་སུ་སྐྱེ་བར་མ་དེས་ཏེ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ལ་གཞུགས་
འཛིན་དབང་མངོན་ནས་རིག་བྱ་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་གྱི་བར་ལྟ་
ཅིག་ཆར་དུ་སྐྱེས་པའི་རྒྱན་མཐར་ཡིད་ལུལ་གང་ལ་གོམས་པ་ཤས་
ཆེ་བའི་དོན་རིག་ཡིད་མངོན་གཅིག་མ་གཏོགས་གཞན་བཞི་དངོས་
སུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་ལ་སྤར་བཤད་པ་
ལྟ་བུའི་དོན་ལྟ་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ཅིག་ཆར་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པར་
གཞུགས་འཛིན་དབང་མངོན་རྒྱང་པ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་རྒྱན་མཐར་གཞུགས་
འཛིན་ཡིད་མངོན་དངོས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་ངེས་དང་རྟེན་གྱི་ ༡༣༠ ལས། འོ་ན་དབང་པོ་མངོན་སྤྱི་ལ་
ལྷ་དུས་གཅིག་ཏུ་འགགས་པའི་ཆེ་ཡིད་མངོན་ལྷ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤྱེའམ་
གཅིག་ཁོ་ནར་སྤྱེ། དང་པོ་ལྷ་ར་ན། གང་ཟག་གཅིག་རྒྱུད་དུ་མར་འགྱུར་
ལ། སྤྱི་མ་ལྷ་ར་ན་འབྲས་བུའི་འཕེལ་འགྲིབ་རྒྱུའི་འཕེལ་འགྲིབ་རྗེས་སུ་
མི་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྩལ་ས་དང་པོ་ཁས་མི་ལོན་ལ། གཉིས་
པ་ལྷ་ར་ན་ཡང་སྤྱོན་མེད་དེ། དབང་མངོན་གྱི་གཞུང་དོན་གྱི་སྤྱད་ཅིག་
གཉིས་པ་ལ་གཏོད་པར་བྱེད་པའི་ཡིད་གཅིག་ལས་མེད་པས་ཡིད་གྱི་
མངོན་སྤྱི་ལ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་མི་སྤྱོད་ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྱི་དོན་རིགས་རྒྱན་ ༦༥ ལས། འོ་ན་འཇུག་ཤེས་ལྷ་ཅིག་
ཅར་འགགས་པའི་ཆེ་ཡིད་མངོན་ལྷ་ཅིག་ཅར་སྤྱེའམ་མི་སྤྱོད་ཞེ་ན།
དེའི་ཆེ་ཡིད་མངོན་གང་རུང་ཅིག་སྤྱེ་བ་སྤྱིད་ཀྱི་ལྷ་ཅིག་ཅར་སྤྱེ་བ་
མ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཡུལ་གང་ལ་འདྲིས་པ་ཤས་ཆེ་བ་དེའི་ཡིད་མངོན་
སྤྱེ་བ་ཡིན་གྱི་གོམས་པ་ཆ་མཉམ་ན་མི་སྤྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །སྤྱོན་སྤྱོན་ཅི་
ཡོད་ཅེ་ན། སྤྱིས་བྱ་གཅིག་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་ལྷ་ར་ཐལ་བ་དང་། རྣམ་ཤེས་
ཆོགས་དུག་ཏུ་གངས་མ་ངེས་པའི་སྤྱོན་ཡོད་ཅེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །

སྤྱི་བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྤྱོན་ཤེས་ ༡༤༡ ལས། དབང་མངོན་གྱི་
རྒྱན་མཐར་ཁོ་ནར་སྤྱེ་བའི་ཤེས་བྱེད་མིག་བྱེད་པ་དང་ལྷན་པའི་ཆེ་
གཞུགས་གསལ་བར་སྤྱང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་མིག་ཤེས་ལས་གཞན་
དུ་མི་འཐད་ཅེས་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། མིག་བྱེད་དང་ལྷན་པའི་ཆེ་རང་
རྒྱུད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་གཞུགས་གསལ་བར་སྤྱང་བ་སོ་སྤྱེ་

དང་འཕགས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་མང་དུ་ཡོད་པའི་བྱེད་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྟེ་བདུན་རྒྱན་ ༡༠༣ ལས། སྤྱི་ཚུལ་ནི། དང་པོ་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྤྱི་ཞེས་པ་ནས། འགྲོས་དུ་ཡོད་བཅི་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་ལ། ཅི་ནས་ཅི་ན་ཆོས་རྗེའི་བཞེད་པ་ལྟར་འགྲོས་གསུམ་དུ་བྱེད་པ་ཉིད་འཐད་བར་རྟོགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པས། འགྲོས་གསུམ་བར་སྤྱི་བ་འདོད་པའི་ཚུལ་དེ་འཐད་བར་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་ཡིད་མངོན་སྤྱི་ཚུལ་འདོད་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་ལས། རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་དང་། ཚད་མ་རིགས་རྒྱན་སོགས་པར་ཆེན་ཆོས་མཆོག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཡིད་མངོན་རྒྱན་མཐར་སྤྱི་བའི་འདོད་ཚུལ་དེ་འཐད་བར་གསུངས་ལ། རྟེན་ཆེན་དང་ལྟེ་བདུན་རྒྱན་སོགས་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་དང་ས་པར་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འགྲོས་གསུམ་པའི་སྤྱི་ཚུལ་འཐད་བར་གསུངས་ཞེས་བཞེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་དང་པོ་ནི། འཐད་ལྟར་ལས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་བར་ཤེས་པ་དེ་ཡང་མིག་གི་བྱ་བ་འདས་པའི་ཆེ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས། རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༡༢༤ ལས། དེས་ན་དབང་མངོན་རྟོགས་པའི་རྗེས་དེར་ཡིད་མངོན་གྱི་མཐར་ཐུག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྤྱི་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཚད་མ་རིགས་རྒྱན་ ༤༣ ལས། དེས་ན་ཡིད་མངོན་རྒྱན་མཐར་སྤྱི་ཚུལ་ནི། མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བཞེད་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི། སྤེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་ ༥༠༣
 ལས། སྤྱི་ཚུལ་ནི། དང་པོར་དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་སྤྱི་ལ།
 དེའི་རྗེས་སུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ཤིང་། དེ་དང་དུས་མཉམ་
 བའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པས་བདག་རྒྱུན་དང་། དེའི་གཟུང་དོན་གྱི་
 སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པས་དམིགས་རྒྱུན་བྱས་པ་ལས་དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་
 གཉིས་པ་སྤྱི་ཞིང་། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཡིད་མངོན་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་
 སྤྱི་ལ། དེའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་དམིགས་རྒྱུན། དབང་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་
 གཉིས་པ་དང་ཁྱད་བར་མེད་ཅིང་། བདག་རྒྱུན་ནི་དབང་མངོན་སྐྱད་
 ཅིག་དང་པོའི་དུས་ཀྱི་ཡིད་དབང་ལས་སྤྱི་ཞིང་། དབང་པོ་གཟུགས་
 ཅན་ལས་མི་སྤྱི་བ་ཁྱད་བར་རོ། །དེ་ལྟ་ན། ཡིད་དབང་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་
 པ་དང་། དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་དུས་མཉམ་པ་ནས། མཐར་
 གཉིས་ཀ་ཡང་དུས་མཉམ་དུ་འགག་པའི་བར་སྤར་བཞིན་བཤད་པར་
 བྱའོ། །འདི་བླ་མ་ཟེ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་ཡིན་ཅེས་སྤྲ་མ་དག་ལ་གྲགས་
 པ་ཅུང་མ་གཏོགས། བླ་མ་ཟེའི་པོད་དུ་འགྱུར་བའི་གཞུང་ལུགས་གང་ན་
 ཡང་ཁྱད་པེད་ཅིང་། རིགས་གཉེར་གྱི་དགོངས་པ་དེ་ཉིད་དང་མཐུན་
 པར་གསལ་ལ། དེའང་རིགས་གཉེར་ལས། སྤྱི་ཚུལ་འདི་ལ་མངོན་
 སུམ་འགྲོས་གསུམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་དེ། དེ་ཡང་དབང་ཡིད་
 གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་སྤྱི་བ་ན་ཕྱིར་ལྟ་དོན་རིག་གི་འགྲོས་གཉིས་
 དང་། ཉང་ལྟ་རང་རིག་གི་འགྲོས་གཅིག་ནམས་སུ་ཡོད་པས་སོ་ཞེས་
 དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་ཚུལ་འདི་ལ་འགྲོས་དུ་ཡོད་བཅིས་པ་ལ་
 དགོས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མ་གོ་བས། འགྲོས་དུ་ཡོད་བཅི་དགོས་པའི་

ངེས་པ་མེད་ལ། ཅི་ནས་ཅི་ན་ཆོས་རྗེའི་བཞེད་པ་ལྟར་འགྲོས་གསུམ་དུ་
བྱེད་བཞིན་འཐད་པར་རྟོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

རྒྱུ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ ༡༠༩ ལས། དེ་ལྟར་སྒྲོབ་དཔོན་
ཚྭ་གས་སྒྲུང་གི་སྒྲོབ་མ་ཁ་ཅིག །ཡིད་མངོན་གྱིས་རང་གི་དེ་མ་ཐག་
རྒྱུན་དབང་མངོན་གྱིས་བཟུང་བའི་དོན་དེ་ཁོ་ན་འཛིན་པར་འདོད་པ་
བཀག་ནས། དེའི་ཕྱིར་ཡིད་མངོན་ནི། རང་དབང་དུ་གཞལ་བྱ་ཡོངས་
སུ་གཙུག་པ་དེ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུབ་པ་དེ་འགོག་པ་ནི། དབང་མངོན་
སྒྲུང་ཅིག་དང་པོས་ཡོངས་སུ་གཙུག་པའི་བྱ་བ་བསྒྲུབས་ཐེན་པ་ཅན་
གྱི་ལས་སུ་བྱ་བར་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ལ་ནི། དེའི་དེ་མ་ཐག་འབྲས་
སུ་གྱུར་པའི་ཡིད་མངོན་གྱིས་རང་དབང་དུ་ཡོངས་སུ་གཙུག་པའི་ཁྱད་
པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་ན་དབང་པོ་ལས་སྒྲེས་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་
དབང་མངོན་སྒྲུང་ཅིག་གཉིས་བའམ། གཞན་ཡིད་མངོན་དག་ནི་གཞལ་
བྱ་དེ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་རྗེ་ལྟར་འདོད་དེ། གཞལ་བྱ་དེ་ལ་ཆད་མ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ་སོ། །

འདི་ནི་དབང་མངོན་སྒྲུང་ཅིག་དང་པོའི་དེ་མ་ཐག་འབྲས་སུ་
གྱུར་པའི་ཡིད་མངོན་གྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་
འཛིན་ན་དབང་མངོན་གྱི་མས་ཀྱང་འཛིན་དགོས་ཏེ། གཉི་གའང་དབང་
མངོན་སྒྲུབ་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུ་བྱས་པ་ལས་སྒྲེ་ཞིང་གཟུང་དོན་གཅིག་
ལ་དུས་མཉམ་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་གཉིས་ཆད་མ་ཡིན་
མིན་སོགས་མཆུངས་སོ་སྒྲུབ་དུ་དགོངས་ནས། དབང་པོ་ཅན་ནས་
གཞན་དག་ནི། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན། ཡིད་མངོན་

གྲིས་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དབང་མངོན་གྲིས་གཞུང་ཟེན་འཛིན་པར་
 ཁས་སྦངས་པ་ལ། དབང་མངོན་གྱི་མ་དབང་མངོན་སྤྱི་མའི་གཞུང་ཟེན་
 ལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པའི་
 སྤྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་ཀྱང་ཁས་སྦངས་མེད་པའི་ཐལ་
 འགྱུར་དུ་འགྲོ་ལོ། །དེས་ན་གཞུང་འདིས་ཡིད་མངོན་འགྲོས་གསུམ་པ་
 ཆེས་གསལ་བར་བསྟན་ནོ། །ཞེས། བྱ་བ་བསྐྱབས་ཅན་ལས་ལ་ནི། །
 ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་མི་བྱེད་ལ། །དབང་པོ་ཅན་ནས་གཞན་དག་ནི། །
 སྐྱབ་པར་བྱེད་པར་ངེ་ལྟར་འདོད། །ཅེས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཅ་བའི་
 གཞུང་དེས་ཡིད་མངོན་སྤྱི་ཚུལ་འགྲོས་གསུམ་པ་དེ་ཆེས་གསལ་བར་
 གསུངས་པ་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་སྤྱི་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ཡིད་མངོན་སྤྱི་ཚུལ་མི་འབྲ་བ་
 གཉིས་བྱང་བ་ནི། སྒོ་བ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་དང་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་གཉིས་
 གི་ལུགས་སོ་སོར་བཀའ་བའི་དབང་གིས་བྱང་བ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་
 རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་། བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའི་གཞུང་པོད་དུ་འགྱུར་བ་རྣམས་ལ་
 དེ་ལྟར་བཞེད་པའི་ཁྱད་པར་མེད་པ་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པས་
 ཚད་མ་ཡིད་གི་སྤྱན་སེལ་དུ་གསུངས་སོ། །པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་
 གཤགས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་ ༣༣༠ ལས། གཉིས་པ་ནི། དེགས་གཏེར་བ་
 རྣམས་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་མཛད་ནས་རྒྱུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ལ་
 ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་ཡིད་མངོན་གྱི་སྤྱི་ཚུལ་ལྟ་ཅམ་གསལ་ལ། སྤྱི་ལ་
 མ་དང་། འགྲོས་གསུམ་པ་དང་། རྒྱུན་མཐར་སྤྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡོངས་

གཤམ་ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་རང་སྤྱི་ཁ་ཅིག་དབང་མངོན་སྤྱི་ཅིག་
གཉིས་པ་ཐན་ཆད་ཡིད་མངོན་དུ་འདོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱུ་མཁན་
པོའི་འདོད་པའི་སྤྱི་ཚུལ་གཅིག་བཅས་ལྟ་དང་། འོན་ཀྱང་རྒྱུ་གྱི་འདོད་
ཚུལ་དེ་སྤར་གྱི་གསུམ་ལས་ལོགས་སུ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ།
རྒྱུ་རང་ལས་ནི། དབང་པོ་ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་ལས། །ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་འང་
དེ་ལས་ཡིན། །དེ་ལས་ཀྱང་ནི་དེ་འགྱུར་བྱིར། །སྤྱི་བ་ཐོག་མཐའ་མེད་
པར་གནས། །ཞེས་གསུངས་པས་གསུངས་ཚུལ་འདི་ལྟར་ཡིད་མངོན་
དབང་མངོན་གྱི་རྗེས་སུ་སྤྱི་མི་དགོས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཐན་རྒྱུ་
གཅིག་གིས་གཅིག་སྤྱི་བ་དང་ཐོག་མ་འདི་སྤྱི་ཞེས་པའི་ངེས་བཟུང་མེད་
པར་ལྟ་བུ་གསུངས་འདུག་སྟེ་ཡང་མཁས་པའི་ཆོག་བརྒྱུང་བས་ཡང་
ཡང་དཔྱད་པར་བྱོ། །

དེའི་སྤྱི་བ་དུ་དབལ་ལྟར་ཆོས་རྗེའི་གྲུབ་མཐའི་མཆན་འབྲེལ་
༣༥༠ ལས། ལྷང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཅན་པས་དབང་མངོན་
དང་ཡིད་མངོན་གཅིག་ཆར་སྤྱི་བར་འདོད་པ་དང་། ཐལ་འགྱུར་བས་
དབང་མངོན་གྱིས་བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཡིད་མངོན་དུ་འདོད་པ་སོགས་
འདིར་བསྟན་ཡིད་མངོན་འདོད་ཚུལ་མང་ངོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་ཡིད་མངོན་སྤྱི་ཚུལ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་དེ། དབང་མངོན་
ཡིད་མངོན་གཉིས་ཐོག་མ་ནས་གཅིག་ཆར་དུ་སྤྱི་བ་འདོད་ཚུལ་གཅིག་
དང་འདི་ནི་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཅན་པའི་ལུགས་ཞེས་
གསལ་ལ། ཡང་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་སྤྱི་བོ་རིམ་ངེས་མེད་
གྱི་ཚུལ་དུ་སྤྱི་བ་འདོད་ཚུལ་གཅིག་དང་འདི་ནི་རྒྱུ་མཁན་པོའི་ལུགས་

ཉེ། རྒྱན་ལས། དབང་པོ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལས། །ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་འང་དེ་
ལས་ཡིན། །དེ་ལས་ཀྱང་ནི་དེ་འགྲུར་སྤྱིར། །སྤྱིད་པ་ཐོག་མ་མེད་པར་
གནས། ། ཞེས་པས་བསྟན་ནས་སྟུང་ཡང་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

ཡང་དང་པོ་དབང་མངོན་སྤྱད་གཅིག་མ་གཅིག་དང་དབང་མངོན་
སྤྱད་གཅིག་གཉིས་པ་བྱིན་ཆད་ཡིད་མངོན་ཡང་ཡིན་པའི་འདོད་ཚུལ་
གཅིག་དང་། འདི་ནི་རྒྱལ་དཔོག་པ་ལ་སོགས་པའི་འདོད་ཚུལ་ལོ། །

ཡང་དབང་མངོན་ཐམས་ཅད་དང་པོ་ཉིད་ནས་ཉོག་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་དུ་སྤྱེ་བ་འདོད་ཚུལ་གཅིག་སྟེ་འདི་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་སོགས་ཀྱི་
འདོད་ཚུལ་ལོ། །

ཡང་དང་པོ་དབང་མངོན་སྤྱད་གཅིག་མ་གཅིག་དང་། དེ་ནས་
ཡིད་མངོན། ཡང་དབང་མངོན། ཡང་ཡིད་མངོན་བཅས་ཚུལ་དེ་ལྟར་
དུ་སྤྱེལ་མར་སྤྱེ་བའི་འདོད་ཚུལ་གཅིག་དང་། ཡང་འགྲོས་གསུམ་པའི་
སྤྱེ་ཚུལ་གཅིག་སྟེ། འདི་ནི་ཆོས་ཇེ་ས་བཞུ་དང་མཐས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པ་སོགས་བཞེད་དོ། །

ཡང་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱན་མཐར་སྤྱེ་བར་འདོད་ཚུལ་གཅིག་
སྟེ། འདི་ནི་པཎ་ཆེན་ཆོས་མཆོག་དང་རྒྱལ་ཆབ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་
སོགས་བཞེད་དོ། །

ཡང་དབང་མངོན་གྱིས་བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་ལ་ཡིད་མངོན་དུ་
འདོད་ཚུལ་གཅིག་སྟེ། འདི་དབྱེ་མ་ཐལ་འགྲུར་བས་འདོད་པ་གསུངས་
སོ། །འོན་ཀྱང་ཐལ་འགྲུར་བས་ངེས་ཤེས་ལས་གཞན་པའི་ཡིད་མངོན་
མི་འདོད་པ་མིན་ནོ། །

རང་རིག་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའི་སྒྲིབ།

དགོངས་པ་རབ་གསལ་ ༡༩༡ ལས། འདིས་ནི་སྤར་གྱི་སྤ་
འཛིན་དེ་ལ་སྤོང་བ་ཡོད་པར་བྱིས་དེ་ཅན་པའི་རྟགས་ལས་སྐྱབ་པ་
ཡིན་ཏེ། སྤར་གྱི་སྤ་འཛིན་ལ་རང་སྤོང་བའི་རང་རིག་ཡོད་དེ་ཞེས་སྐྱབ་
ན་ནི། གཞན་ལ་བྱུང་བའི་དཔེ་མི་རྟེན་པས་དེ་ལྟར་མི་སྐྱབ་པོ་ཞེས་
གསུངས་པ་བཞིན། རང་རིག་སྐྱབ་པ་ཁན་གྱི་མདོ་སེམས་དག་གིས་
ཐོགས་སྤྱེ་ཐལ་འགྲུར་བ་ལྟ་བུ་ལ་རང་རིག་སྐྱབ་ཚུལ་ནི། དངོས་སུ་རང་
རིག་ཡོད་དེ་ཞེས་སྐྱབ་ན་ཆོལ་བྱི་ཆོལ་གཉིས་ལ་མཐུན་སྤར་བྱུང་བ་
པའི་དཔེ་མི་རྟེན་པས་སྐྱབ་ཚུལ་གཞན་གྱི་སྒྲོན་སྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་
ལ་རིགས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་དེ། རིགས་པ་དང་པོ། དུལ་ཤེས་པ་དང་
དེ་ཤེས་པའི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་ནས་བསྟན་པའི་རང་རིག་སྐྱབ་
བྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་ཚུལ་གཉིས་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་ནི། ཚད་མ་ཀུན་བདུས་ ༡
ལས། དུལ་ཤེས་པ་དང་དེ་ཤེས་པའི། །དབྱེ་བ་སྒྲོ་ཡི་ཚུལ་གཉིས་
ཉིད། །ཅེས་དང་། དེའི་སྐྱབས་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། སྤ་འཛིན་མིག་ཤེས་
ཚོས་ཅན། གཟུང་ནས་དང་འཛིན་ནས་གྱི་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ།
དུལ་སྤོན་པོ་ཤེས་པའི་ཤེས་པ་དང་དུལ་ཅན་སྤ་འཛིན་ཅན་པའི་ཅན་
ཤེས་གཉིས་དུལ་སོ་སོར་མཐོང་བའི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་
པའོ། །

དེ་ལྟར་ཡང་ནས་བཤད་ཐར་ལས་གསལ་བྱེད་ ༡༩༢ ལས།

ཡུལ་ཤེས་པ་སྔོ་འཛིན་དང་། དེ་ཤེས་པ་སྔོ་འཛིན་དྲན་པའི་ཤེས་པ་
གཉིས། ཡུལ་སོ་སོར་མཐོང་པའི་བྱེ་བྲག་ལས་སྤར་གྱི་སྔོ་འཛིན་དེ་
གཟུང་ནས་དང་འཛིན་ནས་གྱི་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་
ཏོ་ཞེས་གསུངས་སོ། ། གུན་བརྟུས་རང་འགྲུལ་ ༩༧ ལས། བཀ་ཆེ་
ནས་པར་དེ་གཞལ་བྱ། ཆད་མ་དང་དེའི་འབྲས་བུ་ནི། །འཛིན་ནས་ས་
རིགས་པ་དེའི་ཕྱིར། །དེ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་མ་བྱས། །ཅི་སྟེ་ཤེས་པ་
ཚུལ་གཉིས་སོ། །ཞེས་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པར་བྱ་ཞེ་ན། ཡུལ་ཤེས་པ་དང་
དེའི་ཤེས་པ་ལོ། །དབྱེ་བས་སྒོ་ཡི་ཚུལ་གཉིས་ནི། །ཡུལ་ནི་གཟུགས་
ལ་སོགས་པ་སྟེ་གང་གིས་དེ་ཤེས་པ་ནི་དོན་དང་རང་སྒྲུང་བལོ། །ཡུལ་
ཤེས་པ་ནི་གང་ཡུལ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། ཤེས་པ་སྟེ་
སྒྲུང་བ་དང་། རང་སྒྲུང་བལོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་
ཉིད་རང་ཤེས་པ་འང་རང་གི་དོ་བོར་འགྱུར་བ་ནི་ཞེས་པ་ཡང་ཡུལ་ཤེས་
པ་དང་བྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཕྱིས་རྗེས་ལ་སྟེ་བའི་ཤེས་པ་ལ་
ཡང་སྤར་རིང་དུ་འདས་པའི་ཡུལ་སྒྲུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། བཀ་གི་ཕྱིར་
ཞེ་ན། དེ་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་ལ་ཚུལ་གཉིས་
ཡོད་པར་གྲུབ་པོ། །ཞེས་གསུངས།

རིགས་པ་གཉིས་པ། དུས་ཕྱིས་དྲན་པ་ལས་ཀྱང་སྟེ། །ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་རང་རིག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྔོ་ཚུལ་
གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི། ཆད་མ་གུན་བརྟུས་ ༩ ལས། དུས་
ཕྱིས་དྲན་པ་ལས་ཀྱང་སྟེ། །ཚུལ་གཉིས་དང་ནི་རང་རིག་སྒྲུབ། །ཅེས་
གསུངས། དེའི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། སྤར་གྱི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་

ཆོས་ཅན། གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པའི་ཚུལ་གཉིས་དང་ལྡན་ཏེ། ཏུས་
 གྱིས་ངས་སྔོན་པོ་མཐོང་སྐྱེས་ཏུ་ཡུལ་སྤྱོད་དང་ཡུལ་ཅན་སྤྱོད་བ་གཉིས་
 ཀ་ཙན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཀུན་བདུས་རང་འགྲེལ་ ༡༧
 ལས། ཏུས་གྱིས་ཙན་བ་ལས་ཀྱང་སྟེ། །ཚུལ་གཉིས་ཉིད་དོ་ཞེས་འགྲེལ་
 ཏོ། །གང་གི་ཕྱིར་ཡུལ་གཞན་ཏུ་ཤེས་བ་ལ་ཡང་ཏུས་གྱིས་སྤྱོད་བའི་
 ཙན་བ་སྟེ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་ཡང་ཤེས་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཉིད་ཏུ་གྲུབ་བ་ཡིན་
 ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

རིགས་བ་གསུམ་པ། དམིགས་སྤྱོད་སོ་སོར་འབྱེད་བའི་རིགས་
 པ་ནི། ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེས་ན་ཤེས་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །
 དམིགས་སྤྱོད་དག་ནི་ཐ་དད་ཡིན། །དོན་དང་འབྲ་བ་དམིགས་བ་སྟེ། །
 རང་ཉིད་གསལ་བ་བདག་སྤྱོད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། དེའི་སྐབས་ཀྱི་
 རིགས་པ་ནི། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། དམིགས་སྤྱོད་ཐ་དད་
 པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དམིགས་བྱའི་ངོ་བོར་མ་སྟེས་ཀྱང་དོན་དང་འབྲ་བས་
 དེ་ལས་དངོས་སུ་དམིགས་པར་འཛིན་ཅིང་། རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཀྱི་ངོ་
 བོ་གསལ་བར་སྟེས་པའི་སྟོན་ས་སྤྱོད་བྱའི་བདག་ཉིད་སྤྱོད་བར་འཛིན་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་བཤད་ཐར་ལས་གསལ་བྱེད་ ༣༣༥ ལས།
 དེས་ན་ཤེས་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམིགས་སྤྱོད་དག་ནི་འཛིན་བྱེད་ཐ་དད་
 པ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། དམིགས་བྱའི་ངོ་བོར་མ་སྟེས་ཀྱང་དམིགས་
 བྱའི་དོན་དང་འབྲ་བས་དོན་དེ་དངོས་སུ་དམིགས་པར་འཛིན་ལ་སྤྱོད་
 བྱེད་རང་ཉིད་སྤྱོད་བའི་ངོ་བོར་གསལ་བར་སྟེ་བའི་སྟོན་ས་སྤྱོད་བྱའི་

བདག་ཉིད་སྔོང་བར་འཛིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རིགས་པ་བཞི་པ། དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་རིག་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་
རིགས་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཏུས་བྱིས་དྲན་པ་ལས་ཀྱང་སྟེ། ཞེས་
དང་། དྲན་པ་ལས་ཀྱང་བདག་རིག་སྐྱབ། །ཅེས་གསུངས།

དེའི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན།
སྔོང་བ་ཡོད་དེ། ཏུས་བྱིས་དྲན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟར་
ཡང་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༣༧ ལས། དྲན་པའི་རྟགས་
ལས་ཀྱང་ཤེས་པ་བདག་ཉིད་རིག་པར་གྱུ་བ་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས།
དེ་བཞིན་དུ། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ ༣༣ ལས། འདིས་ནི་སྤར་གྱི་
སྔོ་འཛིན་དེ་ལ་སྔོང་བ་ཡོད་པར་བྱིས་དེ་དྲན་པའི་རྟགས་ལས་སྐྱབ་པ་
ཡིན་ཏེ། སྤར་གྱི་སྔོ་འཛིན་ལ་རང་སྔོང་བའི་རང་རིག་ཡོད་དེ་ཞེས་སྐྱབ་
ན་ནི། གཞན་ལ་གྱུ་བ་པའི་དཔེ་མི་རྟེན་པས་དེ་ལྟར་མི་སྐྱབ་པོ། །སྔོ་
འཛིན་ལ་སྔོང་བ་ཡོད་པར་གྱུ་བ་ན་ནི། དེའི་སྔོང་བ་ལ་རང་གིས་དང་
གཞན་གྱིས་སྔོང་བ་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་བཅད་ནས་དང་པོ་ཁྱོད་ལ་མི་
རུང་ལ། གཉིས་པ་རང་ལུགས་ཀྱིས་བཀག་པ་ན་སྔོང་བའི་བྱིས་བྱེད་
ཤེས་པ་ན། སྔོང་བ་ཅམ་ཡང་མི་འཐད་པར་འཇུག་རོ་ཞེས་འགོ་ག་
པ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་དྲག་ཤོས་ཡིན་ནོ། ཞེས་
གསུངས།

རིགས་པ་ལྔ་པ། དྲན་ཚུལ་བྱེད་པར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་རིག་
སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ ༣༣ ལས།
དེ་ཡང་སྤར་ང་རང་གིས་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་ང་རང་གིས་དྲན་སྐྱུ་

པ་ནི་བློ་ཚུལ་བྱད་པར་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས།

རིགས་པ་ནི། སྔོན་འཛིན་ཆོས་ཅན། སྔོང་བ་ཡོད་དེ། ཏུས་ཕྱིས་
སྤར་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་རང་གིས་མཐོང་སྟུང་ཏུ་བློ་བ་ཡོད་པའི་བྱིར།
ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་བྱང་པའི་རྣམ་འབྱེད་ ༡༩༦ ལས། རང་རིག་
མེད་ན་བློ་བ་སྐྱེ་བ་འགལ་ལོ་སྟུང་ཏུ་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཚན་སྤར་བཤད་
པ་དེ་འདིས་སེལ་བ་མིན་ཏེ། འདི་ནི་བློ་བ་སྐྱེ་བའི་བློ་ཚུལ་བྱད་པར་
བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤར་བ་རང་རིག་ཏུ་འཛིན་པ་ཞིག་ལོ། །ཞེས་གསུངས།
འདི་ལ་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་སེལ་བ་མིན་ཏེ་ཞེས་པ་ཡིག་ནོར་ཡིན་གྱི་
རྒྱ་མཚན་སྤར་བཤད་པ་དེ་འདིས་སེལ་བ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་ཟེར་དགོས་སོ་
ཞེས་གསུངས།

རིགས་པ་ཏུག་པ། གསལ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རིགས་པ་ནི།
ཆོད་མ་རྣམ་འབྱེད་ལས། དེའི་བྱིར་དེད་གྱི་སྒོ་རང་ཉིད། །གསལ་བའི་
ངོ་བོར་རབ་གསལ་ཞིང་། །གཞན་དེར་ངོ་བོ་འཕྲོ་བ་ཡིས། །གསལ་
བ་ན་ནི་རབ་གསལ་བྱེད། །ཅེས་གསུངས། དེའི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་པ་
ནི། སྔོན་འཛིན་ཆོས་ཅན། གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ཏུ་འཛིན་པའི་ཚུལ་
གཉིས་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་གསལ་བའི་ངོ་བོར་རབ་ཏུ་སྐྱེས་པས་རང་ཉིད་
གསལ་ཞིང་། སྔོ་སོགས་ཤེས་པ་དེ་ཡི་རྣམ་པའི་ངོ་བོར་འཕྲོ་བ་ཡིས་
ཡུལ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བྱིར་ཞེས་འགོད་ཚུལ་ཡོད་དོ། །

ཚད་མའི་གངས་ལོགས་ཚོས་བཞི་ལས་གངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའི་ སྒྲུབ།

ཚད་མའི་གངས་ལོགས་ཚོས་བཞི་ལས་གངས་ལ་ལོག་པར་
རྟོག་པའི་སྒྲུབ་ནི། གངས་མང་བ་གསུམ་དུ་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་ནི།
ཕྱོགས་སུ་གངས་ཅན་པ་ན་རེ། ཚད་མ་ལ་གསུམ་དུ་འདོད་དེ། མངོན་
རྗེས་གཉིས་དང་། སྒྲ་བྱང་ཚད་མ་སྟེ་གསུམ་དུ་འདོད་དོ། །སྒྲ་བྱང་ཚད་
མ་ནི་སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་དོན་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། དཔྱེན་
སྒྲེས་བྱས་མ་བྱས་པའི་སྒྲས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཡིད་ཆེས་པའི་སྒྲེས་བྱས་
ཆོག་གིས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་སུ་འདོད་ལ། དཔེར་བཞིན་རིམ་བ་བཞིན།
ཚུའི་སྒྲ་གོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དོའི་ལོག་ཏུ་ཆུ་ཡོད་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་དང་
པོ་དང་། དམ་པའི་གསུང་ལས་ལྟ་ཡུལ་གྱི་སྒོད་བརྟན་བསྟན་པར་ཡིད་
ཆེས་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་པའི་དཔེར་བཞིན་དུ་འཛིན་ཚུལ་ཡོད།

གངས་མང་བ་བཞིར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་ནི། ཕྱོགས་སུ་
རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། སྒྲར་གྱི་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ། ཉེ་བར་འཇལ་བའི་
ཚད་མ་བསྟན་པས་ཚད་མ་བཞིར་འདོད་དེ། དེ་ལ་ཉེ་བར་འཇལ་བའི་
ཚད་མ་ནི། བ་མེན་གྱི་ལོག་དང་སྒྲོག་ཤལ་སོགས་མཐོང་བའི་གང་
ཟག་གིས་བ་ལང་ཅི་འདྲ་ཞེས་དྲིས་པ་ན། བ་མེན་ནི་དེ་དང་འདྲ་འོ་ཞེས་
བསྟན་པ་ལས་འདྲ་བར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ལྟ་བུའོ། །ཐལ་འགྱུར་བས་དཔེ་
ཉེར་འཇལ་གྱི་རྗེས་དཔག་བཞེད་ཀྱང་། སྒྲར་གྱི་གངས་ཅན་གྱི་དེ་དང་

འདྲ་མཉན་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

གངས་མང་བ་དུག་ཏུ་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་ནི། ཟླགས་སྤྱུ་ཁྱེད་པོ་ག་པ་ན་རེ། སྤར་གྱི་བཞིའི་སྒྲིང་དུ། རོན་གྱིས་གོ་བ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ཆད་མ་གཉིས་བསྐྱེད་པས་དུག་ཏུ་འདོད་དོ། །དེ་ལ་དོན་གྱིས་གོ་བ་ནི། ལྷས་བྱིན་གསོན་པོ་བྱིས་ན་མེད་པས་བྱི་རོལ་ན་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་དབྱེན་མངོན་སུམ་སྤྱོད་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་གྱིས་གོ་བ་སོགས་དུག་ཏུ་འདོད་ལ། དངོས་པོ་མེད་པའི་ཆད་མ་ནི། ཆད་མ་གཞན་ལྷ་གང་ཡང་འཇལ་བྱེད་དུ་མ་སྦྱིས་པའི་གནས་སྐབས་གྱི་ཡུལ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་ལ་འདོད་ཅིང་། ཡུལ་དེ་ལ་དབྱེན། སྤར་ནས་མེད་པ། ཞིག་ནས་མེད་པ། བན་ཚུན་མེད་པ། སྤོར་ཏུ་མེད་པ་བཞིར་འདོད་ལ། དེ་ཡང་རིམ་བ་བཞིན་འོ་མ་ལ་ཞོ་མེད་པ་ལྟ་བུ་སྤར་ནས་མེད་པ་དང་། ཞོ་ལ་འོ་མ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ནས་མེད་པ་དང་། རྟ་ལ་བ་ལང་མེད་པ་ལྟ་བུ་བན་ཚུན་མེད་པ་དང་། རི་པོང་ལ་རུ་མེད་པ་ལྟ་བུ་སྤོར་ཏུ་མེད་པར་འདོད་དོ། །

གངས་མང་བ་བརྩ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་ནི། ཟླགས་སྤྱུ་ཅ་ར་ཀ་བའམ། སྤར་དབྱེད་པ་ན་རེ། སྤར་གྱི་དུག་གི་སྒྲིང་དུ་རིགས་པ་དང་། མ་དམིགས་པ་དང་། ཞེས་གྲགས་པ་དང་། སྤོང་པ་དང་། སྤུམ་སེམས་ཞེས་བྱ་བའི་ཆད་མ་གཞན་ལྷ་བསྐྱེད་པས་ཆད་མ་བརྩ་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་རིགས་པའི་ཆད་མ་ནི། དེ་ཡོད་ན་ཡོད་པས་དེའི་འབྲས་བུ་རྟོགས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། རྒྱ་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་ལ་འདོག་རྒྱུ་ཡོད། མ་དམིགས་པའི་ཆད་མ་

ནི། དམིགས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་ལ་འཛོག་ཟེར། ཞེས་གྲགས་
 གྱི་ཆད་མ་ནི། སྒྲིབ་པོ་སྒྲིབ་པ་དག་གིས་བསྟན་པའི་གྲགས་པ་རྒྱད་པ་
 བེ་ཞེས་གྲགས་གྱི་ཆད་མ་སྟེ། དཔེར་ན་ལྟོན་ཡིང་འདི་ལ་གཞོད་སྒྲིབ་
 གནས་སོ་ཞེས་དང་། ཚུ་མིག་འདི་ལ་སྒྲིབ་གནས་སོ་ཞེས་གྲགས་པས་དེ་
 ལྟར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་ཟེར། སྒྲིབ་པའི་ཆད་མ་ནི། ཆོགས་པ་ཡོད་
 བར་རྟོགས་པ་ན་ཆོགས་པ་ཅན་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དཔེར་
 ན་སྟོང་ཡོད་པར་ཤེས་པ་ན་བརྒྱ་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་
 ཟེར་རོ། །སྒྲིབ་སེམས་པའི་ཆད་མ་ནི། རྒྱ་མཚན་གཞན་གང་ཡང་མེད་
 བར་འདི་ལྟ་བུ་འབྱུང་ངོ་སྒྲིབ་ཏུ་སེམས་པ་ལས་དེ་ལྟར་བྱུང་བར་རྟོགས་
 པ་སྟེ། དཔེར་ན། གཞོན་ཏུ་དག་དེ་རིང་བདག་གི་མིང་པོ་འོང་སྒྲིབ་པ་
 ན་འོང་བ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་འདོད་དོ། །གངས་ཉུང་བ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་
 ལོག་རྟོག་ནི། རྒྱགས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཆད་པ་ན་རེ། ཆད་མ་ནི་མངོན་སྲུང་
 གཅིག་ཏུ་ཡིན་གྱི་རྗེས་དཔག་ནི་མེད་དོ་ཞེས་ལོག་པར་བལྟོ། །

ཆད་པའི་གངས་སོགས་ཆོས་བཞི་ལས་སྒྲིབ་ལུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་ ཚུལ།

ཆད་པའི་གངས་སོགས་ཆོས་བཞི་ལས་སྒྲིབ་ལུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་
 ཚུལ་ནི། ཕྱི་རོལ་རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། ཕྱི་དངོས་པོ་བ་མངོན་སྲུང་གི་
 སྒྲིབ་ལུ་ཏུ་འདོད་པ་ལྟ་བུ་མངོན་སྲུང་གི་སྒྲིབ་ལུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་
 དང་། ཕྱི་རོལ་གངས་ཅན་པ་ན་རེ། གང་ཟག་གི་བདག་རྟག་པ་བ་རྗེས་

དཔག་གི་སྒྲིང་ཡུལ་དུ་འདོད་པ་ལྟ་བུ་རྗེས་དཔག་གི་སྒྲིང་ཡུལ་ལ་ལོག་
 པར་རྟོག་པ་སྟེ། མདོར་ན་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་དག་ཀྱང་ཀུན་
 རྒྱུ་ཆེ་ཅམ་དུ་ཟད་དོ་ཞེས་སྒྲུར་བ་འདེབས་པ་ཆད་པར་ལྟ་བུའི་མཐའ་དང་།
 ཀུན་རྒྱུ་ཆེ་ཅམ་གྱི་ཆོས་དག་ཀྱང་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་པའི་
 སྒྲིང་འདོགས་པའི་མཐའ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལ་མེད་པར་ལྟ་བུའི་
 ཆད་མཐའ་དང་། མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་ལྟ་བུའི་སྒྲིང་འདོགས་པ་སོགས་
 ཐམས་ཅད་ཆད་མའི་སྒྲིང་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། དཔེར་
 ན་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་གཞིར་བྱས་ཆེ། མདོ་སྟེ་པས་གཟུགས་ཀྱི་
 རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་འདོད་པའི་སྒྲིང་འདོགས་ཀྱི་མཐར་ལྟ་བུ་དང་། དབུ་
 མ་པས་གཟུགས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཆད་པའི་མཐར་
 ལྟ་བུ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཆད་མའི་སྒྲིང་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཡིན་
 ལ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རྣམས་ལ་འང་རིགས་འགྲེས་ཀྱིས་ཤེས་པར་
 བྱེད། །

གངས་སོགས་ཆོས་བཞི་ལས་རོ་ཐོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའི་རྒྱུ་ལ།

གངས་སོགས་ཆོས་བཞི་ལས་རོ་ཐོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའི་
 རྒྱུ་ལོ། རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། མདོན་སྤྱི་མ་ཐམས་ཅད་རྟོག་པ་ཁོ་
 ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་གཅིག་དང་། རྒྱལ་དཔོག་པ་ན་
 རེ། མདོན་སྤྱི་མ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་རྟོག་མེད་ཡིན་ལ། མདོན་སྤྱི་མ་སྐད་
 གཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་རྟོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་

གཅིག་དང་། སྤྱི་ཡི་ཆོངས་པ་འགྱུར་བར་སྤྱི་བ་ན་རེ། ཤེས་པའི་རིགས་
 ཐམས་ཅད་སྤྱི་རྗེས་སུ་འབྱུག་པས་མངོན་སུམ་ཡང་སྤྱི་དོན་འཛིན་པ་
 ཡིན་ནི་ཞེས་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་གཅིག་སྟེ་དེ་རྣམས་ནི་མངོན་སུམ་
 རྟོག་བཅས་སུ་སྤྱི་བ་ཤི་སྟབས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཆོས་པ་འདི་དག་ཡིད་
 མངོན་དང་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པས་དེ་དག་ལ་སྤྱི་བ་འདེབས་པའི་
 སྒྲོ་ནས་ལོག་པར་རྟོག་པར་མ་ཟད་མངོན་སུམ་རྟོག་བཅས་སུ་འདོད་
 པས་དེ་ལ་སྤྱི་འདོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་
 བཞིན་དུ་སྤྱི་སྟབས་ན་བ་མ་ཕྱག་པ་ལ་སོགས་པ་ན་རེ། ཡིད་མངོན་
 མེད་དོ་ཞེས་ཡིད་མངོན་ལ་ལོག་པ་རྟོག་པ་དང་། བྱངས་ཅན་པ་དང་
 རང་སྤྱེ་བྱེ་བྲག་སྤྱི་བ་སོགས་ན་རེ། རང་རིག་མེད་དོ་ཞེས་རང་རིག་ལ་
 ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། རྒྱུང་འཕེན་པ་ན་རེ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
 མེད་དོ་ཞེས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སྟེ་དེ་དག་
 ཐམས་ཅད་ནི་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལ་མ་ཡིན་པར་བལྟ་བའི་ལོག་པར་
 ཞུགས་པ་གསུངས་སོ། །

ཀྱན་བདུས་ཀྱི་འབྲེལ་བྱེད་སྤྱི་བའི་བདག་པོ་སོགས་ཁ་ཅིག་
 ན་རེ། དབང་ཤེས་འབྱུལ་པའང་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་
 གཅིག་དང་། ཡང་བྱངས་ཅན་པ་ན་རེ། རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་དབང་པོའི་
 འབྱུག་པ་ཆོད་མར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་གཅིག་དང་། བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ།
 དབང་དོན་ཐུད་པའི་འབྲེལ་པ་ཆོད་མར་འདོད་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་
 གཅིག་དང་། རང་སྤྱེ་བྱེ་བྲག་སྤྱི་བ་ན་རེ། རྟོན་བཅས་ཀྱི་མིག་གི་དབང་
 པོ་གཞུགས་ཅན་པ་མངོན་སུམ་ཀྱི་ཆོད་མར་འདོད་པའི་ལོག་པར་རྟོག་

པ་སོགས་ནི། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པའི་ལོག་
པར་རྟོག་པ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

ཆད་མའི་གངས་སོགས་ཆོས་བཞི་ལས་ཆད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་ པར་རྟོག་པའི་སྒྲུབ།

ཆད་མའི་གངས་སོགས་ཆོས་བཞི་ལས་ཆད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་
པར་རྟོག་པའི་སྒྲུབ་ནི། འདིར་ཆད་འབྲས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ། འབྲས་བུ་ནི་
གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་དང་། ཆད་མ་ནི་གང་གི་སྒྲོ་ནས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་
པར་འཛོག་པའི་འཛོག་བྱེད་ཉིད་ལ་འཛོག་ཅིང་། རང་གཞན་གྱི་སྡེ་
པ་དུ་མ་ཞིག་བྱ་བྱེད་ཇས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་དང་། སྒྲོ་ནས་མེད་ཆད་མར་
འདོད་པ་དང་། སེས་པ་ལས་ཇས་ཐ་དད་པའི་ཕྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཆད་
འབྲས་ཁས་ལེན་པ་སོགས་ལོག་པར་རྟོག་པ་དུ་མ་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་
དཔེར་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་བྲག་པ་དག་གཞུགས་སོགས་གཞལ་བྱ། དབང་
དོན་ཐུང་ཅིང་འབྲེལ་བ་ཆད་མ། དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་དོན་རྟོགས་འབྲས་
བྱར་བྱེད་པའི་ཆད་འབྲས་ལོག་པ་གཅིག་དང་། ཕྱི་རོལ་སྦྱོད་པ་བ་
དག་། གཞུགས་སོགས་གཞལ་བྱ། དང་པོ་དོན་ལ་ལྟ་བུའི་སེས་པ་རྟོག་
པ་མེད་པ་ཆད་མ། དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་དོན་རྟོགས་འབྲས་བྱར་བྱེད་
པའི་ཆད་འབྲས་ལོག་པ་གཅིག་དང་། ཕྱི་རོལ་རིགས་པ་ཅན་པ་དག་།
གཞུགས་སོགས་གཞལ་བྱ། ཕྱི་སོགས་བྱེད་པར་འཛོན་པའི་སྒྲོ་ཆད་མ།
བྱེད་པར་ཇས་འཛོན་གྱི་སྒྲོ་འབྲས་བྱར་བྱེད་པའི་ཆད་འབྲས་ལོག་པ་

གཅིག་དང་། ཕྱི་རོལ་གྲངས་ཅན་པ་དག །གཞུགས་དང་སྤྱོད་ལ་སོགས་
པ་གཞལ་བྱ། རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་འབྲུག་པ་ཆད་མ། དེ་
ལས་སྐྱེས་པའི་དོན་རྟོགས་འབྲས་བྱར་བྱེད་པའི་ཆད་འབྲས་ལོག་པ་
གཅིག་དང་།

རང་སྤེལ་བྱེད་པ་སྤྱོད་པ་དག །གཞུགས་སོགས་གཞལ་བྱ། རྟེན་
བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་པ་ཆད་མ། དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་དོན་
རྟོགས་འབྲས་བྱར་བྱེད་པའི་ཆད་འབྲས་ལོག་པ་གཅིག་ལ་སོགས་པའི་
ལོག་པར་རྟོག་པ་དུ་མ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་མདོ་སེམས་ལྟ་བུ་གཞིར་བྱས་
ཆེ་དེ་དག་ལོག་པར་རྟོག་པར་འདོད་པ་ཡིན་གྱི་བྱུང་མཐའ་རང་རང་
གི་ཕྱགས་ལ་རང་རང་གི་ཆད་འབྲས་རྣམས་ཡང་དག་དང་གཞན་གྱི་
སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆད་འབྲས་རྣམས་ལོག་པ་འདོད་ཅིང་། དེ་ཡང་
སེམས་ཅམ་པའི་ཕྱགས་གཞིར་བྱས་ཆེ་མདོ་སྤེལ་པས་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་
གཞུགས་སོགས་གཞལ་བྱ། དེ་ལ་གསར་དུ་མི་སྦྱོར་བའི་རིག་པ་ཆད་མ།
དེས་དེ་རྟོགས་པ་འབྲས་བྱར་བྱས་པའི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་མདོ་སྤེལ་
པའི་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆད་འབྲས་དེ་དག་གྲང་ལོག་པར་འདོད་ལ།
དེ་བཞིན་དུ་བདེན་མེད་ཀྱི་གཞུགས་གཞལ་བྱ་དང་། དེ་ལ་གསར་དུ་མི་
བསྐྱེད་པའི་རིག་པ་ཆད་མ་དང་། དེས་དེ་རྟོགས་པ་འབྲས་བྱར་བྱས་པའི་
དབུ་མའི་ཕྱགས་ཀྱི་ཆད་འབྲས་རྣམས་གྲང་ལོག་པར་འདོད་པ་སོགས་
བྱུང་མཐའ་གོང་ལོག་ཀྱན་ལ་སྦྱར་ནས་རིགས་འབྲེས་ཀྱིས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །

སྤྱིར་ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་ཞེས་པ། སྤྱི་འདིན་མིག་ཤེས་

ལྷ་བྱ་ལ་སྐྱར་ན། ཡུལ་སྔོན་པོ་ནི་གཞལ་བྱ་དང་། མཚན་ཉིད་སྔོན་པོ་ལ་
གསར་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་རིག་པ་ནི་ཆད་མ་དང་། མཚན་བྱ་སྔོ་འཛིན་ཆད་
མ་ནི་འབྲས་བུར་འཛོག་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་དཔེར་མཚན་ཅམ་ཡིན་
གྱི་གཞན་ཡང་ཆད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་སོགས་
སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པ་འོག་ཏུ་གསལ་སོ། །

འབྲས་རྫོག་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་གསུམ་པ་གསུམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་ ཉིར་མཁོ།

ཆད་འབྲས་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་གསུམ་པ་བཅས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་བཤད་པ་ལ། ཐོག་མར་ཆད་འབྲས་སྐྱེ་ཡི་རྩལ་ནི། དེ་ལ་སྐྱེར་
ཆད་མའི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་ཏེ། ཆད་མའི་ཆད་པའི་འབྲས་
བུ་དང་། མ་ཆད་པའི་འབྲས་བུ་འོ། །ཆད་མ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀྱི་
བར་དུ་བྱེད་པ་གཞན་གྱིས་ཆད་པ་ནི། ཆད་མའི་ཆད་པའི་འབྲས་བུ་
སྟེ། དེ་ཡང་གཙོ་པོར་སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་
གྱིས་བསྐྱེས་པ་རྣམས་དང་། བདེན་བཞི་སྒྲུང་དོར་ཐབས་དང་བཅས་
པ་རྟོགས་ནས་དེ་དག་ལ་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་པ་སྟེ། དོན་དེ་ཡང་། རྣམ་
འགྲེལ་ལས། སྒྲུང་དང་དོར་བུའི་དངོས་པོ་ཡི། །འཇུག་ལ་དེ་གཙོ་ཡིན་
སྐྱེར་དང་། །ཞེས་སོགས་གྱིས་བསྟན་ཏོ། །དེ་འབྲའི་འབྲས་བུ་ནི་ཆད་
མའི་སྐྱབས་གྱིས་སྐྱེད་པ་ཡིན་བས་ཆད་མའི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་ལ།
བྱེད་པ་གཞན་གྱིས་ཆད་པའི་བྱེར་ཆད་པའི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་འོ། །ཆད་

མའི་མ་ཆད་པའི་འབྲས་བྱ་ནི། ཆད་མ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་པ་
 དང་། གྱུར་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། དེ་གཉིས་ནི་ཆད་མ་རང་དང་འབྲས་
 བྱའི་བར་དུ་བྱེད་པ་གཞན་གྱིས་མ་ཆད་པའི་བྱིར། ཆད་མའི་མ་ཆད་
 པའི་འབྲས་བྱ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་
 པ་ནི། ཆད་མ་རང་གིས་དངོས་སུ་བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་
 ཡང་ཆད་མས་དངོས་སུ་སྐྱེད་པའི་བྱིར་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བྱ་ཞེས་བྱ་
 ལ། བྱེད་པ་གཞན་གྱིས་མ་ཆད་པའི་བྱིར་མ་ཆད་པའི་འབྲས་བྱ་ཞེས་
 བྱའོ། །གཉིས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ནི། ཆད་མས་རང་གི་
 གཞལ་བྱ་རྫོགས་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ཡང་བྱེད་པ་གཞན་གྱིས་བར་
 མ་ཆད་པའི་བྱིར་མ་ཆད་པའི་འབྲས་བྱ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཡུལ་གྱི་
 རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་ཆད་མ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གཞག་པར་བྱ་བ་
 ཡིན་པའི་བྱིར། རྣམ་པར་གཞག་པའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པས་འབྲས་བྱར་
 བརྫོད་ཀྱི་འབྲས་བྱ་དངོས་ནི་ཡིན་མི་དགོས་སོ། །

ཆད་འབྲས་དང་པོའི་གཞུང་གི་གཙོ་བོ་ནི། ཀུན་བརྟུས་ལས། བྱ་
 དང་བཅས་པ་རྫོགས་པའི་བྱིར། །འབྲས་བྱ་ཉིད་ཡིན་འཇལ་བྱེད་ལ། ཆད་
 མ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་སྟེ། །བྱས་པ་མེད་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་
 དང་། རྣམ་འབྲེལ་ལས། བྱ་བ་སྐྱབ་པར་བྱེད་ཅེས་ཏེ། །ལས་ཀུན་གྱི་ནི་
 སྐྱབ་བྱེད་དག །ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་གང་ལས་འབྲས། །གང་ཡིན་དེ་ནི་དེ་
 སྐྱབ་བྱེད། །ཅེས་སོགས་གསུངས།

གཞུང་དེ་དག་གིས་གཙོ་བོར་ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་ལས་
 གང་བསྟན་པ་ནི། སྤར་གྱི་གཞུང་དེ་དག་གིས། ཆད་འབྲས་གཞལ་

གསུམ་ལས་ཚད་མ་དང་འབྲས་བྱ་གཙོ་བོར་བསྟན་ཏོ། །

བྱ་བ་མཐའ་གང་གི་ཚད་འབྲས་བསྟན་བ་ནི། ཚད་འབྲས་དང་
པོའི་སྐབས་སུ་མདོ་སེམས་སྟན་མོང་གི་ཚད་འབྲས་སྒྲོར་གཅིག་དང་།
མདོ་སྡེ་པའི་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚད་འབྲས་སྒྲོར་གཅིག་སྟེ་ཚད་
འབྲས་སྒྲོར་གཉིས་སུ་གསུངས་སོ། །

ཚད་འབྲས་དང་པོའི་རྣམ་གཞག་རྩིས་བཟུང་བ་ནི། གཞུགས་
གཞལ་བྱ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་གཞུགས་ལ་གསར་དུ་
མི་བསྐྱ་བའི་ཤེས་བ་ཚད་མ། གཞུགས་རྩོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་
བྱར་བྱས་པའི་མདོ་སེམས་སྟན་མོང་པའི་ཚད་འབྲས་དང་། ཕྱི་རོལ་
གྱི་གཞུགས་གཞལ་བྱ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་ཕྱི་རོལ་
གྱི་གཞུགས་ལ་གསར་དུ་མི་བསྐྱ་བའི་ཤེས་བ་ཚད་མ། ཕྱི་རོལ་གྱི་
གཞུགས་རྩོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བྱར་བྱས་པའི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་
གྱི་ཚད་འབྲས་སྟེ་སྒྲོར་གཉིས་སོ། །

ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་གཞུང་གི་གཙོ་བོ་རྣམས་ནི། ཀྱན་
བརྟུས་ལས། ཡང་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱ་སྟེ། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་
ལས། དེས་ན་གཞན་རིག་མེད་པའི་བྱིར། །རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་
པར་འདོད། །ཅེས་དང་། རྩུང་བ་ཉིད་ནི་འབྲས་བྱ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་
སོ། །

གཞུང་དེ་དག་གིས་གཙོ་བོར་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་ལས་
གང་བསྟན་བ་ནི། སྤར་གྱི་ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་གཞུང་དེ་དག་གིས་
ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་ལས་འབྲས་བྱ་གཙོ་བོར་བསྟན་བ་གསུངས་

སོ། །

གྲུབ་མཐའ་གང་གི་ཆད་འབྲས་བསྟན་བ་ནི། མདོ་སེམས་གཉིས་ལས་སེམས་ཅམ་པའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆད་འབྲས་བསྟན་བར་གསུངས་སོ། །

ཆད་འབྲས་གཉིས་པའི་རྣམ་གཞག་ངོས་བརྒྱང་བ་ནི། གཞན་རིག་གི་ཆད་འབྲས་དང་། རང་རིག་གི་ཆད་འབྲས་གཉིས་ལས། དང་བ་ནི། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་གཞལ་བྱ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་བར་ཤར་ནས་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་ལ་གསར་དུ་མི་བསྟུ་བའི་ཤེས་བ་ཆད་མ། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་རྫོགས་པའི་ཆད་མ་འབྲས་བྱ་ཞེས་བ་བསྟན་བའི་གཙུག་པོ་དང་། གཉིས་བ་ནི། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་རྫོགས་པའི་གཞུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། དེ་ལ་ངེས་བ་གསར་དུ་འབྲེན་ཀུས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་ཆད་མ། དེ་ཡོངས་སུ་གཙུག་ཉིད་ཀྱི་རང་རིག་ཆད་མ་འབྲས་བྱར་བའོ། །རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༡༣༡ ལས། སྤྱིར་རང་རིག་གི་ཆད་འབྲས་ལ་མདོ་སེམས་སྤྱན་མོང་བར་ཡོད་བར་གསུངས་སོ། །

ཆད་འབྲས་གསུམ་པའི་གཞུང་གི་གཙུག་པོ་ནི། ཀུན་བདུས་ལས། ཡུལ་གྱི་སྤང་བ་ཉིད་དེ་འདིའི། །ཆད་མ་དེ་ཡིས་འཇལ་བྱ་བྱེད། །ཅེས་སོགས་གསུངས། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་སྤོང་ཉིད་དེ། །ཞེས་དང་། དེ་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གཞལ་བྱ་ལའང་། །རང་ཉིད་ཉམས་སྤོང་འབྲས་ཡིན་རིགས། །ཞེས་སོགས་སོ། །

གཞུང་དེ་དག་གིས་གཙོ་མོར་ཆོད་འབྲས་གཞུང་གསུམ་གང་
བསྟན་པ་ནི། ཆོད་འབྲས་གསུམ་པའི་གཞུང་འདི་རྣམས་ཀྱིས་ཆོད་
འབྲས་གཞུང་གསུམ་ལས་ཆོད་མ་དང་འབྲས་བྱ་གཙོ་མོར་བསྟན་པ་
གསུངས་སོ། །

གྲུབ་མཐའ་གང་གི་ཆོད་འབྲས་བསྟན་པ་ནི། མདོ་སེམས་གཉིས་
ལས་སེམས་ཅན་པའི་བྱ་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོད་འབྲས་བསྟན་པ་ཡིན་
ནོ། །

ཆོད་འབྲས་གསུམ་པའི་རྣམ་གཞག་ངོས་བརྒྱུད་པ་ནི། མདོ་
སྡེ་བས་བྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་གཞུགས་གཞུང་གྱ། རང་ལུལ་གྱི་
རྣམ་པར་ཤར་ནས་གཞུགས་ལ་གསར་དུ་མི་བསྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་ཆོད་མ།
ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བྱུར་པའི་གཞུགས་རྟོགས་པའི་ཆོད་མ་འབྲས་
བྱ་ཞེས་བྱའོ། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པས་ཆོད་འབྲས་གསུམ་
པའི་ཐ་སྟད་མི་འདོད་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པས་གང་ཡིན་དཔྱད་པར་
བྱའོ། །

རྒྱལ་པོ་ལོ་མཆོད་ལྷན་ཁྲིའི་སྐོར་

རྒྱལ་པོ་ལོ་མཆོད་ལྷན་ཁྲིའི་རྣམ་གཞག་ནི། དོན་གཉིས་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་
སེལ་ ༡༠༩ ལས། རྒྱལ་པོ་ལོ་མཆོད་ལྷན་ཁྲིའི་སྐོར་སྐྱེ་ཉལ་པ་གཞུང་
གྱ། སྐྱེ་ཉལ་པར་སྐྱབ་པའི་རྩལ་གསུམ་ཆོད་བའི་རྟགས་ལས་སྐྱེ་ཉལ་
པའི་རྣམ་པར་ཤར་ནས་སྐྱེ་ཉལ་པ་ལ་གསར་དུ་མི་སྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་

ཚད་མ། སྤྱི་མི་རྟག་པར་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་རྩིས་དཔག་འབྲས་བྱ།
ཞེས་གསུངས།

རྩིས་དཔག་གི་ཚད་འབྲས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་ཚུལ་ནི། ཁ་ཅིག་
ཚུལ་གཅིག་དང་། ཁ་ཅིག་ཚུལ་གཉིས་དང་། ཁ་ཅིག་ཚུལ་བཞི་དང་།
ཁ་ཅིག་ཚུལ་ལྔ་དང་། ཁ་ཅིག་ཚུལ་དྲུག་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་
ཏུ་འདོད་པ་དང་། དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྩིས་དཔག་དང་དེའི་གཞལ་བྱ་
སོགས་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་། རྒྱུད་པན་ལྟ་བུ་རྩིས་དཔག་མེད་པར་
འདོད་པ་རྣམས་ནི་རྩིས་དཔག་གི་ངོ་མོ་དང་སྒྲིད་ཡུལ་སོགས་ལ་ལོག་
པར་རྟོག་པ་ཡིན་ནོ། །

ཚུལ་གཅིག་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཏུ་འདོད་མཁན་ནི།
སྤྱི་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་གཞོད་ཀྱི་རྩིས། གཞན་ཏུ་མི་འཐད་པ་ཞེས་པའི་
ཚུལ་གཅིག་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཏུ་འདོད་པ་དང་། ཡང་ཚད་
མ་ཀུན་བདུས་ལས། ཚུལ་རེ་རེ་དང་གཉིས་གཉིས་པ། །རྟགས་དོན་
མིན་པར་དོན་གྱིས་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། སྟོགས་ཚེས་
གཅིག་བྱ་ཅན་དང་། རྩིས་བྱུང་གཅིག་བྱ་ཅན་དང་། སྟོགས་བྱུང་གཅིག་
བྱ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་འདོད་པ་དང་། དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་ནི།
ཀུན་མཁྱེན་གྱུ་བ་མཐའ་ཆེན་མོ་ ༥༥ ལས། མཚན་གཞི་སྤྱི་ཚེས་ཅན།
རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་བྱུང་དང་། བྱས་ཅན་ཡིན་པའི་བྱུང་། གཞལ་བྱ་མ་
ཡིན་པའི་བྱུང་། ཞེས་པ་གསུམ་རིམ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཚུལ་གཉིས་པའི་གཏན་ཆོགས་འདོད་མཁན་ནི། སྤྱི་སྟེགས་
པ་ཁ་ཅིག །སྟོགས་ཚེས་དང་རྩིས་འགྲོ་མེད་པའི་སྟོགས་བཤམ་སྟོགས་པ་

མེད་པའི་རྒྱུ་འགྲོ་སྟེ་ཚུལ་གཉིས་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་
འདོད་ཅིང་། ཡང་ཆད་མ་ཀྱན་བརྟུས་ལས། ཚུལ་རེ་རེ་དང་གཉིས་གཉིས་
པ། རྟགས་དོན་མིན་པར་དོན་གྱིས་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན།
ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྒྱུ་བྱེད་གཉིས་ཅན་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་དང་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཅན་གྱི་ལྟ་བུ་བྱེད་གཉིས་ཅན་དང་། རྒྱུ་བྱེད་
དང་ལྟ་བུ་བྱེད་གཉིས་ཅན་གྱུ་བ་པ་སྟེ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་གསུམ་དང་། དེ་
དག་གི་མཚན་གཞི་ནི། ཀྱན་མཐུན་གྱུ་བ་མཐའ་ཆེན་མོ་ ༡༣༥ ལས།
མཚན་གཞི་ནི། སྤྱི་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་
དང་། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་བྱེད་དང་། སྤྱི་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མིག་
ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་བྱེད་ཞེས་པ་གསུམ་མོ། །ཞེས་གསུངས།

ཚུལ་བཞི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་ཚུལ་ནི། རིགས་
གཉེར་གྱི་རང་འགྲེལ་དུ་གྲགས་པ་གྱུ་བ་མཐའ་ཆེན་མོར་བྱངས་པ་ལས།
ཡང་རིག་པ་ཅན་པ་འགའ་ཞིག་ །ཆོས་ཅན་མ་གྱུ་བ་པ་སྤྱི་མ་དང་མཐུན་
ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་ལྟག་མ་ཅན་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་སྟེ་
ལ་མཐོང་བ་མངོན་སུམ་དང་ལུང་གཉིས་ཀྱིས་མི་གཞོད་པ་སྟེ་ཚུལ་
བཞིར་འདོད་པ་དང་། ཡང་ཚུལ་གསུམ་དང་། བྱངས་སོ་སོར་ངེས་པ་
དང་། གཞོད་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཚུལ་བཞི་
འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་གསལ་ལ། དེ་ལྟར་ཡང་ཀྱན་མཐུན་གྱུ་བ་
མཐའ་ཆེན་མོ་ ༡༣༦ ལས། རིགས་གཉེར་དར་རྟེན་ལེགས་བཤད་
སྟོང་པོར་སོ་སོར་མ་བཤད་མོད། རིག་པ་ཅན་གྱི་ལྟ་བུ་ལྟན་དང་། སྤྱི་
མ་ཅན་སོགས་ཀྱི་དོན་དེ་ལྟར་མིན་པ་སྤྱིར་བཤད་ཟེན་པ་དེར་མ་ཟད།

ལྷ་མོ་འབྲེལ་བཤད་ལས་ཀྱང་། རིག་པ་ཅན་པའི་མཆན་ཉིད་ནི་སྤ་
མ་དང་ལྷན་པ་དང་། ལྷག་མ་དང་ལྷན་པ་དང་། སྦྱར་མཐོང་བ་ཞེས་
སྤྲུལ་པ་ལ། རྒྱ་ལས་འབྲས་བྱ་ཐེས་སུ་དཔག་པ་ནི་སྤ་མ་དང་ལྷན་
པ་སྟེ། རྒྱ་ནི་སྤ་ན་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །རྒྱ་ལས་ལུས་པ་ནི་ལྷག་མ་སྟེ་
འབྲས་བྱའོ། ། དེ་གང་ལ་ཡོད་པ་ནི་ནི་ལྷག་མ་དང་ལྷན་པ་སྟེ། འབྲས་
བྱ་ལས་རྒྱ་ཐེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
བྱིར་། ཉགས་ཐ་དད་པའི་མིང་ཡིན་གྱི་རྒྱལ་ཐ་དད་ཀྱི་མིང་མིན་ནོ་ཞེས་
གསུངས་ཤིང་འདོད་རྒྱལ་དང་སོ་དེ་རིག་པ་ཅན་པའི་འདོད་པ་མི་འཐད་
པར་གསུངས་སོ། །

ནུམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༤༩ ལས། གསུམ་པ་ནི།
རིགས་པ་ཅན་པ་དག་རྒྱ་ལས་འབྲས་བྱ་དཔག་པ་སྤ་མ་དང་ལྷན་པ་
དང་། འབྲས་བྱ་ལས་རྒྱ་དཔག་པ་ལྷག་མ་དང་ལྷན་པའོ་ཞེས་ལྷག་ལྷན་
གྱི་མིང་དོན་གཞན་དུ་རྟོག་པ་དགག་པ་ནི་ཞེས་སྤ་མ་དང་ལྷན་པ་དང་།
ལྷག་མ་དང་ལྷན་པ་གཉིས་ཉགས་སོ་སོ་ལ་གསུངས་ཀྱི་གཏན་ཆེགས་
གཅིག་ལ་དེ་གཉིས་མི་སྦྱར་བ་གསལ་ལོ། །

རྒྱལ་བྱག་ཉགས་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་དུ་འདོད་མཁན་ནི།
དབང་ཕྱག་སྟེ་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་རྒྱལ་བྱག་ཉགས་ཡང་དག་གི་
མཆན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ལེན་དང་སོའི་མཐའ་དབྱེད་ ༡༩༧
ལས། དེས་ན། རྩོགས་ཆོས་དང་མི་མཐུན་རྩོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་
ཅམ་གྱིས་ལྟོག་བྱུང་དང་། མཐུན་རྩོགས་ལ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་ཐེས་
འཁོ་དང་། རྩོག་རྩོགས་སྦྱབ་པའི་ཆད་མ་མེད་པར་བརྟེན་པར་འདོད་

པའི་གངས་གཅིག་པ་ཅན་དང་། དམ་བཅའ་ལ་ཆད་མས་གཞི་དཔ་མེད་
པ་དང་། ལུ་པོ་དེ་ལྟོ་ཡུལ་དུ་ངེས་པའི་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དང་། ཚུལ་
དུག་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཞེས་ཟེར། ཞེས་གསུངས་
སོ། །

ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དོན་གནད་གལ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག

ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ།

ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་འགོད་པ།

ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་འགོད་ཚུལ་ནི། དེགས་རྒྱན་ ༡༠༣
ལས། ལྷན་པོ་དང་ལྷན་འཛིན་ཤེས་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། རྣམ་གཞག་
མིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་བྱེད་ དཔེར་ན་རྒྱ་བ་གཉིས་
སུ་སྒྲུབ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་གསུངས། རྣམ་ངེས་དར་རྒྱུ་ལས། རྟགས་
འདི་འགའ་དམིགས་དང་། དེ་ལས་བྱེད་བྱེད་འགའ་དམིགས་དང་།
དོན་སྒྲུབ་དང་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་
༡༧༩ ལས། དང་པོ་ནི། འགའ་རྒྱ་བ་སྒྲུབ་ས་ནས་འགོག་པ་འགའ་
དམིགས་དང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་བྱེད་བྱེད་འགའ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་
ཆོག་ཡིན་ལ། དོན་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀ་སྒྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ཞེས་གསུངས།

རྟགས་དེའི་ཕྱགས་ཆོས་སྐབ་ལ།

རྟགས་དེའི་ཕྱགས་ཆོས་སྐབ་ཚུལ་ནི། རིགས་རྒྱན་ ༡༠༣ ལས། སྡོན་
པོ་ཆོས་ཅན། སྡོན་འཛིན་ཤེས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ཏེ།
སྡོན་འཛིན་ཤེས་པ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག་ཁྱོད་དམིགས་ན་སྡོན་འཛིན་
ཤེས་པ་དམིགས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པས་བྱལ། དེ་དམིགས་ན་
ཡང་ཁྱོད་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པས་བྱལ་བའི་བྱིར། འདི་
ནི་ཆོས་མཆོག་གི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་སོགས་གསུངས།

རྣམ་ངེས་དང་རྟེན་གྱི་ ༩༡༠ ལས། སྡོན་པོ་དམིགས་བྱེད་སྡོང་
བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་སྡོན་འཛིན་དམིགས་བྱེད་སྡོང་བའི་རང་
རིག་མངོན་སུམ་གཉིས་ཀ་ཆ་ཤས་སུ་ལྷན་པའི་ཆ་ཅན་རང་རིག་མངོན་
སུམ་ཆད་མ་དེས་སྡོན་པོ་དམིགས་པ་དང་སྡོན་འཛིན་དམིགས་པ་ཡ་
བྲལ་དུ་ཡོད་པ་ཞེགས་ཤིང་དུས་གཅིག་རྒྱ་དམིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
འབྱུང་བོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་
༩༡༡ དང་། སྡོན་བདུན་རྒྱན་ ༡༤༠ སོགས་ལས་ཀྱང་རང་རིག་མངོན་
སུམ་གྱིས་འབྱུང་བར་གསུངས།

རྟགས་དེའི་རྗེས་བྱུང་སྐབ་ལ།

རྟགས་དེའི་རྗེས་བྱུང་སྐབ་ཚུལ་ནི། སྡོན་བདུན་རྒྱན་ ༡༤༠ ལས། རྗེས་

བྱུང་སྐྱབ་ཚུལ་ནི། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ན་ཇས་གཞན་མ་ཡིན་
 བས་བྱུང་སྟེ། བན་ཚུན་ཐ་དད་གཅིག་དམིགས་ན་གཅིག་ཤོས་དམིགས་
 དགོས་ན་འབྲེལ་བ་འབྲུབ་བས་བྱུང་ཅིང་། ལྷན་ཅིག་གམ་དུས་མཉམ་
 ཏུ་དམིགས་དགོས་བས་དེ་སྤང་འབྲེལ་ཁེགས་བས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་
 ངེས་ཡིན་ན་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བར་བྱུང་ལ། བན་ཚུན་བདག་
 ཉིད་གཅིག་ཡིན་ན་ཇས་གཞན་ཡིན་པར་འགལ་བའི་བྱུང་རོ། །ཞེས་
 གསུངས།

རྟགས་དེའི་ཕྱོག་བྱུང་སྐྱབ་པ།

རྟགས་དེའི་ཕྱོག་བྱུང་སྐྱབ་ཚུལ་ནི། སྟེ་བདུན་རྒྱུན་ ༡༩༡ ལས། དེ་ཡང་
 ཇས་གཞན་ཡིན་ན་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པར་འགལ་བར་ཐལ།
 ཇས་གཞན་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པ་ཡོད་ན་སྤང་དུ་རུང་བ་ལས་
 དེ་འདྲ་མ་དམིགས་བའི་བྱུང་། ཞེས་གསུངས།

རྟགས་དེའི་ཆོས་ཅན་ངོས་བཟུང་ཚུལ་ལ་དབྱུང་པ།

རྟགས་དེའི་ཆོས་ཅན་ངོས་བཟུང་ཚུལ་ནི། རིགས་རྒྱུན་ ༡༠༩ ལས། རྟེ་
 སྤྲུལ་ཁས་མི་ལེན་བ་དང་། མདོ་སྟེ་བས་དེ་གཉིས་ཇས་གཅིག་ཏུ་འདོད་
 བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། སྟེ་སྤང་དབང་ཤེས་དང་དེ་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་
 གཉིས་ཇས་གཞན་མ་ཡིན་པར་སྐྱབ་མི་དགོས་བས་སྟེ་སྤང་དབང་ཤེས་

ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བ་མི་འཐད་པར་གསུངས་པ་
 དང་། མདོ་སྡེ་བས་སྟོན་པོར་སྤང་བ་དངོས་པོར་མི་འདོད་པས་དེའི་
 རོར་སྟོན་པོར་སྤང་བ་དང་། སྟོ་སྤང་དབང་ཤེས་ཇུས་གཞན་མ་ཡིན་
 པར་སྐྱབ་མི་དགོས་པས་སྟོན་པོར་སྤང་བ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བ་མི་
 འཐད་པར་གསུངས་པ་དང་། སྟོན་པོ་དང་སྟོ་སྤང་དབང་ཤེས་གཉིས་
 ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མིན་པས་སྟོ་སྤང་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན་དུ་
 བཟུང་བ་ཡང་མི་འཐད་པར་གསུངས་པ་དང་། རང་ལུགས་ཆོས་ཅན་གྱི་
 རོན་ནི་སྟོན་པོ་དང་སྟོ་འཛིན་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་ཞེས་གསལ།

གསེར་སྒྲིང་སྤང་ཆ་ ༣༣༧ ལས། གལ་ཏེ་འདི་ཙམ་ཞིག་
 གཟུང་བ་བདེན་མེད་ཀྱི་དོན་ཡིན་ན། མདོ་སྡེ་བས་གཟུང་བ་བདེན་
 མེད་དུ་འདོད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ། མདོ་སྡེ་བས་དོན་སྤང་
 དེ་དབང་པོའི་རྣམ་རིག་ལས་གཞན་དུ་མི་འདོད་ཀྱང་། རྣམ་པ་དེ་བྱེ་
 རོལ་གྱིས་གཏོད་པར་འདོད་ལ། འདིར་ནི་བག་ཆགས་ཀྱི་མཐུས་ཤེས་
 པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྟེ་བར་འདོད་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་
 སོ། །

སྟེ་བདུན་རྒྱན་ ༡༧༧ ལས། བྱེ་སྐྱས་དེ་འདྲའི་རྣམ་པ་གཞི་
 མ་གྲུབ་པ་འདོད་པ་དང་། མདོ་སྡེ་བས་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་སྟོན་འཛིན་
 མིག་ཤེས་དང་ཇུས་གཞན་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་ཟིན་པས་སྟོན་པོའི་རྣམ་
 པ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་མི་འཐད་པ་དང་། སྟོན་པོར་སྤང་བ་དང་སྟོན་
 འཛིན་མིག་ཤེས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མིན་པས་སྟོན་པོར་སྤང་བ་
 ཡང་ཆོས་ཅན་དུ་མི་འཐད་པ་དང་། བྱེ་སྐྱས་དབང་པོས་ཡུལ་འཛིན་

བར་འདོད་ཀྱི། མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་འཛིན་པ་མི་འདོད་པས་སྡོན་འཛིན་
 མིག་ཤེས་ལ་སྡོན་པོར་སྤང་བ་ཡང་ཆོས་ཅན་དུ་མི་འཐད་པ་དང་། རང་
 ལུགས། གཞུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔ་པོ་དེ་དོན་སྤྱོད་པ་དང་ནམ་རིག་པ་
 གཉིས་ཀས་མཐུན་སྤང་དུ་གྱུབ་ཅིང་། དེ་ནམས་རང་འཛིན་ཚུར་མཐོང་
 གི་དབང་ཤེས་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུབ་མ་གྱུབ་ཅོད་གཞིར་བྱས་ནས། དོན་
 སྤྱོད་པས་དེ་ནམས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྤྱོད་པར་བྱེད་ཅིང་། ནམ་རིག་པས་
 ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་དང་
 རྩམ་གཅིག་དུ་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། གཞུགས་སོགས་ལྔ་པོ་དེ་
 རང་རང་གི་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་དང་རྩམ་གཅིག་དུ་སྤྱོད་པའི་ལྷན་
 ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ལ་ཞེས་གསལ།

ནམ་ངེས་དར་རྒྱུག་ ༣༧༩ ལས། སྡོན་པོའི་ནམ་པ་ཆོས་ཅན་དུ་
 མི་བཟུང་བའི་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པ་སྡེ་བདུན་རྒྱན་དང་འབྲེལ། ཉན་
 ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀས་དབང་ཤེས་མ་འབྲུལ་པ་ལ་སྡོན་པོར་སྤང་བ་སྡོན་
 པོ་ཉིད་དུ་ཁས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་སྡོན་པོར་སྤང་བ་ཅོད་གཞིར་འཐད་པ་
 དང་། སྡོན་པོར་སྤང་བ་ཅོད་གཞིར་མི་འདོད་པ་ནི། སྡོན་པོ་སྤང་བ་དང་
 སྡོན་པོར་སྤང་བ་གཉིས་ཁྱད་པར་མ་བྱེད་པའི་གཏམ་ཡིན་པ་དང་། དེ་
 ལྟར་ན་ཡང་རྟགས་བཀོད་པའི་ཆེ་སྡོན་པོ་ཅོད་གཞིར་བཟུང་དགོས་པ་
 གསལ་ལོ། །

ལེགས་བཤད་གསེར་ཐང་ ༣༣༣ ལས། སྦྱར་བ་འདིའི་ཆོས་
 ཅན་ཀྱི་དོན་ནི། སྤང་བ་དང་དེ་སྤང་གི་སྦྱོ་གཉིས་སོ་ཞེས་གསུངས།

སྐབས་ལྔ་པའི་མཐའ་དཔྱོད་ ༣༧༩ ལས། སྡོན་པོ་དང་དེའི་

སློ་དག་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
 སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སློན་པོ་དང་སློ་འཛིན་དབང་མངོན་གཉིས་
 ཆོས་ཅན། རྩས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ཤེས་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། ཁ་ཅིག །སློན་པོ་དང་སློན་པོ་འཛིན་པའི་སློ་
 གཉིས་ཆོས་ཅན། རྩས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ཤེས་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན་སློན་པོ་འཛིན་པའི་སློ་ཡོད་ན་སློན་པོ་ཡོད་པས་
 ཁྲུབ་པར་ཐལ། སློན་པོ་དང་སློན་པོ་འཛིན་པའི་སློ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་
 དམིགས་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སློན་པོ་ཆད་མས་མ་དམིགས་
 པའི་ས་སྟོགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཞེས་སློ་འཛིན་དབང་
 མངོན་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ཡོད་ལ། སློན་པོ་འཛིན་པའི་སློ་ཡོད་ན་སློན་
 པོ་ཡོད་པས་མ་ཁྲུབ་པས་སློན་པོ་འཛིན་པའི་སློ་ཆོས་ཅན་དུ་མི་འཐད་
 པ་གསུངས།

དང་ཤེས་སྤྱི་དོན་ལས། གཞུགས་དང་གཞུགས་འཛིན་པའི་
 ཆད་མ་རྩས་གཞན་དུ་ཁྲུབ་པ་འཛིན་པའི་སློ་དེ་གཞུགས་རང་གི་མཆན་
 ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འཛིན་པའི་སློ་མིན་པ་དང་། གཞུགས་རང་གི་མཆན་
 ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འཛིན་པའི་སློ་ཡིན་ན་སློ་དོན་མཐུན་ཡིན་དགོས་པ་
 གསུངས་ལ། དེ་བཞིན་གཞུགས་དང་གཞུགས་འཛིན་ཉོག་པའང་ལྷན་
 ཅིག་དམིགས་ཤེས་མིན་པ་གསུངས།

རྩ་བཅུན་རྩ་འགྲེལ་ ༩༡༡ ལས། གཞུགས་དང་གཞུགས་
 འཛིན་དབང་མངོན་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ཤེས་སུ་གསུངས་ཡོད།

རྟགས་དེའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ངོས་བཟུང་ཚུལ་ལ་དབྱེད་བ།

རྟགས་དེའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ངོས་བཟུང་ཚུལ་ནི། རིགས་རྒྱུན་ ༡༠༣ ལས། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་ནི་རྣམ་གཞན་བཀག་པ་ཙམ་ཡིན་ནི་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཡང་དེ་ནི་ད་ ༡༠༣ ལས། ཁ་ཅིག་ལྷག་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྡོན་པོ་དང་སྡོ་སྦྲང་དབང་ཤེས་གཉིས་རྣམ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཟེར་བའང་མི་འཐད་དེ། བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་དང་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བྱམ་པར་སྦྲང་བ་ཆོས་ཅན། རྣམ་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷག་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ལ་རྣམ་གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་ཤིང་དེ་དགོས་ན་བྱམ་པ་དང་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བྱམ་པར་སྦྲང་བ་གཉིས་རྣམ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་གསུངས་སོ། །

རྩེ་བཙུན་རྣམ་འགྲེལ་ ༤༡༡ ལས། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ལ་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གང་ལ་བསྟོས་ཏེ་བྱུབ་བདེ་རྣམ་གཅིག་ཡིན་དགོས་པ་གསུངས་ཡོང།

ལེགས་བཤད་གསེར་ཐེང་ ༣༣༣ ལས། དམ་བཅའི་དོན་ནི་དེ་གཉིས་རྣམ་ཐ་དད་དུ་མེད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རྣམ་རྟུན་པ་ལྟར་ན་ཐ་དད་བཀག་ཙམ་ཡིན་གྱི། རྣམ་བདེན་པ་ལྟར་ན་རྣམ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པར་འདོད་དེ་ཞེས་གསུངས།

སྡེ་བདུན་རྒྱུན་ལས། རྣམ་བདེན་རྟུན་སོ་སོ་ནས་འབྲེད་པ་མི་

འཐད་ཅིང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་ཇུས་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་བ་དང་། ཇུས་གཞན་མ་ཡིན་པར་སྐྱབ་བ་གཉིས་ཀ་གང་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་བ་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ ༡༥ ལས། ད་ནི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་གཞན་དག་ན་རེ། རྣམ་བཤེན་པ་ལྟར་ན་ཇུས་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་བ་ཡིན་ལ། རྣམ་རྟུན་པ་ལྟར་ན་ཇུས་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཅེས་ཏུ་སྐྱབ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རྣམ་བ་ཆོས་ཅན་ཏུ་འཛིན་ན་བཤེན་ཡང་། རྣམ་བ་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་ལ་གོང་ཏུ་སྦྱོན་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །དེས་ན་སྟོན་པོ་སོགས་ནི་སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་དང་ཇུས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་རྣམ་བཤེན་རྟུན་གཉིས་ཀ་མཐུན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་ཅན་ཏུ་ཡང་སྟོ་སོགས་ཉིད་གཟུང་བྱ་ཡིན་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཇུས་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་བ་དང་ཇུས་གཞན་མ་ཡིན་པར་སྐྱབ་བ་གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་བ་མེད་ལ། གང་ཏུ་བསྐྱབས་ཀྱང་འདོད་པའི་དོན་འབྱུང་བ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་དེ། དེ་གཉིས་གང་ཡིན་ཀྱང་ཕྱི་དོན་ཡིན་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

མཁས་གྲུབ་རྟེན་ཆེན་ ༣༠༥ ལས། དེས་ན་ཇུས་དབག་དེ་ལ་དེ་གཉིས་ཇུས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་འཛིན་སྐྱངས་ཡོད་ན། ཇུས་དབག་དེའི་རྒྱ་ལ་གོ་མས་པར་བྱས་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལའང་འཛིན་སྐྱངས་དེ་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ། སྦྱོར་ལམ་ལ་རྟོགས་པའི་འཛིན་སྐྱངས་ཡོད་ཀྱང་མཐོང་ལམ་ལ་ཡོད་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། ། ཞེས་ཇུས་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་ཀྱང་རྟགས་ཅན་ཇུས་དབག་གིས་དེ་གཉིས་ཇུས་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པ་ལྟར་དེ་གོ་མས་པར་བྱས་པའི་རྣལ་འབྱོར་

མངོན་སུམ་གྱི་མཉམ་བཞག་གི་འཛིན་སྐྱབས་ལ་དེ་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ།
སྒྲིང་ལམ་ལ་རྟོག་པའི་འཛིན་སྐྱབས་ཡོད་ཀྱང་མཐོང་ལམ་ལ་ཡོད་མི་
དགོས་པ་གསུངས་སོ། །

ལྷན་སྐྱབ་བྱ་མཐའི་ཆོག་ཟིན་ ༡༠༩ ཏུ། རུམ་པའི་དོན་སྒྲི་
རྣམས་སུ་མ་གྲུབ་པས། རུམ་འཛིན་རྟོག་པ་དང་རུམ་པའི་དོན་སྒྲི་གཉིས་
རྣམས་གཞན་གྱིས་སྒྲིང་པར་སྐྱབ་པ་ན་དེ་གཉིས་རྣམས་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་མི་
དགོས་པ། སྒྲིན་པོ་དང་སྒྲིན་འཛིན་ཤེས་པ་གཉིས་རྣམས་གཞན་མ་ཡིན་
པར་སྐྱབ་ནའང་། རྣམས་གཅིག་དང་ཐ་དང་དངོས་འགལ་ཡིན་པས། རྣམས་
གཞན་མ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པས་རྣམས་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པ་དང་། རྣམ་རིག་
པའི་ལྷགས་ལ་བདེན་མེད་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མེད་འགག་
ཡིན་དགོས་པ་སེམས་ཅམ་པའི་རང་གཞུང་དུ་མི་སྒྲིང་བ་དང་། རྗེ་
ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསུངས་ཚུལ་མི་སྒྲིང་ཞེས་སོགས་
གསལ་ལོ། །

རིགས་རྒྱན་ ༡༡༠ ལས། རྣམ་བདེན་རྒྱན་གཉིས་ཀ་དེ་གཉིས་
རྣམས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པར་འདྲ་ལ། རྣམ་བདེན་པའི་ལྷགས་ལ་ཡང་ལྷག་
ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ན་རྣམས་གཅིག་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་མ་གྲུབ་ན། རུམ་འཛིན་རྟོག་པ་དང་རུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་རུམ་
པ་སྒྲིང་བ་ཆོས་ཅན། རྣམས་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷག་ཅིག་དམིགས་
ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པ་ཁས་སོ་ཞེས་རྣམ་བདེན་པའི་ལྷགས་
ལ་འང་སྒྲིན་པོ་དང་སྒྲིན་འཛིན་ཤེས་པ་གཉིས་རྣམས་གཞན་གྱིས་སྒྲིང་
པར་བསྐྱབ་ན་དེ་གཉིས་རྣམས་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་མི་དགོས་པར་གསུངས་

སོ། །

རྣམ་ངེས་དང་རྟེན་གྱི་ ༡༠༡ ལས། སྤྱོད་པོ་དེ་སྤྱོད་སྤང་དབང་ཤེས་
དང་རྣམ་ཐ་དད་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་གྱི་མེད་པར་དགག་པ་སྦྱབ་པ་
ཡིན་གྱི། མ་ཡིན་དགག་དང་རྣམ་གཅིག་པ་སོགས་དངོས་ཀྱི་བསྦྱབ་
བྱར་འཛིན་པ་མིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞུང་དེ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་
པ་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །

རྟགས་དེའི་གཏན་ཆིགས་ངོས་བཟུང་ཚུལ་ལ་དབྱུང་བ།

རྟགས་དེའི་གཏན་ཆིགས་ངོས་བཟུང་ཚུལ་ལ་དབྱུང་བ་ནི།
རིགས་རྒྱན་ ༡༠༣ ལས། ལྷན་ཅིག་པ་ནི་དུས་གཅིག་པ། དམིགས་
པ་ནི་རྟོགས་པ། རེས་པ་ནི་བྱུང་བའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ ༡༠༣
ལས། སྤྱོད་པོ་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་འཛིན་ཤེས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་
ངེས་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་འཛིན་ཤེས་པ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག་ཁྱོད་དམིགས་
ན་སྤྱོད་འཛིན་ཤེས་པ་དམིགས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སྦྱེས་པས་བྱུང་། དེ་
དམིགས་ན་ཡང་ཁྱོད་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་སྦྱེས་པས་བྱུང་
བའི་བྱུང་། འདི་ནི་ཆོས་མཆོག་གི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་
གསུངས།

སྤྱི་བདུན་རྒྱན་ ༡༡༤ ལས། དེ་བས་ན་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པར་
ངེས་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་ཅེས་པ་ནི་སྐབས་འདིར་ཡུལ་
དུས་གཅིག་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དམིགས་པ་ནི་ཆད་མས་དམིགས་པ་

དང་། ངེས་པ་ནི་བྱུང་བའི་དོན་ཡིན་པས། གཅིག་ཚད་མས་དམིགས་
 བའི་དུས་དེའི་ཆེ་ཡང་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཚད་མས་དམིགས་པས་བྱུང་ལ།
 ཅིག་ཤོས་ཚད་མས་དམིགས་པའི་དུས་དེའི་ཆེ་ཡང་གཅིག་ཚད་མས་
 དམིགས་པས་བྱུང་། ངེས་པར་ཤེས་བར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། སྔོན་པོ་སྔོན་
 འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མས་ནམ་དམིགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྔོན་
 འཛིན་མངོན་སུམ་ཡང་རང་སྟོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མས་
 དམིགས་པས་བྱུང་ལ། སྔོན་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་རང་རིག་མངོན་
 སུམ་ཚད་མས་དམིགས་པའི་ཆེ་སྔོན་པོ་ཡང་སྔོན་འཛིན་མངོན་སུམ་
 ཚད་མས་དམིགས་པས་བྱུང་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་གསུངས།

ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༡༥༡ དང་། རིགས་རྒྱན་ ༡༠༧ སོགས་
 ལས། གཅིག་དམིགས་ན་གཅིག་ཤོས་ཀྱང་དམིགས་པས་བྱུང་བ་བྱུང་
 བའི་དོན་མིན་པར་གསུངས།

ལེགས་བབད་གསེར་སྒྲེང་ ༣༣༧ ལས། རྟགས་ཀྱི་དོན་
 གི། དེ་གཉིས་དུས་གཅིག་པས་ན་ལྷན་ཅིག ། དམིགས་པ་ནི་རྟོགས་པ།
 ངེས་པ་ནི་གཅིག་རྟོགས་པ་ལ་ཅིག་ཤོས་རྟོགས་པས་བྱུང་བའོ། ། ཞེས་
 གསུངས།

ནམ་ངེས་དར་རྟེན་ ༡༧༩ ལས། ལྷན་གཅིག་པ་ནི་དུས་གཅིག་
 པ་དང་། དམིགས་པ་ནི་རྟོགས་པ་དང་། ངེས་པ་ནི་སྔོན་པོ་རྟོགས་ན་སྔོ་
 འཛིན་རྟོགས་པ་དང་བྱུང་བའི་ཐུས་གཅིག་ལ། སྔོ་འཛིན་རྟོགས་ན་སྔོན་
 པོ་རྟོགས་པ་དང་བྱུང་བའི་ཐུས་གཅིག་ཏུ་སྦྱེས་པ་ངེས་པར་དེའི་རིགས་
 ལ་གནས་པས་བྱུང་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༣༥༩ ལས། དེས་ན་སྟོན་པོ་
དམིགས་པའི་ཆེ། སྟོ་འཛིན་དམིགས་བྱེད་གྲུབ་བདེ་ཇམ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་
པར་ངེས་པས་བྱབ་པ་དང་། སྟོ་འཛིན་དམིགས་པའི་ཆེ་སྟོ་དེ་ལ་སྟོ་
འཛིན་བྱབ་མཉམ་གྲུབ་བདེ་ཇམ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ངེས་པས་བྱབ་
པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉལ་སྟོན་དཀའ་འགྲེལ་ ༤༥ ལས། དེའི་དོན་གཞི་ལ་བཀའ་
ན་སྟོན་པོ་དང་སྟོ་འཛིན་མངོན་སུམ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་
ཡིན་ཏེ། སྟོན་པོ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་དང་། སྟོན་འཛིན་མངོན་སུམ་
དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་གཉིས་གྲུབ་བདེ་ཇམ་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར།
ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྟ་ནག་རྣམ་འགྲེལ་ ༣༣༧ ལས། སྟོན་པོ་དང་སྟོ་འཛིན་དབང་
མངོན་གཉིས་དུས་མཉམ་པམ་ཚུན་ཐ་དད་པ་གང་ཞིག་སྟོན་པོ་ཡོད་ན་
སྟོ་འཛིན་དབང་མངོན་ཡོད་དགོས། དེ་ཡོད་ན་སྟོན་པོ་ཡོད་དགོས་པ་
དེ། སྟོན་པོ་དང་སྟོ་འཛིན་དབང་མངོན་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་
ཡིན་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། འདི་ནི་གོང་དུ་སྟེ་བདུན་
རྒྱུ་ལས་ཇེས་བྱས་སྟེ་ཚུལ་གསུངས་པ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན།

པཌ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་ ༣༤༦ ལས།
སྟོན་པོ་དང་སྟོ་འཛིན་དབང་མངོན་པམ་ཚུན་ཐ་དད། སྟོན་པོ་དམིགས་
བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་དང་སྟོ་འཛིན་དབང་མངོན་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་
གཉིས་འབྲལ་མི་རུང་དུ་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་དེ། སྟོན་པོ་དང་སྟོ་འཛིན་
དབང་མངོན་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་

ནོ། ཞེས་གསུངས།

རྗེ་བཙུན་རྣམ་འགྲེལ་ ༩༡༡ ལས། དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་
དམིགས་ངེས་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གང་ལ་སྟོས་
ཀྱང་གྲུབ་བདེ་ཇུས་གཅིག་ཡིན་དགོས་པར་གསལ་ལ། འོན་ཀྱང་དེ་
གཞུགས་དང་གཞུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གཉིས་ལ་སྐྱེར་བྱུང་གོ་
རྒྱ་ཡིན་མིན་དཔྱད་དགོས་ལ།

ཆད་མ་རིགས་རྒྱན་ ༡༠༣ ལས། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་དང་།
བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྦྱང་བ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་
ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

རྗེ་བཙུན་རྒྱན་ ༡༡༤ ལས། གཞུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔ་པོ་རང་
རང་གི་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་དང་ཇུས་གཅིག་ཏུ་སྦྱབ་པས་ལྷན་ཅིག་
དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས།

རིགས་རྒྱན་ལས། སྟོན་པོ་དང་སྟོ་སྦྱང་དབང་ཤེས་ལྷན་ཅིག་
དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ ༡༠༩ ལས། སྟོན་པོ་
དང་སྟོ་སྦྱང་དབང་ཤེས་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་
ཇུས་གཞན་མ་ཡིན་པར་སྦྱབ་པའང་མི་འཐད་དེ། དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་
དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། སྟོན་འཛིན་ཡིད་
ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། སྟོ་སྦྱང་དབང་ཤེས་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་
ཉིད་དུ་སྐྱེས་པར་ཐལ། སྟོན་པོ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། བྱུང་བ་ཁས། ཞེས་
གསུངས་སོ། །

མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་ ༣༤༩ ལས། གཏན་ཆོག་སྤོངས་

ཀྱི་དོན་ནི། སྔོན་པོ་དམིགས་ན་སྔོ་འཛིན་དམིགས་པ་དང་། སྔོ་འཛིན་
 དམིགས་ན། སྔོན་པོ་དམིགས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོ་འཛིན་གྱིས་སྔོན་
 པོ་དམིགས་ཀྱང་དེ་དམིགས་པའི་རང་རིག་གིས། སྔོན་པོ་མ་དམིགས་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྔོན་པོ་དམིགས་ན། སྔོ་འཛིན་དམིགས་པའི་
 བདག་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཅིག་ཤོས་ལའང་སྐྱར་ཏེ། དུལ་གཞན་
 གཉིས་གྲུབ་པ་དེ་ཐུས་གཅིག་པས། དུལ་གཉིས་པོ་དོན་གཞན་འགོག་
 པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྔ་མ་ཁ་ཅིག་སེམས་ཙམ་འགོག་པ་ན།
 དུག་གི་གཅིག་སྐྱར་པའི་རིགས་པས་ཕྱི་རོལ་བདེན་པ་འགོག་ཀྱས་
 ཀྱི་ཕྱི་རོལ་ཙམ་འགོག་མི་ཀྱས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་དུས་ཆ་ལ་བརྟགས་པའི་
 འགལ་པའི་ཆོས་དུ་མ་འདུས་པས་ཤེས་པ་ཙམ་ཡང་འགོག་ཀྱས་པར་
 འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་མཚུངས་ཏེ། དབང་
 ཤེས་ལ། དུལ་རགས་པ་ཆ་དང་བཅས་པ་སྤང་བས་བྱུང་བས། ཤེས་
 པ་སྤྱོད་པའི་རང་རིག་ལ་གཉིས་སྤང་བྱུང་བས་ཤེས་པ་ཆ་བཅས་སུ་
 སྤང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གར་ལ་སོགས་པ་ལ་སྐྱེས་བྱ་དུ་མས་
 ཐུན་མོང་དུ་བལྟ་བ་ལ། ལྷ་སྐྱེན་གྱི་མིག་ཤེས་གྱིས་དམིགས་ཆོད་ཀྱི་
 ཤེས་བྱ་གར་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་པའི་ལྷ་སྐྱེན་མིག་ཤེས་དམིགས་
 པའི་བདག་ཉིད་འགའ་ཡང་མེད་པས། དེས་མ་ངེས་པ་མེད་དོ། །ལྷ་སྐྱེན་
 གྱིས་སྔོ་འཛིན་དང་དེ་ཡིས་དམིགས་ཆོད་ཀྱི་སྔོན་པོ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་
 དམིགས་ངེས་སུ་གྲུབ་བཞིན་གྱིས་སྔོན་པོ་དང་། སྔོར་སྤང་ཤེས་པ་ལྷན་
 ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་གྲུབ་པ་ལ་གཞོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། ཞེས་
 ལྷས་ཀྱིན་གྱི་སྔོ་འཛིན་དང་དེས་དམིགས་ཆོད་ཀྱི་སྔོན་པོ་གཉིས་ལྷན་

ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

རྟགས་དཔེ་མཐུན་དཔེ་ངོས་བརྒྱུད་ཚུལ་ལ་དབྱེད་པ།

རྟགས་དཔེ་མཐུན་དཔེ་ངོས་བརྒྱུད་ཚུལ་ལ་དབྱེད་པ་ནི། རིགས་
 རྒྱུན་ ༡༠༣ ལས། དཔེར་ན་རྒྱ་བ་གཉིས་སུ་སྤང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་
 བཤོད།

ནམ་ངེས་དར་རྒྱུག་ ༣༡༠ ལས། ཁ་ཅིག་མཐུན་དཔེ་གཞུང་དུ་
 གསུངས་པ་སོར་བཞག་བྱས་ནས་དབང་ཤེས་འབྱུང་བ་ལ་སྤང་བའི་རྒྱ་
 བ་གཉིས་དཔེར་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྟགས་མཐོང་བ་
 ཅམ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་གཉིས་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་།
 འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

སྡེ་བདུན་རྒྱུན་ ༡༡༤ ལས། གཞན་དག་ལྷན་ཅིག་དམིགས་
 ཞེས་པའི་དམིགས་པ་ཆད་མས་དམིགས་པ་ལ་བྱས་ནས། ལྷན་ཅིག་
 དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་མཐུན་དཔེར། རྒྱ་གཉིས་དང་རྒྱ་གཉིས་
 སྤང་བའི་དབང་ཤེས་འབྱུང་བ་བཞིན་ཞེས་འགོད་པ་ནི་བླན་པ་རྣལ་དུ་
 མ་བཞག་པ་སྟེ། རྒྱ་གཉིས་ཆད་མས་དམིགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
 ཞེས་སོགས་གསུངས།

ནམ་ངེས་དར་རྒྱུག་ ༣༡༡ ལས། དཔེར་ན་དབང་ཤེས་འབྱུང་བ་
 ལ་རྒྱ་བ་གཉིས་སུ་སྤང་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དཔེར་བཤོད།

སྡེ་བདུན་རྒྱུན་ ༡༢༢ ལས། དཔེར་ན་སྤྲོ་དང་མཉན་བྱ་བཞིན་

ཞེས་བཀོད་ཡོད། འདི་ལ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་མིན་དབྱད་
དགོས།

ལེགས་བཤད་གསེར་སྒྲུང་ ༣༣༣ ལས། བདེ་བ་དང་དེ་མེད་
བའི་རིག་པ་བཞིན། ཞེས་བཀོད།

སེམས་དང་སེམས་བྱང་ཆས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་དབྱད་པ།

སེམས་དང་དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་བྱང་རྣམས་ཆས་གཅིག་དང་
ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ནམ་མིན། དེ་རྣམས་ཆས་གཅིག་གམ་
ཐ་དད་ཞེ་ན། ལྷེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་སྤྲུལ་སེལ་ ༡༩༡ ལས། འོ་ན་གཙོ་བོ་
སེམས་དང་དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་བྱང་རྣམས་ཆས་གཅིག་
ཡིན་པ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོ་སེམས་དང་དེའི་འཁོར་གྱི་སེམས་
བྱང་རྣམས་ཆས་ཐ་དད་ཡིན་ན་བདག་གཅིག་འབྲེལ་མེད་ཅིང་། དུས་
མཉམ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དེ་བྱུང་འབྲེལ་མེད་པས་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་
དུ་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན། རྟེན་དང་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་
འདོད་ན། གཙོ་བོ་དང་འཁོར་གྱི་རྣམ་གཞག་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་འགྱུར་
རོ། །གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཙན། རྒྱུད་གཅིག་ལ་རྟོག་པ་རིགས་
མཐུན་ཆས་ཐ་དད་དུ་མ་ཅིག་ཙར་འབྱུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། གཙོ་བོ་ཡིད་
ཤེས་རྟོག་པ་དང་དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་བྱང་རྟོག་པ་རྣམས་
ཆས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་སེམས་དང་དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་
བའི་སེམས་བྱང་རྣམས་ཆས་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལྟར་མིན་ན། དེ་དག་

ཉེན་དང་བཉེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། རྒྱུད་གཅིག་ཉོག་པ་རིགས་
 རྣམས་ཐ་དང་བ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་གསུངས་
 སོ། ། །དེ་བཞིན་དུ། སེམས་དང་སེམས་བྱང་ཐུག་གཅིག་དུ་འདོད་པའི་
 མཁས་པ་དང་ལུང་མང་ངོ་། །

མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མངོན་པའི་རྒྱན་ ༤༡ ལས་ནི། དེ་དག་
 ལ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བསྟུ་བ་ལས། དག་སྒྲིང་དང་བྲམ་ཟེ་ལ་
 ལ་མིང་ལས་སེམས་ཙམ་ཞིག་རྣམས་སུ་འདོད་ལ་སེམས་ལས་བྱང་བའི་
 ཆོས་རྣམས་ནི་མི་འདོད་པ་གང་ཟག་ཡོད་པ་དེ་ཡང་མི་འཐད་དོ། ། ཅིའི་
 ཕྱིར་ཞེ་ན། ལྷ་ཉིད་འཐད་པ་མིན་ཕྱིར་དང་། །དེ་ཡི་གནས་སྐབས་སྒྲིན་
 ཕྱིར་དང་། །བྱེད་རྒྱ་བྱེད་གཞི་ཕྱིར་དང་། །ལུང་དང་འགལ་བར་
 འགྱུར་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་སྒྲིན་བཛོད་པར་མཛད་དེ། དེའི་དོན་ནི་ཆོར་བ་
 ལ་སོགས་པ་སེམས་ལས་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་ན་ལུང་པོ་ལྟར་གསུངས་པ་
 མི་འཐད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་ཆོར་བ་
 ལ་སོགས་པའི་ལུང་པོར་བཏགས་པར་འདོད་ན་འང་སེམས་དང་ཆོར་བ་
 ལ་སོགས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་བྱེད་པ་ཐ་དང་ཡོད་ན་དངོས་པོ་ཐ་དང་
 དུ་ཐལ་བ་དང་། ཐ་དང་མེད་ན་གནས་སྐབས་དང་གནས་སྐབས་ཙན་
 ཀྱི་དབྱེ་བ་ཉིད་མི་འཐད་པའི་སྒྲིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་སེམས་
 བྱང་དེ་དག་ལྷལ་དང་དབང་པོ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་
 རྒྱུ་ལ་བྱེད་གཞི་ཕྱིར་བ་ལ་འབྲས་བུ་ལ་བྱེད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་
 དང་། མདོ་ལས་གྱུང་། སེམས་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཆོར་བ་དང་
 འདུ་ཞེས་དང་སེམས་པ་དང་རིག་པ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་

ལ་སོགས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱས་
 བའི་སེམས་མི་འགྲོལ་ལོ། །གཉི་ཟུག་གིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་
 བྱས་པའི་རིག་པ་མི་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་དང་། སེམས་ནི་འདོད་ཆགས་
 ཀྱིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་དོ། །དད་པས་རྣམ་པར་བྱང་བར་
 བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའི་ལུང་དང་འགལ་བའི་
 ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་། རྒྱུན་འདི་དག་གྲང་
 བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སེམས་དང་སེམས་བྱང་ཆས་གཅིག་ཏུ་འདོད་ན་
 མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱ་མི་སྤྲོད་པར་འགྱུར་རྟེ། སེམས་དང་སེམས་བྱང་
 དག་དེར་བཤད་པ་ན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་དག་སྔ་
 ཕྱི་བ་དག་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་གྱི་དུས་མཉམ་པ་གཅིག་ཡིན་པས་
 མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་དག་ནི་དུས་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་མཚུངས་ལྡན་མ་
 ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་སེམས་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་དགོ་བ་དང་ཁོང་
 ཁྱོ་ལ་སོགས་པའི་མི་དགོ་བ་དང་གཅིག་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་སེམས་དེ་དག་
 རོ་སོ་ཉིད་ཀྱིས་དགོ་མི་དགོར་འགྱུར་རྟེ། རོ་སོ་ཉིད་ཀྱི་དགོ་མི་དགོ་དེ་
 དག་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་འང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་
 དགོ་མི་དགོ་མི་སྤྲོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་ཆོར་བ་ལ་
 སོགས་པ་སེམས་ལས་བྱང་བ་ཉིད་དུ་འང་མི་འགྱུར་རྟེ། དེ་དང་གཅིག་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་འབྲས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་སེར་སྐྱ་བའི་
 ལུགས་ཡིན་ནོ། །སེམས་སྔ་མ་ལས་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་མ་བྱང་
 བས་ཞེས་བྱ་བ་འང་རིགས་པ་མ་ཡིན་རྟེ། དེ་དག་མཚུངས་ལྡན་ལྡས་
 མཚུངས་པར་གནས་པ་ལས་སྔ་ཕྱི་བ་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་

སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ནི་ཐ་དད་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་
 གསུངས་ཤིང་། ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེ་གསེར་གྱི་སྒྲེང་བ་ ༡༥༡
 ལས། དེ་ལྟར་ན་ཚོད་ལན་འདི་གཉིས་ཀས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་
 ཇུས་ཐ་དད་པར་འདོད་པ་སྒྲུང་ཞིང་། རོགས་མེད་སྐྱམ་མཆེད་ལ་སོགས་
 བ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་དུ་མས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཀྲལ་ལོ། །
 ཚུལ་འདི་ལ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་མོད་ཡི་གེ་མངས་
 བས་འཛིགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། སྡེ་བདུན་ཡིད་གྱི་
 སྤྱན་སེལ་ ༡༩༢ ལས། འོ་ན། སློབ་དཔོན་རོགས་མེད་ཀྱིས། ལྷ་ཉིད་
 འཐད་པ་མེད་ཕྱིར་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སློ་ནས་སེམས་སེམས་བྱུང་
 ཇུས་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་ཕྱང་པོ་ལྷའི་གྲངས་དེས་མི་འཐད་པར་ཐལ།
 རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དང་ཆོར་བའི་ཕྱང་པོ་སོགས་ཇུས་གཅིག་ཡིན་
 བའི་ཕྱིར། ཅེས་སོགས་གནོད་བྱེད་མང་དུ་གསུངས་པ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་
 བྱི་ཇུས་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཡིན་ན་རང་
 ཉིད་ལ་དེ་མ་ཐག་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་གཞུགས་སོགས་
 དང་རྣམ་ཤེས་ཇུས་གཅིག་གཤ། ཐ་དད། ཐ་དད་ན། ཕྱི་དོན་གྲུབ་པར་
 ཐལ་ལོ། །གཅིག་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཕྱང་པོ་ལྷའི་གྲངས་དེས་མི་
 འཐད་པར་ཐལ། གཞུགས་ཕྱང་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཇུས་གཅིག་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན་འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་པ་ཉིད་དུ་
 འགྱུར་རོ། །དེས་ན་འཕགས་པ་རོགས་མེད་སྐྱམ་མཆེད་དང་། རིགས་
 བའི་དབང་ཕྱག་རྣམ་གཉིས་སོགས་པལ་ཆེ་བ་གཙོ་བོ་སེམས་དང་དེའི་
 འཁོར་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཇུས་གཅིག་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་

འདི་དག་ལ་བརྟེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏུ་མང་ཡང་རེ་ཞིག་བཞག་གོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །

སེམས་ཅམ་རྣམ་བཤེན་རྩལ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་འཛིག་ཚུལ།

སེམས་ཅམ་རྣམ་བཤེན་རྩལ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་འཛིག་པའི་
ཚུལ་ནི། རྣམ་ངེས་དར་རྟེན་ ༡༩༩ ལས། སེམས་ཅམ་རྣམ་བཤེན་པ་
རྣམས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྤང་བའི་ཆ་ལ་བསྐྱད་
པ་ཞུགས་ཀྱང་། རགས་པ་སྤང་བའི་ཆ་ལ་མ་རིག་པའི་བསྐྱད་པ་ཅུང་
ཟད་མ་ཞུགས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཅམ་རྣམ་རྩལ་པ་རྣམས་
ནི་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མ་ནི་རང་གི་སྤྱང་བྱ་དང་། ཡུལ་ཡུལ་
ཅན་གཉིས་སུ་སྤང་བ་ལྷན་ཅིང་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པའི་ཚུལ་དུ་རིག་པ་
ཡིན་པས་དེའི་འཛིན་སྐྱངས་ལ་མ་རིག་པའི་བསྐྱད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་
ཞུགས་པས། དེ་མ་གཏོགས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་ལ་མ་རིག་པའི་
བསྐྱད་པ་མ་ཞུགས་པའི་ཤེས་པ་མེད་པར་བཞེད་དོ། །ཞེས་དང་། ཡང་
དེ་ནི་ད་ ༡༩༩ ལས། ལུགས་རྣམ་པར་དག་པ་འདི་ནི། སྤྱི་སྤྱོད་གསུམ་
དང་རྒྱུད་སྤྱི་བཞི་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་མཐའ་དག་ལུགས་སུ་
རྒྱུད་ཅིང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱ་གཅིག་པ་ལྟར་བཅེ་བས་ཀྱལ་
ནས་བསྐྱངས་ནས་རྣམ་གྲོལ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་
འདོན་པའི་སློན་སྒྲིག་། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་པའི་སློན་
ལམ་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་སེམས་དབང་ཆེན་པོ་སྤྱིང་ཇེ་དང་སློན་ལམ་

གྱི་དབང་གིས་སྤྱི་བོད་པ་སྣ་ཚོ་གས་པ་བཟུང་ནས་སེམས་ཙམ་སྤྱིད་
བའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་སྒྲོལ་བར་བྱེད་པ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་མཐུན་
པ་སྒྲོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྱ་ནས། ལེགས་པར་
གསུངས་པའི་ཐོགས་ཙམ་བོད་པ་སྤྱེ། རྒྱས་པར་གཞན་དུ་ཤེས་པར་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

རྣམ་བཤེན་རྩོད་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་རྣམ་པ་རྩས་སུ་འདོད་མི་འདོད་
གྱིས་འཛིག་པ་གཞུང་དག་ལས་བྱུང་། རྣམ་བཤེན་རྩོད་གཉིས་ཀས་
སྒྲོན་པོ་སྤྱི་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་མཐུན་ལ། སྒྲོན་པོ་ཤེས་པ་མ་
ཡིན་པར་འདོད་པ་ཡང་མཐུན་ནོ། །འོ་ན་དེ་གཉིས་གྱི་ཁྱད་པར་གང་
ཞེ་ན། དེའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྣམ་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་མིན་གྱི་རགས་
པའི་རྣམ་པ་སྤྱ་བུ་ལ་གོ་དགོས། དེ་ལྟར་རྣམ་རྩོད་པས་སྒྲོན་པོ་སྤྱི་དོན་
མ་ཟད་རགས་པ་ཙམ་དུ་ཡང་མི་འདོད་པར་སྒྲོན་པོ་རགས་པ་རྟོག་
བཟགས་ཙམ་ལས་རྩས་སུ་མེད་པར་འདོད། རྣམ་བཤེན་པ་བས། སྒྲོན་
པོ་རགས་པར་གྲུབ་ན་སྤྱི་དོན་དུ་གྲུབ་མི་དགོས་པས་སྒྲོན་པོ་རགས་
པར་རྩས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་དོ། །དེ་ནི་ཡུལ་གྱི་ཆ་ནས་ཡིན་ལ། ཡུལ་
ཙམ་སྒྲོན་པའི་རྩོད་གྱི་ཆ་ནས་བཤད་ན། རྣམ་བཤེན་རྩོད་གཉིས་སྒྲོན་
པའི་རིག་ཤེས་དེ་ལ་སྒྲོན་པོ་སྤྱི་དོན་དུ་སྤྱང་བའི་ཆ་ནས་འབྲུལ་བར་
འདོད་པ་འདྲ་ལ། སྒྲོན་པོ་ཤེས་པའི་རྩས་སུ་སྤྱང་བའི་ཆ་ནས་མ་འབྲུལ་
བར་འདོད་པ་ཡང་འདྲ་འོ། །འོ་ན་གང་མི་འདྲ་ཞེ་ན། སྒྲོན་པའི་རིག་
ཤེས་ལ་སྒྲོན་པོ་རགས་པར་སྤྱང་བའི་ཆ་ལ་འབྲུལ་མ་འབྲུལ་གྱི་ཆ་ནས་
འདོད་པ་མི་འདྲ་སྟེ། རྣམ་བཤེན་པས་རགས་པ་སྤྱང་བའི་ཆ་ལ་མ་རིག་

བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་བསྐྱད་པ་དང་མ་འབྱུང་བར་འདོད་ལ། རྣམ་རྩལ་
བས་སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་སྟོན་པོ་རགས་པ་སྐྱང་བའི་ཆ་ལ་མ་རིག་
བས་བསྐྱད་པ་ཞུགས་པ་དང་འབྱུང་བར་འདོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞུང་
རྣམས་སུ་རྣམ་པ་ཇས་བྱུ་བ་ཏུ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་ཞེས་པ་དེ་རྣམ་
པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་ལ་མི་བྱ་ཡི་རགས་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་ལ་བྱའོ། །

ཡང་གཞུང་རྣམས་སུ་རྣམ་བཤེན་རྩལ་གཉིས་ཀྱིས་ལྷན་ཅིག་
དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས། སྟོན་འཛིན་དང་དེ་ཡི་སྐྱང་བ་གཉིས་
ཇས་གཅིག་ཏུ་བྱུ་བ་བར་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པའི་ཆ་ནས་རྣམ་
བཤེན་རྩལ་གྱི་བྱང་པར་འཛིག་པ་གསུངས་པའི་དོན་ནི། སྟོན་པོ་དང་
སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཇས་གཞན་གྱིས་སྟོང་སྟེ། ལྷན་ཅིག་
དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་ངེས་དེ་གཉིས་ཇས་
གཞན་གྱིས་སྟོང་ཙམ་ཏུ་སྐྱུ་བ་པ་ལས་ཇས་གཅིག་ཏུ་མི་སྐྱུ་བ་བར་འདོད་
པ་མཐུན་ལ། དེ་བཞིན་སྟོན་པོ་དང་སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་གཉིས་ཆོས་
ཅན། ཇས་གཅིག་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་པའི་རྟགས་ངེས། དེ་གཉིས་ཇས་གཅིག་ཏུ་སྐྱུ་བ་བའང་འདོད་པ་
མཆུངས་སོ། །

འོན་གཞུང་ལས་གསུངས་པ་དེའི་དོན་གང་ཞེ་ན། ལྷན་ཅིག་
དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཐམས་ཅད་ལ་མིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་བྱུ་བ་པ་
གཅིག་གི་སྟོང་ནས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། སྟོན་འཛིན་
མིག་ཤེས་དང་དེ་ལ་སྐྱང་བའི་སྟོན་པོ་རགས་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཇས་
གཅིག་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་

རྟགས་འདི་ཡི་སྟེང་ནས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་བཤེན་པས་རྟགས་དེས་
 སྟོན་འཛིན་དང་དེ་སྟངས་གི་རྟགས་པ་གཉིས་ཇུས་གཅིག་ཏུ་སྦྱབ་པའི་
 རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་ཅིང་། རྣམ་རྒྱུན་པ་ནི་སྟངས་ཀྱི་རྟགས་དེ་རྟགས་
 ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཇུས་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོན་
 བོ་རྟགས་པ་ནི་རྟགས་རྟགས་ཅམ་ལས་མ་སྦྱབ་ལ། གཤམ་ཏེ་དེ་ཇུས་སྦྱ་
 སྦྱབ་ན་སྤྱི་རོལ་དོན་དུ་སྦྱབ་དགོས་པར་འདོད་དོ། །དེ་སྟངས་སྟོན་ཅིག་
 དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་བྱེ་བྲག་པ་དེ་སྟངས་སྟེང་ནས་རྣམ་བཤེན་རྒྱུན་
 གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ཀྱི། སྟོན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་
 རྟགས་ཐམས་ཅད་ལ་བསྦྱབ་བྱ་ཇུས་གཅིག་ཏུ་དགོས་པ་སྦྱབ་མི་ལུས་
 ཡིང་མི་འདོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ། སྟོན་འཛིན་དང་སྟོན་བོ་རྟགས་པ་
 གཉིས་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། ཇུས་གཞན་གྱིས་སྟོང་སྟེ། སྟོན་ཅིག་དམིགས་
 ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའི་རྟགས་དེ་ཡང་། རྣམ་བཤེན་རྒྱུན་གཉིས་
 ཀས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་མཐུན་ལ། དེ་འདྲའི་རྟགས་དེས་
 གྲང་སྟོན་འཛིན་དང་དེ་གཉིས་ཇུས་གཞན་གྱིས་སྟོང་ཅམ་སྦྱབ་ཀྱི་ཇུས་
 གཅིག་ཏུ་མི་སྦྱབ་པར་འདོད་པ་མཐུན་པའི་ཕྱིར་དོ། །

འོ་ན་གསལ་བྱེད་ ༣༣༣ ལས། གང་སྟོན་ཅིག་དམིགས་པ་
 ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་ཇུས་ཐ་དད་མིན་པས་བྱུག་ བདེ་བ་དང་དེ་
 སྟོང་བའི་རིག་པ་བཞིན། སྟོན་བོར་སྟངས་བ་དང་དེ་འཛིན་པའི་སྟོན་དག་
 གྲང་སྟོན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་རྟགས་ལས་དོན་
 དུ་སྟངས་བ་དེ་སྟངས་མཁན་གྱི་སྟོན་ལས་སྤྱི་རོལ་དུ་མེད་པར་གཏན་ལ་
 འབེབས་སོ། །སྟོང་བ་འདིའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དོན་ནི་སྟངས་བ་དང་དེ་སྟངས་གི་

སྒོ་གཉིས་སོ། །དམ་བཅའ་དོན་ནི། དེ་གཉིས་རྩམ་ཐ་དད་ཏུ་མེད་པ་སྟེ།
 དེ་ཡང་རྣམ་རྒྱུན་པ་ལྟར་ན་ཐ་དད་བཀག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རྣམ་བདེན་
 པ་ལྟར་ན་རྩམ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པར་འདོད་དེ་ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་
 པར་འགྱུར་རོ་ཞེན་སྒྲོན་མེད་དེ། ལུང་དེའི་དོན་ནི། རྣམ་རྒྱུན་པ་ལྟར་
 ན་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་གྱི་རྟགས་དེ། དེ་འབྲེལ་ཆོས་ཙམ་དེ་རྩམ་
 གཞན་གྱིས་སྒྲོང་བར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཙམ་ཡིན་གྱི། དེ་གཉིས་རྩམ་
 གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་ན་རྟགས་ཡང་དག་མིན་ཞེས་པའི་དོན་དང་། རྣམ་བདེན་
 པ་ལྟར་ན། ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་གྱི་རྟགས་དེ། སྒྲོན་འཛིན་དང་སྒྲོ་
 སྒྲོང་གཉིས་རྩམ་གཅིག་དང་རྩམ་གཞན་གྱིས་སྒྲོང་བ་གང་སྐྱབ་ཀྱང་
 གཉིས་ཀར་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པས། རྩམ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པ་ལའང་
 རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱེད་ཞེས་ཞིབ་ཆ་བྱས་
 ན་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པར་སོན་ཡོད་མེད་དང་། འཐད་
 དམ་མི་འཐད་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྟན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབྱུད་པར་བྱའོ། །

ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ། བདེན་མེད་
 སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མེད་དགག་ངེས་པར་མི་དགོས་སོ་
 ཞེས་འདོད་པ་ཡོད་ཀྱང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དོན་དམ་པ་ནི་ཆོས་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་རོ་ཐོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་སྒྲེ་བ་ཡིན་པས། ཞེས་
 སོགས་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ལུང་རྣམས་དང་དེའི་ཐད་ཀྱི་བྱང་ངེས་རྣམ་
 འབྱེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་དང་འགལ་བར་སྒྲུམ་ཁིང་། དབྱ་མའི་གཞུང་ཏུ་
 མ་ནས་ཀྱང་དེ་འབྲེལ་རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མེད་དགག་དགོས་པ་དང་
 རྒྱ་མཚན་འབྲེལ་སྒྲུམ་ཡང་དབྱུད་པར་བྱའོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཙམ་རྣམ་བཤེན་རྩན་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་
འགའ་ཞིག་རྗེ་ཡབ་སྐུ་ཀྱི་རྗེས་སྐྱུ་འབྲངས་བའི་སྒོན་གྱི་བྱང་དབང་
རྣམ་པས་ཀྱང་གསལ་བ་ཤད་མ་མཛད་པར་ཁོ་ཙམ་ཆོས་ཀྱི་བགོ་སྐྱལ་
ལྟ་བུར་ལུས་འདུག་པས་ཅུང་ཟད་གསལ་བར་བྱས་ཡོད་པ་གཟུ་བའི་
སྒོ་ཙན་རྣམས་ལ་སྐྱེས་སྐྱུ་འབྱུར་བའི་ཡིད་རེ་དང་། ཐལ་ཆེ་བའི་ཁོར་
འཁྱལ་འདུག་ན་བཟོད་གསོལ་ཞུ་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །

འདིར་ངེས་པར་དབྱུང་དགོས་པ་ཞིག་ལ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་
ངེས་ལ་རྩས་གཅིག་ཡིན་པས་བྱས་བྱས་བ་དེ་ལ་ཁ་ཅིག །ཆད་མ་
རིགས་རྒྱན་ ༡༠༣ ལས། ཁ་ཅིག །ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་
ཀྱིས་སྒོན་པོ་དང་སྒོ་སྤང་དབང་གེས་རྩས་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཟེར་
བ་མི་འཐད་དེ། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་དང་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་
པར་སྤང་བ་ཆོས་ཙན། རྩས་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་
ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགའ་ལ། རིགས་པས་ཀྱང་།
ནམ་མཁའ་དང་ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཆད་མ་གཉིས་ཆོས་ཙན། རྩས་
གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་
ཐལ། ལྷན་ཅིག་པ་དང་། དམིགས་པ་དང་། ངེས་པ་གསུམ་རེ་རེ་ནས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་རེ་རེ་ནས་ཆད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་
ན། སྒོན་མེད་དེ། འདིར་ལྷན་ཅིག་པ་ནི་དུས་མཉམ་དུ་བྱུབ་པ་ཙམ་མིན་
ཀྱི་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་གོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་རིགས་རྒྱན་གྱི་དོན་
གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་དུས་མཉམ་དུ་ཆད་མས་ངེས་པ་ཙམ་ལ་དགོངས་པས་
སྒོན་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་དགོས་སམ་དབྱུང་རྒྱ་དང་། གཞན་ཡང་ལན་

གང་ཡོད་བརྟག་པར་བྱ་ཞིང་།

རང་རེའི་རྣམ་འགྲེལ་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པའི་མཐའ་དཔྱོད་
 ༩༡༠ ལས། ཁོ་ན་རེ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུགས་འཛིན་དབང་
 མངོན་ལ་གཞུགས་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སྒྲུང་བར་ཐལ། དེ་ལ་
 གཞུགས་ཤེས་པའི་རྣམ་སྤྱོད་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཞུགས་ཤེས་
 པའི་རྣམ་ཡིན་པ་ལ་སྦྱབ་འཇུག་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཞུགས་
 ལ་སྦྱབ་པས་འཇུག་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །གཞུགས་དང་
 གཞུགས་ཤེས་པའི་རྣམ་ཡིན་པ་གཉིས་ལུལ་དུས་རང་བཞིན་གང་
 ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་བདེ་རྣམ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྲབ་
 རྟེ། གཞུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཞུགས་འཛིན་
 དབང་མངོན་ལ་སྦྱབ་པས་འཇུག་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་
 གཞུགས་ལ་སྦྱབ་པས་འཇུག་པའི་མངོན་སུམ་གང་ཞིག །གཞུགས་
 དང་གཞུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གཉིས་ལུལ་དུས་རང་བཞིན་གང་ལ་
 ལྟོས་ཀྱང་གྲུབ་བདེ་རྣམ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པ་ཁས། རྟགས་
 གྱི་མ་གྲུབ་རྟེ། དེ་གཉིས་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
 གསུངས་སོ། །

ཡོངས་འཛིན་བསྟུས་གྲ་ ༣༥ ལས། ཅ་བར་འདོད་ན། ཅན་
 དན་གྱི་ཁྱི་དང་ཅན་དན་གྱི་ཁ་དོག་གཉིས་ཆོས་ཅན། གྲུབ་བདེ་རྣམ་
 གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གྲུབ་བདེ་
 རྣམ་གཅིག་ཡིན་ན། རྣམ་གཅིག་ཡིན་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །

རྗེ་བཙུན་གྲུབ་མཐའ་ ༡༧ ལས། གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན།

སེམས་ཙམ་རྣམ་བཤེན་པ་དང་། རྣམ་རྩལ་པ་གཉིས་ལས། སེམས་ཙམ་
པ་གང་ཞིག །ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་
གཟུགས་རགས་པར་སྤང་བའི་ཆ་ལ་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྤྲད་
པ་མ་ཞུགས་པར་འདོད་པ་དེ། དང་པོའི་མཆོན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་ཚུར་
མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་གཟུགས་རགས་པར་
སྤང་བའི་ཆ་ལ་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྤྲད་པ་ཞུགས་པར་འདོད་
པ་དེ། གཉིས་པའི་མཆོན་ཉིད། ཅེས་གསུངས།

ལྷང་སྒྲུབ་གྲུབ་མཐའ་ ༡༡༣ ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གསུངས་
གིང་། དེ་བཞིན་མཁས་དབང་མང་པོ་ཞིག་རྣམ་ངེས་དར་རྒྱུ་གི་རྗེས་
སྤྱུ་འབྲངས་ཡོད་པ་དང་། གསུངས་འདི་རྣམས་ལྟར་ན། སེམས་ཙམ་
རྣམ་བཤེན་རྩལ་གང་ལྟར་ནའང་སོ་སྒྲུབ་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་མ་གཏོགས་
མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་ལ་མ་རིག་པས་བསྤྲད་པ་ཞུགས་པ་དང་། དེའི་
གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ལ་གཟུགས་རགས་པར་སྤང་མི་སྤང་ལ་
ཡང་བྱུང་བར་མི་འདོད་པས། རྣམ་བཤེན་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༡༥༠
ལས། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་སྤང་བ་ཁས་
ལེན་བཞེད་ནས་དེ་ཉིད་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཆོས་ཅན་ཏུ་བསྐྱུང་བ་མ་ཡིན་གྱི་
ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ ༡༥༦ ལས། གཞན་ཡང་དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་ལ་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྣམས་ཀྱི་དགག་བྱ་སྤང་ན་གསལ་
བ་སྤང་ངམ་མི་གསལ་བ་སྤང་། དང་པོ་ལྟར་ན་མེད་པ་གསལ་སྤང་གི་
ཉེས་པ་ཅི་ཞིག་བྱས་ནས་ཆད་མར་མི་འདོད་པ་ཡིན། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་
རྣམས་པ་ཉིད་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རྟོ་ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ ༡༥༥ ལས།

དེས་ན་དབང་ཤེས་ལ་བྱི་རོལ་དོན་མེད་བཞིན་དུ་གསལ་བར་སྤང་ན།
 བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་ལ་བསྤྲད་པ་སོགས་འབྲུལ་བའི་རྒྱ་བཞི་པོ་གང་
 རུང་ལས་སྦྱོར་བར་འགྱུར་ལ་ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ ༡༤༩ ལས། སྡོ་
 འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་བྱི་རོལ་གྱི་བདག་ཉིད་དངོས་སུ་སྤང་བ་མ་ཡིན་
 ཉེ། འདི་ལྟར་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་བའི་སྡོན་པོ་རིག་པ་དེ་ཉིད་དོན་
 རིག་ཏུ་འདོད་ཅིང་ཞེན་པ་དེའི་བྱིར། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ ༡༥༡
 ལས། བྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་མི་སྤང་ན་བྱི་རོལ་དོན་གཟུང་དོན་དུ་མི་
 འཛིན་བར་ཐལ་བ་རྣམ་རིག་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་བར་
 ཐལ། དེའི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མི་འཛིན་པ་དེ་
 བདེན། དེ་འདྲ་རྣམ་རིག་པ་ངས་ཀྱང་མི་ཤེས་པའི་བྱིར་ཞེས་སོགས་
 གསུངས་པ་འདི་རྣམས་རྣམ་བཤེན་རྩོད་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་།
 རྒྱལ་ཚབ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་གཉིས་ལ་གསུངས་
 རྒྱལ་རིགས་གཉིས་སུ་བྱུང་ངམ་བྱུང་ན་བྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་
 སོགས་དབྱེད་བར་བྱོལ། །

ཆད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་རྒྱན་ཡིད་ཀྱི་སྤྱན་སེལ་ ༩༦ ལས། སེམས་
 ཙམ་པ་ལ་ཡང་ཤེས་པའི་གཟུང་རྣམ་ཐུས་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་རྣམ་བཤེན་
 པ་དང་། གཟུང་རྣམ་སྦྱོར་བྱ་གསུ་སུ་འདོད་པ་རྣམ་རྩོད་པ་གཉིས་ཡོད་
 ཅིང་། ཞེས་གསུངས།

བྱང་དེས་ལེགས་བཤེད་སྟོང་པོ་ ༡༡༩ ལས། ལྷགས་འདིས་སྡོ་
 སེར་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་དངོས་སོར་འདོད་དེ། ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་
 བཞེད་པ་ཡང་དེ་ལྟར་འགྲེལ་བས་ཐ་སྡེད་དུ་རྣམ་བཤེན་པ་ལྟར་འདོད་

པའི་དབུ་མ་བཤོ། །ཞེས་དང་། བ་སྦྱད་དུ་སྡོ་སེར་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་
པ་རྣམས་དངོས་སོར་མེད་པ་རྣམ་རྒྱུན་པ་ལྟར་འདོད་པའི་དབུ་མ་བ་
ནི་སྟོབ་དཔོན་ལྷ་བ་པས་བཀའ་བ་ལྟར་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗེ་ཏ་ལྷན་ཅིག་
སྐྱེས་པའི་དོ་རྗེས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་བཞིན་དུ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་དང་རྣམ་བཤད་སྦྱང་རྒྱུན་ལས་
ཀྱང་འབྱུང་བ་དཔལ་ལྷན་ཆོས་རྗེས་གྲུབ་མཆན་དུ་གསལ་ཞིང་།

ཆད་མ་རིགས་རྒྱན་ ༡༡༡ ལས། དེས་ན་རྣམ་རྒྱུན་པས་སོ་
སོ་སྦྱེ་བའི་རྒྱད་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་གཏོགས་པ་མ་རིག་པས་
བསྐྱད་པ་མ་ཞུགས་པའི་ཤེས་པ་མེད་པར་འདོད་ལ། རྣམ་བཤེན་པས་
སྡོ་སྦྱང་དབང་ཤེས་དེ་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཞུགས་
པའི་ཤེས་པར་འདོད་པས་ཤེས་པ་མ་འབྱུང་པའི་སྦྱང་ཡུལ་དང་ཤེས་པ་
འབྱུང་པའི་སྦྱང་ཡུལ་ལ་བཤེན་རྒྱུན་དུ་འབྱེད་པ་འཐད་དོ་ཞེས་གསུངས་
སོ། །རྣམ་བཤེན་རྒྱ་ཁྱབ་པར་དེ་ལྟར་འཛོག་དགོས་པ་རྗེ་ཡབ་སྐུས་
རྣམས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་མཁས་དབང་དུ་མའི་གཞུང་དུ་གསལ་བར་
འཁོད་ཅིང་། འོན་ཀྱང་གོང་དུ་བཀོད་པའི་རྒྱལ་ཆབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པས་རྣམ་ངེས་དར་རྒྱུ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དེ་ཡང་རྗེ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པའི་དགོངས་པ་རྒྱ་ན་མེད་པ་བཞེད་ཅིང་། ཕྱི་རབས་ཀྱི་མཁས་
པ་ཆེན་མོ་དུ་མ་ཞིག་ཀྱང་དེ་ཉིད་རང་ལུགས་སུ་མཛད་དོ། །

རྣམ་བཤེན་པའི་གཞུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་སྐྱོད་ཀྱི་བྱད་པར།

རྣམ་བཤེན་པའི་གཞུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་སྐྱོད་ཀྱི་བྱད་པར་ནི། སྡེ་བརྟན་རྒྱན་ ༤༤ ལས། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་སྣ་ཆོག་གས་གཉིས་མེད་པ་དང་། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་ཡང་གཅིག་ཁོ་ན་འཆར་བ་ཁས་ལེན་པ་སྣོང་བྱེད་ཆལ་བ་དང་། རྣམ་པ་དུ་མ་ཤར་བ་ན་ཤེས་པ་ཡང་དུ་མ་ཁས་ལེན་པ་རྣམ་ཤེས་གྲངས་མཉམ་པ་གསུམ་ཡོད་པར་དབུ་མ་རྒྱན་ལས་གསུངས་པ་ལས་ཞེས་གསུངས།

ལྷང་སྤྱི་གྲུབ་མཐའ་ ༤༦ ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གསུངས་སོ། །

རྡོ་བཙུན་པའི་གྲུབ་མཐའ་ ༡༩ ལས། རྣམ་བཤེན་པ་ལ་དཔྱེ་ན། གཞུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ་དང་། སྣོང་བྱེད་ཆལ་བ་དང་། སྣ་ཆོག་གས་གཉིས་མེད་པ་དང་གསུམ་ཡོད། དེ་རྣམས་སོ་སོའི་འདོད་ཚུལ་ཡོད་དེ། བྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་གསོག་སྤྱིང་གི་ཁ་ཐོ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཁ་ཐོ་འཛིན་པའི་ཆེ། དུལ་གྱི་ངོས་ནས་སྡོ་སེར་སོགས་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་རྣམ་པ་གཏད་ཅིང་། དུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་སྡོ་སེར་སོགས་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་རྣམ་པ་རྣམ་བཤེན་དུ་སྦྱེ་བར་འདོད་པས་ན་གཞུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ་དང་། དེ་ལྷང་འཛིན་པའི་ཆེ་དུལ་གྱི་ངོས་ནས་སྡོ་སེར་སོགས་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་རྣམ་པ་གཏད་ཅིང་། དུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་སྡོ་སེར་སོགས་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་རྣམ་པ་རྣམ་མེད་དུ་སྦྱེ་བར་འདོད་

པས་ན་སྒོང་ང་ཐུང་ཆལ་བ་དང་། དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་ཆེ་ཡུལ་གྱི་ངོས་
ནས་སྒོ་སེར་སོགས་མི་འདྲ་བ་རེ་རེའི་རྣམ་པ་མ་གཏང་ཅིང་ཁ་ཅམ་
གྱི་རྣམ་པ་གཏང་། ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་སྒོ་སེར་སོགས་མི་འདྲ་བ་རེ་
རེའི་རྣམ་པ་རྣམ་མེད་དུ་མ་སྐྱེས་པར། ཁ་ཅམ་གྱི་རྣམ་པ་རྣམ་མེད་དུ་
སྐྱེས་པར་འདོད་པས་ན་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་
པའི་བྱིར་ཞེས་གསུངས། རྗེ་བརྟན་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལས་གསུངས་པའི་
གཉིས་པ་དང་གསུམ་པའི་འཛིན་བྱེད་ནི་སྤར་གྱི་སྡེ་བདུན་རྒྱན་སོགས་
ལས་གསུངས་པའི་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་གཉིས་ལོ་ལྷོག་པ་ལྟ་བུར་
ཡོད་པས་དབྱུང་གཞི་དང་། སྒོང་ཐུང་ཆལ་བ་ཞེས་དང་། སྒོང་ང་ཐུང་
ཆལ་བ་ཞེས་དང་། སྒོ་ལྷ་ཐུང་ཆལ་བ་ཞེས་རིགས་གསུམ་ལས་སྡེ་མ་
གཉིས་དག་པ་ཡིན།

རྣམ་རྟན་གྱི་དེ་བཅས་དེ་མེད་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར།

རྣམ་རྟན་གྱི་དེ་བཅས་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་ནི། སྡེ་བདུན་རྒྱན་ ༥༦ ལས།
རྣམ་རྟན་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་མཐའ་དག་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་
གྱི་དབང་གིས་སྣང་བ་ཡིན་པས། དེ་ལོག་ན་ལྷོག་པའི་བྱིར། སངས་
རྒྱུ་ལ་རྟན་སྣང་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་མེད་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་
བ་མ་རིག་པ་དང་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་པས་དེ་ལོག་ཀྱང་མི་ལྷོག་
པའི་བྱིར་སངས་རྒྱུ་ལ་ཡང་རྟན་སྣང་ཡོད་པ་དེ་བཅས་པ་གཉིས་
ལས་ཞེས་གསུངས། ལྷང་སྐྱུའི་གྲུབ་མཐའ་ ༡༡༩ ལས། འདི་གཉིས་

ཀྱི་བྱད་བར་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྤང་བ་མཐའ་དག་མ་དུག་པའི་བག་
 ཀགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྤང་བ་ཡིན་པས། དེ་ལོག་ན་ལྷོག་པའི་ཕྱིར་
 སངས་རྒྱས་ལ་རྩན་སྤང་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་མེད་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་
 ཀྱི་སྤང་བ་ནི་མ་དུག་པ་དང་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་པས། དེ་ལོག་ཀྱང་
 མི་ལྷོག་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ལ་ཡང་རྩན་སྤང་ཡོད་པར་འདོད་པ་དེ་
 བཅས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་བཤད་ཚུལ་གཅིག་དང་། ཡང་ན་མ་མཁེན་
 ལ་ཐམས་ཅད་སྤང་མི་སྤང་ལ་བྱད་བར་མེད་ཀྱང་ཚུལ་དེ་མང་དུ་བསྐྱབ་
 མི་བསྐྱབ་ཀྱིས་དེ་བཅས་འི་མེད་དུ་བཞག་པ་སྟེ། དཔེར་ན། ཉན་རང་
 དུགས་ངེས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པར་མཐུན་ཡང་དེ་
 ལྟར་བཤད་པ་མང་མི་མང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་
 དང་མེད་པར་འདོད་པའི་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་སུ་གྲགས་པ་བཞིན་ནོ། །
 ཞེས་པའི་བཤད་ཚུལ་གཅིག་དང་། ཡང་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་གཉིས་སྤང་
 གི་དེ་མས་བསྐྱད་པར་འདོད་པ་དེ་བཅས་དང་། དེ་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་
 པས་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྐྱད་པར་འདོད་པ་དེ་མེད་པ་
 ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་བཤད་ཚུལ་གསུམ་གྱུར་བའི་སྤྲོ་མ་གཉིས་གྲགས་ཆེ་
 ཞེང་ལུགས་གསུམ་གསུམ་ས་སྟེ་དང་ཆད་མ་སྟེ་བདུན་རྗེ་ཉ་དེ་སོགས་
 ཀྱི་ལུང་མང་དུ་འདེན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ལྷང་སྐྱུ་རང་གི་འདོད་པ་ནི་དེ་ལྟར་ལུགས་གསུམ་བཞོད་
 ཅས་ལུགས་སྤྲོ་མ་དེ་མཐས་བྱུང་ཐམས་ཅད་མཁེན་པས་སྟེ་བདུན་རྒྱུ་
 དུ་ཕྱོགས་ཅམ་བཞོད་པ་ལས་རྗེ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་གཞུང་དུ་དེ་བཅས་འི་
 མེད་ཀྱི་བྱད་བར་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པ་མི་སྤང་བ་དང་། བྱད་བར་

དུ་ལུགས་ཕྱི་མ་འདི་མི་འཐད་པ་དང་། ལུགས་དང་པོ་ཡང་འཐད་པར་
དཀའ་ཞིང་ལུགས་བར་པ་ཅུང་ཐད་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང་མཐའ་ཚད་པ་
དཀའ་བ་སྤང་ངོ་ཞེས་བཞེད།

དེ་བཞིན་དུ་དཔལ་ལྷན་ཆོས་རྗེས་ཀྱང་ལྷང་གྲུབ་དུ་འཁོད་
བའི་ལུགས་གསུམ་པོ་དེ་གོ་རིམ་དེ་བཞིན་བཀོད་ནས། ལུགས་དང་
པོ་གཉིས་གྲགས་ཆེ་ཞིང་ཕྱི་མ་འཐད་དཀའ་བར་ལྷང་གྲུབ་ལས་བཤད་
ཀྱང་འདྲིར་ཐ་མ་རང་ལུགས་སུ་མཛད་ངོ་ཞེས་སོགས་གསལ་ཡོད།

**ནམ་བདེན་རྩལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་གང་བརྗེད་དང་ཕྱེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པ་
མཐར་ཐུག་གི་སྒྲིབ།**

ནམ་བདེན་རྩལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་གང་བརྗེད་དང་ཕྱེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པ་
མཐར་ཐུག་གང་ཡིན་ནི། རྒྱལ་ཚབ་ཐམས་ཅད་མཆིན་པ་ནི་ནམ་བདེན་
རྩལ་གཉིས་ལས་ནམ་རྩལ་བའི་གྲུབ་མཐའ་བརྗེད་བ་དང་། ཕྱེ་བདུན་
གྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཀྱང་དེ་ཉིད་དུ་གནས་པ་གསུངས་ཏེ། ནམ་
རེས་དར་རྒྱུ་ ༡༡ ལས། ཚད་མ་ཕྱེ་བདུན་པོ་འདིར་སེམས་ཅམ་པའི་
ལུགས་འཆད་པ་ན་ནམ་བདེན་པའི་ལུགས་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི་འཆད་
བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

དང་རེས་ནམ་འབྱེད་ ༡༡༤ ལས། ལུགས་འདིས་སྡོ་སེར་ལ་
སོགས་པའི་ནམ་པ་ནམས་དངོས་པོར་འདོད་པས་ནམ་རྩལ་བ་ལྟར་
འདོད་པའི་དབྱུ་མ་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་ནི། ཕྱི་བདུན་རྒྱུ་ ༥༧
ལས། སློབ་དཔོན་ལྷ་ཤུག་གཉིས་གྱིས་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་རྣམ་
བདེན་དུ་བཀའ་ལ། རྒྱུ་མཁན་པོས་རྣམ་རྒྱུན་དེ་མེད། ཆོས་མཆོག་
གིས་དེ་བཅས་སུ་བཀའ་མེད། བདག་གི་སྒྲ་མ་དག་ནི། རྣམ་རྒྱུན་ལས་
རྣམ་བདེན་གྲུབ་པའི་མཐའ་བརྒྱུད་ཞིང་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ཡང་
དེ་ཉིད་གནས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཕྱི་བདུན་གྱི་དགོངས་པ་མཐར་
ཐུག་སྒྲ་ཆོག་གས་གཉིས་མེད་དུ་སྒྲ་བའི་རྣམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཁོ་པོས་
ཀྱང་ལུང་དང་རིགས་པ་དུ་མས་ཤེས་ལ། དེ་དག་གི་རྒྱ་མཆན་རྣམ་
བཞག་དང་བཅས་པ་ཅུང་ཟད་བསྟན་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་
ཉིད་ ༥༨ ལས། འདྲིར་ནི་མདོ་སྡེ་བའི་རྣམ་བཞག་ཁས་ལེན་པའི་ཆེ་སྒྲ་
ཆོག་གས་གཉིས་མེད་པའི་ལུགས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

རིགས་རྒྱུན་ ༡༡༩ ལས་རྣམ་རྒྱུན་པའི་ལུགས་དེ་འཐད་པར་
གསུངས་སོ། །

ལུང་སྒྲའི་གྲུབ་མཐའ་ ༡༢༥ ལས། རྣམ་བདེན་རྒྱུན་གཉིས་
ལས་རྣམ་རྒྱུན་གྲུབ་མཐའ་བརྒྱུད་པར་རྒྱལ་ཚབ་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་
བཞེད་ཅིང་། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཐེན་པས་རྣམ་བདེན་སྒྲ་ཆོག་གས་
གཉིས་མེད་གྲུབ་མཐའ་བརྒྱུད་པར་བཤད་དོ། །དེ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་རང་
རང་གི་བཤད་ཚུལ་དེ་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་
གསུངས་འདུག་པས། སྒྲིར་མདོ་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་
དག་གི་དགོངས་པ་རི་ལྟར་ཡིན་པ་བདག་ལྟ་བུས་རི་ལྟར་ཤེས་ཀྱིས།
མོན་ཀྱང་ཕྱི་བདུན་གྱི་སྒྲོར་ལ་རྒྱལ་ཚབ་ཐམས་ཅད་མཐེན་པས་བཅ-

ཆེན་ཆོས་མཆོག་གི་འགྲེལ་བ་གཙོ་བོར་མཛད་པ་དང་། མཁས་གྲུབ་
སྤྱི་བའི་ཉི་མས་ལྟ་དབང་སྒྲིའི་འགྲེལ་བ་གཙོ་བོར་མཛད་འདུག་པས་
ཇི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བཤད་པ་གནང་བའི་ཆེ་འགྲེལ་
པ་སོ་སོའི་ལུགས་ལ་བརྟེན་བའི་འཆད་ཚུལ་ཞིག་གི་ཁྱད་པར་བྱུང་བ་
ཡིན་ནམ་སྟུང་མོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དཔལ་ལྷན་ཆོས་རྗེའི་གྲུབ་མཐའི་མཆན་འགྲེལ་ལས་ལྷང་སྤྱིའི་ཞིབ་
ཆ་འདི་ལེགས་ཚུལ་གསུངས་ཡོད།

ཐེག་བསྟུས་སུ་གསུངས་བའི་མི་ལམ་དང་གཞུགས་བརྟན་གྱི་རིགས་པ།

ཐེག་བསྟུས་སུ་གསུངས་བའི་མི་ལམ་དང་གཞུགས་བརྟན་གྱི་རིགས་
པ་ནི། ཐེག་བསྟུས་ལས། འདས་སོགས་ཇི་བཞིན་མི་ལམ་དང་། །
གཞུགས་བརྟན་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་ཡང་། །དམིགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། །དེ་ལ་དམིགས་པ་བྱུང་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། ཡི་དུགས་དུད་འགྲོ་མི་
རྣམས་དང་། །ལྟ་རྣམས་ཇི་ལྟར་རིགས་རིགས་སུ། །དངོས་གཅིག་ཡིད་
ནི་ཐ་དད་ཕྱིར། །དོན་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་
པོ་འདིས་ཕྱི་དོན་འགོག་བྱེད་གྱི་རིགས་པ་རྩལ་བསྟན་ཅིང་། །དེ་ཡང་
ཤོ་ལོ་ཀ་དང་པོས་མི་ལམ་དང་གཞུགས་བརྟན་སོགས་དཔེ་ལྡན་ཡི་སྟོ་
ནས་རིགས་པ་ལྟ་དང་། །ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་པས་ཆུ་ཐོར་པ་གང་ལ་ལས་
ཅན་གྱི་འགོ་བ་ལྟའི་སྤང་ཚུལ་མི་མཐུན་བའི་དཔེ་ཡི་སྟོ་ནས་རིགས་པ་
གཅིག་སྟེ་སྟོམ་ན་རིགས་པ་རྩལ་བསྟན་ཅིང་། །དེ་རྣམས་དཔེར་སོང་།

བའི་རིགས་པ་ནི། དཔེར་བརྗོད་ན། མི་ལམ་གྱི་དཔེ་ཡི་རིགས་པ་
 ནི། གཞུགས་སོགས་དོན་ལྡན་པོ་འདི་རྣམས་ཆོས་ཅན། བྱེ་རོལ་དོན་
 གིས་སྟོང་སྟེ། ཡོད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་མི་ལམ་བཞིན་ཞེས་
 དང་། དེ་ཡང་དཔེ་ལ་མི་ལམ་གྱི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་
 སུ་བྱེ་ནས་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ལ་ཡང་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་
 སུ་བྱེ་བས་རིགས་པ་གཉིས་སུ་འགྱུར་དེ། དཔེར་ན་སད་དུས་ཀྱི་རྣམ་
 ཤེས་ཆོས་ཆན། བྱེ་རོལ་དོན་གྱི་ཡུལ་གིས་སྟོང་སྟེ། རྣམ་ཤེས་ཡིན་
 པའི་བྱིར། དཔེར་ན་མི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་བཞིན། ཞེས་ཡུལ་ཅན་ལ་སྐྱར་
 རྣམ་སྐྱབ་པ་དང་། སད་དུས་ཀྱི་ཡུལ་གཞུགས་སོགས་རྣམས་ཆོས་ཅན།
 བྱེ་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་སྟེ། ཡུལ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་མི་ལམ་གྱི་
 ཡུལ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཡུལ་ལ་སྐྱར་ནས་སྐྱབ་ཚུལ་གཉིས་སུ་གསུངས་
 ལ། དེ་བཞིན་དུ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་དང་། ཟུང་བཞིན་
 གྱི་གཞུགས་བརྟན་དང་། ས་གཞི་ཀའ་དུས་ཀྱིས་གང་བའི་གཞུགས་
 བརྟན་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། སྤང་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་དཔེ་སྟེ་དཔེ་བྱི་མ་
 ལྡན་པ་སྐྱར་ནས་རིགས་པ་འགོད་ཚུལ་ཡང་ཤེས་སྤྲི་ཞིང་། མདོར་ན་
 གོང་གི་ཐེག་བསྐྱུས་ཀྱི་གཞུང་གཉིས་པོ་དེའི་སྐབས་ནས་བསྐྱར་པའི་བྱི་
 དོན་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དེ་ལ་རྩ་བའི་སྒོ་ནས་བྱུག་དང་། གཏན་
 ཆེགས་དང་དཔེ་གཉིས་རེ་རེ་ལའང་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་བྱེ་
 བས་བྱེ་དོན་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བརྟུ་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས་བཀོད་
 ཆོག་པ་འབྲེལ། །གཞན་ཡང་དཔེ་ཆ་གཞན་འགའ་ཞིག་ལས། གཞན་
 དབང་བྱེ་དོན་དུ་སྤང་ཡང་དེར་མེད་དེ། མི་ལམ་གྱི་རྟ་དེ་རྟར་སྤང་ཡང་

རྩྱུ་མེད་ཅིང་། མེ་མོང་ནང་གི་བྱང་བཞིན་གྱི་གཞུགས་བརྟན་བྱང་
 བཞིན་དུ་སྤང་ཡང་བྱང་བཞིན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་མི་ལམ་
 དང་གཞུགས་བརྟན་སོགས་དཔེར་མ་བཞོད་པར་རྟགས་སུ་བཞོད་
 བས་སྐྱབ་ཚུལ་ཡང་འདུག་པས་དབྱང་པར་བྱ་ཞིང་། ཡང་ན་མཆིམས་
 མཛོད་ ༡༡༡ ལས། སྐྱེ་བའི་སྲིད་པ་དེ་ནི་འཆི་སྲིད་དང་གཉིས་ཀྱི་བར་
 ཆད་པ་ལས་འབྱུང་བ་མིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བས་བར་སྲིད་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་
 རོ་ཞེས་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །གང་གི་ཕྱིར་ན། ས་པོན་ལས་སྤྱར་གྱུ་དང་དེ་
 ལས་སྤོང་བྱ་ལ་སོགས་པ་བར་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བའི་འབྱུང་རྒྱུ་དང་
 རྒྱུ་གྱི་འབྲས་བྱེད་དུ་ཆོས་དེ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་
 རྟགས་དང་དཔེ་ཅིག་ཅར་དུ་སྟོན་པའི་ངག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན།
 མི་ལམ་དང་གཞུགས་བརྟན་སོགས་རྟགས་དཔེ་ཅིག་ཅར་དུ་སྟོན་པ་
 སྟོར་དུ་བྱང་ངམ་དབྱང་པར་གྱིས་ཤིག །

ཉི་ཤུ་པར་རྩལ་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པ།

ཉི་ཤུ་པར་རྩལ་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། ཉི་ཤུ་པ་ལས། འདི་
 ལྟར་རྩལ་སྟན་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །རྟག་གིས་ཅིག་ཅར་སྒྲོར་བ་ན། །སྤར་བ་
 རྟག་ཆ་རྟག་ཏུ་འགྱུར། །རྟག་པོ་དག་གྲང་གོ་གཅིག་ན། །གོང་བྱའང་
 རྩལ་སྟན་ཅམ་དུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས། རོན་ནི། མདོ་སྟེ་པ་ན་རེ།
 གཞུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་རོན་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྣམ་རིག་པ་ན་
 རེ། གཞུགས་སོགས་རྣམས་ཕྱི་རོལ་རོན་དུ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཅོམ་བྱེད་

ཀྱི་རྒྱལ་ཐོན་ཆ་མེད་དང་དེ་བཅས་ནས་བྱལ་ཚུལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་
ན་རེ་མ་བྱལ་སྟེ། རྒྱལ་ཐོན་དུ་མ་འདབ་སྐྱར་ནས་བྱལ་བོ་ཞེ་ན། མི་
འཐད་དེ། རྒྱལ་ཐོན་དུ་མ་འདབ་སྐྱར་ནས་བྱལ་ཚུལ་དེ་དབུས་རྒྱལ་ཆ་
མེད་དེ་ལ་ཚྱུགས་དུག་གི་རྒྱལ་གྱིས་སྐྱོར་ནས་སྐྱར་བའི་ཆེ་དབུས་རྒྱལ་
ཆ་མེད་དེ་ལ་ཚྱུགས་དུག་གི་རྒྱལ་གྱིས་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐམས་ཅད་
གྱིས་རེག་པ་ཡིན་ནམ། ཚྱུགས་རེ་རེ་ཁོ་ན་ནས་རེག་པ་ཡིན། གཉིས་
པ་ལྟར་ན། དབུས་ཀྱི་རྒྱལ་ཐོན་ཆ་མེད་དེ་ཆོས་ཅན། ཆ་དུག་ཅན་གྱི་ཆ་
ཅན་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཚྱུགས་དུག་གི་རྒྱལ་གྱིས་སྐྱོར་བའི་ཆེ་ཚྱུགས་
རེ་རེ་ཁོ་ན་ནས་རེག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལྟར་ན། རི་རབ་ལྟ་
བུ་གོང་བྱ་ཆེན་པོ་འང་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་ཐོན་ཆུང་དུ་ཅམ་དུ་འགྱུར་བར་
ཐལ། དབུས་རྒྱལ་ལ་ཚྱུགས་དུག་རྒྱལ་གྱིས་སྐྱར་ནས་བྱལ་བ་དེའི་ཆེ་
ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐམས་ཅད་གྱིས་རེག་ནས་བྱལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གོང་གི་རྒྱགས་སྐྱོར་གསུམ་པོ་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གསུམ་
ནི། གཞུགས་སོགས་ནམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱལ་ཐོན་ཆ་མེད་བཅས་
ནས་བྱལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་བྱལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་
དང་། དབུས་རྒྱལ་ཆ་མེད་དེ་ཆོས་ཅན། ཚྱུགས་དུག་རྒྱལ་གྱིས་སྐྱོར་
བའི་ཆེ་ཚྱུགས་རེ་རེ་ཁོ་ན་ནས་རེག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཆ་
མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང་། རི་རབ་ལྟ་བུ་གོང་བྱ་ཆེན་པོ་འང་ཆོས་
ཅན། དབུས་རྒྱལ་ལ་ཚྱུགས་དུག་རྒྱལ་གྱིས་སྐྱར་ནས་བྱལ་བ་དེའི་ཆེ་
ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐམས་ཅད་གྱིས་རེག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞུགས་
ཅན་གྱི་གོང་བྱ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་པར་བྱའོ། །

ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་གཟུང་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་སྒྲེ་ལ་འདྲ་བ་འགོག་ པའི་རིགས་པ།

ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་གཟུང་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་སྒྲེ་ལ་འདྲ་བ་འགོག་
པའི་རིགས་པ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། རོན་རིག་གང་ཡིན་སོ་
སོར་རིག། མངོན་སུམ་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་དོ། །དེ་ནི་གང་གི་རོན་རིག་
ཡིན། །དེ་འདྲ་ལས་ཡིན་འཁྲལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང། དེ་འདྲ་བ་དང་
དེ་ལས་བྱུང་། །གལ་ཏེ་ཚྱོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། །རོན་མཚུངས་ཅན་
གྱི་རྣམ་པར་ཤེས། །མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་ཚྱོད་འགྱུར། །ཞེས་ཤོ་ལོ་
ཀ་གཉིས་ལས། དང་པོའི་དོན་ནི། རྣམ་རིག་པས་ཚུགས་སྒྲུབ་མདོ་སྒྲེ་བ་
ལ་བྱི་བ་གཉིས་དང་། མདོ་སྒྲེ་བས་དེ་ལ་ལན་གཉིས་དང་། དེ་དག་ལ་
བརྟེན་ནས་མདོ་སྒྲེ་བས་བཞོད་པའི་སྒྲོ་སྟགས་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་
དོན་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཁྲལ་བ་འཁྲལ་བར་སྒྲུབ་པའོ། །དེ་
ཡང་མདོ་སྒྲེ་བས་སྒྲོ་སྟགས་ཆོས་ཅན་དུ་བརྒྱུད་ནས། དེ་སྒྲོན་འཛིན་
དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་དུ་དམ་བཅའ་ཞིང་། དེའི་ཚུལ་ཡང་མདོ་སྒྲེ་
བས། སྒྲོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་གི་དམིགས་སྒྱེན་དང་བཅས་
པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་དམིགས་སྒྱེན་མེད་པར་མི་སྒྲེ་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའམ། ཡང་ན་དེ་ཆོས་ཅན། དབང་ཡིད་གཉིས་ལས་
གཞན་པའི་རང་གི་རྒྱ་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་མི་སྒྲེ་བ་མིན། རེ་
འགར་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་དག་གིས་སྒྲོན་པོ་ཕྱི་རོལ་དོན་

དུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་ལ། སྔོན་པོ་དེ་ཉིད་སྔོ་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་གཞུང་
 འོན་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་ལ་དེ་དང་འདྲ་བའི་རྣམ་
 པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བའི་སྤར་ཞེས་བཀོད། སྤེ་བ་དང་པོ་ནི་རྣམ་རིག་པས་ཤོན་
 རིག་གང་ཡིན་ཞེས་སྤྱི་དོན་ཡོད་ན་སྤྱི་དོན་དེ་གང་གིས་རིག་ཞེས་སྤེས་
 པའོ། །ལན་དང་པོ་ནི་དེ་ལ་མདོ་སྡེ་པས། མངོན་སུམ་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་
 འོ་ཞེས་གཞུགས་སོགས་དོན་ལྡ་པོ་དེ་སོ་སོར་རིག་པའི་དབང་མངོན་དེ་
 ཉིད་དོན་རིག་པ་ཡིན་ཞེས་ལན་འདེབས་སོ། །སྤེ་བ་གཉིས་པ་ནི་རྣམ་
 རིག་པས་ཤེ་ནི་གང་གི་དོན་རིག་ཡིན་ཞེས་དབང་མངོན་དེ་རྣམས་རྒྱ་
 མཆན་གང་གི་སྒྲོ་ནས་དོན་རིག་དུ་འཛོག་པར་ཡིན་ཞེས་སྤེས་པའོ། །
 ལན་གཉིས་པ་ནི་མདོ་སྡེ་པས། དེ་འདྲ་ལས་ཡིན་ཞེས་དེ་དང་འདྲ་བའི་
 རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ལས་ཡིན་པའི་སྤར་ཞེས་ལན་འདེབས་སོ། །དེ་
 དག་ལ་བརྟེན་ནས་མདོ་སྡེ་པའི་རིགས་པ་དེ་བྲབ་པ་འབྲུལ་པར་སྐྱབ་
 པ་ནི། འབྲུལ་པར་འབྱུར་ཞེས་མདོ་སྡེ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་བཀོད་པའི་གཏན་
 ཆེགས་དེའི་བྲབ་པ་འབྲུལ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་
 སྐྱེས་པ་ཡིན་ན་དེ་གཞུང་དོན་དུ་བྱེད་པས་མ་བྲབ་པའི་སྤར་ཏེ། དཔེར་
 བ་རྩ་གཅིག་རྩ་གཉིས་སུ་སྤྲང་བའི་དབང་ཤེས་དེ། རྩ་གཉིས་དང་འདྲ་
 བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་དེས་རྩ་གཉིས་གཞུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་མ་
 ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

གོང་གི་རིགས་པ་འདིས་སྔོན་པོ་སྔོ་སྤྲང་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཞུང་
 དོན་ཡིན་པ་བཀག་པའི་སྒྲོ་ནས་སྔོན་པོ་སྤྱི་དོན་ཡིན་པའང་འགོག་པ་
 ཡིན་ནོ། །མདོར་བསྟན་ན་དེའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་སྤྱི་དོན་འགོག་པའི་

རིགས་པ་ནི། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་བྱེད་ན་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་སྔ་
འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་ཞེས་འགོད་དགོས་
ལ། དེ་ལྟར་གཉིས་སྔོན་དཀའ་འགྲེལ་དུ་ཡང་གསལ་ལོ། །

སྔར་གྱི་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་པའི་དོན་ནི། བྱོན་ས་སྔ་མདོ་སྔེ་པ་ན་
དེ། སྔར་གྱི་རྒྱ་བ་གཉིས་སྔར་གྱི་དབང་ཤེས་ནི་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་
ཅན་དུ་སྒྲེས་ཀྱང་རྒྱ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲེས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། གལ་
ཏེ་སྔ་འཛིན་དབང་མངོན་ནི་སྔོན་པོ་དང་འདྲ་བ་དང་སྔོན་པོ་ལས་སྒྲེས་
བ་གཉིས་ཆོགས་ཡིན་པས། སྔ་འཛིན་དབང་མངོན་སྔོན་པོ་གཟུང་
དོན་དུ་བྱས་ནས་སྔོང་བའི་མཆོད་ཉིད་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་སྔ་
མ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དང་དེའི་དོན་གཏན་ཆོགས་སུ་བཀོད་ན། སྔ་འཛིན་
དབང་སྔོན་ཆོན་ཅན། སྔོན་པོ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྔོང་བའི་མཆོད་
ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་ལས་སྒྲེས་ཤིང་དེ་དང་འདྲ་བ་གཉིས་ཆོགས་
ཡིན་པའི་བྱེད་ཞེས་པ་དང་། རྟེན་པ་བྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི། སྔར་གྱི་
གཏན་ཆོགས་དེའི་བྲལ་བ་འབྲལ་བར་སྐྱབ་པའི་སྔོན་ནས་སྔོན་པོ་སྔ་
འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་འགོག་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚུལ་ཡང་སྔ་
འཛིན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་སྒྲེན་
སྔ་འཛིན་སྔ་མ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྔོང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ།
དེ་ལས་སྒྲེས་ཤིང་དེ་དང་འདྲ་བ་གཉིས་ཆོགས་དེ་ཡིན་པའི་བྱེད་ཞེས་
བཀོད་ནས་རྣམ་རིག་པས་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །རྟེན་པ་བྱི་མ་གཉིས་
ཀྱི་དོན་ཐར་ལས་གསལ་བྱེད་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་ཀྱང་། མཁས་གྲུབ་
ཀྱི་ཆེད་ལས། དེའི་ཐུགས་སྒྲུབ་པ་དང་འགྲེལ་གྱི་འབྲས་ནས། སྔ་

འཛིན་ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན། རང་དང་ཡུལ་མཚུངས་པའི་དབང་ཤེས་སྤྲུལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་བར་ཐལ། དེ་ལས་སྦྱེས་ཤིང་དེ་དང་འབྲས་བའི་ཕྱིར། འབྲས་བར་ཐལ། སྤྲུལ་ཡང་སྤྱོད་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱང་སྤྱོད་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཞེས་ཟེར་མོད། འདི་ནི་ཆོས་མི་འཐད་དེ། སྐལས་དོན་པོར། འབྲེལ་མེད་གྱི་ལན་བཏབ། རང་ལ་འང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སོགས་གྱིས་བཀག་ནས། མཁས་བྱུང་རང་གི་བཞེད་པ་ནི། རྒྱུ་ཆེན་ ༡༩༥ ལས། སྤྱོད་འཛིན་དབང་ཤེས་གྱིས་བྱངས་པའི་དབང་ཤེས་དེ་བྱན་པའི་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། རང་དང་དོན་དམ་པ་ཡུལ་མཚུངས་པ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་གི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་སྤྱོད་དབང་ཤེས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུར་པ་རྟོགས་ཤིང་སྤྱོད་བར་འགྱུར་བ་ཐལ། དེ་ལས་སྦྱེས་ཤིང་དེ་དང་འབྲས་བའི་ཕྱིར། འབྲས་བར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་ཡོད། གཉལ་སྤྱོད་དཀའ་འབྲེལ་ ༡༩ དུ། ལྷ་དབང་སྒྲོ་ལྟར་ན། སྤྱོད་འཛིན་མཛོན་སུམ་གྱིས་བྱངས་པའི་སྤྱོད་པོ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་འཛིན་དབང་མཛོན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་བར་ཐལ། སྤྱོད་འཛིན་མཛོན་སུམ་ལས་སྦྱེས་ཤིང་དེ་དང་འབྲས་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་པ་འགྲིག་ཆོས་མཆོག་ལྟར་ན། སྤྱོད་འཛིན་ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་འཛིན་སྤྲུལ་མ་སྤྱོད་བྱེད་དུ་ཐལ། སྤྱོད་འཛིན་སྤྲུལ་ལས་སྦྱེས་འབྲས་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་པ་ཁས་སྐྱངས་ཞེས་གསུངས། གསུངས་ཚུལ་འདི་ལྟར་ན། བོད་དུ་རྒྱལ་ཆབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་རྣམ་པ་ཤད་ལས་གསུངས་པ་དེ་ནི་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ཡུགས་དང་མཐུན་ཞིང་། མཁས་

གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པས་རྟེན་ཆེན་ལས་གསུངས་ཚུལ་དེ་ལྟ་དབང་
 གློ་དང་མཐུན་པའོ། །འོན་ཀྱང་དབྱུང་དགོས་པ་ཞིག་ལ། མཐས་གྲུབ་
 རེས་སྡེ་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་བྱངས་པའི་སྡེ་འཛིན་བྱ་བའི་བྱ་
 རེས་ཆོས་ཅན། ཞེས་ཡུལ་ཅན་སྡེ་འཛིན་ལ་སྦྱར་ནས་གསུངས་ཤིང་།
 གློབ་དཔོན་ལྟ་དབང་གློ་ལྟ་ན་སྡེ་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་བྱངས་པའི་
 སྡེ་ན་པོ་བྱ་བའི་བྱ་རེས་ཆོས་ཅན་ཞེས་ཡུལ་སྡེ་ན་པོ་ལ་སྦྱར་ནས་
 གསུངས་ཡོད། དཀའ་འགྲེལ་དུ་ལྟ་དབང་གློའི་འདོད་པ་སྦྱར་བ་དེ་སྡེ་
 འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱངས་པའི་སྡེ་འཛིན་དེས་པའི་དེས་རེས་ཆོས་
 ཅན་ཞེས་ཟེར་དགོས་སམ་དབྱུང་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་དེས་དར་རྟེན་ ༡༣༧
 ལས། འཐད་ལྟ་དུ་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་གཟུང་དོན་དུ་ཐལ་བ་འཕངས་པ་
 ཡིན་ལ། གློབ་དཔོན་ལྟ་དབང་གློས་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཀྱང་གཟུང་དོན་
 མ་ཡིན་པ་གཟུང་དོན་དུ་ཐལ་བ་བརྗོད་བཞེད་ནས་བྱ་བ་དབྱུང་ཞེས་
 གྱིས་རང་འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་སྦྱང་བ་གཟུང་དོན་དུ་ཐལ་བ་བརྗོད་དོ་ཞེས་
 གསུངས། དེ་ལྟར་ན་མཐས་གྲུབ་རེས་གསུངས་ཚུལ་དེ་ལྟ་དབང་གློ་
 དང་མཐུན་པར་འགྱུར་རོ། །འོན་ཀྱང་དཀའ་འགྲེལ་དུ་འཁོད་པ་དེ་ཡི་གེ་
 དག་མིན་དབྱུང་གཞིར་སྦྱང་ཞིང་། གློབ་དཔོན་ལྟ་དབང་གློའི་འགྲེལ་པ་
 ལ་གཞིགས་པ་ཞུའོ། །རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ ༡༥༠ ལས།
 ཡང་ན་གློབ་དཔོན་ལྟ་དབང་གློ་ལྟ་སྡེ་ན་པོ་བྱ་བའི་བཅད་ཞེས་དེས་
 སྡེ་འཛིན་མངོན་སུམ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ་
 ཞེས་གསུངས་འདུག་པས་གོང་གི་དཀའ་འགྲེལ་དང་འདྲ་བར་ཡོད་པས་
 ཡི་གེ་མ་དག་ཟེར་ནའང་ཁག་ཅན་འདུག །ཡང་ན་དེ་འདྲའི་བྱ་བའི་སྡེ་

དེ། ཡུལ་སྔོན་པོ་དང་ཡུལ་ཅན་སྔོ་འཛིན་གཉིས་ཀ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་
སམ་བཅད་ཤེས་ཡིན་པས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གང་ལ་སྦྱར་ཡང་གནད་
གཅིག་པས་འགལ་བ་མེད་ཅེས་ཟེར་དགོས་སམ་དགྲ།

སྔོགས་སྒྲུང་གི་རྒྱལ་འདུས་པ་དང་སྤྱ་རབ་གཞུང་དོན་ཡིན་པ་འགོག་ པའི་རིགས་པ།

སྔོགས་སྒྲུང་གི་རྒྱལ་འདུས་པ་དང་སྤྱ་རབ་གཞུང་དོན་ཡིན་པ་
འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། དམིགས་བརྟགས་ལས། དབང་པོའི་རྣམ་
བར་རིག་པའི་རྒྱ། །སྤྱ་རབ་རྒྱལ་དག་ཡིན་མོད་ཀྱི། །དེ་མི་སྒྲུང་བྱིར་
དེ་ཡུལ་ནི། །རྒྱལ་སྒྲན་མ་ཡིན་དབང་པོ་བཞིན། །ཇས་སུ་མེད་བྱིར་
འདུས་པའང་མིན། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི་སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། བྱི་
རོལ་དོན་དུ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་བྱི་དོན་དུ་ཡོད་ན་རང་འཛིན་མིག་ཤེས་
ཀྱི་དམིགས་སྒྲིན་ཡིན་དགོས་པ་ལ་དེ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། མདོ་སྡེ་པ་ན་
རེ་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་སྒྲིན་
ཡིན་ནོ་ཞེན། དེ་མི་འཐད་དེ། སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་
ཀྱི་དམིགས་སྒྲིན་བྱེད་ན་སྔོ་རྒྱལ་རེ་རེ་བ་དང་། དུ་མ་འདུས་པ་གང་
རུང་གིས་སྔོན་པོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་སྒྲིན་བྱེད་དགོས་པ་ལ་དེ་
ལྟར་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྒྱལ་སྤྱ་རབ་རེ་རེ་པས་སྔོན་པོ་འཛིན་ཀྱི་
དམིགས་སྒྲིན་བྱེད་དོ་ཞེན། དེ་མི་འཐད་དེ། སྔོ་རྒྱལ་སྤྱ་རབ་རེ་རེ་བ་
ཆོས་ཅན། སྔོན་པོ་འཛིན་དབང་མདོན་ཀྱི་དམིགས་སྒྲིན་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་

དེ་ལ་མི་སྤང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མིག་གི་དབང་པོ་བཞིན་ནོ། །ཁོ་ན་
 རེ་སྒྲོ་རྩལ་དུ་མ་འདུས་པ་དེ་སྒྲོན་འཛིན་དབང་མཛོན་གྱི་དམིགས་སྒྲིན་
 ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྒྲོ་རྩལ་དུ་མ་འདུས་པ་དེ་ཆོས་ཅན།
 སྒྲོན་འཛིན་དབང་མཛོན་གྱི་དམིགས་སྒྲིན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཇུས་
 སུ་མེད་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཆུ་གཉིས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འགོད་པར་
 བྱའོ། །

མིང་གི་སྤྱོད་ལ་སྒྲོ་མེད་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་བའི་
 སྒྲིང་ཉིད་སྐབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སྒྲིང་གསུམ།

མིང་གི་སྤྱོད་ལ་སྒྲོ་མེད་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་
 བའི་སྒྲིང་ཉིད་སྐབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སྒྲིང་གསུམ་ནི། ཐེག་བསྐྱུས་ལས།
 མིང་གི་སྤྱོད་ལ་སྒྲོ་མེད་ཕྱིར། །མང་བའི་ཕྱིར་དང་མ་དེས་ཕྱིར། །དེ་ཡི་
 བདག་ཉིད་བདག་མང་དང་། །བདག་འབྲས་འགལ་བས་འགྲུབ་པར་
 འགྱུར། །ཞེས་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ་རིགས་སྒྲིང་གསུམ་དང་དེ་
 རྣམས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་གསུམ་བཅས་བསྟན་ལ། རིགས་སྒྲིང་
 དང་པོ་མིང་གི་སྤྱོད་ལ་སྒྲོ་སྒྲེ་བ་མེད་བའི་རིགས་ཀྱིས་སྐབ་པ་ནི། མིང་
 གི་སྤྱོད་ལ་སྒྲོ་མེད་ཕྱིར་ཞེས་དང་། རོན་ནི་གཞུགས་རུང་ཆོས་ཅན།
 ཁྱོད་གཞུགས་ཅས་པའི་སྐྱེ་འདུག་པའི་འདུག་གཞིར་རང་གི་མཆོན་
 ཉིད་ཀྱིས་མེད་དེ། ཁྱོད་ལ་གཞུགས་ཞེས་མིང་བཏགས་པའི་སྤྱོད་ལ་
 ར་ཁྱོད་མཐོང་ཅམ་ཉིད་ཀྱིས་འདི་ནི་གཞུགས་སོ་སྐྱེ་བའི་སྒྲེ་བ་

མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །རྟགས་སྒྲར་གཉིས་པ་དོན་གཅིག་དོན་དུ་
མར་འགྱུར་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་ནི།
མར་པའི་ཕྱིར་དང་ཞེས་དང་། དོན་ནི། བརྒྱ་ཕྱིན་ཆོས་ཅན་ཁྱོད་དབང་
པོ་དང་སྒྲོང་འཛོམས་སྟགས་ཀྱི་མིང་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་དེ། དེ་ལྟར་ན་དོན་གཅིག་དོན་དུ་མར་འགྱུར་
དགོས་པ་ལས་ཁྱོད་དོན་དུ་མར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །རྟགས་
སྒྲར་གསུམ་པ་དོན་དུ་མ་དོན་གཅིག་དུ་འགྱུར་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་
མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་ནི། མ་ངེས་ཕྱིར་ཞེས་དང་། དོན་ནི་
རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་ཤར་བྱུང་གི་ཉེར་སྒྲས་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཉེར་སྒྲས་
ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་
དེ། དེ་ལྟར་ན་དོན་དུ་མ་དོན་གཅིག་དུ་འགྱུར་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མ་
ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། ། ཞེས་རྟགས་སྒྲར་གསུམ་གྱི་འགོད་ཚུལ་
དང་། ཐལ་འགྱུར་གསུམ་གྱི་འགོད་ཚུལ་འོག་དུ་གསལ་ལ།

ཐལ་འགྱུར་གསུམ་ངོས་བསྐྱུང་བ།

འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་གསུམ་ནི།

ཐལ་འགྱུར་དང་པོ་བདག་ཉིད་འགལ་བའི་ཐལ་འགྱུར།

ཅ་བར། དེ་ཡི་བདག་ཉིད་འགལ་བས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །

ཞེས་དང་། དོན་ནི་གཞུགས་རུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཞུགས་ཞེས་
 བའི་མིང་བཏགས་པའི་སྐྱོད་ལ་ན་ཁྱོད་མཐོང་ཅམ་ཉིད་ཀྱིས་འདི་ནི་
 གཞུགས་སོ་སྐྱམ་པའི་སྒྲོ་ངང་གིས་སྐྱེ་བར་ཐལ། ཁྱོད་གཞུགས་ཞེས་
 བའི་སྐྱེ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་བ་ཡིན་
 བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

ཐལ་འགྱུར་གཉིས་པ་བདག་མང་འགལ་བའི་ཐལ་འགྱུར།

ཅ་བར། བདག་མང་འགལ་བས་འགྲུབ་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། དོན་
 ནི་བརྒྱ་ཁྱིལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་དུ་མར་འགྱུར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་
 དབང་པོ་དང་གྲོང་འཛོམས་སོགས་ཀྱི་མིང་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་
 རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

ཐལ་འགྱུར་གསུམ་པ་བདག་འབྲས་འགལ་བའི་ཐལ་འགྱུར།

ཅ་བར། བདག་འབྲས་འགལ་བས་འགྲུབ་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་།
 དོན་ནི་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་ཤར་ཅུབ་ཀྱི་ཉེར་སྤྱོད་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
 གཉིས་དོན་གཅིག་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཉེར་སྤྱོད་ཞེས་པའི་
 སྐྱེ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་བ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

ཕྱི་རོལ་མེད་ན་སྡོད་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ནམས་གྲུབ་ཚུལ།

མདོ་ལས། ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་མོ། །ཞེས་
གསུངས་ལ།

འོ་ན། ཕྱི་རོལ་མེད་ན་སྡོད་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ནམས་གྲུབ་
ཚུལ་རིམ་ལྔ་བྱ་ཡིན་སྟུང་ན། རྗེ་བཅུན་གྲུབ་མཐའ་ ༡༠ ལས། གཟུགས་
སོགས་དོན་ལྔ་པོ་དེ་ཀྱན་གཞིའི་ནམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྱུང་མོང་བ་དང་
བྱུང་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བཞག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་
ཤེས་པའི་ཇས་ཀྱི་སྟེང་ནས་སྟེས་པ་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་མོ། །

དཔལ་ལྷན་ཆོས་རྗེའི་གྲུབ་མཐའ་མཆན་འགྲེལ་ལས། རྗེ་ག་
མར་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཞི་གཅིག་ལ་མཆོན་ན། བྱམ་པ་དེ་
རང་གི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་རྩལ་དུ་མ་བསགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་
ཡིན་པར་བྱིན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྟེ་བ་ཀྱན་གྱི་འདོད་པ་མཐུན་ཞིང་། དེའི་
ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་རྩལ་དུ་མ་ནི་ཡན་ལག་དང་། བྱམ་པ་ནི་ཡན་ལག་
ཅན་ཡིན་པར་འདོད་པ་མཐུན་ལ། འོན་ཀྱང་བྱམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡན་
ལག་ཅན་གྱི་ངོས་འཛིན་ལ་འདོད་ཚུལ་སྟེ་ཆོགས་ཡོད་དེ། སྟེ་སྟེགས་
བྱེ་རིག་གཉིས་ཀྱི། བྱམ་པའི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་རྩལ་མང་པོ་འདཔ་
འབྱར་དུ་སྤང་བ་ན། རྗེ་ག་མར་ལྷན་པ་ཞེས་པའི་ཡན་ཅན་དོན་གཞན་
སྟེ་བ་དང་། དེའི་འོག་དུ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཇས་དོན་

གཞན་སྤྱི་བར་འདོད་པ་དང་། ཉན་ཐོས་སྤྱི་གཉིས་ཀྱིས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམས་དོན་གཞན་ལ་རིགས་པས་གཞོད་པར་མཐོང་ནས། བྱམ་བའི་ཆ་ཤས་སྤྱི་གྲུང་བའི་རྩལ་མང་པོའི་ཆོག་པས་ཅམ་བྱམ་བ་ཡིན་གྱི། ཆོག་པས་བ་དེ་མ་ཡིན་བའི་ཡན་ལག་ཅན་མེད་པས་བྱམ་བ་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་པ་དང་། སེམས་ཅམ་པས་དེ་འདིའི་ཆོག་པས་བ་དེ་བྱམ་བ་མ་ཡིན་གྱི། བག་ཆགས་སད་སྟོབས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱམ་བར་སྤྱང་བའི་སྤྱང་ཆ་བྱམ་བ་ཡིན་པས། བྱམ་བ་སེམས་ཀྱི་རྣམས་སྤྱི་གྲུང་བར་འདོད་པ་དང་། མདོ་སྤྱི་སྤྱོད་བའི་དབྱ་མ་རང་རྒྱད་པས་མདོ་སྤྱི་བ་དང་མཐུན་ཞིང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་བའི་དབྱ་མ་རང་རྒྱད་པས་སེམས་ཅམ་པ་དང་མཐུན་པར་འདོད་ལ། ཐལ་འགྱུར་བས་བྱམ་བའི་ཆ་ཤས་སྤྱི་གྲུང་བའི་རྩལ་དུ་མ་ཆོག་པས་བ་ལ་བད་དང་རྟོག་པས་བྱམ་བ་ཞེས་པར་བཏགས་ཅམ་བྱམ་བར་འདོད་དོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་འདུག་པ་འདི་དབྱེད་གཞིར་བཞག་པའོ། །

སྤྱི་བ་པ།

མདོ་དང་སྤྱི་བ་དུན་ལེགས་བཤད་ཚུ་གཉེར་ཆེར། །

དེ་མེད་རིགས་པའི་རྣམ་དབྱོད་གསེར་མིག་འཕྲུག། །

བདག་སྟོ་སྤྱང་མོས་གང་ཟིན་སྤྱངས་པ་དེ། །

ཉ་དང་སྟོག་མ་གང་ཡིན་གཞུ་པོས་དབྱོད། །

དཀར་པོའི་དགེ་བའི་ལས་ལ་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཤིང་། །
 རིང་ནས་ངན་ལ་གོམས་པའི་སྤྲིག་པའི་བྲ། །
 དེ་རིང་འདི་འབྲའི་ལས་ལ་བཀོལ་གྱུར་བ། །
 རོ་མཆར་རྟེན་དཀའི་ལས་སུ་བསམ་སྟེ་བྲིས། །

ནམ་དཀར་ལེགས་བྲས་ཅུང་ཟད་མཆིས་གྱུར་བ། །
 རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་ཏུ་བཟང་དང་འཇམ་དཔལ་སོགས། །
 སར་གནས་དཔའ་བོ་ནམས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །
 རི་ལྟར་སྟོན་པ་དེ་ལྟར་བདག་གྱུང་ངོ་། །

གཞུང་དོན་དཀའ་གནས་རྒྱར་བཅད་གར་སྟེགས་སྟེང་། །
 སྟོན་སྟོན་མཁས་པའི་ལུང་རིགས་རོ་དབྱངས་བརྒྱས། །
 སྟོ་གསལ་མཛེས་ལྡན་ཆོགས་ནམས་མཁོན་དུ་བསྐྱུས། །
 རོ་མཆར་རིགས་ལམ་འབྲལ་སྟོན་ཅི་ཡང་མཆིས། །

དེ་ལྟར་ནམ་འགྲེལ་ལེའུ་གསུམ་པའི་དྲོགས་གནད་འགའ་ཞིག་
 རྒྱར་དུ་བཀོད་པ་མཛོན་སུམ་ལེའུའི་ལྷེ་མིག་ཅེས་བྲ་བ་འདི་ལ་ནོར་
 འབྲུལ་མཆིས་ན་དམ་པ་ནམས་བཟོད་གསོལ་བཅས་རང་གི་བརྗེད་
 བྱང་གི་ཚུལ་དང་སྐལ་མཉམ་གཞན་འགའ་ཞིག་ལའང་ཕན་པའི་བསམ་
 པས་སྒྲ་ལབ་ལུང་ལྟ་ཡི་ལུང་བར་སྟེས་ཤིང་། ༡ རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་སྟེ་

བྲེང་བཅུ་བཞི་བ་ལ་སོགས་པའི་མཁས་གྲུབ་གཉིས་འཛོམས་ཀྱི་དབུ་
 ལྡན་ཆུ་མ་དུ་མའི་ཞབས་རུལ་སྤྱི་ཐོར་ནོད་པའི་སྐལ་བཟང་ཐོབ་པ་སེར་
 གྱེས་ལྡན་མ་ལྟ་རམས་དགེ་སྦྱོར་བསོད་ནམས་ཆོས་གཤམས་ཀྱིས་བྱི་ལོ་
 ༡༠༠༩ ལོའི་དགེ་ལུགས་རྒྱགས་སྦྱོར་ཆེན་མོའི་སྦྱོབ་དཔོན་ལོ་རིམ་དང་
 མོའི་རྒྱགས་སྦྱོར་རང་སྦྱོར་གི་སྐབས་སུ་བྲིས་བཅོ། །འདིས་ཀྱང་བསྟན་
 འགྲོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་ཐོགས་པར་གྱུར་ཅིག ། །

ལུང་འདྲེན་ཐུག་དཔེ་ཁག་གི་རིམ་སྒྲིག།

༡༽ མཛད་བ་པོ། སྒྲིབ་བ་བཙམ་ལྡན་འདས།
 ༡༽ ལང་ག་ཤེགས།

༢༽ མཛད་བ་པོ། སྒྲིབ་དཔོན་ལྷ་སྒྲིབ།
 ༡༽ ཅེ་བ་ཤེས་རབ།

༣༽ མཛད་བ་པོ། སྒྲིབ་དཔོན་ཐོགས་མེད།
 ༡༽ ཐེག་བསྐྱུས།

༤༽ མཛད་བ་པོ། སྒྲིབ་དཔོན་འཕགས་བ་ལྷ།
 ༡༽ སྒྲིས་རབས།

༥༽ མཛད་བ་པོ། སྒྲིབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྒྲིབ་པོ།
 ༡༽ དབུ་མ་བདེན་གཉིས།

༦༽ མཛད་བ་པོ། སྒྲིབ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན།
 ༡༽ མཛོད་ཅེ་བ།
 ༢༽ ཉི་ཤུ་པ།

༡། མཛད་བ་པོ། སློབ་དཔོན་ཕྱགས་སྤང་།

༡༽ ཚད་མ་ཀུན་བརྟུས།

༡༠༡༡ ལོར་རྒྱ་གཞུང་པར་འདེབས་ཁང་ནས་པར་བསྐྱུན་ཞུས།

༢༽ ཀུན་བརྟུས་རང་འགྲེལ།

༡༠༡༢ ལོར་རྒྱ་གཞུང་པར་འདེབས་ཁང་ནས་པར་བསྐྱུན་ཞུས།

༣༽ དམིགས་པ་བརྟགས་བ།

༢། མཛད་བ་པོ། སློབ་དཔོན་ཚས་གྲགས།

༡༽ ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ།

༡༠༠༩ ལོར་སློ་མང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་བསྐྱུན་ཞུས།

༢༽ རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ།

༡༠༠༦ ལོར་སེར་བྲེས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་བསྐྱུན་ཞུས།

༣། མཛད་བ་པོ། སློབ་དཔོན་རྩ་བ་གྲགས་བ།

༡༽ འབྲུག་པའི་རང་འགྲེལ།

༡༩༩༡ ལོར་སྐུ་རྩ་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་བསྐྱུན་ཞུས།

༤། མཛད་བ་པོ། མཆིམས་འཇམ་པའི་དབྱངས།

༡༽ མཛོད་འགྲེལ་མཛོད་པའི་རྒྱན།

༡༠༠༧ ལོར་སེར་བྲེས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་བསྐྱུན་ཞུས།

༡༡༽ མཛད་བ་པོ། རྩེ་ཙཱ་ཁ་བ་ཆེན་པོ།

༡༽ ཆད་མའི་ལམ་བསྐྱུགས།

༡༠༠༠ ལོར་སྒོ་སྒྲིང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་བར་བསྐྱུན་ཁྱུས།

༢༽ མངོན་སུམ་ལེའུའི་བརྗེད་བྱང་ཆེན་པོ།

༡༩༩༧ ལོར་མཆོ་སྒྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་ནས་བར་

༣༽ དབུ་མ་དགོངས་བ་རབ་གསལ།

༡༩༩༩ ལོར་སེར་བྱེས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་བར་བསྐྱུན་ཁྱུས།

༤༽ མངོན་སུམ་ལེའུ་ཁྲིག་ཀླ།

༡༩༩༧ ལོར་མཆོ་སྒྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་ནས་བར་

༥༽ རོན་གཉེར་ཡིད་ཀྱི་སྐྱུན་སེལ།

༡༩༩༧ ལོར་སྒོ་སྒྲིང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་བར་བསྐྱུན་ཁྱུས།

༦༽ ཅ་ཤེ་ཁྲིག་ཆེན།

༡༠༠༠ ལོར་ལྷ་རྒྱ་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་བར་བསྐྱུན་ཁྱུས།

༧༽ སང་ངེས་ནམ་འབྲེད།

༡༩༩༧ ལོར་སྒོ་སྒྲིང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་བར་བསྐྱུན་ཁྱུས།

༨༽ ལེགས་བཤད་གསེར་ཐེང་།

༡༠༠༡ ལོར་སེར་བྱེས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་བར་བསྐྱུན་ཁྱུས།

༡༢༽ མཛད་བ་པོ། རྒྱལ་ཚབ་མེ།

༡༽ ཆད་མའི་ལམ་ཁྲིད།

༡༠༠༠ ལོར་སྒོ་སྒྲིང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་བར་བསྐྱུན་ཁྱུས།

༡༽ རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་སྟོང་།

༡༠༠༡ ལོར་ལྷ་རྒྱ་དཔེ་མཛོད་ནས་པར་བསྐྱབ་ཁྱུས།

༢༽ རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་སྟོང་།

༡༠༠༢ ལོར་ལྷ་རྒྱ་དཔེ་མཛོད་ནས་པར་བསྐྱབ་ཁྱུས།

༣༽ རྣམ་ངེས་དར་རྒྱུ།

༡༠༠༣ ལོར་ལོར་སྐད་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་བསྐྱབ་ཁྱུས།

༡༣༽ མཛད་བ་པོ། མཁས་གྲུབ་མེ།

༡༽ རྒྱུ་ཆེན་དགོངས་བ་རབ་གསལ།

༡༩༩༩ ལོར་ལྷ་རྒྱ་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་བསྐྱབ་ཁྱུས།

༢༽ ཆད་མའི་ལམ་ཁྲི།

༡༠༠༠ ལོར་ལྷ་རྒྱ་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་བསྐྱབ་ཁྱུས།

༣༽ སྤེ་བདུན་རྒྱུ་ཡིད་ཀྱི་སྐྱབ་སེལ།

༡༠༠༤ ལོར་ལྷ་རྒྱ་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་བསྐྱབ་ཁྱུས།

༡༤༽ མཛད་བ་པོ། རྒྱ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན།

༡༽ རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་དང་པོའི་མཐའ་དཔྱད།

༡༩༩༩ ལོར་ལོར་བྱེས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་བསྐྱབ་ཁྱུས།

༢༽ མཉན་བྱའི་དབང་པོའི་རྒྱར་བཀོལ།

༡༩༩༩ ལོར་ལོར་བྱེས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་བསྐྱབ་ཁྱུས།

༣༽ འབྲས་རྟོག་གསུམ་གྱི་མཐའ་དཔྱད།

- ༡༩༩༩ ལོར་སེར་བྱེས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་བསྐྱུན་ཞུས།
- ༢༽ རྒྱན་འབྲེལ་སྤྱི་དོན་རོལ་མཆོ།
- ༣༠༠༡ ལོར་སེར་བྱེས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་བསྐྱུན་ཞུས།
- ༤༽ དྲང་རེས་རྒྱལ་པོ་ཆར་གཙོད།
- ༡༩༩༩ ལོར་སེར་བྱེས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་བསྐྱུན་ཞུས།
- ༥༽ རྒྱན་འབྲེལ་སྤྱི་དོན།
- ༡༩༩༩ ལོར་སེར་བྱེས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་བསྐྱུན་ཞུས།
- ༦༽ སྐབས་ལྔ་པའི་མཐའ་དཔྱོད།
- ༣༠༠༡ ལོར་སེར་བྱེས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་བསྐྱུན་ཞུས།
- ༧༽ ལྷུ་པ་མཐའི་རྣམ་གཞག།
- ༣༠༠༡ ལོར་སེར་བྱེས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་བསྐྱུན་ཞུས།

༡༥༽ མཛད་པ་པོ། རྩེ་དགེ་འདུན་གྲུབ།

- ༡༽ ཚད་མའི་ལེགས་པ་ཤད།
- ༡༩༩༩ ལོར་སྐུ་རྩེ་དགེ་འདུན་ཁང་ནས་པར་བསྐྱུན་ཞུས།
- ༢༽ ཚད་མ་རིགས་རྒྱན།
- ༣༠༠༩ ལོར་སྐུ་རྩེ་དགེ་འདུན་ཁང་ནས་པར་བསྐྱུན་ཞུས།

༡༦༽ མཛད་པ་པོ། བཅ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ།

- ༡༽ རྒྱན་འབྲེལ་དགོངས་པ་རབ་གསལ།
- ༡༩༩༩ ལོར་སྐུ་རྩེ་དགེ་འདུན་ཁང་ནས་པར་བསྐྱུན་ཞུས།

༩༩ ་ མཛད་པ་པོ། ཚེས་ཇེ་ངག་དབང་དབལ་ལྷན།
 ༡ ་ གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོའི་མཆན་འགྲེལ།
 ༡༠༠༤ ་ ལོར་སྒོ་མང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་པར་བསྐྱན་ཞུས།

༡༡། |སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་དང་དེ་མི་ཐད་པ་བརྒྱད་ཅུ་དང་
སྤྱར་བའི་ཚུལ་དང་ཞར་བྱང་འཕྲོས་དོན་འགའ་ཞིག་གི་རེཅུ་མིག་།

༡༢། |རྒྱུན་ངན་འཛོམས་ལ་ཆིག་ཐུབ་སྟེ། །
འདོད་དོན་བསྐྱོང་བའི་ཡིད་བཞིན་ནོར། །
ཕན་བདེའི་ལེགས་ཆོགས་ཀུན་གྱི་གཞི། །
བྱང་ཚུབ་སེམས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །

ཞེས་མཆོད་པ་བརྗོད་པ་བསྟོད་པའི་ཆིག་གིས་སྤྱན་བསུས་ཏེ། དེ་ཡང་
མི་ཐད་པ་བརྒྱད་ཅུའི་སྟེང་ཆིག་ནི། སེམས་བསྐྱེད་བསམ་སྦྱོར་ལྷག་
བསམ་དང་། |པ་རོལ་བྱིན་དུག་ཆད་མེད་དང་། |མཛོན་བར་ཤེས་
དང་བསྐྱེད་དོས་བཞི། |སོ་སོ་རིག་རྟོན་ཆོགས་དག་དང་། |བྱང་ཚུབ་
ཕྱོགས་མཐུན་ཞི་གནས་སོགས། |གཟུངས་སོགས་ཆོས་ཀྱི་མདོ་བཤད་
དང་། |བསྐྱེད་གཅིག་ལམ་དང་ཐབས་མཁས་པའོ། |ཞེས་པ་ལྟར་དག་
ལྟར་དུ་རྒྱུ་པ་དང་པོར། བསམ་པ་སྦྱོར་བ་ལྷག་བསམ་དང་། |ཞེས་པ་
མ་གཏོགས་གཞན་རྣམས་འདྲ་བ་འོག་ཏུ་འཁོད་པ་ལྟར་དང་། དེ་བཞིན་
དུ་དག་ལྟར་ ༡༣ ལས། དུས་མདའ་དུས་མཆོ་དུས་ལག་པ། |སུམ་
ཅུ་ཅ་བདུན་ལག་རྒྱུ་མཆོ། |བཅུ་ཆོན་གཉིས་པའི་ཐ་དད་ཀྱིས། |མི་
ཐད་པ་བརྒྱད་ཅུ་དེ་དག་ཡིན། |ཞེས་སྟེང་ཆིགས་ཀྱང་བཞོད་ཅིང་མི་ཐད་

པ་སོ་སོ་ལ་ནང་ཆན་གྱི་དབྱེ་བ་དུ་མ་ཡོད་པ་རྣམས་སྒོ་གྲོས་མི་ཟད་
 བའི་མདོ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། དུས་མདའ་དུས་མཆོ་ཞེས་
 སོགས་ཀྱི་དོན་གང་ཞེ་ན། དུས་མདའ་དུས་མཆོ་དུས་ལག་པ། །སྤུམ་
 ཅུ་ཅ་བདུན་རྒྱུ་ལག་མཆོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས། དུས་མདའ་ཞེས་
 སོགས་རིམ་པ་བཞིན་བཞི་དང་ལྔ་དང་བཞི་དང་བཞི་དང་བཞི་དང་
 གཉིས་དང་སོ་བདུན་དང་གཉིས་དང་གཉིས་དང་བཞི་བཅས་ཀྱི་མིང་
 གི་མངོན་བཟོད་ཡིན་ལ། དེ་དག་མི་ཟད་པ་བརྒྱད་ཅུའི་སྡེ་ཆན་ཆ་ཅན་
 རྣམས་ལ་སྦྱར་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་རིམ་པ་བཞིན། ཆད་མེད་བཞི་
 དང་། མངོན་ཤེས་ལྔ། བསྐྱེད་པ་བཞི། སོ་རིག་བཞི། རྟོག་པ་བཞི།
 ཆོག་གས་གཉིས། བྱང་སྤྱོད་སོ་བདུན། ཞི་ལྷག་གཉིས། གཟུངས་
 སྒོ་བས་གཉིས། ཆོས་ཀྱི་སྒྲིམ་བཞི་བཅས་ཆ་ཅན་གྱི་སྡེ་ཆན་བརྒྱ་པོ་ལ་
 སྦྱར་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ། །

བརྒྱ་ཆན་གཉིས་པའི་ཐ་དད་ཀྱིས། །མི་ཟད་བརྒྱད་ཅུ་དེ་དག་
 ཡིན། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཁ་ཅིག །མི་ཟད་པ་ལ་བརྒྱད་ཅུར་ཡོད་པས་
 དེ་བརྒྱ་ཆན་དུ་སྡེ་བ་ན་བརྒྱ་ཆན་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་ལ། སེམས་བསྐྱེད་
 ལ་ཉེར་གཉིས་ལས་མེད་པས་དེ་བརྒྱ་ཆན་དུ་སྡེ་བ་ན་བརྒྱ་ཆན་གཉིས་
 ལས་མི་འོང་བས་མི་ཟད་པ་བརྒྱད་ཅུ་པོ་དེ་དག་རྣམས་སེམས་བསྐྱེད་
 ཉེར་གཉིས་ལ་སྦྱར་ཚུལ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།

སེམས་བསྐྱེད་ལ་བརྒྱ་ཆན་དུ་སྡེ་བ་ན་བརྒྱ་ཆན་ཐ་དད་པ་
 གཉིས་ལས་མི་འོང་པ་བདེན་ཡང་། དེ་རྣམས་མི་ཟད་པ་བརྒྱད་ཅུ་ལ་

སྐྱར་ཚུལ་ཡོད་དེ། བརྒྱད་ཅུ་པོ་དེ་གཞི་མི་ཟད་པ་དང་གྲོགས་མི་ཟད་པ་
གཉིས་སུ་འགྱུར་ལ་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་མི་ཟད་པ་ནི་གཞི་མི་ཟད་པ་
ཡིན་ལ། ལྷག་མ་དོན་དགུ་ནི་གྲོགས་མི་ཟད་པ་དང་། དེ་ལ་སྡེ་ཆན་ཆ་
ཅན་དང་ཡ་ཅན་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང་། ཆད་མེད་བཞི་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་
བཞིའི་བར་སྡེ་ཆན་ཆ་ཅན་བཅུ་པོ་དེ་རྣམས་རེའུ་མིག་ཏུ་འཁོད་པ་ལྟར་
སེམས་བསྐྱེད་བཅུ་ལ་སྐྱར་ཞིང་། ལྷག་མ་སྡེ་ཆན་ཆ་མེད་དམ་ལ་ཅན་
བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་རྣམས་རེའུ་མིག་ཏུ་འཁོད་པ་ལྟར་ལྷག་མ་སེམས་
བསྐྱེད་བཅུ་གཅིག་པོ་ལ་སྐྱར་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་མི་ཟད་པ་བརྒྱད་ཅུ་པོ་དེ་སེམས་བསྐྱེད་བཅུ་ཆན་བ་དང་
བ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ལ་སྐྱར་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་
པའི་དོན་ནོ། །

འོན་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་ལ་གྲོགས་མི་ཟད་པ་སྐྱར་དུ་
ཡོད་མེད་བརྟག་པར་བྱའོ། །

སྐབས་འདིར་མི་ཟད་པ་བརྒྱད་ཅུ་པོ་སོར་སྡེ་ཚུལ་གང་། དེ་
སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་དང་སྐྱར་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། མི་ཟད་པ་བརྒྱད་
ཅུ་ནི་སྡོམ་དུ་གསལ་བ་བཞིན། སེམས་བསྐྱེད་མི་ཟད་པ་ནས་ཐབས་
མཁས་མི་ཟད་པའི་བར་བརྒྱད་ཅུའོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་ནི་གཞི་མི་ཟད་པ་
དང་། ལྷག་མ་དོན་བདུན་ནི་གྲོགས་མི་ཟད་པའོ། །དེ་རྣམས་སེམས་
བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་དང་སྐྱར་ཚུལ་ནི་ཁོ་ཙམ་བཞོད་པའི་རེའུ་མིག་ཏུ་
གསལ་བ་བཞིན་དང་། འོན་ཀྱང་འདིར་ཤེས་དགོས་པ་ཞིག་ལ་མི་ཟད་

པ་བརྒྱད་ཅུ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ལ་ཆོག་པ་གཉིས་དང་ཞི་ལྷག་གཅིག་ཏུ་
བགྲངས་ནས་གཟུངས་ལ་བཞིར་སྟེ་ནས་བགྲངས་ཚུལ་ཞིག་འདུག་ཀྱང་
འདི་མི་འགྲིག་པ་ལ་སྤར་གྱི་སྟོན་དེར་གྱིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །

མི་ཟད་པ་བརྒྱད་ཅུ་སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ལ་སྦྱར་ཚུལ་
ཡང་། བསྐྱེད་བྱེད་བྱེད་དང་། ཟེན་བྱ་ཟེན་བྱེད། གྲོགས་དང་གྲོགས་
ཅན་རྣམས་ལ་མན་ཚུན་ཐ་དད་དུ་མི་དགོས་པར་བསམ་ན་མི་ཟད་
པ་བརྒྱད་ཅུའི་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་མི་ཟད་པ་དེ་སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་
གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ་སྦྱར་ནས་བལྟ་བུའི་ཆེད་རེའུ་མིག་ཏུ་བཞོད་
ཡོད་ཀྱང་། འགའ་ཞིག་འདི་མི་འཐད་དེ། མི་ཟད་པའི་དང་པོ་སེམས་
བསྐྱེད་མི་ཟད་པ་ནི་བྱེད་གཞིའམ་སྦྱར་སའི་སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་
ལ་འཛོག་དགོས་ཤིང་། དེ་གཞིར་བྱས་ནས་བསམ་པ་མི་ཟད་པ་ནས་
བཟུང་ཐབས་མཁས་མི་ཟད་པའི་བར་ལྷག་མ་དོན་དགུ་དེ་གྲོགས་སུ་
སྦྱར་དགོས་སོ་ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་ཉི་མེད་གཞི་ལྷན་དཔེ་རིང་ཤོག་ངོས་
༡༩ རྒྱལ་གཟིགས་ན། བསམ་པ་སྦྱོར་བ་ལྷག་བསམ་དང་། །པ་རོལ་
ཕྱིན་བྱུག་ཆད་མེད་དང་། །མདོན་པར་ཤེས་དང་བསྐྱེད་ངོས་བཞི། །སོ་
སོ་རིག་རྟོན་ཆོག་པ་དག་དང་། །བྱང་ཚུལ་ཕྱོགས་མཐུན་ཞི་གནས་
སོགས། །གཟུངས་སོགས་ཆོས་ཀྱི་མདོ་བཤད་དང་། །བཞོད་གཅིག་
ལམ་དང་ཐབས་མཁས་བཤོ། །ཞེས་བཤད་དེ་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་
པ་ལས་གཞན་པ་ནི་གྲོགས་འདི་དག་དང་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ལྷན་པ་
ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་སྒྲོ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས་མི་ཟད་པ་བརྒྱད་ཅུ་

གསུངས་ཏེ་དེ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཉི་ཤུ་ཅུ་གཉིས་ཀྱིས་འགྲེལ་རྟོ། །
ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་།

ཡང་བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སྟོང་པོ་མཆོག་དཔེ་རིང་
སོག་ངོས་ ༡༥ རྒྱལ་གཟིགས་ན། འཕགས་པ་སློ་གྲོས་མི་ཐད་པའི་
མདོ་ལས། ཐམས་ཅད་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་མི་ཐད་པ་བརྒྱད་ཅུར་བརྗོད་
དེ། དེ་དང་པོ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཉིད་དོ། །ལྷག་མ་ནི་དེའི་གྲགས་ཏེ།
སྟོར་བ་དང་བསམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྣ་ཆོགས་པའོ། །དང་པོའི་སེམས་
བསྐྱེད་པ་ནི་གཞི་མི་ཐད་པ་སྟེ། སྟོར་བ་མི་ཐད་པ་ནས་ཐབས་མཁས་
མི་ཐད་པའི་བར་དུ་འོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ལེགས་པར་བཤད་པའོ། །
གཞན་ཡང་། སྐབས་འདིར་མཐུན་དགོས་པ་ཞིག་ལ། མི་ཐད་པ་བརྒྱད་
ཅུའི་ནང་ཆན་ཡིན་ལ་གྲགས་འདུན་སོགས་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆན་མ་
ཡིན་པའི་སྟེ་དང་། གྲགས་འདུན་སོགས་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆན་ཡིན་
ལ་མི་ཐད་པ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་ཆན་མ་ཡིན་པའི་སྟེ་དང་། དེ་གཉིས་ཀའི་
ནང་ཆན་ཡིན་པའི་སྟེ་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་སྟེ་བཅས་སྟེ་བཞི་
བཅུ་ཚུལ་ཤེས་དགོས་ལ། དེ་ཡང་དང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་ཆན་ཡིན་
ལ་ཉེར་གཉིས་ནང་ཆན་མིན་པའི་སྟེ་ནི། སེམས་བསྐྱེད། ཆད་མེད་བཞི།
བསྐྱེད་ངོས་བཞི། སོ་རིག་བཞི། རྟོན་པ་བཞི་བཅས་རིགས་བཞི་དང་།
གཉིས་པ་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆན་ཡིན་ལ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་ཆན་མ་ཡིན་
པའི་སྟེ་ནི། འདུན་པ་དང་། སྟོན་ལམ་དང་། རྟོན་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་
དང་། ཆོས་སྐྱབས་བཅས་རིགས་ལྔ་དང་། གསུམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་

ཕྱ་ནི། བསམ་པ་དང་། ལྷག་བསམ་དང་། སྦྱོར་བ་དང་། སྦྱིན་པ་དང་།
 ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བཟོད་པ་དང་། བཙོན་འགྲུལ་དང་། བསམ་གཏན་
 དང་། ཤེས་རབ་དང་། ཐབས་མཁས་དང་། མངོན་ཤེས་དང་། ཚོགས་
 གཉིས་དང་། བྱང་སྤྱོད་པ་སོ་བདུན་དང་། ཞི་ལྷག་གཉིས་དང་། གཟུངས་
 སྦྱོབས་གཉིས་དང་། ཚོས་ཀྱི་སྦྱོམ་བཞི་དང་། བཟོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་
 བཅས་རིགས་བརྒྱ་བདུན་དུ་ཡོད་ལ། བཞི་པ་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་ཕྱ་ནི་
 ཤེས་སྦྱོང་། །

དེ་ལྟར་མི་ཐད་པ་བརྒྱད་ཅུ་དང་། རྒྱན་ལས་གསུངས་པའི་
 རྒྱ་གསུང་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་པན་ཚུན་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱ་རྒྱུ་མས་མ་
 གཏོགས་བྱན་མོང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱ་རྒྱུ་མས་པལ་ཆེ་སོ་སོའི་བྱང་ཐད་དུ་
 སྦྱར་ཡོད་ཅིང་། ཐད་ཀར་མ་སྦྱར་བ་ནི། མི་ཐད་པ་བརྒྱད་ཅུའི་སྦྱོར་
 བ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པ་ལ་སྦྱར་ཞིང་། རྒྱན་ལས་གསུངས་པའི་
 རྒྱ་གསུང་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པ་ལ་སྦྱར་བའི་
 རྒྱད་པར་གང་ཡོད་དང་། མི་ཐད་པ་བརྒྱད་ཅུའི་ལྷག་བསམ་ནི་སེམས་
 བསྐྱེད་བཞི་པ་སྦྱར་ཞིང་། ཉེར་གཉིས་ནང་ཆོན་ཀྱི་ལྷག་བསམ་ནི་
 སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པ་ལ་སྦྱར་བའི་རྒྱད་པར་གང་ཡོད་དང་། ཡང་མི་
 ཐད་པའི་མངོན་ཤེས་ལྷ་སེམས་བསྐྱེད་བརྒྱ་གཉིས་པ་དང་། ཉེར་གཉིས་
 མངོན་ཤེས་སེམས་བསྐྱེད་བརྒྱ་བཞི་པ་ལ་སྦྱར་བའི་རྒྱད་པར་དང་།
 ཡང་མི་ཐད་པའི་ཐབས་མཁས་སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་པ་དང་། ཉེར་
 གཉིས་ཀྱི་ཐབས་མཁས་སེམས་བསྐྱེད་བརྒྱ་གཅིག་པ་ལ་སྦྱར་བའི་རྒྱད་

པར་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ལན་ནི། གསེར་མེད་ལས།
 རྒྱན་ལས་སྦྱོར་བ་དང་ལྷན་པ་རྒྱ་བ་དང་། ལྷག་བསམ་དང་ལྷན་པ་མེ་
 ལྷ་བྱུང་གོ་བ་རྒྱལ་སྤེ་བཤད་པ་ནི། གཉིས་ཀ་ཡང་ཆོགས་སྦྱོར་གཉིས་
 ཀར་འབྱུང་བ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་སྦྱར་སེམས་བསྐྱེད་ལ་འདུན་ལྷན་སེམས་བསྐྱེད་
 གིས་བྱུང་བ་ཅིང་། རྒྱན་གྱི་དངོས་བསྟན་གྱི་འདུན་ལྷན་སེམས་བསྐྱེད་
 ཡིན་ན་ཆོགས་ལམ་ཁོ་ན་ལ་སྦྱར་དགོས་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྒྱན་གྱི་དངོས་
 བསྟན་གྱིས་སྦྱོར་བ་དང་ལྷན་པའི་མེ་ལྷ་བྱུང་སེམས་བསྐྱེད་སྦྱོར་ལམ་
 ཡན་ཆད་དང་། སྦྱར་སྦྱོར་བ་དང་ལྷན་པའི་མེ་ལྷ་བྱུང་ཆོགས་ལམ་ནས་
 གྲང་ཡོད་དོ། །དཔེ་གཞན་ཡང་རྒྱན་གྱི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྦྱོན་ལྷ་བྱུང་
 སེམས་བསྐྱེད་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་དང་སྦྱར་ཡང་། སྦྱར་སྦྱོན་ལྷ་བྱུང་
 སེམས་བསྐྱེད་ཆོགས་ལམ་ནས་ཡོད་དེ། མདོ་སྤེ་རྒྱན་ལས། རྒྱལ་
 སྤུས་རྣམས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ནི། སྦྱོན་དང་འབྲེ་བ་ཉིད་དུ་རིགས། །
 ཞེས་བ་དང་འབྲེ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་གྱི་དྲོགས་པ་བྱི་མ་གཉིས་ལའང་
 རིགས་འབྲེ་བྱེད་ཆོག་མིན་དཔྱད་པར་བྱ་ཞིང་། གྲང་ཐང་མོ་མོས་ཀྱི་
 འབྲེ་ལ་བ་དོན་གསལ་མཆན་འབྲེ་ལ་ལས། མི་ཐད་པ་བརྒྱད་ཙུའི་ནང་
 གི་སྦྱོར་བ་དང་ལྷན་པའི་དེ་ཆོགས་ལམ་ན་ཡོད་པས་ཡིན་གྱི་སྦྱར་སྦྱོར་
 བ་དང་ལྷན་པ་སྦྱོར་ལམ་ནས་འཛོག་སྟེ། མི་ཐད་པ་བརྒྱད་ཙུའི་ནང་གི་
 མདོན་ཤེས་དང་ལྷན་པ་ས་བརྒྱད་པར་ཡོད་ཀྱང་། སྦྱར་དེ་ས་བརྒྱ་པ་
 ནས་འཛོག་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་སྦྱར་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ས་མཆམས་དང་། དཔེ་
 གྲོགས་ཚོས་མཐུན་ཞར་བྱུང་འཕྲོས་དོན་འགའ་ཞིག་བཞོད་པའི་ཤོག་
 བྱང་འདི་ནི་སེར་གྲེས་ལྡན་མ་ལྷ་རམས་བསོད་ནམས་ཚོས་གྲགས་
 ཞེས་བྱ་བས། གྲེ་ལོ་ ༡༠༠༩ ལོའི་རྒྱ་ཆེས་བཟང་པོ་ལ་གྲེས་བ་འདིས་
 གྲང་ཀུན་ལ་ཕན་ཐོགས་བར་གྱུར་ཅིག །

ལུང་འཕྲེན་ཐུག་དཔེ་མཆན།

༡༥ མཐུང་བ་པོ། སྒྲོབ་དཔོན་མཉེ་བ།

༡༥ ཉི་མེ་དག་ལྡན།

སྒྲིང་མའི་དཔེ་གཟུགས།

༡༥ བརྒྱུད་སྒྲོང་དཀར་འགྲེལ་སྒྲིང་པོ་མཆོག་

སྒྲིང་མའི་དཔེ་གཟུགས།

༡༡། །ལེགས་གསུམ་བའི་རྣམ་པ་ཅོས།

ཤོག་གྲངས། ཡིག་ཐེང་།	ལོ་རྒྱུས།	བཅོས།
ཐོན་ཐེང་། ༡	མཐེན་བའི།	མཐེན་བས།
༡ ༡༩	རྣམ་བཤད།	རྣམ་དཔྱད།
༡༩ ༡	བདག་རྒྱུ།	བདག་སྒྲེ།
༡༠༩ ༣	ལྷག་ཅིག །	ལྷན་ཅིག །
༡༡༠ ༡༧	རྒྱ་མ།	རྒྱ་ལས།
༡༡༡ ༡༥	ལྷག་ཅིག །	ལྷན་ཅིག །
༡༡༩ ༡	གཅིག་རྒྱུ།	གཅིག་ལ་རྒྱུ།
༡༣༣ ༡༣	འི་བཅས།	འི་བཅས་འི་མེད།
༡༤༣ ༡༤	དོན་བདུན།	དོན་དགུ།
༡༤༤ ༣	ལྷ་རམས།	ལྷ་རམས་བ།
༡༥༧ ༡༢	བདག་འབྲས།	བདག་འབྲེས།
༡༥༩ ༡༢	བདག་འབྲས།	བདག་འབྲེས།
༡༥༩ ༡༡	བདག་འབྲས།	བདག་འབྲེས།

ནམ་འབྲེལ་ལེའུ་གསུམ་པ་མངོན་སུམ་ལེའུའི་ལྷེ་མིག །

མེར་བྱེས་ལྡན་མ་ལྷ་རམས་དགེ་བཤེས་བསོད་ནམས་ཆོས་གྲགས།

དེབ་ཐེང་།   དང་པོ།

པར་ཐེངས།   དང་པོ།

པར་བསྐྱན་ལོ།   ༢༠༡༣

པར་གྲངས།   ༥༠༠

པར་བསྐྱན་ཁུ་ཡུལ།   རྒྱལ་ས་ལྷོ་མི་གསར་བ།

